ISSN: 2249-2429 Volume : 13, Issue : 2, Pages 88, 7th September 2023 Annual Subscription ₹.750/-

RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ

ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ಪತ್ರಿಕೆ

SHIKSHAN SOUDHA *A Quarterly Education and Research Journal*

Listed in U.G.C. Care List

APPROVED BY UGC CARE

ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಕಾರ್ಮಿಕರಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾಪಾಡುವಲ್ಲಿನ ಸವಾಲುಗಳು

ಭಾರತದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ

ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಯ ಅಗತ್ಯತೆ

ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ

ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನ ಪತ್ರಿಕೆ

U.G.C. Care Listed Journal

7ನೇ ಸಪ್ಟಂಬರ 2023 ಸಂಪುಟ : 13 ಸಂಚಿಕೆ : 2

ಪ್ರಕಾಶಕರು :

ಡಾ॥ ಜಯದೇವ ಮೈ. ಮೆಣಸಗಿ

ವಿದ್ಯಾನಿಧಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಗದಗ

ಮಾಜಿ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಸದಸ್ಯರು, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ.

ಸಂಪಾದಕರು :

ಡಾ. ಎಸ್. ಬಿ. ಯಾದವಾಡ

ಸಹಸಂಪಾದಕರು :

ಡಾ. ಪ್ರಕಾಶ ಕೆ. ಬಡಿಗೇರ

ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿ

- **ಪ್ರೊ. ಎಸ್.ಎಸ್. ಪಾಟೀಲ**
  ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಶಿಕ್ಷಣ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ.
- **ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎಲ್. ಲಕ್ಕಣ್ಣವರ**
  ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಶಿಕ್ಷಣ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಕ.ರಾ.ಅ.ಮ.ವಿ,ವಿಜಯಪುರ ಮತ್ತು ಕುಲಸಚಿವರು, ಕ.ರಾ.ಗ್ರಾ.ಅ. ಮತ್ತು ಪ.ರಾ. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಗದಗ.
- **ಪ್ರೊ. ಕೆ.ಎಂ. ಮೈತ್ರಿ**
  ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು, ಬುಡಕಟ್ಟು ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ.
- **ಪ್ರೊ. ಜಗನ್ನಾಥ ಕೆ. ಡಾಂಗೆ**
  ಡೀನರು, ಶಿಕ್ಷಣ ನಿಕಾಯ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು, ಶಿಕ್ಷಣ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ.
- **ಡಾ. ಎನ್. ಲಕ್ಷ್ಮೀ**
  ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಶಿಕ್ಷಣ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮುಕ್ತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಮೈಸೂರು.
- **ಡಾ. ರಾಜಪ್ಪ ದಳವಾಯಿ**
  ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು.
- **ಡಾ. ಭೀಮಪ್ಪ ರಂಗಣ್ಣವರ**
  ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಶಿಕ್ಷಣ ವಿಭಾಗ, ಕೇಂದ್ರೀಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ತಮಿಳುನಾಡು, ನಿಲಕುಡಿ, ತಿರುವರೂರ್.
- **ಡಾ. ಹುಚ್ಚೇಗೌಡ**
  ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ದಾವಣಗೆರೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ದಾವಣಗೆರೆ.

Shikshan Soudha

A Quarterly Education and Research Journal

VIDYANIDHI PRAKASHANA®

Since:1973

SRI SIVAKUMAR AGENCY®

Station Road, Near Mahendrakar Circle,
GADAG-582 101 Dist. : Gadag
Karnataka State (India)
Phone : 08372-200527
email : shikshansoudha@gmail.com

The views expressed in the articles side are the individual opinions of the authors and they in no way represent or reflect the opinion of SHIKSHAN SOUDHA nor does SHIKSHAN SOUDHA subscribe to these views in no way. All disputes are subject to the jurisdiction of Gadag court only.

ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ

ಯು.ಜಿ.ಸಿ. ಕೇರ್‌ನ ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದಿರುವ ಪತ್ರಿಕೆ

ಅಂತರಂಗ Inside

ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ (Articles)

06 ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ 2020 : ಇದು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ ? – ಡಾ. ಆರ್.ಎಚ್. ಜಂಗಣವಾರಿ

10 ಉನ್ನತ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕಲಿಕಾ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಾ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಗಳ (Learning Apps) ಪಾತ್ರ – ಗಿರೀಶ ಟಿ.ಎಚ್., ಡಾ. ಎಸ್.ಎಸ್. ಪಾಟೀಲ

13 ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಜಲ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ; ಡಾ. ಶಂಭಾ ಅವರ ಆಲೋಚನಾ ಕ್ರಮಗಳು – ಪ್ರೊ. ಜಿ.ವಿ. ರಾಜಣ್ಣ

18 ರಾಮ ಮನೋಹರ ಲೋಹಿಯಾ : ಮಹಿಳಾ ಚಿಂತನೆಗಳು – ಡಾ. ಬಿ. ಸರೋಜಾ

21 ಮಾ ನಿಷಾದ ನಾಟಕದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ – ಡಾ. ಸಿ.ಎಸ್. ಕೆಂಡಗಣ್ಣೇಗೌಡ., ಎಸ್. ಸಿದ್ದೇಗೌಡ

23 'ನಿಸರ್ಗದ ಕರೆ' ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ವೈಚಾರಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳು – ಎಸ್. ಸಿದ್ದೇಗೌಡ, ಡಾ. ಸಿ.ಎಸ್. ಕೆಂಡಗಣ್ಣೇಗೌಡ

29 ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಕಾರ್ಮಿಕರಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾಪಾಡುವಲ್ಲಿನ ಸವಾಲುಗಳು – ಡಾ. ಪ್ರಕಾಶ ಡಿ.ಎನ್., ರಶ್ಮಿ

32 ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಯ ಅಗತ್ಯತೆ – ನಿಂಗಪ್ಪ ಶಿವಬಸಣ್ಣವರ, ಡಾ. ಮುರುಳಿಧರ ವೆಂಕಣ್ಣನವರ

36 ಅಗ್ರಹಾರ ಬಾಚಹಳ್ಳಿಯ ಗರುಡರು – ಡಾ. ಎಸ್. ಶಿವರಾಮು

37 ಬಸವಣ್ಣ ಮತ್ತು ಕನಕದಾಸ : ಕುಲದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು – ಡಾ. ಕೆ. ವೆಂಕಟೇಶ್

41 ಪ್ರೊ. ಎಚ್.ಟಿ. ಪೋತೆಯವರ 'ಚಮ್ಮಾವುಗೆ' ಕಥೆ : ಸಮಕಾಲೀನ ದಲಿತ ಸಮುದಾಯಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗೆ ಹಿಡಿದ ತೋರುಗನ್ನಡಿ –ಕೆ. ಮಂಜುನಾಥ, ಡಾ.ಶಾಂತರಾಜು ಹೆಚ್.ವಿ.

45 ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರತಿಫಲನದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು : ಕನ್ನಡ ಸಿನೆಮಾ – ಡಾ. ಗೋವಿಂದರಾಜು ಕೆ.ಎಂ., ಶಭಾನ

49 ಸಂಗೀತ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸರೋದ್ ಮಾಂತ್ರಿಕ ಪಂಡಿತ್ ರಾಜೀವ ಅವರ ಕೊಡುಗೆ – ನಾಗರಾಜ ಎಮ್. ಪುರಮಕರ

51 ಕಾಶ್ಮೀರದ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಲಲ್ಲೇಶ್ವರಿ – ಡಾ. ರಾಜಶೇಖರ ಬಿರಾದಾರ

52 ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಹಾಗು ತುಮಕೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಸ್ಥಾಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞ ಡಾ. ಜಿ. ಪರಮೇಶ್ವರ್ – ಶಿವಾನಂದ ಅಣ್ಣಪ್ಪ ಕಾಂಬಳೆ, ಡಾ. ಮೀನಾಕ್ಷಿ ಖಂಡಮಠ

54 ಒಕ್ಕಲಿಗ ಜನಾಂಗದ ಕೃಷಿ ಆಚರಣೆ – ಡಾ. ಎಚ್.ಎಸ್. ವಿರೂಪಾಕ್ಷಪ್ಪ

58 ಮ್ಯಾಸಬೇಡರ ನ್ಯಾಯ ಪದ್ಧತಿ : ಒಂದು ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಅವಲೋಕನ – ಮಂಜುಳ ಕೆ.ಪಿ.

61 ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳ ಪಾತ್ರ – ಗಣೇಶಪ್ರಸಾದ್ ಜಿ. ನಾಯಕ್, ಡಾ. ದುಗ್ಗಪ್ಪ ಕಜೆಕಾರ್

66 ನವ್ಯೋತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಮಹಿಳಾ ಸಣ್ಣ ಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯ – ಡಾ. ಸುನೀಲಕುಮಾರ್ ಎಸ್.

69 ಇಂದು ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಿಚಾರಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ ಹಾಗೂ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅದರ ಅಳವಡಿಕೆ – ಸತೀಶಗೌಡ ಎಂ.

: ಸೂಚನೆ :

ಲೇಖನ ಹಾಗೂ ಸಂಶೋಧನಾ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಕಳಿಸುವವರು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸದಸ್ಯತ್ವ ಪಡೆದವರಾಗಿರಬೇಕು. ಲೇಖನವಾದಲ್ಲಿ 1500 ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಮೀರಬಾರದು ಹಾಗೂ ಸಂಶೋಧನಾ ಲೇಖನವಾದಲ್ಲಿ 2000 ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಮೀರಿರಬಾರದು. ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಚಂದಾದಾರರಾಗಿ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿರಿ. ಉತ್ತಮ ಲೇಖನ ಅಥವಾ ಸಂಶೋಧನಾ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಕಳಿಸಿರಿ.

73 ಭಾರತದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ
– ಡಾ. ವರುಣ್ ಎಂ., ಡಾ. ಹೇಮಂತ್‌ಕುಮಾರ ಬಿ.ಸಿ.

75 ಕೊರೊನಾ ಕುರಿತಾದ ಲೇಖನಗಳು
– ಡಾ. ಸತೀಶ್ ಎಲ್. ಎಂ., ಪ್ರೊ. ಜ್ಯೋತಿ ಅರಹುಣಸಿ

ಸಂಶೋಧನೆ (Reserch)

78 ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ್ ಮಿಷನ್ (ಗ್ರಾಮೀಣ) ಯೋಜನೆಯ ಪಾತ್ರ
– ಶಿವಕುಮಾರ ನೀಲಗುಂದ, ಡಾ. ರೇಣುಕಾ ಈ. ಅಸಗಿ

80 ಕೋವಿಡ್–19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಶೋಧಕರ ಅನುಭವಗಳು – ಡಾ. ಸಂದೀಪ ಜಗದಾಳೆ, ಸೋಮಲಿಂಗ ಕರ್ಣೆ

ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞರು (Education Thinkers)

84 ಮಾಂಟೆಸರಿ (1870–1952) – ಡಾ. ಪ್ರಕಾಶ ಕೆ. ಬಡಿಗೇರ

ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ

ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನ ಪತ್ರಿಕೆ

ಚಂದಾ ವಿವರ:

ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ	₹ 750/-	☐
ತ್ರೈವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ	₹ 2100/-	☐
ಆಜೀವ ಸದಸ್ಯತ್ವ	₹ 7000 /-	☐

ಚಂದಾದಾರರು :
ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ
ಈ ಹೆಸರಿನ ಮೇಲೆ ಡಿಡಿ ತೆಗೆಯಿಸಬೇಕು.

Bank Detils :
SHIKSHANA SOUDHA
Indian Overseas Bank
J.T. Math Road, Gadag Branch
A/c.No.: 285402000000179
IFSC : IOBA0002854

ಡಿ.ಡಿ. ಕಳುಹಿಸಬೇಕಾದ ವಿಳಾಸ :

ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ
ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನ ಪತ್ರಿಕೆ
ವಿದ್ಯಾನಿಧಿ ಪ್ರಕಾಶನ
ಸ್ಟೇಶನ್ ರೋಡ ಮತ್ತು 'ನನಸು' ಜೆ.ಟಿ.ಮಠ ರೋಡ,
ಗದಗ – 582101. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ
ಫೋನ್ : 08372–200527
Email : shikshansoudha@gmail.com

ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ

ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನ ಪತ್ರಿಕೆ

ಯು.ಜಿ.ಸಿ. ಕೇರ್‌ನ ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದಿರುವ ಪತ್ರಿಕೆ

ನೂತನ ಚಂದಾದಾರರ ನೋಂದಣಿ ಪ್ರತಿ

Date :

Name :_____

Designation :_____

Institution :_____

Address :_____

_____

Phone Cell Nos.:_____

e-mail :_____

D.D. No. :_____Dated :_____

Amount :_____Bank :_____

Institution's *Signature*

ಸಂಪಾದಕೀಯ

ಸಮನ್ವಯ ಶಿಕ್ಷಣ

ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 6 ರಿಂದ 18 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಮಗ್ರ ಶಿಕ್ಷಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿದೆ.

ಶಿಕ್ಷಣವು ಮಕ್ಕಳ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕು ಆಗಿದ್ದು 6 ರಿಂದ 14 ವಯೋಮಾನದ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಒದಗಿಸಬೇಕಾದುದು ಸರಕಾರ ಮತ್ತು ಪಾಲಕರ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಇದೇ ರೀತಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ 1986ರ ಪ್ರಕಾರ ವಿಶೇಷ ಅಗತ್ಯವುಳ್ಳ ಮಕ್ಕಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯಲು ಸಮನ್ವಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದೆ.

ವಿಶೇಷ ಅಗತ್ಯವುಳ್ಳ ಮಕ್ಕಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಾ ಸ್ನೇಹಿ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುವುದೇ ಸಮನ್ವಯ ಶಿಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ.

ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಶಾಲೆಗಳು ಮತ್ತು ತರಗತಿ ಕೊಠಡಿಗಳನ್ನು ಯೋಜಿಸುವುದು ಸರಕಾರ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಸಮನ್ವಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಲು ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಯೋಜಿಸುವುದು

- ವಿಶೇಷ ಅಗತ್ಯವುಳ್ಳ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅವರ ದೈಹಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಲಿಕೆಯ ಅಡೆತಡೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು.
- ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡುವುದು.
- ಪೋಷಕರ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಹಾಗೂ ಅವರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸುವುದು.
- ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು, ಅಂದರೆ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು, ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಶೌಚಾಲಯ, ಆಟದ ಮೈದಾನ, ಗ್ರಂಥಾಲಯ, ಪ್ರಯೋಗಾಲಯ, ಸಾರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇತ್ಯಾದಿ.
- ಅನುಕೂಲಕರ ವೇಳಾಪಟ್ಟಿ ರಚಿಸುವುದು.
- ಸಮುದಾಯದ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.
- ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಹಾಯಕ ಸಾಧನಗಳು ಮತ್ತು ಅನುಕೂಲಕರವಾದಂತಹ ಪೀಠೋಪಕರಣಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.
- ಸಹಪಾಠಿ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.
- ಉತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ (NEP) 2020 ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನ್ಯಾಯ ಸಮ್ಮತ ಮತ್ತು ಸಮನ್ವಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹುಡುಗಿಯರು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ಗುಂಪುಗಳ ಮೇಲೆ ಗಮನಹರಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು 2030ರ ವೇಳೆಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಲಿಕೆಯ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.

– ಡಾ. ಎಸ್.ಬಿ. ಯಾದವಾಡ
ಸಂಪಾದಕರು

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ 2020 : ಇದು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ ?

✍ **ಡಾ. ಆರ್.ಎಚ್ ಜಂಗಣವಾರಿ,** ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ, ಕೆ.ಆರ್.ಬೆಲ್ಲದ ಕಲಾ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ ಹಾಗೂ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ, ಮುಂಡರಗಿ.

ಪರಿಚಯ

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು (NEP-2020) ಘೋಷಿಸಿದ ಹೊಸ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯು ಸ್ವಾಗತಾರ್ಹ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿದೆ ಉಂಟಾಗುವ ಸವಾಲುಗಳಿಂದಾಗಿ ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಎಲ್ಲಾ ನಕಾರಾತ್ಮಕತೆಗಳ ನಡುವೆ ತಾಜಾ ಸುದ್ದಿಯಾಗಿದೆ ರ ಘೋಷಣೆಯು ಅನೇಕರಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿದೆ. NEP-2020 ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಅನೇಕ ಶಿಕ್ಷಣತಜ್ಞರು ಬರುವುದನ್ನು ನೋಡಿಲ್ಲ., ಈ ಲೇಖನವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ NEP-2020 ಮತ್ತು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೇಲೆ ಅದರ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ : 2020, ಭಾರತದ ಹೊಸ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. NEP-2020 ಐದು ಸ್ತಂಭಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತದೆ: ಕೈಗೆಟುಕುವಿಕೆ, ಪ್ರವೇಶಿಸುವಿಕೆ, ಗುಣಮಟ್ಟ, ಇಕ್ವಿಟಿ ಮತ್ತು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ – ನಿರಂತರ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು. ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನದ ಬೇಡಿಕೆಯಂತೆ ನಾಗರಿಕರ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಇದನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ, ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಹೊಸ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ, ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಜೀವಮಾನದ ಕಲಿಕೆಯ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು, ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳು 2030 ರಲ್ಲಿ ಸೇರ್ಪಡೆಗೊಂಡಂತೆ ಪೂರ್ಣ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದಕ ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಯೋಗ್ಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ, NEP-2020ರ ಒತ್ತಡವನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ಹೊಸ ನೀತಿಯು ಶಿಕ್ಷಣದ ಹಿಂದಿನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನೀತಿಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತದೆ, 1986 ಮತ್ತು 2040 ರ ವೇಳೆಗೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ಸಮಗ್ರ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೀವರ್ಡಗಳು : ಹೊಸ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ, ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಂಶೋಧನೆ ಆವಿಷ್ಕಾರ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ 2020 : ಉದ್ದೇಶಗಳು

ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಸಂಶೋಧನೆಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಉದ್ದೇಶವು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೇಲೆ ಹೊಸ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ 2020 ರ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು. ಅವು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ.

- ಹೊಸ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ ಉತ್ಕೃಷ್ಟತೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಮೂಲಕ 21 ನೇ ಶತಮಾನದ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಕಡೆಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮರುಹೊಂದಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- 'ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ 2020 ರ ಅನುಷ್ಠಾನ' ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸಮಾನ ಮತ್ತು ರೋಮಾಂಚಕ ಜ್ಞಾನದ ಸಮಾಜವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ನೀತಿಯು ಹೊಂದಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.
- "ಭಾರತವನ್ನು ಜಾಗತಿಕ ಜ್ಞಾನದ ಸೂಪರ್ ಪವರ್ ಮಾಡುವ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹೊಂದಿವೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮಾನದಂಡವಾಗಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಅನುಸರಿಸುತ್ತವೆ.
- ಹೊಸ ನೀತಿಯ ಮೂಲಭೂತ ತತ್ವಗಳು ತಾರ್ಕಿಕ ನಿರ್ಧಾರ ಮತ್ತು ಆವಿಷ್ಕಾರವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರು.
- ಹೊಸ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ನಡುವಿನ ಉಚಿತ ಸಂವಹನ ಮತ್ತು ಚರ್ಚೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ
- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯು ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಉತ್ಕೃಷ್ಟತೆಯ ಅವಳಿ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಮೂಲಕ 21 ನೇ ಶತಮಾನದ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಕಡೆಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮರುಹೊಂದಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಸಮಾನ ಮತ್ತು ರೋಮಾಂಚಕ ಜ್ಞಾನ ಸಮಾಜವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಇದು ಹೊಂದಿಸುತ್ತದೆ.
- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ನಿರ್ಗಮನ ಮತ್ತು ಮರು–ಪ್ರವೇಶ ಬಿಂದುಗಳ ನಮ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಅವರ ವೃತ್ತಿಪರ, ವೃತ್ತಿಪರ ಅಥವಾ ಬೌದ್ಧಿಕ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕೋರ್ಸಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.
- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯು ಬಿಎಡ್, ವೃತ್ತಿಪರ ಮತ್ತು ದೂರಶಿಕ್ಷಣ ಕೋರ್ಸಗಳ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿನ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.
- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯು 2035 ರ ವೇಳೆಗೆ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ದಾಖಲಾತಿ ಅನುಪಾತ ಅನ್ನು ಶೇಕಡಾ 50 ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಗುರಿಯಾಗಿದೆ, ಈ ಗುರಿಯನ್ನು ತಲುಪಲು ಆನ್‌ಲೈನ್ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸಹ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.
- "ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕು. ಇದು ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ ಪಾತ್ರವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಆದ್ದರಿಂದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ನೀತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲು ಸಕ್ರಿಯ ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸಬೇಕು,
- ಹೊಸ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯು ದೇಶದ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

- "ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಗಮನಹರಿಸಲಾಗಿದೆ, ನೀತಿಯು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾಂಪಸ್‌ಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಲು ವಿದೇಶಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ನೀಡಿದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಭಾರತವನ್ನು ಮೃದು ಶಕ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಇದು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ

ಹೊಸ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯು ಪೂರ್ಣ ಮಾನವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು, ಸಮಾನ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಯುತ ಸಮಾಜವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಶಿಕ್ಷಣವು ಮೂಲಭೂತವಾಗಿದೆ. ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಭಾರತದ ಮುಂದುವರಿದ ಆರೋಹಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಸಮಾನತೆ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪ್ರಗತಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಏಕೀಕರಣ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಜಾಗತಿಕ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಾಯಕತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯ, ಸಮಾಜ, ದೇಶ ಮತ್ತು ಪ್ರಪಂಚದ ಒಳಿತಿಗಾಗಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಶ್ರೀಮಂತ ಪ್ರತಿಭೆ ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಮತ್ತು ಗರಿಷ್ಠಗೊಳಿಸಲು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಉನ್ನತ–ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣವು ಉತ್ತಮ ಮಾರ್ಗವಾಗಿದೆ. ಮುಂದಿನ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ವಿಶ್ವದಲ್ಲೇ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಯುವಜನರನ್ನು ಹೊಂದಲಿದೆ ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ನಮ್ಮ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ. 2015 ರಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ 2030 ರ ಅಜೆಂಡಾದ ಗುರಿ 4 ರಲ್ಲಿ ಜಾಗತಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಸೂಚಿಯು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ–2030 ರ ವೇಳೆಗೆ "ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ಸಮಾನ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಜೀವಮಾನದ ಕಲಿಕೆಯ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು" ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ. 2030 ರ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕಾರ್ಯಸೂಚಿಯ ಎಲ್ಲಾ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಗುರಿಗಳು ಮತ್ತು ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ, ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಲು ಮತ್ತು ಪೋಷಿಸಲು ಸಂಪೂರ್ಣ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮರುಸಂರಚಿಸುವುದು ಗುರಿಯ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಪಂಚವು ಜ್ಞಾನದ ಭೂದೃಶ್ಯದಲ್ಲಿ ತ್ವರಿತ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಿದೆ. ದೊಡ್ಡ ದತ್ತಾಂಶ, ಯಂತ್ರ ಕಲಿಕೆ ಮತ್ತು ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯಂತಹ ವಿವಿಧ ನಾಟಕೀಯ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಪ್ರಗತಿಗಳೊಂದಿಗೆ, ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಅನೇಕ ಕೌಶಲ್ಯರಹಿತ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಯಂತ್ರಗಳು ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು, ಆದರೆ ನುರಿತ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ಅಗತ್ಯತೆ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗಣಿತ, ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ದತ್ತಾಂಶ ವಿಜ್ಞಾನ, ವಿಜ್ಞಾನಗಳು, ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನಗಳು ಮತ್ತು ಮಾನವಿಕಗಳಾದ್ಯಂತ ಬಹುಶಿಸ್ತೀಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೇಡಿಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ, ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಮಾಲಿನ್ಯ ಮತ್ತು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಕ್ಷೀಣಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ, ನಾವು ಪ್ರಪಂಚದ ಶಕ್ತಿ, ನೀರು, ಆಹಾರ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯದ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಪೂರೈಸುತ್ತೇವೆ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಬದಲಾವಣೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ, ಮತ್ತೆ ಹೊಸ ಕೌಶಲ್ಯದ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಅಗತ್ಯತೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಜೀವಶಾಸ್ತ್ರ, ರಸಾಯನಶಾಸ್ತ್ರ, ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರ, ಕೃಷಿ, ಹವಾಮಾನ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ. ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಲಸಿಕೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಯೋಗದ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಕರೆ ನೀಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಬಹುಶಿಸ್ತೀಯ ಕಲಿಕೆಯ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಭಾರತವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ದೇಶವಾಗುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ವಿಶ್ವದ ಮೂರು ದೊಡ್ಡ ಆರ್ಥಿಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗುವತ್ತ ಸಾಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಮಾನವಿಕತೆ ಮತ್ತು ಕಲೆಗೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಬೇಡಿಕೆ ಇರುತ್ತದೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ, ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಉದ್ಯೋಗದ ಭೂದೃಶ್ಯ ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದಿಗೆ, ಮಕ್ಕಳು ಕಲಿಯುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಹೆಚ್ಚು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಲಿಯುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಲಿಯುವುದು ಹೆಚ್ಚು ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣವು ಕಡಿಮೆ ವಿಷಯದ ಕಡೆಗೆ ಚಲಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಯೋಚಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದು ಹೇಗೆ, ಸೃಜನಶೀಲ ಮತ್ತು ಬಹುಶಿಸ್ತೀಯವಾಗಿರುವುದು ಹೇಗೆ ಮತ್ತು ಕಾದಂಬರಿ ಮತ್ತು ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಆವಿಷ್ಕರಿಸುವುದು, ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಹೀರಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಎಂಬುದರ ಕುರಿತು ಕಲಿಯುವ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಚಲಿಸಬೇಕು. ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ, ಸಮಗ್ರ, ಸಮಗ್ರ, ವಿಚಾರಣೆ–ಚಾಲಿತ, ಅನ್ವೇಷಣೆ–ಆಧಾರಿತ, ಕಲಿಯುವವರ–ಕೇಂದ್ರಿತ, ಚರ್ಚೆ–ಆಧಾರಿತ, ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು, ಸಹಜವಾಗಿ, ಆನಂದದಾಯಕವಾಗಿಸಲು ಶಿಕ್ಷಣಶಾಸ್ತ್ರವು ವಿಕಸನಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪಠ್ಯಕ್ರಮವು ಮೂಲಭೂತ ಕಲೆಗಳು, ಕರಕುಶಲ ವಸ್ತುಗಳು, ಮಾನವಿಕತೆಗಳು, ಆಟಗಳು, ಕ್ರೀಡೆಗಳು ಮತ್ತು ಫಿಟ್ನೆಸ್, ಭಾಷೆಗಳು, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು, ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಗಣಿತದ ಜೊತೆಗೆ, ಕಲಿಯುವವರ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು; ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಸುಸಜ್ಜಿತ, ಉಪಯುಕ್ತ ಮತ್ತು ಕಲಿಯುವವರಿಗೆ ಪೂರೈಸುವಂತೆ ಮಾಡಿ. ಶಿಕ್ಷಣವು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು, ಕಲಿಯುವವರಿಗೆ ನೈತಿಕ, ತರ್ಕಬದ್ಧ, ಸಹಾನುಭೂತಿ ಮತ್ತು ಕಾಳಜಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿರಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ, ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಲಾಭದಾಯಕ, ಪೂರೈಸುವ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬೇಕು. ಕಲಿಕಾ ಫಲಿತಾಂಶಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯತೆಗಳ ನಡುವಿನ ಅಂತರವನ್ನು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೂಲಕ ಬಾಲ್ಯದ ಆರೈಕೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೂಲಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಗುಣಮಟ್ಟ, ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರತೆಯನ್ನು ತರುವ ಪ್ರಮುಖ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಸೇತುವೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಥವಾ ಆರ್ಥಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಲಿಯುವವರಿಗೆ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ ಪ್ರವೇಶದೊಂದಿಗೆ 2040 ರ ವೇಳೆಗೆ ಭಾರತವು ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಎರಡನೆಯ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಲು ಗುರಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ಈ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ 2020 21 ನೇ ಶತಮಾನದ ಮೊದಲ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಅನೇಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ನೀತಿಯು ಶಿಕ್ಷಣ ರಚನೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ ಮತ್ತು ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತದೆ, ಅದರ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ ಸೇರಿದಂತೆ, ಸೇರಿದಂತೆ 21 ನೇ ಶತಮಾನದ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಗುರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುವ ಹೊಸ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರಚಿಸಲು, ಭಾರತದ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ NEP 2020 ಹೊಸ ಡಿಜಿಟಲ್ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಲು ಮತ್ತು ಸ್ಪರ್ಧಿಸಲು ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಎರಡರಲ್ಲೂ ಪ್ರಮುಖ ಸುಧಾರಣೆಗಳಿಗೆ ಕರೆ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ, ಡಾಕ್ಯುಮೆಂಟ್ನಲ್ಲಿ ಬಹುಶಿಸ್ತೀಯತೆ, ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಾಕ್ಷರತೆ, ಲಿಖಿತ ಸಂವಹನ, ಸಮಸ್ಯೆ–

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಪರಿಹರಿಸುವುದು, ತಾರ್ಕಿಕ ತಾರ್ಕಿಕತೆ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿಪರ ಮಾನ್ಯತೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. 2020 ರಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ 2030 ರ ವೇಳೆಗೆ ಒಟ್ಟು ದಾಖಲಾತಿ ಅನುಪಾತವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ 26 ಪ್ರತಿಶತದಿಂದ 50 ಪ್ರತಿಶತಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು NEP 2020 ಅನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಮುಕ್ತ ಮತ್ತು ದೂರಶಿಕ್ಷಣ, ಆನ್ಲೈನ್ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಒಟ್ಟಾರೆ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗುವುದು. ರಾಷ್ಟ್ರದಾದ್ಯಂತ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೇ ನಿಯಂತ್ರಕವಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನ್ಯತಾ ಮಂಡಳಿ (NAC) ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗುವುದು. ಭಾರತದ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಂಡಳಿ ವಿವಿಧ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಬಹು ಲಂಬಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರಿ ನೇಮಕಾತಿ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನೇಮಕಾತಿ ಏಜೆನ್ಸಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಅದೇ ಹಂತದ ವಿವಿಧ ನೇಮಕಾತಿ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅರ್ಹತಾ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು (ಸಿಇಟಿ) ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು. ಇದಲ್ಲದೆ, ಇಂಡೋಲಜಿ, ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳು, ಆಯುಷ್ ವೈದ್ಯಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು, ಯೋಗ, ಕಲೆ, ಸಂಗೀತ, ಇತಿಹಾಸ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಭಾರತದಂತಹ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿನ ಕೋರ್ಸಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ವಿಜ್ಞಾನಗಳು, ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನಗಳು ಮತ್ತು ಅದರಾಚೆಗೆ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾಗಿ ಸಂಬಂಧಿತ ಪಠ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಅವಕಾಶಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ, ಗುಣಮಟ್ಟದ ವಸತಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಆನ್–ಕ್ಯಾಂಪಸ್ ಬೆಂಬಲ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಜಾಗತಿಕ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಮಾನದಂಡಗಳ ಈ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಉತ್ತೇಜಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ 2020 : ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿನ ಸುಧಾರಣೆಗಳು

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದ ನಿಯಂತ್ರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯು NEP 2020 ರಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿದೆ. ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಆಯೋಗವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ; ಈ ಮಸೂದೆಯು ಕ್ಷೇತ್ರದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮತ್ತು ಧನಸಹಾಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುತ್ತದೆ. ಹೊಸ ಮಸೂದೆಯ ಪ್ರಕಾರ, ಯಾವುದೇ ಹಣಕಾಸಿನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ.ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಧನಸಹಾಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಆಯೋಗ (ಯುಜಿಸಿ) ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಚಿವಾಲಯ (ಎಂಎ) ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಭಾರತದ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿನ ನಿಯಂತ್ರಣ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಸ್ವತಂತ್ರ ಲಂಬಸಾಲುಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ – ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ನಿಯಂತ್ರಕ ಮಂಡಳಿ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಂಡಳಿ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೊಂದಿಸಲು, ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಧನಸಹಾಯ ಮಂಡಳಿ ಮತ್ತು ಮಾನ್ಯತೆಗಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನ್ಯತೆ ಮಂಡಳಿ. ಇದು ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಾನದಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಏಕರೂಪತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಲು, ಒಂದೇ ಛತ್ರಿ ದೇಹವು ಯಾವಾಗಲೂ ಅಗತ್ಯವಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಹಲವಾರು ಶಿಕ್ಷಣತಜ್ಞರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವಾಗಿದೆ. ಇದು ಸರಿಯಾದ ಹೆಜ್ಜೆ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯನ್ನು ಸರಳೀಕರಿಸುವಲ್ಲಿ ಆದಾಗ್ಯೂ, ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ಸಂಶೋಧನೆ, ಉದ್ಯಮದ ಸಂಪರ್ಕಗಳು, ಉದ್ಯೋಗಗಳು ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಉತ್ಕೃಷ್ಟತೆ ಮುಂತಾದ ಸಂಬಂಧಿತ ನಿಯತಾಂಕಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಮಾಪನ ಇದನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಭಾರತದ ಯುವಜನರಿಗೆ ಶ್ರೇಣೀಕೃತ ಮಾನ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಶ್ರೇಣೀಕೃತ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆ: "ಸಬಲೀಕರಣ ಮತ್ತು ನಾವೀನ್ಯತೆಗೆ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆ" ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು NEP 2020 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ, "ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಔಟ್" ತಂತ್ರವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆಸ್ವಾಯತ್ತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ನೀಡಲಾಗುವ ಹೆಚ್ಚಿದ ನಮ್ಯತೆಯು ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ಪುಷ್ಟೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಭರವಸೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಸೂಕ್ತವಾದ ಮಾನ್ಯತೆಗಳೊಂದಿಗೆ, ಸ್ವಾಯತ್ತ ಪದವಿ ನೀಡುವ ಕಾಲೇಜುಗಳು ಸಂಶೋಧನೆ–ತೀವ್ರ ಅಥವಾ ಬೋಧನಾ–ತೀವ್ರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಾಗಿ ವಿಕಸನಗೊಳ್ಳಬಹುದು .ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಘೋಷಣೆಯು ಹೆಚ್ಚಿನ ಭರವಸೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ IIT ಗಳು ಮತ್ತು IIM ಗಳಿಗೆ ಸಮನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬಹುಶಿಸ್ತೀಯ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರೀಕ್ಷಾ ಏಜೆನ್ಸಿಯು ಪ್ರಧಾನ, ಪರಿಣಿತ, ಸ್ವಾಯತ್ತ ಪರೀಕ್ಷಾ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ ಪ್ರವೇಶ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಪದವಿಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಪದವಿ ಪ್ರವೇಶ ಮತ್ತು ಫೆಲೋಶಿಪ್‌ಗಳಿಗೆ ಸೇವೆಗಳ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟ, ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ನವ್ಯತೆಯು ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳು ಈ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರವೇಶ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ – ನೂರಾರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಪ್ರವೇಶ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಬದಲು ಮೇಲಿನ ಹೊರೆಯನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಕಾಲೇಜುಗಳ ಇಡೀ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ. ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಕಾಲೇಜುಗಳಿಗೆ ಬಿಡಲಾಗುತ್ತದೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕಾಗಿ NTA ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಇದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪದವಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕ್ರೆಡಿಟ್‌ಗಳನ್ನು ವಿದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ವರ್ಗಾಯಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಹೊಸ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳು ಇತರ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ "ಮಾನ್ಯತೆ" ಅನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ತಮ್ಮ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು, ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು, ಅನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಮತ್ತು ಆಜೀವ ಕಲಿಕೆಗೆ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದಿದ್ದರೆ, ಮುಕ್ತ ದೂರಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಆನ್‌ಲೈನ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಕಲಿಕಾ ಸೇವಾ ಪೂರೈಕೆದಾರರ ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಮಾನ್ಯತೆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಮಂಡಳಿ , ಕ್ವಾಲಿಟಿ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ, ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪ್ರಚಾರ ಮತ್ತು ಆಂತರಿಕ ವ್ಯಾಪಾರ ಇಲಾಖೆ , ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಚಿವಾಲಯದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದೆ. ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ. ಮಾನ್ಯತೆ ತರಬೇತುದಾರ/ಅಧ್ಯಾಪಕರು, ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಖಾತ್ರಿಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ 2020 : ಸೈಬರ್ ಭದ್ರತೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯ

ಹೊಸ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ 'ಸೈಬರ್ ಭದ್ರತಾ ವೈಫಲ್ಯ' ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ 4 ನೇ ಅತ್ಯಂತ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಬೆದರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗದಿಂದಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆಯು ಈಗಾಗಲೇ ಸೈಬರ್‌ಸ್ಪೇಸ್ಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಗೌಪ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷತೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ, ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣದ ಅಳವಡಿಕೆಯು ಕೇಂದ್ರ ಹಂತವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ,

ನಮ್ಮ ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಸೈಬರ್‌ಸ್ಪೇಸ್ ಅನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿರಿಸುವುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ. ಈ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ, 'ಸೈಬರ್ ಸೆಕ್ಯುರಿಟಿ ರೆಸಿಲಿಯೆನ್ಸ್' ಗಾಗಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಧಾನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆಯ ಸ್ಟ್ರೀಮ್ ಅನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ 2020: ಉನ್ನತ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ನಾವೀನ್ಯತೆ

NEP 2020 ರ ಪ್ರಮುಖ ಒತ್ತು ನೀಡುವ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ವಲಯಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ R & D ಹೂಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು. ಇದು ನಾವೀನ್ಯತೆ ಮತ್ತು ನವೀನ ಮನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸಲು, ಉದ್ಯಮದ ನೇತೃತ್ವದ ಕೌಶಲ್ಯ/ಉತ್ಸಾಹ/ಮರುಕೌಶಲ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಬಲವಾದ ಉದ್ಯಮ ಬದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದೊಂದಿಗೆ ನಿಕಟ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, "ಬೌದ್ಧಿಕ ಆಸ್ತಿ ಹಕ್ಕುಗಳು" ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ತಲುಪಿಸಲು ಅದರ ರಕ್ಷಣೆಯ ಕುರಿತು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಚಾಲನೆ ಮಾಡಲು ಕೌಶಲ್ಯ ಸೆಟ್‌ಗಳು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ NEP 2020 ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತದೆ, ಇದು ಹೊಸ ಡಿಜಿಟಲ್ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಲು ಮತ್ತು ಸ್ಪರ್ಧಿಸಲು ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಡಾ. ಇಂದ್ರಜಿತ್ ಭಟ್ಟಾಚಾರ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿಗಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನ್ಯತೆ ಮಂಡಳಿಯ ನಿರ್ದೇಶಕ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ ಮತ್ತು ಡಾ. ಮನೀಶ್ ಕುಮಾರ್ ಜಿಂದಾಲ್, ಸಿಇಒ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿಗಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನ್ಯತೆ ಮಂಡಳಿ, ಕ್ವಾಲಿಟಿ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ ಟು ಎಲರ್ಟ್ಸ್ ನ್ಯೂಸ್ ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್, 34 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಯುವಿಕೆಯ ನಂತರ ಸರ್ಕಾರ ಘೋಷಿಸಿದ ಹೊಸ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ (NEP) ಬಂದಿದೆ. NEP ತನ್ನ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಸಮಯೋಚಿತ ಮತ್ತು ಫ್ಯೂಚರಿಸ್ಟಿಕ್ ಆಗಿದೆ ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು "ಹೊಸ ಸಾಮಾನ್ಯ" ಆಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು, ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ಮಾಡಲು NEP ಯಲ್ಲಿನ ಒತ್ತು ನಾಳ್ಕನೇ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಸಕ್ರಿಯ ಕೊಡುಗೆದಾರರಾಗಲು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

NEP ಬಗ್ಗೆ ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಸ್ಪೆಕ್ಟ್ರಮ್ನಾದ್ಯಂತ ಪಾಲುದಾರರೊಂದಿಗೆ ನಡೆಸಲಾದ ಸಮಾಲೋಚನೆಗಳ ಪ್ರಮಾಣ. ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳು, ಸಾವಿರಾರು ಬ್ಲಾಕ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ನೂರಾರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಜನರೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚನೆ ನಡೆಸಲಾಯಿತು. ಕರಡು NEP ಅನ್ನು ಹಲವಾರು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಲಾಗಿದೆ, ಇದು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅಲ್ಲದ ಮಾತನಾಡುವ ಪಾಲುದಾರರಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞರು, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಸತ್ತಿನ ಸದಸ್ಯರೊಂದಿಗೆ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಸಮಾಲೋಚನೆ ನಡೆಸಲಾಯಿತು. NEP ಎಂಬುದು ಬಾಟಮ್ ಅಪ್ ವಿಧಾನದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿದೆ, ಇದು ನಿಜವಾದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ವ್ಯಾಯಾಮವಾಗಿದೆ. NEP ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದವರೆಗೆ ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಸಂಪಾದಕೀಯದ ಉದ್ದೇಶವು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೇಲೆ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರುವ NEP ಯ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದಾಗಿದೆ. NEP ಯಲ್ಲಿ, ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಬೋಧನಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಶೋಧನಾ ತೀವ್ರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಸಂಶೋಧನಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ತೀವ್ರವಾದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಕೆಲವುಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಸಂಶೋಧನಾ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸುವತ್ತ ಗಮನಹರಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ, ಇದು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿದೆ. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳು ಸಂಶೋಧನೆಯ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿ ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಆರೋಗ್ಯಕರ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವುದರಿಂದ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವಿಶ್ವ ದರ್ಜೆಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಕೈಗೆಟುಕುತ್ತವೆ.

ಭಾರತೀಯ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣವು ಸಮಗ್ರ ಮತ್ತು ಬಹುಶಿಸ್ತೀಯ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿರಬೇಕು ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, NEP ಪದವಿಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಗಣಿತ ನೊಂದಿಗೆ ಮಾನವಿಕ ಮತ್ತು ಕಲೆಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸಲು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತದೆ. ಸಂಶೋಧನೆ ತೋರಿಸಿದಂತೆ ಮತ್ತು NEP ಯಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಿದಂತೆ ಅಂತಹ ಸಮಗ್ರ ವಿಧಾನವು "ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ನಾವೀನ್ಯತೆ, ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಚಿಂತನೆ ಮತ್ತು ಉನ್ನತ–ಕ್ರಮದ ಆಲೋಚನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು, ಸಮಸ್ಯೆ–ಪರಿಹರಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು, ಟೀಮ್‌ವರ್ಕ್ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು" ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಬದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ನೈತಿಕ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದು.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ, ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ, ಕಲೆ ಮತ್ತು ಮಾನವಿಕಗಳಿಂದ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದವರೆಗಿನ ವ್ಯಾಪಕ ಶ್ರೇಣಿಯ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನದ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಯಿತು. ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲು ಮತ್ತು ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಭಾರತವನ್ನು ಜ್ಞಾನದ ಕೇಂದ್ರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು, ನಾವು ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಆವಿಷ್ಕಾರವನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಬಲಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ, NEP ಯಲ್ಲಿನ ಮತ್ತೊಂದು ದೂರಗಾಮಿ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯು ಎಲ್ಲಾ ಅಧ್ಯಯನ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ವೇಗವರ್ಧನೆ ಮಾಡಲು ಹೊಸ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಿದೆ. ಭಾರತವು ವಿಶಾಲವಾದ ಯುವ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಮತ್ತು ಭಾರತದ ಈ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಲಾಭಾಂಶದ ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆಯಲು, ಭಾರತೀಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳಲ್ಲಿ ದೃಢವಾದ ಸಂಶೋಧನಾ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳಾದ್ಯಂತ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಹರಡಲು ಅಧ್ಯಯನದ ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಧನಸಹಾಯ ನೀಡುವುದು ಗುರಿಯಾಗಿದೆ. ಸಂಶೋಧನಾ ನಿಧಿಯನ್ನು ಅರ್ಹತೆ ಆಧಾರಿತ ಮತ್ತು ಪಾರದರ್ಶಕ ಪೀರ್ ವಿಮರ್ಶೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಮೂಲಕ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ ಇದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರಿ, ಕೈಗಾರಿಕಾ ಮತ್ತು ಲೋಕೋಪಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೊಂದಿಗೆ ನಿಕಟ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಮತ್ತು ಪ್ರಮುಖ ಸಂಶೋಧನಾ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ, ನಾವು ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಇಲಾಖೆ, ಪರಮಾಣು ಶಕ್ತಿ ಇಲಾಖೆ , ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಇಲಾಖೆ , ಇಂಡಿಯನ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಆಫ್ ಅಗ್ರಿಕಲ್ಚರ್ ರಿಸರ್ಚ್, ಇಂಡಿಯನ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಂಶೋಧನೆ, ಇಂಡಿಯನ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಆಫ್ ಹಿಸ್ಟಾರಿಕಲ್ ರಿಸರ್ಚ್, ಮತ್ತು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಅನುದಾನ

– 20ನೇ ಪುಟಕ್ಕೆ ಮುಂದುವರೆದುದು

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಉನ್ನತ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕಲಿಕಾ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಾ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಗಳ (Learning Apps) ಪಾತ್ರ

✍ ಗಿರೀಶ್ ಟಿ. ಹೆಚ್, ಸಂಶೋಧನಾರ್ಥಿ, ಶಿಕ್ಷಣ ವಿಭಾಗ, ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಶಂಕರಘಟ್ಟ,
✍ ಡಾ. ಎಸ್.ಎಸ್. ಪಾಟೀಲ್, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಶಿಕ್ಷಣ ವಿಭಾಗ, ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಶಂಕರಘಟ್ಟ.

ಸಾರಾಂಶ

ಶಿಕ್ಷಣವು ನಿಂತ ನೀರಲ್ಲ ಅದೊಂದು ಸದಾ ಕಾಲ ಬದಲಾಗುವ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ. ಅನಾದಿ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕವಾಗಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಕಂಡು ಬರುತ್ತಲೇ ಇವೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಗುರುತರವಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಪ್ರಸ್ತುತ ದಿನಮಾನಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯವಶ್ಯಕ ಆಗಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿದಾಗ ಪ್ರಸ್ತುತ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಗುಣಮಟ್ಟತೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನದೆಯಾದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಬೀರುತ್ತಿರುವ ಏಕೈಕ ಅಂಶವೆಂದರೆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಆಧಾರಿತ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ. ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಕೊರೋನದಂತಹ ಮಹಾಮಾರಿ ಇಡಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೇ ಬುಡಮೇಲು ಮಾಡಿದಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕಲಿಕೆಗೆ ಶಿಕ್ಷಕರ ಬೋಧನೆ ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸಿದಂತಹ ಏಕೈಕ ವಿಧಾನವೆಂದರೆ ಕಲಿಕಾ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಕಲಿಯುವ ಕಲಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ವಿವಿಧ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಸಮೃದ್ಧವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಣದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಉತ್ತಮ ಭರವಸೆಗಳನ್ನು ಈ ಮೂಲಕ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಗುರುಕುಲ ಪದ್ಧತಿ ಇತ್ತು. ಈಗ ಅದು ಅಂತರ್ಜಾಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿತವಾಗಿದೆ. ಇದು ಬೆರಳ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಅತೀ ದೊಡ್ಡ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಮೂಲವಾಗಿದ್ದು, ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತುಅದನ್ನು ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನರೂಪ (ಇ–ಫಾರ್ಮ್) ಕ್ಕೆ ಪರಿವರ್ತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಅದನ್ನುಒಂದೇ ಹುಡುಕಾಟದಲ್ಲಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ಪಡೆಯಬಹುದು. ಬೋಧನೆ, ಕಲಿಕೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಂತಹ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಬಳಕೆದಾರರು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕರಗತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಬೋಧನೆ ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಅಗಾಧವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಕಲಿಕಾ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಗಳು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು "ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತ" ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿ ಲಭ್ಯವಿದೆ. ಇದು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಲಿಯುವವರು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿರಬಹುದು. ಅಲ್ಲಿ ತರಗತಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶವು ಸೀಮಿತವಾಗಿರಬಹುದು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಕೊರತೆಯು ಇರಬಹುದು. (UNESCO. 2014).

ಪೀಠಿಕೆ

ಔಪಚಾರಿಕ ಬೊಧನೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಬೋಧನಾ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ (ಮೊಬೈಲ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್) ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಗಳೇ ಕಲಿಕಾ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಗಳು.

ಕಲಿಕಾ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಗಳು ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಆಧಾರಿತ ಕಲಿಕೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವಂತಹ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸ್ನೇಹಿ ವಿಧಾನವಾಗಿದ್ದು, ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕಲಿಕಾ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಜ್ಞಾನದ ಆಗರಗಳಾಗಿವೆ. 21ನೇ ಶತಮಾನವು ಶಿಕ್ಷಣ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಭಾರಿ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನುತಂದಿದೆ. ಕೇವಲ ತರಗತಿಯ ಇತಿಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಬೋಧನಾ–ಕಲಿಕಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಕಳೆದು ಹೋಗಿದೆ. ಕಲಿಕಾ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಗಳು ಮೂಲಭೂತ ಕಲಿಕಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕವಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತಂದಿವೆ.

ಕಲಿಕಾ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳೆಂದರೇ –

- ಉಚಿತ ತರಗತಿಗಳು (Free Classes)
- ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳು (Text Books)
- ಶ್ರವ್ಯಗಳು (Audios)
- ಪರೀಕ್ಷೆಗಳು (Tests)
- ದೃಶ್ಯಗಳು (Videos)
- ಪೂರಕ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು (Supplementary Study Materials)

ಕಲಿಕಾ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಗಳ (Learning Apps) ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಇತಿಹಾಸ

ಕೇವಲ ತರಗತಿಯ ಇತಿಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಬೋಧನಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಕಳೆದು ಹೋಗಿ ಕಲಿಕಾ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ಕಲಿಯುವ ಕಲಿಕೆಯು ಮೂಲಭೂತ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತರುವುದರ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಅಂಗೈಗೆ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದೆ. ಇತಿಹಾಸದುದ್ದಕ್ಕೂ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರಗಳ ಮತ್ತು ಉಪಕರಣಗಳ ಬಳಕೆಯ ಹಲವಾರು ಉದಾಹರಣೆಗಳಿದ್ದರೂ, ಪದದ ಆಧುನಿಕ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಾ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ಎಂಬುದು ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಹೊಸ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿದೆ. ಜಾರು ಪ್ರಕ್ಷೇಪಣೆಗಳು ಮತ್ತು ದೂರದರ್ಶನ ಆಧಾರಿತ ತರಗತಿಗಳು 1950ರಿಂದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಆನ್ಲೈನ್‌ಕಲಿಕೆಯ ಮೊದಲ ನಿದರ್ಶನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು 1960 ಲ್ಲಿ ಯು.ಎಸ್.ಎ.ಯ ಇಲಿನಾಯ್ಸ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಹಿಡಿಯಲಾಯಿತು.

ಉನ್ನತ ಮಾದ್ಯಮಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಬಳಸಬಹುದಾದ ಕಲಿಕಾ ಅಪ್ಲಿಕೆಶನ್ಗಳು

ಬೈಜೂಸ್ (Byjus)

ಬೈಜೂಸ್ ಭಾರತದಲ್ಲಿ 4 ರಿಂದ 18 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಶಾಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಮಗ್ರ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೊಳಿಸುವ ಕಲಿಕಾ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಆಗಿದೆ.ಈ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಅನ್ನು ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ 15 ಮಿಲಿಯನ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಜೆ.ಇ.ಇ ಮತ್ತು ನೀಟ್ ನಂತಹ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಬಹು ಕಲಿಕೆಯ ವೇದಿಕೆಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಬೈಜು ಅವರ ಉಚಿತ ಮೊಬೈಲ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಬಳಸಲು ಸುಲಭವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಬಯಸಿದಲ್ಲಿ ನಂತರ ಅಂತರ್ಜಾಲ ತಾಣದ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ವೀಕ್ಷಿಸಲು ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮೊಬೈಲ್ ಸಾಧನಕ್ಕೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಅನಾಕಾಡೆಮಿ (Unacademy)

ಅನಾಕಾಡೆಮಿ ಕೇಂದ್ರ ಸಂಸ್ಕಾರದಿಂದ ನೇರವಾಗಿ ನಿಯಂತ್ರಿತವಾಧ ಕಲಿಕಾ ತಾಣವಾಗಿದ್ದು, ಇದು 2400 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ವೀಡಿಯೊ ತರಗತಿಗಳು ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಕ ಶ್ರೇಣಿಯ ವಿಷಯಗಳ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಅನಾಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಅತ್ಯಂತ ವೈವಿದ್ಯಮಯ ಆನ್‌ಲೈನ್ ತರಗತಿಗಳ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಭಾರತದ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಕಲಿಕಾ ವೇದಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಅನಾಕಾಡೆಮಿ ಕಲಿಕಾ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಸಹಕರಿಸುತ್ತದೆ.

ವೇದಾಂತು (Vedantu)

ವೇದಾಂತು ಎಂಬುದು ಜಾಲ ಬಂದ ಆಧಾರಿತ ಬೋಧನಾ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿದ್ದೂ, ಇದು 6 ರಿಂದ 12ನೇ ತರಗತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಜಾಲ ಬಂದ ಆಧಾರಿತ ಪಾಠಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಈ ವೇದಿಕೆಯು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅವರ ಸ್ವಂತ ಅನುಕೂಲಕರ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವರ ಆಯ್ಕೆಯ ಶಿಕ್ಷಕರಿಂದ ಪಾಠವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ವೇದಾಂತು ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಒಂದು ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತ ಸಂವಹನವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಇದು ನೇರ ಮತ್ತು ಪರಿಕಲ್ಪನಾ ದೃಶ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಅಸಾಧಾರಣ ಕಲಿಕೆಯ ಅನುಭವಕ್ಕಾಗಿ ಧ್ವನಿ ಸುರುಳಿಗಳ ಸಂಗ್ರಹ ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಲಿಕೆಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಸುಲಭಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಡೌಟ್‌ನಟ್ (Doubtnut)

ಡೌಟ್‌ನಟ್ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಠವಾದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಆಗಿದೆ. ಯಾವುದೇ ಗಣಿತದ ಸಮಸ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ಸಂದೇಹವಿದ್ದರೆ, ಅವನು ಚಿತ್ರವನ್ನು ಒತ್ತುವುದರ ಮೂಲಕ ಅದನ್ನು ಅಪ್ಲೀಕೇಶನ್‌ಗೆ ಕಳುಹಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಕೆಲವೇ ಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ, ಅವನು ತನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ದೃಶ್ಯದ ಮೂಲಕ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಅವರು NCERT (6–12ನೇ ತರಗತಿ) ಮತ್ತು IIT-JEE ಗಾಗಿ ಗಣಿತ ಕೋರ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ದೃಶ್ಯಗಳು, ಪುಸ್ತಕಗಳು ಮತ್ತು ಶ್ರವ್ಯಗಳು ಸೇರಿವೆ. IIT-JEE ತಯಾರಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ನಮ್ಮ ಅನುಮಾನಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಡೌಟ್‌ನಟ್ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಆಗಿದೆ.

ಮೆರಿಟ್ನೇಷನ್ (Meritnation)

ಮೆರಿಟ್ನೇಷನ್ ಭಾರತ ಮತ್ತು ಗಲ್ಫ್‌ನಾದ್ಯಂತ 1–12 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಶಿಕ್ಷಣ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿದೆ. Meritnation.com ಪುಸ್ತುತ CBSE ಮತ್ತು ICSE ನಂತಹ ಪ್ರಮುಖ ಮಂಡಳಿಗಳು ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ತಮಿಳುನಾಡು, ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಕೇರಳದಂತಹ ರಾಜ್ಯ ಮಂಡಳಿಗಳಿಗೆ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ–ಜೋಡಿಸಲಾದ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ವೇದಾಂತುವಿನಂತೆಯೇ, ಮರಿಟ್‌ನೇಷನ್ ಸಹ ನೇರ ತರಗತಿಗಳು, ಛಾಯಚಿತ್ರ ತಂತ್ರಾಂಶಗಳು ದೃಶ್ಯಗಳು. ಸಂವಾದಾತ್ಮಕ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು 6–10 ತರಗತಿಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅಭ್ಯಾಸ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಯೋಜಿಸಲಾದ JEE ಮತ್ತು NEET ತರಗತಿಗಳನ್ನು ಮಂಡಳಿಗಳ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಯೋಜಿಸುತ್ತದೆ.

NCERT ಪುಸ್ತಕಗಳು NCERT ಪರಿಹಾರಗಳು

ಈ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್, ಹಿಂದಿ ಮತ್ತುಉರ್ದು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ 1 ರಿಂದ 12ನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗಿನ ಎಲ್ಲಾ NCERT ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಅನ್ನು ಜಾಲಬಂದಗಳ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಬಳಸಬಹುದು. ಈ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ CBSE, NEET, JEE, CISCE ವಿಷಯವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಇ–ಪಾಠಶಾಲಾ (e-Patashala)

ಇ–ಪಾಠ ಶಾಲಾ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಅನ್ನು ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಚಿವಾಲಯದ (HRD) ಜಂಟಿ ಉಪಕ್ರಮದೊಂದಿಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಡಿಜಿಟಲ್ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಭಾರತ ಮತ್ತು NCERT ಪುಸ್ತಕಗಳು ಮುಖಾಂತರ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿ ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿ ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಈ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಅನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಖಾನ್‌ಅಕಾಡೆಮಿ (Khan Academy)

ಅಮೇರಿಕಾದ ಸಲ್ಮಾನ್‌ಖಾನ್ ಅವರಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದ ಖಾನ್ ಅಕಾಡೆಮಿ ನಮಗೆ ಸರಿಯಾದ ಉಚಿತ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಆಗಿದೆ. ಖಾನ್ ಅವರು ಗಣಿತ, ಕಲೆ, ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ವಿಭಾಗಗಳಿಂದ 4000 ಬೋಧನಾ ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ವೈಯಕ್ತಿಕಗೊಳಿಸಿದ ಕಲಿಕೆಯ ತಡೆತೆರೆ (ಡ್ಯಾಶ್‌ಬೋರ್ಡ್) ನೀವು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸಿದ್ದೀರಿ ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮ ಗುರಿಗಳಿಗೆ ನೀವು ಎಷ್ಟು ಹತ್ತಿರವಾಗಿದ್ದೀರಿ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಲು ನಿಮಗೆ ಅನುಮತಿಸುತ್ತದೆ.

ದೀಕ್ಷಾ (Diksha)

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಿರಂತರಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ದೀಕ್ಷಾ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ (DIKSHA App) ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದೆ. 1 ರಿಂದ 12ನೇ ತರಗತಿವರೆಗಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ದೀಕ್ಷಾ ದ್ವಾರಕ್ಕೆ (ಪೋರ್ಟಲ್)ಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿಅಥವಾ ಗೂಗಲ್ ಪ್ಲೇಸ್ಟೋರ್‌ನಿಂದ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ದೀಕ್ಷಾ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ನ ಮೂಲಕ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಕಲಿಕಾ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸದ್ಬಳಕೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ನಿರಂತರ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸುವುದು ಈ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ನ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ಮೈ ಅಭ್ಯಾಸ್ (My Abhyas)

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಕಲಿಕೆ ಹಾಗೂ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಮೈ ಅಭ್ಯಾಸ್ (My Abhyass) ಜಾಲಬಂದ ಆಧಾರಿತ ತರಬೇತಿ ಅಪ್ಲಿಕೇಷನ್ ರಹದಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗಷ್ಟೇ ಅನಾವರಣಗೊಂಡಿರುವ ಮೈ ಅಭ್ಯಾಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು 1 ರಿಂದ 12ನೇ ತರಗತಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಮೈ ಅಭ್ಯಾಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಿಬಿಎಸ್‌ಇ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಎನ್.ಸಿ.ಇ.ಆರ್.ಟಿ ಹಾಗೂ ಕೆಎಸ್‌ಇಇಬಿ ಪರಿಹಾರಗಳು ಮತ್ತು ಮಂಡಳಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿರಲಿವೆ.

ಎಕ್ಸ್‌ಟ್ರಾಮಾರ್ಕ್ (Extramark)

ಎಕ್ಸ್‌ಟ್ರಾಮಾರ್ಕ್‌ಗಳು KG ಶ್ರೇಣಿ–12 ಶ್ರೇಣಿಯ ವರೆಗಿನ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಸಂಪೂರ್ಣ ಕೆ. 12 ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ ವಿಜ್ಞಾನ ಗಣಿತ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ಇಂಗ್ಲಿಷ್., ಹಿಂದಿ, ಸಂಸ್ಕೃತ, ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ, ಇತಿಹಾಸ ಭೂಗೋಳ, ರಾಜಕೀಯ ಅಕೌಂಟೆನ್ಸಿ, ವ್ಯವಹಾರ ಅಧ್ಯಯನಗಳು, ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರ, ರಸಾಯನಶಾಸ್ತ್ರ, ಜೀವಶಾಸ್ತ್ರ, ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಗಣಕಯಂತ್ರ ವಿಜ್ಞಾನ (C++ ಮತ್ತು ಪೈಥಾನ್),

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಪರಿಕಲ್ಪನಾತ್ಮಕ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು, ರೇಖಾಚಿತ್ರ ತಂತ್ರಾಂಶ ಮತ್ತುತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಆಧಾರಿತವಾಗಿದೆ.

ಕಲಿಕಾ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಗಳ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು

- ಇದು ಉನ್ನತ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕಲಿಕೆಯ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.
- ಕಲಿಯುವವರ – ಕೇಂದ್ರಿತ ಕಲಿಕೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಮೂಲಕ ಉನ್ನತ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸ್ವತಂತ್ರ ಮತ್ತು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತದೆ.
- ಉನ್ನತ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿ, ಕಲಿಯುವವರು ಎಲ್ಲಿ, ಯಾವಾಗ, ಏನು ಮತ್ತು ಹೇಗೆ ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದರ ಕುರಿತು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಮತಿಸುತ್ತದೆ.
- ಉನ್ನತ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪೂರ್ವ ಕಲಿಕೆ, ಹಿಂದಿನ ಅನುಭವ ಮತ್ತು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.
- ಉನ್ನತ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ವಿವಿಧ ಕಲಿಕೆಯ ಸಂದರ್ಭಗಳಿಂದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.
- ಕಲಿಯುವವರು ಯಶಸ್ಸಿನ ನ್ಯಾಯಯುತ ಅವಕಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕು.
- ಉನ್ನತ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾವಲಂಬಿಯಾಗಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಇತರೆ ಲಾಭಗಳು

- **ಸುರಕ್ಷತೆ** : ಕಲಿಕಾ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಗಳು ಕಲಿಯುವವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸುರಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ಬಳಕೆದಾರರಿಗೆ ಮರುಬಳಕೆ, ಮರು ಸೇರ್ಪಡೆ ಮತ್ತು ಮರು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲು ಅನುಕೂಲಕರವಾಗಿದೆ. ಈ ಮೂಲಕ ಹಕ್ಕುಸ್ವಾಮ್ಯ ವಿನಾಯತಿ ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಸ್ವಾಮ್ಯ ಪರವಾನಗಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುವ ಅಪಾಯದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.
- **ಲಭ್ಯತೆ** : ಕಲಿಕಾ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ.
- **ಹೊಂದಾಣಿಕೆ** : ಕಲಿಕಾ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ಬಳಕೆದಾರರು ಈಗಾಗಲೇ ತಜ್ಞರಿಂದ ಪರಿಶೀಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಿಷಯ ವಸ್ತುವನ್ನು ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಹಿಂದೆ ಕಲಿತ ವಿಷಯವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಲಿಯುವ ವಿಷಯದೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಬಳಸಲು ಅವಕಾಶ ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ.
- **ಸುಧಾರಣೆ :** ಇದು ಬಳಕೆದಾರರಾದ ಉನ್ನತ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಹಂತದ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಮಯ, ಶ್ರಮದ ಉಳಿತಾಯದೊಂದಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಹಾಗೂ ಆ ಮೂಲಕ ಅಂತ್–ಶಿಸ್ತೀಯ ಕಲಿಕೆಗೆ ಅವಕಾಶ ನಿಡುತ್ತವೆ.
- **ವಿಸ್ತೃತತೆ :** ಲಭ್ಯವಿರುವ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ವಂತ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಸೀಮಿತ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಮೀರಿಹೋಗಲು ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡುತ್ತವೆ.
- **ಸಹಯೋಗ :** ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಹಂಚಿಕೆಯಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕಲಿಕಾ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಸಹಯೋಗಿಸಲು ಮತ್ತು ರಚಿಸಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತವೆ.
- **ಸಮಾನತೆ** : ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಮಾನ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಂತ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ಅಳವಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಏಕರೂಪತೆಯ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಕೊರೋನದಂತಹ ಜಾಗತಿಕ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ವಂಚಿತರಾದ ಎಲ್ಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಶಿಕ್ಷಣದ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಬೋಧನೆ ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆಯ ಜೊತೆಗೆ, ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಮೂಲಕ ಉನ್ನತ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಹಂತದ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಾ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಗಳ ಬಳಕೆಯು ಅನಿವಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಅವಶ್ಯಕವೂ ಸಹ ಆಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಉನ್ನತ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಹಂತದ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಕಲಿಕಾ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿವೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- **Johnson L., Adams S., Cummins M. (2012) :** "Mobile apps. The NMC horizon report : 2012 higher education". Austin Texas: The New Media Consortium.
- **Kirschner P. A. (2001) :** "Using integrated electronic environments for collaborative teaching/learning" Learning and Instruction, 10, 1-9.
- **Margarete Grimus (2015) :** "Learning and Teaching with Mobile Devices: An Approach in Higher Secondary Education in Ghana". International Journal of Mobile and Blended Learning (IJMBL). Volume 7, Issue 2.
- **Mosawi Athraa A.I. (2015) :** "Exploring the potential of Mobiel Applications to Support Learning and Engagement in Elementary Classes". International Journal of Mobile and Blended Learning (JJMBL). Volume 7, Issue 2. Retrived from http://www.igi-global.com/article/exploring-the-potential-of-mobile-applications-tosupport-learning-and -engagement-in-elementary-classes/125854
- **Murray Orrin. Nicole Olcese. (2011) :** "Teaching and Learning with Ipads. Reddy or Not?" TechTrends 55 (6)
- **Naismith Laura et al. (2004) :** "Literature Review in Mobile Technologies and Learning". Future Lab Series (11). D

■■

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಜಲ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ; ಡಾ. ಶಂಬಾ ಅವರ ಅಲೋಚನಾ ಕ್ರಮಗಳು

✍ ಪ್ರೊ. ಜಿ.ವಿ.ರಾಜಣ್ಣ, ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು, ಬಾಪೂಜಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು ಚಳ್ಳಕೆರೆ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ.

ಡಾ. ಶಂಬಾ ಕನ್ನಡದ ಅಪ್ರತಿಮ ಸಂಶೋಧಕ. ಕಳೆದ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ಸ್ವತಂತ್ರ ಚಿಂತನ ಕ್ರಮದಿಂದ ಕನ್ನಡ ಸಂಶೋಧನಾ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಪಾದಾರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿ ಹೊಸ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಹೊಸ ಅಲೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಧೀಮಂತ ಚಿಂತಕ. ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತ, ಪ್ರಾಚೀನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಪ್ರಾಚೀನ ನಾಡು–ನುಡಿಗಳ ಕುರಿತು ಕರಾರುವಾಕ್ಕಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನಿಸಿ ಖಚಿತವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಬಲ್ಲ ಏಕಮೇವ ಕನ್ನಡದ ವಿದ್ವಾಂಸ ಎಂಬ ಅಭಿಧಾನಗಳಿಗೆ ಡಾ. ಶಂಬಾ ಭಾಜನರಾಗಿದ್ದರು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲ ಉಳಿಯಬಲ್ಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಿಂತನಕ್ರಮವೊಂದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟು ಕನ್ನಡ ವಿದ್ವತ್‌ವಲಯದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯನಿರಂತರ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಸಂಶೋಧನ ಕ್ರಮ, ಚಿಂತನಕ್ರಮ, ನಿರೂಪಣಾ ಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸತನವಿದೆ. ಮುಂಬರುವ ವಿದ್ವತ್‌ವಲಯಕ್ಕೆ ದೀರ್ಘವೂ ಮತ್ತು ಮಹತ್ವವೂ ಆದ ಚಿಂತನ ಕ್ರಮದ ಭೂಮಿಕೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಎಂದರೆ ಹೀಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಮಾದರಿಗಳು ಇಂದು ವಿದ್ವಜ್ಜನರ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸಿವೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಡಾ. ಶಂಬಾ ಅವರ ಮಹತ್ವದ ಶೋಧಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಜಲಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಅವರ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿ, ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ ಒಂದು ಉಪಕ್ರಮವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಡಾ. ಶಂಬಾ ಅವರು ರಚಿಸಿದ್ದು ಮೂವತ್ತನಾಲ್ಕು ಕೃತಿಗಳನ್ನು. ಇಡೀ ಕೃತಿಗಳು ಏಕನಿರೂಪಕವಾಗಿವೆ. ಒಂದೇ ಗುರಿಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಿಂತನದ ಒಂದೇ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ನಡೆದಿವೆ. ಅವರ ಒಟ್ಟು ಚಿಂತನವನ್ನು ಏಕಘನಾ ಕೃತಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಮೂವತ್ತನಾಲ್ಕು ಕೃತಿಗಳು ಒಂದೇ ಕೃತಿ ಎನ್ನುವಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಿಂತನೆಯ ನೂರಾರು ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟೊಟ್ಟಿಗಿಟ್ಟು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಡಾ. ಶಂಬಾ ಅವರು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲವಾದ ಮಂಡನ ಕ್ರಮವಿದೆ. ಹಾಗೂ ಅಷ್ಟೇ ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ಖಂಡನಕ್ರಮವೂ ಇದೆ. ಕನ್ನಡದಮಟ್ಟಿಗೆ ಬಹುದೊಡ್ಡ ವಿಚಾರವಾದಿಯಾಗಿ, ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿ, ಭಾಷಾ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರೂಪಕರಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಇವರ ಮೇಲೆ ಹಲವಾರು ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಈಗಾಗಲೆ ನಡೆದಿವೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನವು ವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ಮಾದರಿಯ ಎರಡನೆಯ ಹಂತದ ಅಧ್ಯಯನವಾಗಿದೆ.

ಡಾ. ಶಂಬಾ ಅವರು ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಜಲಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ತಮ್ಮ 34 ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಭಾರತೀಯ ಜೀವನ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಎರಡು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿವೆ. ಈ ಎರಡು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯರ ಜೀವನಕ್ರಮವು ರೂಪಿತಗೊಂಡಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಭಾರತೀಯ ಪುರಾಣಗಳು, ವೈದಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅದರಲ್ಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವೇದ, ಉಪನಿಷತ್ತು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕ, ಅರಣ್ಯಕ, ಆಗಮ, ಸಂಹಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಜೀವನ ಪದ್ಧತಿಗಳ ನಿರೂಪಣೆಯ ಸ್ಪಷ್ಟ ಹರಿವುಗಳು ಕಾಣಸಿಗುತ್ತವೆ. ಡಾ. ಶಂಬಾ ಅವರು ಈ ಎರಡು ಪರಂಪರೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಚರ್ಚೆಗೆ ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರ ಹಿಂದೆ ಸತ್ಯದ ನವದರ್ಶನದ ಉದ್ದೇಶವಿದೆ. ಭೂತ ಮತ್ತು ವರ್ತಮಾನಗಳ ಜೀವನಕ್ರಮದಲ್ಲಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಒಡನಾಟಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಘರ್ಷ ಮತ್ತು ಕ್ಲೇಶಗಳನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನಿಸುತ್ತ ಹೋದಾಗ ಈ ಸಂಘರ್ಷಗಳು ಬಹುದೊಡ್ಡ ತಾತ್ವಿಕ ನಿಲುವಿಗೆ ಬದ್ಧವಾಗುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಈ ತಾತ್ವಿಕ ನಿಲುವುಗಳು ಭಾರತೀಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ನಿಂತ ನೀರಿನಂತೆ ಕೆಡುತ್ತ ಹೋಗಿವೆ. ಚಲನಶೀಲ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಬದಲಾವಣೆಯ ನಿಯಮವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಬದಲಾವಣೆಯು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿಮುಖ ಚಲನೆಯಂತೆ ನಮ್ಮ ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಜಲ ಪರಂಪರೆಗಳು ಭಾರತೀಯರ ಜೀವನದ ಅಂತಸ್ಥ ಶಕ್ತಿಗಳಾಗಿವೆ. ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಅಥವಾ ಸನ್ನಿವೇಶದಿಂದ ಈ ಪರಂಪರೆಗಳ ಬೀಸುಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ತಾನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡ ಬೌದ್ಧಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಈ ಪರಂಪರೆಗಳಿಗೆ ಬದ್ಧನಾಗುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಈ ಎರಡು ಪರಂಪರೆಗಳು ಪ್ರಜ್ಞೆ ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿ ನೆಲೆಯ ಜೀವನಕ್ರಮವನ್ನೇ ಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ವಿವರಗಳನ್ನು ಡಾ. ಶಂಬಾ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಹಾಲುಮತ ದರ್ಶನ ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸುವಾಗ ಎದ್ದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಅವರ ಜೀವಿತಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಡುತ್ತವೆ. ಸತ್ಯವನ್ನು ಬೆಂಬತ್ತಿದ ಡಾ. ಶಂಬಾ ಅವರ ಬಿತ್ತಿದ್ದನ್ನು ಬೆಳಕೋ ಹಾಗೂ ವೈವಸ್ವತ ಮನುಪ್ರಣೀತ ಮಾನವಧರ್ಮ ಆಕೃತಿ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಧ್ಯಯನದ ಸಮಾರೋಪವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಬುಧನ ಜಾತಕವೆನ್ನುವ ಪುಸ್ತಕವು ಬುದ್ಧಿವಂತನ ಜಾತಕವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬುದ್ಧಿನೆಲೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಜ್ಞೆ ನೆಲೆಯ ಬಗೆಗೆ ವಿಸ್ತೃತ ಚರ್ಚೆಯನ್ನೇರ್ಪಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಮಾನವನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತವಾದ ಎರಡು ಜೀವನಕ್ರಮಗಳು,

1. ಬುದ್ಧಿ ಪಾತಳಿಯ ಬದುಕು ಹಾಗೂ
2. ಪ್ರಜ್ಞಾ ಪಾತಳಿಯ ಬದುಕಿನ ಚಿತ್ರಣಗಳನ್ನು ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಜಲಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಎರಡು ಪಾತಳಿಯ ಬದುಕುಗಳು ಸಾವಿರ ತೊರೆಗಳಾಗಿ ಹರಿದು ಬಂದಿದ್ದರೂ ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಗೊಳ್ಳುವ ಎರಡು ಮಾದರಿಯ ಬದುಕು ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಡಾ. ಶಂಬಾ ಅವರು ಪ್ರತಿಮಾ ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಧಾನದ ಮೂಲಕ ಭಾಷಾ ತತ್ವಜ್ಞಾನದ ಮೂಲಕ ಹಾಗೂ ಮಾನವ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ತರ್ಕವನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಸತ್ಯದ ನವದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಈ ಬಗೆಯ ತರ್ಕವು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಜೀವನ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಅನುಷಂಗಿಕವಾಗಿ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಜಲ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು

ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಜಲಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಭಾರತೀಯ ಜೀವನ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಅಂತಸ್ಥಗೊಂಡ ಎರಡು ಬದುಕಿನ ಪಾತಳಿಗಳು. ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಮನುಷ್ಯ ಬಳಸಿಕೊಂಡ ನೆಲೆಯನ್ನು ಪಾತಳಿಗಳೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವುದು. ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ಆರ್ಯ–ದ್ರಾವಿಡ ಎನ್ನುವ ಎರಡು ಜನಾಂಗಗಳ ಬದುಕಿನ ಕ್ರಮವನ್ನು ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆರ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಅಗ್ನಿ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ದ್ರಾವಿಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಜಲಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತವೆ. ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿ ಪ್ರಮುಖವೆಂದು ಭಾವಿಸುವವರು ಅಗ್ನಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟರೆ ಜಲವನ್ನು ಪ್ರಮುಖವೆಂದು ಪರಿಭಾವಿಸುವವರು ಜಲಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಒಳಪಡುತ್ತಾರೆ. ಮಾನವರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ನೀರು ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಎರಡೂ ಇಲ್ಲದೆ ಜೀವನ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಬದುಕಿಗೆ ಈ ಎರಡರ ಪಾತ್ರ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಜಲವೂ ಇದೆ. ಜಲದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯೂ ಇದೆ. ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಜಲಗಳು ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತವೆ. ಈ ವಿರೋಧಾಭಾಸಗಳು ಭಾರತೀಯ ಜೀವನಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿರುವ ಪ್ರಮೇಯವನ್ನು ನಮ್ಮ ಪುರಾಣಗಳು, ಪುಣ್ಯಕಥೆಗಳು, ವೇದಾಗಮಗಳು, ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು ಸಂಹಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ಯಾವ ಸಾಹಿತ್ಯವು ನಿರ್ದೇಶಿಸುವ ಬದುಕಿನ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸೀಳುನೋಟಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಎರಡು ಪ್ರವಾಹಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಬೆಂಬೆತ್ತಿದವರ ಬದುಕು ಹಾಗೂ ಜಲವನ್ನು ಬೆಂಬೆತ್ತಿದವರ ಬದುಕು –ಈ ಎರಡು ಪ್ರವಾಹಗಳು ಭಾರತೀಯ ಅಂತಸ್ಥ ಜೀವನಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ದೃಢಪಟ್ಟಿವೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಜಲಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿವೆ. ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಜಲಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಏಕರೂಪವಾಗಿ ಭಾಸವಾಗಿರುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ವರ್ಣಭೇದನೀತಿಗಳು ತಲೆದೋರಿವೆ. ಆರಂಭಿಕ ಜೀವನಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಈ ಭೇದನೀತಿಗಳನ್ನು ಕಾಣಲು ಶಕ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಕ್ರಿ.ಶ. 7ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಅಂದರೆ ಗುಪ್ತರ ಸುವರ್ಣ ಯುಗದ ತರುವಾಯ ಭಾರತದ ತಾತ್ವಿಕ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅಂತಸ್ಥ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಇರುಸುಮುರುಸಿನ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಈ ಬಗೆಯ ಸನ್ನಿವೇಶ ನಿರ್ಮಾಣವಾದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯರ ಬದುಕಿನ ಕ್ರಮವನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸುವ ಅಂಶಗಳಾವುವು ಎನ್ನುವುದು ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಅಗ್ನಿ ಸಂಪ್ರದಾಯದವನಿಗೆ ಪ್ರಳಯದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಕನಸುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಪ್ರಳಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯು ಸುಪ್ತ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕಾಡುತ್ತದೆ. ಜಲ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾದಿಗಳಿಗೆ ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಪ್ರಳಯ ಹೊಂದಬಹುದೆಂಬ ಕನಸುಗಳು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ಸುಪ್ತಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನೀಡುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ಯಾವ ಪರಂಪರೆಯವನು ಎನ್ನುವುದು ವ್ಯಕ್ತಿನೆಲೆಯ ನಿರ್ದೇಶಿಕೆಯೆ ವಿನಃ ಸಾಮಾಜಿಕ ನೆಲೆಯ ನಿರ್ದೇಶಿಕೆಯಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಸಾಮಾಜಿಕ ನೆಲೆಯ ನಿರ್ದೇಶಿಕೆಯು ವ್ಯಕ್ತಿ ನೆಲೆಯ ನಿರ್ದೇಶಿಕೆಯತ್ತ ಹೊರಳಿರುವುದು ತಿರುವು ಮುರುವಿನ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಭಾರತೀಯ ಜೀವನಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅಂತಸ್ಥವಾಗಿ ನೆಲೆಗೊಂಡ ಸುಪ್ತ ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಜಲಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿವೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಜಲ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಅವರ ಬೌದ್ಧಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಅಗ್ನಿ ಸಂಪ್ರದಾಯವೆಂದರೆ, ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಬೆಂಬೆತ್ತುವುದು, ಜಲ ಸಂಪ್ರದಾಯವೆಂದರೆ ಜಲವನ್ನು ಬೆಂಬೆತ್ತುವ ಜೀವನಪದ್ಧತಿಯೆಂದು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ವಿವೇಚಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಜಲ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ವಿಂಗಡಣೆ ಹೇಗೆ

ಡಾ. ಶಂಬಾ ಅವರು ಋಗ್ವೇದ ಸಾರ ನಾಗಪ್ರತಿಮಾ ವಿಚಾರ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಕೇತಗಳ ಬಗೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಸಂಕೇತಗಳು ಮಹತ್ವದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ದೇಶಿಕೆಗಳಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಅವರು ದಿವ್ಯಶಕ್ತಿಸೂಚಕ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಪ್ರತಿಮೆಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಪಂಚದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಕೇತಗಳ ಮೂಲಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು ಅಥವಾ ಘಟನಾವಳಿಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವುದು ಕಲೆಯ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿದೆ. ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಒಂದು ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿದೆ. ಆನಂದವರ್ಧನನು ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಧ್ವನಿ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯರಲ್ಲೂ ಸಂಕೇತಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಮಾಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಬಹುದೊಡ್ಡ ಮನ್ನಣೆಯನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಗಲು ಮತ್ತು ರಾತ್ರಿ ಎನ್ನುವ ಎರಡು ಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು ಡಾ. ಶಂಬಾ ಅವರು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಹಗಲು ಎಂದರೆ ಸೂರ್ಯನಿರ್ದೇಶಿತ ಬದುಕಿನ ಕ್ರಮ, ರಾತ್ರಿ ಎಂದರೆ ಚಂದ್ರ ನಿರ್ದೇಶಿತ ಬದುಕಿನ ಕ್ರಮ. ಭಾರತೀಯ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೆ, ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ ಮತ್ತು ಸೋಮವಂಶೀಯರು ಪುರಾತನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಸೂರ್ಯ ಬೆಳಕಿನ ಮೂಲ. ಆದುದರಿಂದ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ದೇವರು ಎಂದು ಮನುಕುಲವು ಆರಾಧಿಸತೊಡಗಿತು. ಸೂರ್ಯಾರಾಧನೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲೊಂದು. ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಬೆಂಬೆತ್ತುವುದು ಬೆಳಕನ್ನು ಬೆಂಬೆತ್ತಿದಂತೆ. ಬೆಳಕು ಎನ್ನುವುದು ಜ್ಞಾನದ ಸಂಕೇತ. ಜ್ಞಾನವೇ ಬೆಳಕು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಸಂಕೇತವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಸೂರ್ಯಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಅಥವಾ ಅಗ್ನಿ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಡಾ. ಶಂಬಾ ಅವರು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಅವರ ನಿರೂಪಣೆಯ ಮತ್ತೊಂದು ಮಹತ್ವದ ಅಂಶವೆಂದರೆ ರಾತ್ರಿ. ರಾತ್ರಿಯು ಕತ್ತಲೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಅದು ಚಂದ್ರ ನಿರ್ದೇಶಿತ ಬದುಕನ್ನು ಸಂಕೇತಿಸುತ್ತದೆ. ರಾತ್ರಿಯ ಸಮಯಾಚಾರಗಳು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಬೆಂಬೆತ್ತುವುದು ಎಂದರೆ ತಮಂಧವನ್ನು, ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬೆಂಬೆತ್ತಿದಂತೆ. ಕತ್ತಲು ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಕೇತಿಸುತ್ತದೆ. ಅಜ್ಞಾನವು ಮೃತ್ಯುಸ್ವರೂಪವಾಗಿದೆ. ಈ ಅಜ್ಞಾನವೇ ಭಾರತೀಯರ ಪರಮಜ್ಞಾನವಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಡಾ. ಶಂಬಾ ಅವರು ವಿಷಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ಕರ್ತೃವೆಂದು ಭಾರತೀಯರು ಪರಿಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೃಷ್ಣ ಎಂದರೆ, ಕಪ್ಪು, ಕತ್ತಲೆ. ರಾತ್ರಿ ತಣ್ಣಗಿರುವ ಅಥವಾ ಜಲಸ್ಪರ್ಶಿ ವಾತಾವರಣವಿರುವ ಶಬ್ದ ಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು ಸಂಕೇತಿಸುತ್ತದೆ. ರಾತ್ರಿಯ ಸಮಾಯಾಚಾರಕ್ಕೂ ಕೃಷ್ಣನ ರಾಸಲೀಲೆಗೂ ನೇರವಾದ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಇಂತಹ ಕೃಷ್ಣ ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯನ್ನು ಬೋಧಿಸಿರುವುದು ವಿಚಿತ್ರದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ ಎಂದರೆ ಅಜ್ಞಾನ. ಪ್ರಜ್ಞಾಪಾತಳಿಯ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ (ಸೂರ್ಯಪುತ್ರ) ಬುದ್ಧಿವಾದವನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಇರುಸುಮುರಿಸಿನ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಅರ್ಜುನ ಬೆಳಕಿನ ಸಂಕೇತವಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಹೀಗೆ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅರ್ಜುನನ ಸ್ಥಿತಿ ಹೀನಾಯವಾಗಿದೆ. ತಮಂಧವು ಹಗಲಿಗೆ ಬುದ್ಧಿವಾದ ಹೇಳಿದಂತಿದೆ.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರ, ಜಲ, ನಾಗ, ರಾತ್ರಿ, ತಮಂಧ, ಅಜ್ಞಾನ, ಮೃತ್ಯು ಈ ಸಂಕೇತಗಳು ಚಾಂದ್ರಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಅಥವಾ ಜಲಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಸಂಕೇತಿಸುತ್ತವೆ. ಸೂರ್ಯ, ಅಗ್ನಿ, ಜ್ಞಾನ, ಹಗಲು, ಬೆಳಕು, ಜೀವನ ಎನ್ನುವ ಸಂಕೇತಗಳು ಅಗ್ನಿ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಸಂಕೇತಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಎರಡರ ವಿಂಗಡಣೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಬದುಕಿನ ಕ್ರಮಗಳ ವಿವರಣೆಯಿದೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಈ ಹಿಂದೆಯೇ ಆರ್ಯ ಮತ್ತು ದ್ರಾವಿಡ ಜೀವನಪ್ರಣಾಳಿಕೆಗಳೆಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಕೇತಗಳ ಮೂಲಕವೇ ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಜಲಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸುವ ನಿರ್ದೇಶಿಕೆಯ ಸೂತ್ರಗಳಾಗಿವೆ.

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಜಲಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿವೆಯೇ?

ಭಾರತೀಯ ಜೀವನ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಜಲಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಇರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅವೆರಡು ಕೂಡಿಕೊಂಡ ಒಂದು ಸಂಕೀರ್ಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ರೂಪಿತವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಅಗ್ನಿ ಸಂಪ್ರದಾಯವು ಪ್ರಖರ ವೈಚಾರಿಕತೆಯನ್ನು ಜಲಸಂಪ್ರದಾಯವು ಆರಂಭದ ವೈಚಾರಿಕತೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಅಗ್ನಿಯು ಯಾಜಕ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧೀಕರಿಸಿದ್ದು ಜಲವು ಅಯಾಜಕ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ. ಸೂರ್ಯಕೇಂದ್ರಿತ ಚಿಂತನೆ ಮತ್ತು ಶಿವಕೇಂದ್ರಿತ ಚಿಂತನೆಯ ಎರಡು ದೈವತಗಳ ಪಾರಮ್ಯ ಮತ್ತು ಮೇಲಾಟಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ರೂಢಿಗತವಾಗಿವೆ. ಇದನ್ನು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಮೊದಲನೆಯದು ಆರ್ಯ ಜನಾಂಗದ ಬದುಕಿನ ಕ್ರಮವನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ದ್ರಾವಿಡ ಜನಾಂಗದ ಬದುಕಿನ ಕ್ರಮವನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸತೊಡಗುತ್ತವೆ. ಈ ಎರಡು ಪದ್ಧತಿಗಳು ಮಿಳಿತಗೊಳ್ಳುವ ಸಂದರ್ಭವು ಮಹಾನ್ ಸಮನ್ವಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಸಾಧಿತವಾದ ಸಮನ್ವಯದ ಬದುಕು ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹಿಮ್ಮುಖ ನಡಿಗೆಯಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಡಾ. ಶಂಬಾ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಸೂರ್ಯ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಮತ್ತು ಚಾಂದ್ರ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಜಲವನ್ನು ಸಂಕೇತಿಸುತ್ತವೆ. ಸೂರ್ಯ ಮತ್ತು ಚಂದ್ರರು ಮಾನವನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇವುಗಳಿಗೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ನೆಲೆಯನ್ನು ಹುಡುಕುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಜೀವನಸ್ಥ ನೆಲೆಯನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಹುಡುಕಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆಗಳ ರಾತ್ರಿ–ಹಗಲುಗಳನ್ನು ಈ ಎರಡು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಸುಮೇರಿಯನ್ನರು ರಾತ್ರಿ ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆಯಿಂದ ಹಗಲು ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆಯವರೆಗಿನ ಅವಧಿಯನ್ನು ದಿನವನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇದೇ ಪದ್ಧತಿ ಬೆಬಿಲೋನಿಯಾ, ಈಜಿಪ್ಟ್, ಗ್ರೀಕ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಗ್ರಗೇರಿಯನ್ ಕ್ಯಾಲೆಂಡರ್ ಇದನ್ನವಲಂಬಿಸಿಯೇ ರೂಪಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಭಾರತೀಯರ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡುವುದಾದರೆ, ದಿನದ ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆಯನ್ನು ಹಗಲೆಂದು, ಅಂದರೆ ಗ್ರಗೇರಿಯನ್ ದೈನಿಕ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಪ್ರಕಾರ ಸೂರ್ಯೋದಯ ಮತ್ತು ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಗಳನ್ನು ಸಂಕೇತಿಸಿ ಬೆಳಗಿನ ಆರರಿಂದ ಸಂಜೆ ಆರರವರೆಗೆ (ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ) ದಿನವನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುತ್ತೇವೆ. ದಿನಕರನ ಉದಯವು ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ದಿನದ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ದಿನಕರನ ಅಸ್ತಂಗತವು ಚಾಂದ್ರ ಜಗತ್ತಿನ ಅನಾವರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮೋಕ್ಷಗಾಮಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿಜಲ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿಗಿರುವ ಸಂಬಂಧಗಳು

ಪ್ರಾಯಶಃ ಪ್ರಪಂಚದ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳು ಮೋಕ್ಷಗಾಮಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿಕೊಂಡಿವೆ. ಆದರೆ ವಿವಸ್ವನ್ ಪ್ರಣೀತ ಅಗ್ನಿಸಂಪ್ರದಾಯದ ಬದುಕಿನ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಈ ಮೋಕ್ಷಗಾಮಿ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಮೋಕ್ಷವು ಪರಲೋಕದ ಚಿಂತನೆಯಾಗಿದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿ ತಾನು ಸಾವಿನ ನಂತರ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ಥಿತಿಯಾಗಿದೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಕಂಡವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಅದೊಂದು ಶಬ್ದಪ್ರಮಾಣ. ಸತ್ತನಂತರದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬದುಕು ಏನು, ಎತ್ತ ಎಂಬುದು ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಇದೆಲ್ಲ ಗೊತ್ತಿದ್ದು ಚಾಂದ್ರಸಂಪ್ರದಾಯವು ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ನಂಬುತ್ತದೆ. ಇಹದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಬದುಕು ನಡೆಸಿದರೆ ಮೋಕ್ಷವು ಸಿಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ಅವರ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ. ಉತ್ತಮ ಬದುಕು ಎನ್ನುವುದು ಇಲ್ಲಿಯ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ. ಎಂತಹ ಬದುಕಿನಿಂದ ಮೋಕ್ಷವು ಸಿಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ಯಕ್ಷಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿದೆ. ಯಾವ ಬದುಕನ್ನು ಬದುಕಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಮೋಕ್ಷವು ಸಿಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ತಾತ್ವಿಕ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದೆ. ಪ್ರಪಂಚದ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳು ಮೋಕ್ಷಗಾಮಿ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಭಾರತೀಯ ಸಂಜಾತವಾದ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಚೀನ ಜಾಗತಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿತವಾದ ವಿವಸ್ವನ್ ಮಾನವ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಮೋಕ್ಷಗಾಮಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ನೆಲೆಯೇ ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಇಹದಲ್ಲಿಯೂ ಮೋಕ್ಷವಿದೆ. ಮೋಕ್ಷ ಎನ್ನುವುದು ಡಾ. ಶಂಬಾ ಅವರು ಸಾವು ಎಂದು ಸಂಕೇತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ದೇವರಲ್ಲಿ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಬೇಡುವುದು ಎಂದರೆ, ಸಾವನ್ನು ಬೇಡಿದಂತೆಯೇ. ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಉವಾಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮೋಕ್ಷವು ಸಾವನ್ನು ಕುರಿತ ಅಥವಾ ಸಾವನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುವ ಸಂಕೇತವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೃಷ್ಣ ಎನ್ನುವುದೇ ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞಾನ. ಅಜ್ಞಾನಿಯು ಮೃತ್ಯುವನ್ನಲ್ಲದೆ ಬೇರೇನನ್ನು ಬೋಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಜೀವಹಿಂಡುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಡಾ. ಶಂಬಾ ಅವರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮೋಕ್ಷ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಆರಂಭದಲ್ಲಿದ್ದ ಅಗ್ನಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದದ್ದು. ಯಜ್ಞದ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಋಷಿಗಳು ಮುನಿ ಸ್ವರೂಪಿಯಾದದ್ದು ಮತ್ತೊಂದು ರೀತಿಯ ಚಿಂತೆಯನ್ನು ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ನೀಡಿದೆ. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯರ ಜೀವನ ಕ್ರಮವು ಅಗ್ನಿತತ್ವ ಪಾತಳಿಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅದು ಜಲತತ್ವದೊಡನೆ ಮಿಳಿತಗೊಂಡ ಮೇಲೆ ಅವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಜೀವನಪದ್ಧತಿಯೊಂದು ನಿರ್ಮಾಣವಾಯಿತೆನ್ನುವುದು ಅವರ ಚಿಂತನೆ. ಮೋಕ್ಷಗಾಮಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೂ ಅಗ್ನಿ–ಜಲ ಪರಂಪರೆಗೂ ನೇರವಾದ ಸಂಬಂಧವಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಡಾ. ಶಂಬಾ ಅವರ ಚಿಂತನೆ.

ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಜಲಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಅಧ್ಯಯನವೆಂದರೇನು?

ಡಾ. ಶಂಬಾ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಜಲಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಈಗ ಅಂದರೆ ನಮ್ಮ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಅವು ಒಂದರೊಡನೊಂದು ಮಿಳಿತಗೊಂಡು ಸಂಕೀರ್ಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೊಂದನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿವೆ. ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಜಲ ಎನ್ನುವ ಎರಡು ಶಬ್ದಪ್ರತಿಮೆಗಳು ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧಾಭಾಸದಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ರಸಾಯನ ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲೂ ಈ ಎರಡು ಪ್ರತಿಮೆಗಳು ವಿಸ್ತೃತ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಿವೆ. ಅಗ್ನಿಯ ಮೂಲಾಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಜಲಜನಕವಿದೆ. ಜಲದ ಮೂಲಾಂಶದಲ್ಲಿ H_2O ಎನ್ನುವ ಮೂಲಾಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಜಲಜನಕ ಮತ್ತು ಒಂದು ಪ್ರಮಾಣದ ಆಮ್ಲಜನಕವಿದ್ದಾಗ ನೀರು ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ರಸಾಯನಶಾಸ್ತ್ರ ತಿಳಿಸುವ ಸತ್ಯ. ಆದುದರಿಂದ ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಜಲಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಪೂರಕವಾಗಿವೆ. ಒಂದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸಂಗತಿಗಳಿವೆ. ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧಾಭಾಸಗಳು ಒಂದರಲ್ಲೇ ಮಿಳಿತಗೊಂಡಿರುವುದು ಸೋಜಿಗವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದೆ. ಇಂತಹ ಸಮ್ಮೇಳನವು ವಿಸ್ಮಯ ಕಾರಿಯಾದದ್ದು. ಆದುದರಿಂದ ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಜಲ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಂಡಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯಿನಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾರತೀಯ ಸಂಕೀರ್ಣ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಜಲಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಜಾಗತಿಕ ತಾಪಮಾನದ ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಎರಡು ಅಂಶಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಪ್ರಳಯದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಜಲಗಳದ್ದೇ ಕಾರುಬಾರು. ಪ್ರಪಂಚವು ಪ್ರಳಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಅದು ಎರಡರಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ. ಒಂದು ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಪ್ರಪಂಚದ ಪ್ರಳಯವಾಗಬಹುದು. ಎರಡನೆಯದು ನೀರಿನಿಂದ ಪ್ರಪಂಚ ಪ್ರಳಯ ಸಂಭವಿಸಬಹುದು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನವು

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ತವೆನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಬೇಗುದಿತ ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ಅಗ್ನಿಯ ಕಿಚ್ಚು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸುಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆ, ಅಪಾಯವಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಜಲಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನಿಸಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಸಂಗತಿಗಳಿಗೆ ಹೊಸ ಪರಿಹಾರೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಸಾವಮಾಜಿಕ ಸಹಿಷ್ಣುತೆಗೆ ಹೊಸ ಮಾರ್ಗೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದು ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ.

ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಜಲಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಕುರಿತು ಕನ್ನಡದ ಇತರ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಚಿಂತನೆಗಳು

ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಜಲಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ಪರಂಪರೆಯು ಹೊಸದೇನಲ್ಲ. ದ್ರಾವಿಡ ಮತ್ತು ಶಾಕ್ತ ಪರಂಪರೆಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಿಸಿದಲ್ಲಿ ಜಲಸಂಪ್ರದಾಯದ ವಿಸ್ತೃತ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತ ಹೋಗಬಹುದು. ಮೂಲ ಆರ್ಯಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಜಲ ಪರಂಪರೆಗಳು ಇಂದು ಕೇವಲ ಸಂಕೇತಗಳಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪಳಿಯುಳಿಕೆಗಳಾಗಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿವೆ. ಹೋಮ–ಹವನಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದು ರುದ್ರಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವುದು ಜಲವನ್ನು ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸುವುದು ಮುಂತಾದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಜಲಸಂಪ್ರದಾಯದ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆರ್ಯ–ದ್ರಾವಿಡ ಸಂಘರ್ಷವು ಸುಮಾರು ಮೂರು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಒಂದೂವರೆ ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಆರ್ಯ–ದ್ರಾವಿಡ ಮಹಾಸಮನ್ವಯವನ್ನು ಹಲವಾರು ಭಾರತೀಯ ದೈವತಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ಮಹಾ ಸಮನ್ವಯವು ಭಾರತದ ಅಖಂಡತೆಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರಾವಿಡರ ಆರ್ಯೀಕರಣವು ಅರ್ಯರ ದ್ರಾವಿಡೀಕರಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಜಲಸಂಪ್ರದಾಯದ ಸಮನ್ವಯದ ಸ್ಮಾರಕವಾಗಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದೆ. ಕ್ರಿ.ಶ. ಐದರಿಂದ ಕ್ರಿ.ಶ. ಎಂಟನೆಯ ಶತಮಾನದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮ ಪ್ರವರ್ಧಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ವೈದಿಕ ಧರ್ಮದಲ್ಲುಂಟಾದ ಸುಧಾರಣಾವಾದವು ಈ ಮಹಾನ್ ಸಮನ್ವಯವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಆರ್ಯರ ದೇವರುಗಳನ್ನು ದ್ರಾವಿಡರು, ದ್ರಾವಿಡರ ದೇವರುಗಳನ್ನು ಆರ್ಯರು ಪೂಜಿಸುವ ಪರಸ್ಪರರ ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ಪರಸ್ಪರರು ಆಚರಿಸುವ, ವೈವಾಹಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಪರಸ್ಪರರು ಹೊಂದುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಈ ಎರಡು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಏಕೀಕೃತಗೊಂಡ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ನೋಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಹಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಜಲಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ರಾಜಪುರೋಹಿತರು, ಡಾ. ಶಂಬಾ ಜೋಶಿಯವರು, ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿ ಸುಖ್ನಿಟಕರರು, ಇರಾವತಿ ಕರ್ವೆಯವರು, ರಾಮಚಂದ್ರ ಡೇರೆಯವರು ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಗಿರೀಶ್ ಕಾರ್ನಾಡ್ ಅವರು ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಮಳೆ ಎನ್ನುವ ನಾಟಕವನ್ನು ಬರೆದು ಆರ್ಯ ದ್ರಾವಿಡ ಸಂಘರ್ಷದ ಅಂತಿಮ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಅದರಲ್ಲೂ ಆರ್ಯ ದ್ರಾವಿಡರ ಸಮನ್ವಯವನ್ನು ಕುರಿತು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಮಳೆ ನಾಟಕವು ಡಾ. ಶಂಬಾ ಅವರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಜಲಸಿದ್ಧಾಂತದ ಪ್ರದರ್ಶನ ರೂಪವಾಗಿದೆ. ಇವರು ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರೆದದ್ದನ್ನು ಅವರು ನಾಟಕೀಯ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸೂರ್ಯ ಮತ್ತು ಚಾಂದ್ರ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಕುರಿತು ನಾಡಿನ ಪ್ರಾಯಶಃ ಬಹುತೇಕ ವಿದ್ವಾಂಸರು ತಮ್ಮ ಲೇಖನ, ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಚಾಂದ್ರ ನಿರ್ವಚನ ಮತ್ತು ಸೂರ್ಯ ಪ್ರಭೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಬಂದ ಲೇಖನ, ಕವಿತೆ, ನಾಟಕ, ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ.

ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಜಲ ಹಾಗೂ ಸಂಕೇತಶಾಸ್ತ್ರ

ಆಧುನಿಕ ವಿಮರ್ಶೆ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಹೊಸ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಾಗ ಪ್ರಾಕ್ತನುಶಾಸ್ತ್ರದ ವಿಮರ್ಶೆಯು ಪ್ರಾಚೀನ ಬದುಕಿನ ವಾಸ್ತವ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಡುತ್ತಾ ಸಾಗಿತು. ಎಲ್ಲ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಹೊಸದೊಂದು ಸಂಶೋಧನಾ ವೈಧಾನಿಕತೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೋದವು. ಸಂಶೋಧನೆ ಎನ್ನುವದು ಇಜ್ಞೋಡಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು. ಪೌರ್ವಾತ್ಯ ಮತ್ತು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯವೆಂಬ ಎರಡು ಚಿಂತನ ಕ್ರಮಗಳು ರೂಪಿತವಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೆ ಪ್ರಪಂಚದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕಥನಗಳು ಹೊಸ ಅರ್ಥಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡವು. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಪೌರ್ವಾತ್ಯವನ್ನು ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯರು, ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯವನ್ನು ಪೌರ್ವಾತ್ಯರು ತಮ್ಮ ಪಾರಮ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಕುತೂಹಲದ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡತೊಡಗಿದರು. ಯಾವ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮೌಲಿಕವಾದದ್ದು, ಯಾವ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದದ್ದು ಎನ್ನುವ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯ ಬೀಜ ಅಂಕುರಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಇಂತಹ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕಥನಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದವು. ಆದರೆ ವಿಶ್ವದ ಏಕಘನಾಕೃತಿಯನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸುವ ಪ್ರಾಚೀನ ಅಂಶಗಳಾವುವು ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಿಂತಕರಿಗೆ ಕಾಡದೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮೌಲ್ಯಗಳಿವೆ, ಯಾವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಂತಸ್ಸತ್ವಗಳು ಎಷ್ಟು ತೂಕದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ ಎನ್ನುವ ತರ್ಕಗಳನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹಲವು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಿಂತಕರು ತಲೆಕೆಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಓರಿಯಂಟಲಿಸಂ, ಎಂಪೆರಿಸಿಸಮ್‌ಗಳು ರೂಪಿತಗೊಂಡವು. ಕಲೋನಿಯಲಿಸಂ ಹಾಗೂ ನಿಯೋ ಕಲೋನಿಯಲಿಸಂಗಳು ಜನ್ಮ ತಾಳಿದವು. ಓರಿಯಂಟಲಿಸಂ ಮತ್ತು ಐಡಿಯಲಿಸಂಗಳು ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದವು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಜಲಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಸಂಕೇತಶಾಸ್ತ್ರ, ಪ್ರತಿಮಾಶಾಸ್ತ್ರ, ನಿರುಕ್ತಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಫಿಲೋಲಜಿ, ಲಿಂಗ್ವಿಸ್ಟಿಕ್ಸ್, ಲೆಕ್ಸಿಕೋಗ್ರಫಿ, ಆಂತ್ರೋಪಾಲಜಿ ಮುಂತಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸತೊಡಗಿದವು. ಡಾ. ಶಂಬಾ ಅವರು ಸಂಕೇತ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಮಾಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಭಾರತೀಯ ಪ್ರಾಚ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯತ್ತ ಕಣ್ಣುಹಾಯಿಸಿದರು. ಭಾರತೀಯರ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಒಗಟಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಕಾಣತೊಡಗಿತು. ಇಂತಹ ಒಗಟುಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಡಾ. ಶಂಬಾ ಅವರು ನಿರುಕ್ತಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಿಸಿದರು. ವೇದಾಂಗವಾದ ನಿರುಕ್ತಶಾಸ್ತ್ರವು ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗವಾಗಿರುವ ಪರಿಭಾಷೆಗಳ ವಿವರಣೆಯ ಕೋಶವಾಗಿದೆ. ವೇದದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಪಾರಿಭಾಷಿಕೆಗಳನ್ನು ತಲಸ್ಪರ್ಶಿಯಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಪುರಾಣ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡರು. ಅವರು ಹುಡುಕಿದ ಪುರಾಣಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಅಂಶಗಳು ವೈದಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ನೆರಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಸಂಗತಿಗಳಾಗಿದ್ದವು. ನಿರುಕ್ತ ಶಾಸ್ತ್ರವು ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪಾರಿಭಾಷಿಕೆಗಳಿಗೆ ಹೊಸ ಅರ್ಥಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡುವ ಅಥವಾ ವೇದಗಳ ಪರಿಭಾಷಿಕೆಯ ಪದಗಳ ಪ್ರತಿಮಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹಿಗ್ಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ನಿರುಕ್ತಶಾಸ್ತ್ರವು ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿದೆ. ನಿರುಕ್ತಶಾಸ್ತ್ರ ಕಾಲ ಗತಿಸಿದಂತೆ ಬದಲಾಗುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವ ವ್ಯತ್ಯಸ್ಥ ಸ್ಥಿತಿಗಳು ಭಾಷೆಯ ಆಶಯವನ್ನು ಬದಲಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಡಾ. ಶಂಬಾ ಅವರು ನಿರುಕ್ತಶಾಸ್ತ್ರದ ಜೊತೆಗೆ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಸಂಕೇತಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಈ ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತ ನಿರೂಪಣೆಗೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಸಂಕೇತಶಾಸ್ತ್ರವು ಪದಗಳ ಅರ್ಥಗ್ರಹಿಕೆ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸುತ್ತದೆ. ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪದವು ಜನ್ಯವಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕಿರುವ ಅರ್ಥವ್ಯಾಪ್ತಿಯು ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸವಕಳಿಯಾಗುತ್ತ ಬದಲಾಗುತ್ತ

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅದರ ಬಳಕೆಯು ಹೆಚ್ಚಿದ್ದಷ್ಟು ಪದಗಳ ಆಶಯವು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಪದಗಳ ಬಳಕೆಯು ಕಡಿಮೆಯಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ವಿಕಲ್ಪಗಳಿಗೆ ತನ್ನ ಅರ್ಥವನ್ನು ಆರೋಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಪದದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಎರಡು ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯರ ಸಂಕೇತ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಇದರ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಿರುವುದರಿಂದ ಸಂಕೇತಶಾಸ್ತ್ರವು ಭಾರತದ ಪೌರಾಣಿಕ ಪ್ರತಿಮೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ನಿಖರ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಸಂಕೇತಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳೆಂದರೆ,

1. ಒಂದು ಪದದ ಸಂಕೇತ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದು.
2. ಒಂದು ಪದದ ಮೂಲ ಆಶಯವನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸುವುದು.
3. ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿರುವ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು.
4. ಪದದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಹಾಗೂ ಅದರ ಬಳಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
5. ಪದವು ಬಳಕೆಯಾದ ಸಂದರ್ಭ ಮತ್ತು ಅದರ ರೂಪಪರಿವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
6. ಧ್ವನಿ ಸಂಕೇತಗಳನ್ನು ಶಬ್ದಸಂಕೇತಗಳನ್ನಾಗಿಸಿ, ಆ ಶಬ್ದ ಸಂಕೇತಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಸಂಕೇತಗಳನ್ನಾಗಿಸುವುದು.

– ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಡಾ. ಶಂಬಾ ಅವರು ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯರ ಸಂಕೇತಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ವೈದಿಕ ಅಥವಾ ಪುರಾತನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿವೇಚನೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಕೃಷ್ಣ ಎನ್ನುವ ಪದದ ನೇರ ಅರ್ಥ ಅದು ಸಂಕೇತಿಸುವ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಅರ್ಥ, ಅದು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಸಂದರ್ಭದ ಮೂಲ ಆಶಯ, ಆ ಪದದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ, ಆ ಪದ ಧ್ವನಿಸುವ ಧ್ವನ್ಯಾರ್ಥ, ಆ ಪದದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಾಗುವ ವ್ಯತ್ಯಸ್ಥ ಸ್ಥಿತಿಗಳು, ಬಳಕೆಯ ಸಂದರ್ಭಗಳು, ಅದರ ರೂಪ ಪರಿವರ್ತನೆಗಳು –ಹೀಗೆ ಹಲವು ನೆಲಗಳಿಂದ ಅರ್ಥಸಂಕೇತಗಳನ್ನು ಹೊಂದಬಹುದು ಎನ್ನುವುದು ಡಾ. ಶಂಬಾ ಅವರ ಆಲೋಚನೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಜಲ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ವಿವೇಚನೆಯಲ್ಲಿ ಡಾ. ಶಂಬಾ ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅಗ್ನಿ ತತ್ವ ಮತ್ತು ಜಲತತ್ವಗಳನ್ನು ಜೀವನತತ್ವಗಳನ್ನಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ನಿದರ್ಶನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನೀಡುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅಗ್ನಿಯು ತನ್ನ ಅರ್ಥವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಹಿಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡಿತು ಮತ್ತು ತನ್ನ ಪೌರುಷವನ್ನು ಹೇಗೆ ಪರ್ಯಾವಸಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿತು ಎನ್ನುವ ಶಬ್ದಪ್ರತಿಮೆಯ ಅರ್ಥದ ಪಯಣವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ವಿಕಾಸವಾದದ ಬೆಂಬಲದಿಂದ ದಿತಿ, ಅದಿತಿ, ಅಂಭೃಣಿ ಎನ್ನುವ ಮೂವರು ಮೂಲ ಮಾತೃಕೆಯರನ್ನು ಎಳೆತಂದು ಜಲ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಜೈವಿಕ ನೀತಿಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದಿತಿಯ ಮಕ್ಕಳಾದ ಜಗತ್ತಿನ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯವು ಮುಂದೆ ಯಾವ ಬದುಕಿನ ಪಾತಳಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿತು ಎಂಬ ಕಥನವನ್ನು ಸಂಕೇತಗಳ ಬೆಂಬಲದಿಂದ ಕಟ್ಟುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಭಾರತೀಯ ಪರಂಪರೆಯು ಅದಿತಿಯ ಪರಿವಾರವಾಗಿದೆ. ಅದಿತಿಯು ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಮೂಲ ಮಾತೃಕೆಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳ ವಾಸವು ಜಲದಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ. 'ಮಮ ಯೋನಿಃ ಸಮುದ್ರೇ ಅಪಾರೇ' ಎನ್ನುವ ಋಗ್ವೇದದ ಉಲ್ಲೇಖವು ಅವಳ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವೋತ್ಪತ್ತಿ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದೇಶಿಸಲ್ಪಡುವ ಜಲಚರಗಳ ಹುಟ್ಟು ಅದಿತಿಯ ಯೋನಿಯಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಪ್ರಸ್ತುತ ನಿರೂಪಣೆಯ ಮೂಲರೂಪ. ಇಂತಹ ಚರ್ಚೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸಂಕೇತಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಡಾ. ಶಂಬಾ ಅವರು ತಮ್ಮ ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಮೀಸಲಿಡುತ್ತಾರೆ.

ಸಮಾರೋಪ

ಸಂಕೇತಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ಪುರಾಣಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಡಾ. ಶಂಬಾ ಅವರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವುಗಳ ವಿಸ್ತೃತ ಅಧ್ಯಯನದ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿದರೆ ಸಂಕೇತಶಾಸ್ತ್ರದ ಆಳ, ತಿಳುವಳಿಕೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಪುನಾರಚಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- **ಡಾ. ಶಂಬಾ ಕೃತಿ ಸಂಪುಟ (1999):** (ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ) ಸಂಪುಟ – 4, ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ, ಪ್ರೊ. ಮಲ್ಲೇಪುರಂ ಜಿ. ವೆಂಕಟೇಶ್, ಪು. xxi ಪ್ರ: ಬೆಂಗಳೂರು ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ.
- **ಡಾ. ಶಂಬಾ ಕೃತಿ ಸಂಪುಟ (1999) :** (ಕರ್ನಾಟ ಸಂಸ್ಕೃತಿ) 1, ಸಂ.ಪ್ರೊ. ಮಲ್ಲೇಪುರಂ ಜಿ.ವೆಂಕಟೇಶ್. ಕಣ್ಮರೆಯಾದ ಕನ್ನಡ : ಡಾ. ಶಂಬಾ ಜೋಷಿ ಪು. 11, ಪ್ರ. ಬೆಂಗಳೂರು ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ.
- **ಡಾ. ಶಂಬಾ ಕೃತಿ ಸಂಪುಟ (1999):** (ಕರ್ನಾಟ ಸಂಸ್ಕೃತಿ) 1, ಕಂನಾಡು – ಕರ್ನಾಟ : ಡಾ. ಶಂಬಾ ಜೋಷಿ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ, ಪು. XVIII ಪ್ರ. ಬೆಂಗಳೂರು ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ.
- **ಡಾ. ಶಂಬಾ ಕೃತಿ ಸಂಪುಟ (1999) :** (ಕರ್ನಾಟ ಸಂಸ್ಕೃತಿ) 1, ಕಂನಾಡು – ಕರ್ನಾಟ : ಡಾ. ಶಂಬಾ ಜೋಷಿ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ, ಪು. XVII ಪ್ರ. ಬೆಂಗಳೂರು ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ.
- **ಡಾ. ಶಂಬಾ (2003) :** ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಕಥನ. ಡಾ. ಎಸ್.ಎಂ. ಗಂಗಾಧರಯ್ಯ, ಪು. 90–91, ಬೆಂಗಳೂರು ಪ್ರಣವ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ.
- **ಬಿತ್ತಿದ್ಧನ್ನು ಬೆಳಕೋ :** ಪು. II ಸಂಪುಟ 1.
- **ಪ್ರವಾಹ ಪತಿತರ ಕರ್ಮ ಹಿಂದೂ ಎಂಬ ಧರ್ಮ.** ಪು. 3–4, 1976

■■

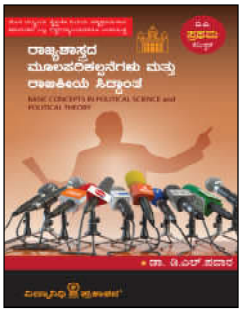

ವಿದ್ಯಾನಿಧಿ ಪ್ರಕಾಶನ
ಶ್ರೀ ಶಿವಕುಮಾರ ಏಜನ್ಸಿ

ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪ್ರಕಾಶಕರು ಮತ್ತು ಮಾರಾಟಗಾರರು

ಸ್ಟೇಶನ್ ರೋಡ ಮತ್ತು 'ನನಸು', ಹಳೆ ಸರಕಾರಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಎದುರಿಗೆ,
ಎಸ್.ಪಿ. ಗದಗ ಕಂಪೌಂಡ, ಜೆ.ಟಿ. ಮಠ ರೋಡ, ಗದಗ-582 101
ದೂರವಾಣಿ : 08372–200527 e-mail : vidyanidhiprakashana@gmail.com.

APPROVED BY UGC CARE

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ರಾಮ ಮನೋಹರ ಲೋಹಿಯಾ : ಮಹಿಳಾ ಚಿಂತನೆಗಳು

✍ ಡಾ. ಬಿ ಸರೋಜಾ, ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ, ಸರಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಮೋಕಾ, ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆ.

ಭಾರತದ ರಾಜಕಾರಣ, ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಲೋಕವನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಮಾಜವಾದಿ ನೋಟಕ್ರಮದಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿಸಿದವರು ರಾಮ ಮನೋಹರ ಲೋಹಿಯಾ. ಸಮಾಜದ ಅಂಚಿನ ಮನುಷ್ಯನ ಕಣ್ಣಿಂದ ನೋಡುವ ಇವರ ಆಲೋಚನೆ ಭಿನ್ನವಾದುದು. ಭಾರತದ ಜಾತಿವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಆದಾಯದ ಅಸಮಾನತೆ ಹಾಗೂ ಲಿಂಗತಾರತಮ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಂಗತಿಗಳ ಕುರಿತು ಲೋಹಿಯಾ ಅವರ ಗ್ರಹಿಕೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಸೂಚಿಸಿದ ಪರಿಹಾರಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿವೆ.

ಲೋಹಿಯಾ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ಸಪ್ತಕ್ರಾಂತಿ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಆಶಯ ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಾಣ ಆಗಿತ್ತು. ಕನ್ನಡದ ನೆಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಹಲವು ಚಳುವಳಿ ಮತ್ತು ಹೋರಾಟಗಳ ಹಿಂದೆ ಲೋಹಿಯಾ ಚಿಂತನೆ ಇಂಧನದಂತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದೆ. ಕಾಗೋಡು ಚಳುವಳಿ ಮತ್ತು ಸೊಂಡೂರು ಭೂಹೋರಾಟಗಳು ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸಿದ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ಲೋಹಿಯಾ ಚಿಂತನೆ ಕಾರಣ.

ಲೋಹಿಯಾ ಅವರು ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದವನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದ ಹಾಗೂ ವಿವರಿಸಿದ ಕ್ರಮ ಭಿನ್ನವಾಗಿತ್ತು. ಗಾಂದೀಜಿಯ ಪ್ರೀತಿಯ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿದ್ದ ಲೋಹಿಯಾ ಗಾಂಧೀಜಿಯ ಕಟು ವಿಮರ್ಶಕರಾಗಿದ್ದರು. "ಒಳಿತು ಇರುವವನು ಒಬ್ಬಂಟಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಕೂಡ ಪುಂಡರನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಪಡೆದಿರುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಗಾಂಧೀಜಿಯಿಂದ ನನ್ನಂಥವರು ಕಲಿತ ಪಾಠ" ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಲೋಹಿಯಾ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನವು ಲೋಹಿಯಾ ಅವರ ಮಹಿಳಾ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಶೋಷಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವುದು ಎಷ್ಟು ಸತ್ಯವೋ, ಅಷ್ಟೇ ಸತ್ಯವು ಆಯಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತಕರು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಚುರಪಡಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಹನ್ನೆರಡನೇ ಶತಮಾನದ ವಚನ ಚಳುವಳಿಯ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಲಕ್ಕಮ್ಮ, ಸೂಳೆ ಸಂಕವ್ವೆ ಹಾಗೂ ಕದಿರ ರೆಮ್ಮೆವ್ವೆ ಸೇರಿದಂತೆ ಹಲವು ಅಂಚಿನ ಸಮುದಾಯದಿಂದ ಬಂದ ವಚನಕಾರ್ತಿಯರು ತಮ್ಮ ನಿಲುವನ್ನು ಪ್ರಕಟಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಜಾತಿಮೂಲ ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನು ಉಗ್ರವಾಗಿ ಟೀಕಿಸುವ ಲೋಹಿಯಾ ಅವರು "ಜಾತಿ ಹಾಗೂ ಲಿಂಗ ಕುರಿತು ಭೇದ ಮಾಡುವ ಮನಸ್ಥಿತಿಯೇ ಈ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಕಾರಣ" ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆ ಕುರಿತು ಅಪಾರವಾದ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಲೋಹಿಯಾ ಅವರು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ: ಜಾತಿ ಹಾಗೂ ಲಿಂಗಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಇರುವ ಅಸಹ್ಯಕರವಾದ ಭೇದಭಾವಗಳನ್ನು ನಿರ್ನಾಮಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಉತ್ತಮ ಕೆಲಸ ಇವತ್ತು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ತೀರಾ ಒರಟಾಗಿರಬಾರದು ಹಾಗೂ ಇತರರಿಗೆ ನೋವುಂಟು ಮಾಡಬಾರದು ಎಂಬ ಎಚ್ಚರ ಸದಾ ಇರಲಿ.

ಲೋಹಿಯಾ ಅವರ 'ಸೌಂದರ್ಯ ಮತ್ತು ಮೈಬಣ್ಣ' ಬರೆಹವು ಹೊಸ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾನತೆಯ ಕುರಿತು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದೆ. ಅವರ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವುದು ಹೀಗೆ:

ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯ ಅಸ್ತ್ರವಾಗಿದ್ದು ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚ ಬಣ್ಣದ ಆಕ್ರಮಣದಿಂದ ನರಳುತ್ತಿದೆ. ಬಿಳಿ ಮತ್ತು ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣಗಳು ಶ್ರೀಮಂತರ ಮತ್ತು ಬಡವರ ನಡುವಿನ ಭಿನ್ನತೆಗಳಾಗಿವೆ. ಮನುಷ್ಯನ ಮೈಬಣ್ಣ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪ್ರಮಾಣವಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಅದು ಮತ್ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯ ಪ್ರಮಾಣವೂ ಅಲ್ಲ. ಹಾಗಿದ್ದರೂ ಚಂದವಾದ ಮೈಬಣ್ಣ ಮತ್ತು ಸೌಂದರ್ಯ ಒಂದೇ ಎಂಬಂತೆ ತಿಳಿಯುತ್ತೇವೆ.

ಕಪ್ಪು ಜನ ಯಾವಾಗಲೂ ಔದಾಸೀನ್ಯಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಿದ್ದರು ಎನ್ನುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಕನಿಷ್ಠ ಭಾರತದ ಮಟ್ಟಿಗಂತೂ ಇದು ಸತ್ಯ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ 'ಶ್ಯಾಮಾ(ಕಪ್ಪಾಗಿ ಇರುವವಳು) ಎಂದರೆ ನಿಜವಾಗಿ ಚಂದವಾಗಿರುವವಳೇ.

ಲೋಹಿಯಾ ಹೆಣ್ಣಿನ ಕುರಿತಂತೆ ಸಮಾನ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಹಿಳೆಯ ಮೇಲಿನ ಪುರುಷ ಪ್ರಾಭಲ್ಯವನ್ನು ಖಂಡಿಸುವ ಲೋಹಿಯಾ ಅವರು ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಸಮಾಜದ ಪ್ರಧಾನ ಧಾರೆಗೆ ತರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜಾತಿವಿನಾಶದ ಭಾಗವಾಗಿ ಅಂತರ್ಜಾತಿ ವಿವಾಹ, ಕೂಡು ಪಂಕ್ತಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಹಿಳಾ ಸಂಬಂಧಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಜಗತ್ತಿನ ಮಹತ್ವದ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಸಿಮೊನ್ ದ ಬೋವಾ ಮಹಿಳಾ ಸಮಾನತೆ ಕುರಿತಂತೆ ಹೊಸ ಅನುಭವವನ್ನು ಮಂಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಹೇಳುವಂತೆ ಸ್ವತಂತ್ರಗೊಂಡ ಮಹಿಳೆ ಪುರುಷರಷ್ಟೇ ಸೃಜನಶೀಲಳಾಗಿರ ಬಲ್ಲಳು. ಸ್ತ್ರೀ ವಿಮೋಚನೆಯಿಂದಾಗಿ ಮಾನವೀಯ ಸಂಬಂಧಗಳು ಬಲಗೊಳ್ಳುವವು. ಸ್ತ್ರೀ ಮತ್ತು ಪುರುಷರ ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗುವವು. ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಮತ್ತು ಪುರುಷರನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಮನುಷ್ಯರನ್ನಾಗಿಸುವುದು ಈ ಕಾಲದ ಅಗತ್ಯ. ಇಬ್ಬರ ನಡುವಿನ ಭೇದ ನಾಶವಾಗಬೇಕಿದೆ.

ಹೆಸರಾಂತ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಸಿಮೊನ್ ದ ಬೋವಾ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸ್ತ್ರೀವಾದದ ಆಲೋಚನೆಗಳಿಂದ ಭಿನ್ನವಾಗಿವೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಪುರುಷರಿಬ್ಬರು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ಸಾಗಬೇಕಾದ ದಾರಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಮಾಜ ಕ್ರೂರಿಯಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವ ಲೋಹಿಯಾ ಅವರು ಗಂಡಿನಂತೆ ಹೆಣ್ಣು ಸಹಜ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಪಡೆಯದೇ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಲೋಹಿಯಾ ಅವರು ಮಹಿಳೆ ಅನುಭವಿಸುವ ಸಂಕಟಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅರಿತವರಾಗಿದ್ದರು. ನಗರ ಹಾಗೂ ಸ್ಥಿತಿವಂತ ವರ್ಗಗಳ ಮಹಿಳೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗಿಂತ ಬಡ ಹಾಗೂ ದಲಿತ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಕುರಿತಂತೆ ಲೋಹಿಯಾ ಚಿಂತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ದಿನನಿತ್ಯ ಮಹಿಳೆ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆ ಮತ್ತು ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಲೋಹಿಯಾ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದರು. ಬಹುಪಾಲು ಮಹಿಳೆಯರು ಮೈಲು ದೂರ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ತಲೆ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು ನೀರು ತರುವುದು ಹಾಗೂ ಶೌಚಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಸೂರ್ಯ ಮುಳುಗುವ ತನಕ ಕಾಯುವುದು ಇಂಥ ಬದುಕಿನ ಮುಖ್ಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳ ಕುರಿತಂತೆ ಲೋಹಿಯಾ ಅವರಿಗೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಅರಿವಿತ್ತು. ಲೋಹಿಯಾ ಅವರ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಿದೆ:

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಭಾರತೀಯ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನಸ್ಥಿತಿ ಅತ್ಯಂತ ಶೋಚನೀಯವಾಗಿದೆ. ಅವಳ ಅಡುಗೆ ಮನೆಯ ಗುಲಾಮಗಿರಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಅವಳು ಬಳಸುವ ಒಲೆಯ ಉಸಿರು ಕಟ್ಟಿಸುವ ಹೊಗೆಯೂ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಕರುಣಾಜನಕವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಅವಳಿಗೂ ಅಡಿಗೆ, ಊಟಕ್ಕೆ ನಿಗದಿಯಾದ ವೇಳಾಪಟ್ಟಿಯೊಂದಿರಬೇಕು. ಅಡಿಗೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಗೆ ಸಲೀಸಾಗಿ ಹೋಗುವ ಚಿಮಣಿಯಿರಬೇಕು. ಅರೆಹೊಟ್ಟೆ, ನಿರುದ್ಯೋಗ ಹಾಗೂ ಅನ್ಯಾಯಗಳ ವಿರುದ್ಧದ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಅವಳೂ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಭಾರತದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬೇರುಬಿಟ್ಟ ಸ್ತ್ರೀ ವಿರೋಧಿ ನಡೆಗಳನ್ನು ಉಗ್ರವಾಗಿ ಟೀಕಿಸುವ ಲೋಹಿಯಾ ಅವರು ಸಮಾಜ ಸರಿದಿಕ್ಕಿಗೆ ಸಾಗಬೇಕಾದರೆ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಗೌರವದಿಂದ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಾತಾವರಣ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಲೋಹಿಯಾ. ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಡುವುದು ಹಾಗೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಶಿಕ್ಷಾರ್ಹ ಅಪರಾಧವಾಗಬೇಕು. ಆದರೆ ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಭಾರತೀಯ ಮನಸ್ಸು ಹಾಗೂ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಕೂಡ ಬದಲಾಗಬೇಕು. ಒಂದು ಫೋಟೋ ನೋಡಿಯೋ ಅಥವಾ ತಲೆತುಂಬಾ ಸೆರಗು ಹೊದ್ದ ಹುಡುಗಿಯೊಬ್ಬಳು ನಡುಗುತ್ತಾ ಚಹ ಕೊಡುವ ಭಯಮಿಶ್ರಿತ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲೋ ನಿರ್ಧರಿಸಲಾದ ಇವತ್ತಿನ ಮದುವೆಗಳು ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕ್ಷೌರಿಕ ಅಥವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ನಡೆಸಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಮದುವೆಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದವಾಗಿವೆ. ಕೊಳ್ಳುವವನೆದರು ಕುದುರೆಯನ್ನು ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರೂ ಅದರ ಗೊರಸುಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ನೋಡದೇ ಅಥವಾ ಅದರ ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸದೇ ಕೊಂಡ ಹಾಗೆ – ಈ ಮದುವೆಗಳು ಕೂಡಾ.

ಲೋಹಿಯಾ ಅವರ ಈ ಮೇಲಿನ ಮಾತುಗಳು ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಹಗುರವಾಗಿ ನೋಡಬೇಕಾದ ಮನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತವೆ.

ಲೋಹಿಯಾ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಸಮಾನತೆಯೆನ್ನುವುದು ಒಂದು ಮನೋದೃಷ್ಟಿ. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧೀಕರಣ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಹಿಳೆಗೆ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ನೀಡಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ.

ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆ ಸಮಾಜದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಮಾರಕ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದ ಲೋಹಿಯಾ ಅವರು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ಮಾನವ ಜನಾಂಗದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ತೀವ್ರ ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿರುವ ವರ್ಗವೆಂದರೆ ಮಹಿಳೆಯರು ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು.

ಲೋಹಿಯಾ ಚಿಂತನೆಗಳ ದೊಡ್ಡ ಶಕ್ತಿಯೆಂದರೆ ಅವರ ವೈಚಾರಿಕ ಗ್ರಹಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಂಗತಿಗಳ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠ ಮಂಡನೆ. ಚರಿತ್ರೆ ಮತ್ತು ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಆಳವಾದ ಅಧ್ಯಯನ. ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿರುವ ಅವರ ಬರೆಹಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಅವರ ಒಟ್ಟು ಆಲೋಚನೆಯು ಮಾನವೀಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ವಿಚಾರಗಳ ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ. ಲೋಹಿಯಾ ಅವರ ಸಮಾಜವಾದಿ ಚಿಂತನೆಗಳ ಕೇಂದ್ರ ಜನಸಾಮಾನ್ಯನೇ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಸಮಾನತೆ ಹಾಗೂ ರಾಜಕೀಯ ಸಮಾನತೆ ಎರಡೂ ಮುಖ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಲೋಹಿಯಾ ಅನ್ನು ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪರಸ್ಪರ ಹತ್ತಿರದ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿವೆ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು ಲೋಹಿಯಾ.

ಜಗತ್ತಿನ ಮಹತ್ತರ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಣಹಿಂಸೆಯೂ ಒಂದು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೆಣ್ಣು ಜಾತಿಯೇ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗೆ ತುತ್ತಾಗಿದೆ. ಸ್ತ್ರೀವರ್ಗದ ಪ್ರತಿಭೆಗೆ ಸಹಜಶಕ್ತಿಗೆ ತಕ್ಕುದಾದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡದೇ ಮಾನವಕುಲ ಅಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ದರಿದ್ರವಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿದೆ ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ ಲೋಹಿಯಾ.

ಪ್ರಖರ ಚಿಂತಕರಾಗಿದ್ದ ಲೋಹಿಯಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಮಾನತೆಗಾಗಿ ರಾಜಿ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿದರು. ಲೋಹಿಯಾ ಅವರು ಸಮಾನತೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಖಚಿತ ನಂಬಿಕೆ ಉಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರು. ಮಧು ಲಿಮಯೆ ಅವರು ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಇನ್ಯಾವ ಮುಖಂಡರು ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷ ಸಮಾನತೆಗೆ ಲೋಹಿಯಾ ಅವರು ನೀಡಿದಷ್ಟು ಒತ್ತು ನೀಡಲಿಲ್ಲ. ರಾಜಕೀಯ ರಂಗ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ ಬದುಕಿನ ಎಲ್ಲಾ ರಂಗಗಳಲ್ಲೂ ಮಹಿಳೆ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಬೇಕೆನ್ನುವುದು ಲೋಹಿಯಾ ಅವರ ಆಶಯವಾಗಿತ್ತು. ಹಸಿವು, ಬಡತನ ಹಾಗೂ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಈ ಬಗೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಭಾಗವಹಿಸಬೇಕೆನ್ನುವುದು ಲೋಹಿಯಾ ಅವರ ಖಚಿತ ನಿಲುವಾಗಿತ್ತು.

ಲೋಹಿಯಾ ಅವರು ಮಹಿಳೆಗೆ ಸಿಗಬೇಕಾದ ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಮಾನ ಹಕ್ಕುಗಳು, ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳು ಹಾಗೂ ವಿವಾಹ ಇವೆಲ್ಲದರ ಕುರಿತಂತೆ ತಮ್ಮ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಹಿಳೆಗೆ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮತ್ತು ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಮುಂದು ಮಾಡಿ ಅವಳ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಲೋಹಿಯಾ ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ.

ತಮ್ಮ ಮಗಳನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳ ಹೊಣೆಯೇನಲ್ಲ. ಅವಳಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಿಸಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಆರೋಗ್ಯವಾಗಿರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಷ್ಟೇ ಅವರ ಹೊಣೆ ಎನ್ನುವುದು ಲೋಹಿಯಾ ಅವರ ಖಚಿತ ನಿಲುವು.

ಲೋಹಿಯಾ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಟೆ ಮುಂದು ಮಾಡಿ ಹಣವನ್ನು ದುಂದುವೆಚ್ಚ ಮಾಡುವ ಕುರಿತಂತೆ ಲೋಹಿಯಾ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಲೋಹಿಯಾ ಅವರು ಮದುವೆಯ ಘನತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವುದು ಹೀಗೆ : ಬದುಕು ಎಷ್ಟೊಂದು ಅಸಹನೀಯವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆಯೆಂದರೆ ಇವತ್ತು ಸಮಾಜದ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರುವವರು ಬರೀ ಲಗ್ನಪತ್ರಿಕೆಗಾಗಿ ಐವತ್ತು ಸಾವಿರ ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮದುವೆಯಾಗಲಿರುವ ಎರಡು ಜೀವಗಳು ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದ ಆತ್ಮಗಳ ಮಿಲನದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಬೇಕಾದ ಒಂದು ವಿವಾಹದ ಘನತೆ ಹಾಗೂ ವೈಭವ ಇಪ್ಪತ್ತು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ನೆಕ್‌ಲೀಸಿನಲ್ಲೋ, ಐವತ್ತು ಸಾವಿರದ ಸೀರೆಗಳಲ್ಲೋ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಲೋಹಿಯಾ ಅವರ ಈ ಮಹಿಳಾಪರವಾದ ಚಿಂತನೆಗಳು ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತವೆ. ಜಾತಿ ಹಾಗೂ ಲಿಂಗಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಕುರಿತಂತೆ ಇರುವ ಅಸಹ್ಯಕರವಾದ ಭೇದಭಾವಗಳನ್ನು ನಿರ್ನಾಮಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಉತ್ತಮ ಕೆಲಸ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ತೀರಾ ಒರಟಾಗಿರಬಾರದು ಹಾಗೂ ಇತರರಿಗೆ ನೋವುಂಟು ಮಾಡಬಾರದು ಎಂಬ ಎಚ್ಚರ ಮಾತ್ರ ಸದಾ ಇರಲಿ. ಕಾರಣ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣುಗಳ ನಡುವಣ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಅತಿಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಎಳೆಗಳಿವೆ. ಆ ಬಗೆಯ ಎಚ್ಚರವನ್ನು ಸದಾ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾತ್ರ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ನಿಲ್ಲದಿರಲಿ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಈ ದಟ್ಟ ನಿರಾಶೆಯನ್ನು ಚದುರಿಸಿ ಸಂತಸದ ಗಳಿಗೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರೂ ಧುಮುಕಲಿ.

ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಅಧೀನತೆಯಲ್ಲಿ ಬದುಕುವುದು ಆರೋಗ್ಯಪೂರ್ಣ ಸಮಾಜದ ಲಕ್ಷಣವಲ್ಲ. ಮಹಿಳೆಗೆ ಪುರುಷನೊಂದಿಗೆ ಸಮಾನ ಅಂತಸ್ತು ಹಾಗೂ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಲಭಿಸಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ದೇಶ ಏರುಗತಿಯ ಪ್ರಗತಿ ಕಾಣಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಲೋಹಿಯಾ ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ಅಸಮಾನತೆ ಪರಿಹಾರ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಆದ್ಯತೆಯಾಗಬೇಕು. ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ಸೌಂದರ್ಯ ದಕ್ಕುತ್ತದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- **ರಾಮ ಮನೋಹರ ಲೋಹಿಯಾ ಬರಹಗಳು (2003) :** ಬೆಂಗಳೂರು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ.
- **ನಟರಾಜ್ ಹುಳಿಯಾರ್ (ಸಂ) (2019) :** ಸಮಕಾಲೀನ ಲೋಹಿಯಾ, ಬೆಂಗಳೂರು ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ.
- **ಹಸನ್ ನಯಂ ಸುರಕೋಡ (ಅನು) ಓಂಕಾರ್ ಶರದ್(ಮೂಲ) ಲೋಹಿಯಾ (2000) :** ಬಳ್ಳಾರಿ ಲೋಹಿಯ ಪ್ರಕಾಶನ.
- **ನಟರಾಜ್ ಹುಳಿಯಾರ್(ಸಂ) (2020):** ಲೋಹಿಯಾ ಕಂಡ ಗಾಂಧಿ, ಚನ್ನಪಟ್ಟಣ ಪಲ್ಲವ ಪ್ರಕಾಶನ.
- **ಡಾ. ಹಿ.ಚಿ.ಬೋರಲಿಂಗಯ್ಯ, ಎನ್. ಹುಚ್ಚಪ್ಪ ಮಾಸ್ತರ (2002):** ಕಗೋಡು ಚಳುವಳಿ ಸುವರ್ಣ ಸಂಪುಟ, ಸಾಗರ ಮಲೆನಾಡು ಜನಪದ ಲೋಕ.
- **ವಿಕ್ರಮ ವಿಸಾಜಿ (ಅನು), ಸಿಮೊನ್ ದ ಬೋವಾ ಮಾತು ಕಥನ (2021):** ಚನ್ನಪಟ್ಟಣ ಪಲ್ಲವ ಪ್ರಕಾಶನ.

■■

– 9ನೇ ಪುಟದಿಂದ ಮುಂದುವರೆದುದು

ಆಯೋಗ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ನಿಧಿಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನಡುವೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಿನರ್ಜಿ ಇದೆ ಎಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ, ಇದರಿಂದಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ನಕಲು ತಪ್ಪಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಶ್ವ ದರ್ಜೆಯ, ಡಿಜಿಟಲ್ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಡಿಜಿಟಲ್ ವಿಷಯ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ನಿರ್ಮಾಣವು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅಗತ್ಯ ಇ–ಶಿಕ್ಷಣ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ತೀರ್ಮಾನ

ಹೊಸ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯು ಪ್ರಸ್ತುತ ಸನ್ನಿವೇಶದ ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುವ ಹಲವಾರು ಉಪಕ್ರಮಗಳೊಂದಿಗೆ ಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ನೀತಿಯು ಅಧ್ಯಯನದ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ಜೊತೆಗೆ ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಗಮನ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಯಾವುದನ್ನಾದರೂ ಕೇವಲ ಕನಸು ಕಾಣುವುದರಿಂದ ಅದು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ, ಏಕೆಂದರೆ ಸರಿಯಾದ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಪೂರೈಸುವಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. NEPಯ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ, ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಪ್ರಗತಿಯತ್ತ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- **ಐತಾಳ್ ಪಿ.ಎಸ್., ಕುಮಾರ್ ಎಸ್. (2016) :** ಎಬಿಸಿ ಮಾಡೆಲ್ ಆಫ್ ರಿಸರ್ಚ್ ಪ್ರೊಡಕ್ಟಿವಿಟಿ ಮತ್ತು ಹೈಯರ್ ಎಜುಕೇಷನಲ್ ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನಲ್ ಶ್ರೇಯಾಂಕ. ಇಂಟರ್ನ್ಯಾಷನಲ್ ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಎಜುಕೇಶನ್ ಅಂಡ್ ಮ್ಯಾನೇಜ್ಮೆಂಟ್ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ 8(6), 76–88.
- **ಚೋಪ್ರಾ ಎನ್. (2012) :** ಭಾರತದಲ್ಲಿ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಲ್ಯದ ಶಿಕ್ಷಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅಧ್ಯಯನ. ಇಂಟರ್ನ್ಯಾಷನಲ್ ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಅರ್ಲಿ ಇಯರ್ಸ್ ಎಜುಕೇಶನ್, (2012) : 159–174.
- **ಗಿಲ್ಲಿಯಂ ವಿ. ಎಸ್., ಎ ಫ್ಲಿಗ್ಲರ್ (2000) :** ರಾಜ್ಯದ ಅನುದಾನಿತ ಪ್ರಿಸ್ಕೂಲ್ಗಳ ಎಲ್ಲಾ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಗಳ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಮೆಟಾ–ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ: ನೀತಿ, ಸೇವಾ ವಿತರಣೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಗಳಿಗೆ ಪರಿಣಾಮಗಳು. ಆರಂಭಿಕ ಬಾಲ್ಯದ ಸಂಶೋಧನಾ ತ್ರೈಮಾಸಿಕ, 18(4), 441–473.
- **ಗೋರೆ ಕೆ.ಎಮ್. (2001) :** ಮೆಟಾ–ವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕ ದೃಢೀಕರಣ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅವಕಾಶದ ಅಲ್ಪಾವಧಿಯ ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಪ್ರಯೋಜನಗಳಸ್ಕೂಲ್ ಸೈಕಾಲಜಿ ತ್ರೈಮಾಸಿಕ, 16(1), 9–30.
- **ಐತಾಲ್ ಪಿ.ಎಸ್., ಐತಾಳ್ ಶುಭರಾಜ್ಯೋತ್ನಾ (2019) :** ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ
- **ಶಿಕ್ಷಣನೀತಿಯ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ 2019** ಮತ್ತು ಅದರ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಸವಾಲುಗಳಲ್ಲಿಇಂಟರ್ನ್ಯಾಷನಲ್ ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಅಪ್ಲೈಡ್ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಮ್ಯಾನೇಜ್ಮೆಂಟ್ ಲೆಟರ್ಸ್. 3 (2): 1–35.
- **ನಂದಿನಿ ಸಂ. (2020) :** ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಮುಖ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ನೋಡಲು ಹಿಂದೂಸ್ತಾನ್ ಟೈಮ್ಸ್.
- **ಜೆಬರಾಜ್ ಪ್ರಿಸ್ಸಿಲ್ಲಾ (2020) : "**ದಿ ಹಿಂದೂ ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ । ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ
- **ಚೋಪ್ರಾ ರಿತಿಕಾ (2 ಆಗಸ್ಟ್ 2020) : "**ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ: ಹೊಸ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ 2020 ಓದುವಿಕೆ**"**. ಇಂಡಿಯನ್ ಎಕ್ಸ್ಪ್ರೆಸ್.
- **ರೋಹಟಗಿ ಅನುಭಾ ಸಂ. (2020) :** ನಡುವಿನ ಅಂತರವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ NEP ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತದೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದ ಹಿಂದೂಸ್ತಾನ್ ಟೈಮ್ಸ್.
- **ಕೃಷ್ಣ ಅತುಲ್ (29 ಜುಲೈ 2020) : "**NEP 2020 ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು: ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ**"**. NDTV.
- **ನಾಯ್ಡು ಎಂ. ವೆಂಕಯ್ಯ (8 ಆಗಸ್ಟ್ 2020) :** ಹೊಸ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ 2020
- **ಭಾರತದ ಶಿಕ್ಷಣದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೆಗ್ಗುರುತಾಗಿದೆ :** ಟೈಮ್ಸ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ ಬ್ಲಾಗ್
- **ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ (2020) :** ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಚಿವಾಲಯ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ,
- **ಅರ್ಲಿ ಮ್ಯಾಕ್ವೆಲ್ (2017) :** ಶಿಕ್ಷಕ–ಮಗುವಿನ ಸಂವಹನಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು : ಮೇಕಿಂಗ್ ಯಾದೃಚ್ಛಿಕ ನಿಯಂತ್ರಣ ಪ್ರಯೋಗ
- **ವೃತ್ತಿಪರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾದರಿಗಳಆರಂಭಿಕ ಬಾಲ್ಯದ ಸಂಶೋಧನಾ ತ್ರೈಮಾಸಿಕ,** 340(1), 57–70.
- **ಅಲ್ಸೋಬೈ., ಫಹಾದ್ ಎಂ., (2015) :** ಮೇಲೆ ಪೂರ್ವ–ಕೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಪರಿಣಾಮಗಳು
- **ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ನಡವಳಿಕೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಎಜುಕೇಶನ್ ಅಂಡ್ ಪ್ರಾಕ್ಟೀಸ್,** 7 (16), 45–49.

■■

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಮಾ ನಿಷಾದ ನಾಟಕದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

✍ **ಡಾ. ಸಿ.ಎಸ್. ಕೆಂಡಗಣ್ಣೇಗೌಡ,** ಕನ್ನಡ ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ, ಮಹಾರಾಣಿ ಮಹಿಳಾ ವಿಜ್ಞಾನ ಕಾಲೇಜು (ಸ್ವಾಯತ್ತ), ಮೈಸೂರು.
✍ **ಎಸ್. ಸಿದ್ದೇಗೌಡ,** ಕನ್ನಡ ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಮಹಾರಾಣಿ ಮಹಿಳಾ ವಿಜ್ಞಾನ ಕಾಲೇಜು (ಸ್ವಾಯತ್ತ), ಮೈಸೂರು.

ಗಿರೀಶ್ ಕಾರ್ನಾಡ

ಡಾ. ರಘುನಾಥ ಕಾರ್ನಾಡ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮತಿ ಕೃಷ್ಣಾಬಾಯಿ ದಂಪತಿಗಳ ಮಗನಾಗಿ 19–05–1938ರಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಮಾಥೇರಾನದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಧಾರವಾಡ–ಮುಂಬಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲೇಜು ಶಿಕ್ಷಣ ಮುಗಿಸಿದ ನಂತರ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಿಂದ ಎಂ.ಎ ಪದವಿ ಪಡೆದರು. ವಿದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದಾಗಲೇ ಕನ್ನಡ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಹೊಸ ನಾಟಕಗಳ ಓದು, ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೆ ಹೋಗುವ ದಾರಿಯಲ್ಲೇ ಅವರು 'ಯಯಾತಿ' ನಾಟಕವನ್ನು ಬರೆದರು.

ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಬರೆದರೂ ಕಾರ್ನಾಡರು ಹೊರಳಿದ್ದು ನಾಟಕ ರಚನೆಯ ಕಡೆಗೆ. ಯಯಾತಿ, ತುಘಲಕ್, ಹಯವದನ, ಅಂಜುಮಲ್ಲಿಗೆ, ಹಿಟ್ಟಿನ ಹುಂಜ, ನಾಗಮಂಡಲ, ತಲೆದಂಡ, ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಮಳೆ, ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ ಕಂಡ ಕನಸು, ಬಿಂಬ ಮತ್ತು ಇತರ ನಾಟಕಗಳು, ಒಡಕಲು ಬಿಂಬ, ಮದುವೆಯ ಆಲ್ಬಮ್ ಎಂಬ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಧಾರವಾಡದ ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯೇ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ.

ಚಲನಚಿತ್ರ ಕಾರ್ನಾಡರ ಆಸಕ್ತಿಯ ಮತ್ತೊಂದು ಮುಖ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರ. ನಟರಾಗಿ, ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ, ಚಿತ್ರಕಥೆಯ ರಚನೆಕಾರರಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ನಾಟಕಗಳಿಗಾಗಿ ಭಾರತೀಯ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದು ಹಾಗೆಯೇ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗೌರವಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಮೂಲಕ ಕಾರ್ನಾಡರು ಕನ್ನಡಿಗರ ಅಭಿಮಾನಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಮಾ ನಿಷಾದ

1963ರಲ್ಲಿ ಈ ಕಿರು ನಾಟಕವನ್ನು ಬರೆದರೂ ಪುಸ್ತಕ ರೂಪವಾಗಿ 1986ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿತು. ಇದೊಂದು ಏಕಾಂಕ ನಾಟಕ. ಇದೊಂದು ಹೊಸ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ರಚಿತವಾಗಿರುವ ನಾಟಕ. ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ರಾಮನು ಅಗಸನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ತನ್ನ ಮಡದಿಯಾದ ಸೀತೆಯನ್ನು ಕಾಡಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ ಭಾಗ. ಹೀಗೆ ಸೀತೆಯು ಎರಡನೆಯ ಸಲ ವನವಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಕಾರಣವಾದ ಅಗಸನ ಗತಿ ಏನಾಯಿತೆಂಬುದನ್ನು ಕುರಿತು 'ಮಾ ನಿಷಾದ' ನಾಟಕವು ಚಿಂತಿಸುತ್ತದೆ. ಕಾರ್ನಾಡರು ನಾಟಕ ರಚನಾ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ನಾಟಕ ಕಟ್ಟುವ ಕಲೆಯನ್ನು ಒಂದು ತಪಸ್ಸಿನಂತೆ ಪರಿಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. "ಸಂಘರ್ಷವಿಲ್ಲದೆ ನಾಟಕವಿಲ್ಲ" ಎಂಬುದನ್ನು ಕಾರ್ನಾಡರ ನಾಟಕಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತವೆ.

ಕಥಾವಸ್ತು

ಮಾ ನಿಷಾದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂ ತ್ವಂ ಅಗಮಃ ಶಾಶ್ವತೀಃ ಸಮಾಃ।
ಯತ್ ಕ್ರೌಂಚ ಮಿಥುನಾತ್ ಏಕಂ ಅವಧೀಃ ಕಾಮಮೋಹಿತಮ್..॥

"ಎಲೋ ಬೇಡನೇ...। ಕ್ರೌಂಚ ದ್ವಂದ್ವದಲ್ಲೊಂದನ್ನು ಅದು ಕಾಮಮೋಹಿತವಾಗಿದ್ದಾಗ ನಿಷ್ಕರುಣೆಯಿಂದ ಕೊಂದೆಯಲ್ಲವೆ...?– ಇದು ಈ ಜಗದ ಮೊದಲ ಕವಿತೆ. ಆದಿಕಾವ್ಯದ ಆದಿಮಂಗಳ ಪಂಕ್ತಿಯದು. ಇದರಿಂದ ಭಾರತಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಮೊದಲ ಮಹಾಕಾವ್ಯ ದೊರೆಯಿತು. ನಿಷಾದನೊಬ್ಬನ ಮನಸ್ಸು ಶಾಂತಿ ಪಡೆಯಿತು.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ನಾಡರು ತಮ್ಮ ಏಕಾಂಕ ನಾಟಕಕ್ಕೆ 'ಮಾ ನಿಷಾದ' ಎನ್ನುವ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡಿ ಹೊಸ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ ನಾಟಕವನ್ನಾಗಿ ಕಟ್ಟಿದರು. ಕಾರ್ನಾಡರೆ ಹೇಳಿರುವಂತೆ "ಸಂಘರ್ಷವಿಲ್ಲದೆ ನಾಟಕವಿಲ್ಲ" ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ನಾಟಕದಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ನಾಟಕವು ಕಡಿಮೆ ಪಾತ್ರವರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ರಾಮ–ಸೀತೆಯರ ಪ್ರವೇಶ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಭರತ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಭರತನಾಡುವ ಮಾತಿನ ಮೇಲೆಯೇ ನಾಟಕದ ಇಡೀ ವ್ಯಾಖ್ಯೆ ನಿಂತಿದೆ. ಭರತನ ಮಾತುಗಳು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿರುವುದೆಂದರೆ ಸೀತೆಯನ್ನು ಎರಡನೆಯ ಬಾರಿಗೆ ಕಾಡಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಲು ರಾಮನಿಗೆ ಅಗಸನ ಮಾತಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇನ್ನಾವುದಾದರು ಮಾತು ದೊರೆಯಬಹುದಿತ್ತೆಂಬ ಇಂಗಿತ. ರಾಮನು ನ್ಯಾಯ ಪರವಾದವನು ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಒಂದು ಪ್ರಸಂಗಕ್ಕೆ ಅಗಸನೊಬ್ಬ ಬಲಿಯಾಗುವುದು ನಾಟಕದ ಮುಖ್ಯ ಕಥಾ ಭಾಗವಾಗಿದೆ. ಅಮಾಯಕನಾದ ಅಗಸನು ನ್ಯಾಯ ನಿಷ್ಠುರತೆಯ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ಅನುಭವಿಸಿದ ಯಾತನೆಯನ್ನು ರಾಮಾಯಣದ ಕಥೆಯ ಭಾಗವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಹೊಸ ಪ್ರಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ನಾಟಕವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಅಗಸ ಪದ್ಮನಾಭನಿಗೆ ರಾಮನ ಅತೀವವಾದ ನ್ಯಾಯ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕಂಡು ರೋಸಿ ಹೋದಂತ ಪಾತ್ರವಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಹೆಂಡತಿಗಾದರೂ ಶ್ರೀರಾಮನಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಭಕ್ತಿ. ಆಕೆಯು ರಾಮ ಭಕ್ತಿಯ ಪಂಗಡದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಮೊದಲೆ ರಾಮನ ಬಗ್ಗೆ ಜಿಗುಪ್ಸೆಯ ಭಾವದಿಂದ ಅಗಸನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯೊಡನೆ ಜಗಳವಾಡುವಾಗ ರಾಮನು ಸೀತೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದನ್ನು ಜರಿದು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡ ರಾಮನ ಸೈನಿಕರು ಅರಮನೆಗೆ ಬಂದು ರಾಮನ ಬಳಿ ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ರಾಮನು ತನ್ನ ಮಡದಿಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುತ್ತಾನೆ. ರಾಮನು ಸೀತೆಯನ್ನು ಕಾಡಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಲು ಅಗಸನಾಡಿದ ಮಾತೆ ಕಾರಣವಾಯಿತೆಂದು ತಿಳಿದ ಊರಿನ ಜನರು ಅಗಸನನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಜರ್ಜರಿತನಾದ ಅಗಸನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮಾರುವೇಷದಲ್ಲಿ ಬದುಕಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಜನರು ಆತನ ಗುರುತು ಹಿಡಿದು ಥಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಬೇಸತ್ತ ಅಗಸನು ಕಾಡು ಸೇರಿ 6 ವರ್ಷ ಕಳೆಯುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಋಷಿ ಗೆಳೆಯರು ಸಿಕ್ಕಿ ತಮ್ಮ ಆಶ್ರಯಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಊರುಬಿಟ್ಟು ಹೋದ ಅಗಸನು ರಾಮನು ಸೀತೆಯನ್ನು ಕೂಡಿದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಆ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ಆತನ ಹೆಂಡತಿಯು ಸತ್ತು, ತನ್ನ ಮನೆಯು ಮುರಿದು ಬಿದ್ದಿರುತ್ತದೆ.

ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅಗಸ ಮತ್ತು ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ನಡುವಿನ ಸಂಭಾಷಣೆಯು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ. ಅಗಸನ ದುಃಖದಲ್ಲಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಅನೇಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಇದರಿಂದ ಅಗಸನ ಹೆಂಡತಿಯು ಕೋಪದಿಂದ ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯ ವಸುಧವಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಕೋಪ ಕಡಿಮೆಯಾದಾಗ ಹೆಂಡತಿಯ ಬಳಿ ಕ್ಷಮೆ ಕೇಳಿ ಮನೆಗೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಮನಸ್ಸು ಇದ್ದರೂ ಹುಚ್ಚು ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಸುಮ್ಮನಿರುತ್ತಾನೆ.

ಈ ಮಾತು ಕಿವಿಯಿಂದ ಕಿವಿಗೆ ಹರಡಿ ರಾಮನು ಸೀತೆಯನ್ನು ಕಾಡಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಲು ಅಗಸನೆ ಕಾರಣವೆಂದು ಜನರು ಅಗಸನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಧಾವಿಸಿ ಬರುತ್ತಾರೆ. ದೊಂಬಿ, ಗಲಾಟೆ, ಉಲ್ಬಣವಾಗುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿದು ರಾಜನ ಸೈನಿಕರು ಅದನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಗಸನು ನೇರವಾಗಿ ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ಕಂಡು ಈ ಅಪವಾದ ಹೊತ್ತು ನಾನು ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವೆಂದು ತಿಳಿಸಿ, ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಸೀತೆಯನ್ನು ಕಾಡಿನಿಂದ ವಾಪಸ್ಸು ಕರೆಸುವಂತೆ ಅಗ್ರಹಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಅರಮನೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಸೈನಿಕರು ಒಳಗೆ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾವಲಿನವರೊಡನೆ ವಾದ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಭರತನು ಬಂದು ಶ್ರೀರಾಮರ ನಿರ್ಧಾರ ಎಂದೂ ಬದಲಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಅಗಸನಿಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಸೀತೆ ಕಾಡಿನಿಂದ ವಾಪಸ್ಸು ಬರದಿದ್ದರೆ ತನ್ನ ಮಡದಿಯು ಮನೆಗೆ ಬರಲಾರಳೆಂದು ತಿಳಿದು ಅಗಸನು ಅಯೋಧ್ಯೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ವಿಷ್ಣುಪುರವೆಂಬ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿ ನೆಲಸುತ್ತಾನೆ. ನೆಲಸಿದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಅಗಸನ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿದ ಜನರು ಅವನನ್ನು ಸಾಯಿಸಲು ಅಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಅವನು ಓಡಿ ಮಿಥಲೆಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಅವಮಾನ ಅನುಭವಿಸುವಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಾ ನಿಷಾದ – ಆಶಯ

'ಮಾ ನಿಷಾದ' ನಾಟಕವು ಏಕಾಂಕ ನಾಟಕವಾಗಿದ್ದರೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತೆರೆಗಳು ಬದಲಾಗುವುದರಿಂದ ಅಂಕಗಳಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಬಹುದು. ದೃಶ್ಯ ಬದಲಾವಣೆಯು ನಾಟಕ ರಚನೆಯ ತಂತ್ರವಾಗಿದೆ. ಉತ್ತರ ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕಥಾ ಭಾಗದ ಬಹು ಮುಖ್ಯ ಭಾಗವಾದ ರಾಮನು ಸೀತೆಯನ್ನು ಕಾಡಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ ಪ್ರಸಂಗ. ಅಗಸನಾಡಿದ ಮಾತಿನ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸೀತೆಯು ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗುವ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಅಗಸನ ಗತಿ ಏನಾಯಿತೆಂಬುದೆ ಈ ಕಿರು ನಾಟಕದ ಮುಖ್ಯ ಕಥಾವಸ್ತು. ಇದರಿಂದ ಎರಡನೆಯ ಸಲ ಕಾಡಿಗೆ ಹೋದ ಸೀತೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಕ್ಷಮೆ ಕೇಳಲು ಬರುವ ಅಗಸನ ಪಾತ್ರದಿಂದ ನಾಟಕವು ಆರಂಭಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅಗಸನಿಗೆ ಎದುರುಗೊಳ್ಳುವ ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಸಂಭಾಷಣೆಯೊಡನೆ ನಾಟಕದ ಪ್ರಾರಂಭ.

ಕಾರ್ನಾಡರ ಹೊಸ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ ತಾನಾಡಿದ ಒಂದು ಮಾತಿಗೆ ಪಶ್ಚಾತಾಪ ಪಟ್ಟ ಅಗಸನೊಬ್ಬನ ಮನಸ್ಥಿತಿಯ ಚಿತ್ರಣವಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ನ್ಯಾಯ ನಿಷ್ಠುರತೆಯ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಅಮಾಯಕರು ಅಗಸನಂತೆಯೇ ಸಿಕ್ಕಿದಾಗ ಅವರ ಸ್ಥಿತಿ ಏನಾಗಬಹುದು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ರಾಮಾಯಣದ ಕಥೆಯೊಡನೆ ಸೇರಿಸಿ ನಾಟಕವು ರಚಿತವಾಗಿದೆ.

ಕಾರ್ನಾಡರು ಹೆಣೆದಿರುವ ಸಂಭಾಷಣೆಯ ತಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಉದ್ಭವವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ –

- ನಾಟಕದ ಆರಂಭದಲ್ಲೇ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ತಾವು ಇನ್ನೂ ಕ್ರೌಂಚಪಕ್ಷಿ ವಧೆಯ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಹೊರಬರಲಾಗದ ಸ್ಥಿತಿ. ಅಗಸದೊಡನೆ ಸಂಭಾಷಿಸುತ್ತ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಋಷಿಗಳು ಅವರ ಅನೇಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ವಾಲ್ಮೀಕಿಗೆ ರಾಮಾಯಣ ಬರೆದರೂ ಮನಸ್ಸು ಶಾಂತಗೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿರಹವೇ ಮೂಡಿತು.

ತಂದೆ ತಾಯಿಯರಿಂದ ದೂರವಾಗಿ ಸತ್ತ ಶ್ರವಣ.
ರಾಮನಿಂದ ದೂರವಿರಲಾಗದೆ ತೀರಿಕೊಂಡ ದಶರಥ.
ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಂದ ದೂರವಾದ ಊರ್ಮಿಳೆ.
ಭರತನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಕೈಕೇಯಿ.

ಇವರೆಲ್ಲರ ನಡುವೆ ರಾಮ–ಸೀತೆಯರ ಏಕಭಾವದ ಶೋಧಕ್ಕಾಗಿ ಜನಿಸಿದ ರಾಮಾಯಣ ವಿಯೋಗದ ಕಾವ್ಯವಾಯಿತು. ವಿರಹ ಶಾಪದ ಬಣ್ಣನೆಯಾಯಿತು.– ಈ ಮಾತುಗಳಿಂದ ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಮನಸ್ಸು ಶಾಂತತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

- "ನೀನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಬೇರೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಕಾರಣ ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತು ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ" ಎನ್ನುವ ಭರತನಾಡಿದ ಮಾತಿನ ಮೇಲೆಯೇ ಇಡೀ ನಾಟಕದ ವ್ಯಾಖ್ಯೆ ನಿಂತಿದೆ. ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣರ ಪಾತ್ರವಿಲ್ಲದೆ ಸಾಗುವ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಭರತನ ಪಾತ್ರವೂ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರರ ನಿರ್ಧಾರವು ಬದಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿಸುವ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಶ್ರೀರಾಮನು ನ್ಯಾಯ ನಿಷ್ಠುರತೆಯುಳ್ಳವನು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಪಡಿಸುತ್ತದೆ.
- ಸೀತೆಯ ಮನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ರಚಿಸುವಾಗ ವಾಲ್ಮೀಕಿಗೆ ಮೂಡದ ಭಾವವನ್ನು ರಾಮ–ಸೀತೆಯರ ನಡುವಿನ ಸಂಭಾಷಣೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸೀತೆಯು ರಾಮನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ, "ಯಾವ ಅಗಸನಿಂದಲೂ ತೊಳೆಯಲಾಗದ ಕಲಂಕವಲ್ಲವೆ ನಾನು?" ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ...
- ಅಗಸನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವಾಲ್ಮೀಕಿಯೊಡನೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಕೊನೆಗೆ ಕೇಳುವ ಪ್ರಶ್ನೆ 'ಇನ್ನು ಮುಂದೇನು ಸ್ವಾಮಿ? ರಾಮಾಯಣ ಹೀಗೆಯೇ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳಬೇಕೆ?– ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಕಿರು ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದಿವೆ.
- ಅಗಸ ಪದ್ಮನಾಭನು ರಾಮಸೀತೆಯರು ಒಂದಾಗಿರುವರೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಹೋಗಿ ಕ್ಷಮೆ ಕೇಳಲು ಹೊರಡುವುದು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದಿಂದ ನೊಂದವನೊಬ್ಬನ ಮನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಋಷಿಗಳು ಅಗಸನಿಗೆ "ಶ್ರೀರಾಮನು ಅರಮನೆಗೆ ಬರುವಂತೆ ಸೀತೆಯನ್ನು ಕೋರಿದಾಗ ಸೀತೆಯು ಅಗಸನ ಮಾತಿಗೆ ಹೆದರಿ ಶ್ರೀರಾಮನು ತನ್ನನ್ನು ಕಾಡಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿರುವುದನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಭೂಮಿತಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಭೂಮಿಯು ಸೀಳಾಗಿ ಸೀತೆಯು ಆ ಸೀಳಿನೊಳಗೆ ಇಳಿದು ಮರೆಯಾದಳು" ಎಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಋಷಿಗಳ ಮನಸ್ಸು ತಾವು ಕೂಡ ಶಾಂತಿಗಾಗಿ ಚಡಪಡಿಸುತ್ತಿರುವುದಾಗಿ ನಾಟಕದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

'ಮಾ ನಿಷಾದ' ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅಗಸನ ಪಾತ್ರವೇ ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದ್ದು, ಆ ಪಾತ್ರಕ್ಕೆ ಆಧುನಿಕ ಸಂವೇದನೆಯ ಎಳೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಜೀವ ತುಂಬಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅಗಸ–ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿರುವುದು ಅವರಿಬ್ಬರ ನಡುವಿನ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗದೆ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ಆಯಾಮವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದೊಂದು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪರಿಶೀಲನೆಯನ್ನೊಳಗೊಂಡು ರಚಿತವಾಗಿರುವ ನಾಟಕ ಕೃತಿಯಾದಾಗಿದೆ.

"ಮಾತು ಆಡಿದರೆ ಹೋಯಿತು, ಮುತ್ತು ಹೊಡೆದರೆ ಹೋಯ್ತು"

"ಹಾವಿನ ಹಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಇರುವ ವಿಷಕ್ಕಿಂತ, ಮನುಷ್ಯನ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿನ ಅಸೂಯೆ ಅತ್ಯಂತ ಅಪಾಯಕಾರಿ. ವಿಷದಿಂದ ಬೇಕಾದರೆ ಬಚಾವ್ ಆಗಬಹುದು, ಅಸೂಯೆಯಿಂದ ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ"

– 28ನೇ ಪುಟಕ್ಕೆ ಮುಂದುವರೆದುದು

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

'ನಿಸರ್ಗದ ಕರೆ' ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ವೈಚಾರಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳು

✍ **ಎಸ್. ಸಿದ್ದೇಗೌಡ,** ಕನ್ನಡ ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಮಹಾರಾಣಿ ಮಹಿಳಾ ವಿಜ್ಞಾನ ಕಾಲೇಜು(ಸ್ವಾಯತ್ತ), ಮೈಸೂರು.
✍ **ಡಾ. ಸಿ.ಎಸ್. ಕೆಂಡಗಣ್ಣೇಗೌಡ,** ಕನ್ನಡ ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಮಹಾರಾಣಿ ಮಹಿಳಾ ವಿಜ್ಞಾನ ಕಾಲೇಜು(ಸ್ವಾಯತ್ತ), ಮೈಸೂರು.

'ನಿಸರ್ಗದ ಕರೆ' ಅರ್ಜುನಪುರಿ ಅಪ್ಪಾಜಿಗೌಡರ ಮೊದಲ ನಾಟಕ. ಕುವೆಂಪು ಅವರ ವೈಚಾರಿಕ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದ ಇವರು ತಮ್ಮದೇ ವೈಚಾರಿಕ ನಿಲುವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ರಚಿಸಿದ ನಾಟಕ ಇದಾಗಿದೆ. ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಮಠ, ಮಂದಿರಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವೈಚಾರಿಕವಾಗಿ ವಿವೇಚಿಸಿರುವ ನಾಟಕಕಾರರು ಮಠ ಮಂದಿರಗಳಲ್ಲಿನ ಶೋಷಣೆ, ಅನಾಚಾರ, ಮೋಸ, ಸುಲಿಗೆಗಳನ್ನು ಸಮಾಜದ ಮುಂದೆ ತೆರೆದಿಡುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ವೈಚಾರಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ನಾಟಕದ ಕಥೆ

ಧರ್ಮ, ಜಾತಿ ಕೇಂದ್ರಿತವಾಗಿ ಮಂದಿರ, ದೇವಸ್ಥಾನ, ಚರ್ಚು, ಮಸೀದಿ ಮತ್ತು ಮಠಗಳು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದ್ದು, ಅವುಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಗಾಗಿ ಧರ್ಮಗುರುಗಳು, ಸ್ವಾಮೀಜಿಗಳು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಇಂದ್ರೀಯ ಸುಖಭೋಗಗಳನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡು ಸರ್ವರ ಏಳಿಗೆಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಬದುಕನ್ನೇ ಸವೆಸುತ್ತಾ ಪ್ರವಚನ, ಬೋಧನೆಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಸಮಾಜವನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆಂಬ ಭಾವನೆ ಮನೆ ಮಾಡಿದೆ. ಆದರೆ ಆ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ಎಷ್ಟೋ ಧರ್ಮಗುರುಗಳು, ಸ್ವಾಮೀಜಿಗಳು ದೈಹಿಕ ಸುಖಭೋಗಗಳನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದೆ ಸಮಾಜದ ಮತ್ತು ತಮ್ಮನ್ನು ನಂಬಿದ ಭಕ್ತರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಮಣ್ಣೆರಚಿ ತೆರೆಮರೆಯಲ್ಲಿ ಸುಖಲೋಲುಪರಾಗಿ ಐಹಿಕ ಸುಖಭೋಗಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಸುಖದ ದಾಸರಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಅದನ್ನೇ ನಾಟಕದ ವಸ್ತುವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಇಂತಹ ಕಳ್ಳ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ತೆರೆಮರೆಯ ಆಟವನ್ನು ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಾಟಕಕಾರರು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀಮಠದ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಭಕ್ತರ ಅರಿವಿಗೆ ಬಾರದೆ ಐಹಿಕ ಸುಖಭೋಗಗಳನ್ನು ಆಸ್ವಾದಿಸುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಆತನಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯದಲ್ಲಿ ಏರುಪೇರಾದಾಗ ತನ್ನ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ಕೃಪಾದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಓದಿ ವಿದ್ಯಾವಂತನಾದ, ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದ ಮತ್ತು ಬಡವನಾದ ಸುಂದರಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಕಾರಣ ತನ್ನ ಕೃಪಾದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಓದಿ ಬೆಳೆದವನಾದುದರಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಬಲವಾದ ನಂಬಿಕೆ ಆತನದು. ಆದರೆ ಓದಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ಕನಸನ್ನು ಕಾಣುವ ಸುಂದರಮೂರ್ತಿಗೆ ಇದು ಆಘಾತಕಾರಿ ವಿಷಯವಾಗುತ್ತದೆ. ತಾಯಿಯ ಆಸೆಯಂತೆ ಅಕ್ಕನ ಮಗಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ತಾಯಿಗೆ ಮೊಮ್ಮಗುವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು ಎಂಬ ದೈಹಿಕ ಆಸೆ–ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯನ್ನು ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯ ಒತ್ತಾಯಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುಬಿದ್ದು ಶ್ರೀಮಠದ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯಾದರೂ ದೈಹಿಕ ಆಸೆ–ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಅದುಮಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಾಗದೆ ಪರಿತಪಿಸುವುದಲ್ಲದೆ, ತಾನು ಬಲವಾಗಿ ನಂಬಿದ್ದ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯ ಕಾಮಪುರಾಣದ ಕಥೆ ಕೇಳಿ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯ ವಿರುದ್ಧವೇ ತಿರುಗಿ ಬೀಳುತ್ತಾನೆ. ಆಘಾತಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಸ್ವಾಮೀಜಿಗೆ ಹೃದಯಾಘಾತವಾಗಿ ಸಾವನ್ನಪ್ಪುತ್ತಾರೆ. ಸುಂದರಮೂರ್ತಿ ಮಠದ ಶಿಶುವಿಹಾರದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ವಿಧವೆ ಮಾದೇವಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಇದರೊಂದಿಗೆ ನಾಟಕ ಅಂತ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಆಶಯ

ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಹಸಿವು, ಬಾಯಾರಿಕೆ, ನಿದ್ರೆ ಇವು ಹೇಗೆ ಪ್ರಕೃತಿ ಸಹಜವೋ ಹಾಗೆಯೇ 'ಕಾಮ'ವೂ ಕೂಡ ಪ್ರಕೃತಿ ಸಹಜವಾದುದು. ಕಾಮವನ್ನು ದೇವರು, ಧರ್ಮ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿಯಂತ್ರಿಸಿಡುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ. ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ಯಾವ ಯಾವ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಸಿಗಬೇಕೋ ಅದು ಸಿಗದಿದ್ದರೆ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ವಾಮಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ ಸಂಭವವೇ ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥಗಳು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ, ಗೃಹಸ್ಥ, ವಾನಪ್ರಸ್ಥ ಮತ್ತು ಸನ್ಯಾಸ ಎಂಬ ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವನದ ನಾಲ್ಕುಘಟ್ಟಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿವೆ. ಪ್ರತಿ ಹಂತವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಮುಂದಿನ ಹಂತಕ್ಕೆ ಸಾಗಿದಾಗ ಎಲ್ಲವೂ ಸಫಲವಾಗುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ವಾಮಮಾರ್ಗದ ಮುಖಾಂತರವಾದರೂ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಇವು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ..

ಕಾಮವನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಕಠಿಣ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಆಚರಿಸುವ ಋಷಿ ಮುನಿಗಳಿಂದಲೇ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದ ಮೇಲೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯರು ಕೇವಲ ದೇವರು, ಧರ್ಮ ಎಂದುಕೊಂಡು ಜಯಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆಯೇ? ಅನಾದಿ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಧರ್ಮಗುರುಗಳು, ಸ್ವಾಮೀಜಿಗಳನೇಕರು ಕಾಮವನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೇ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಜೇಡರದಾಸೀಮಯ್ಯನ ವಚನವನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಬಹುದು.

ಬರುಸಠಗನ ಭಕ್ತಿ ದಿಟವೆಂದು ನಚ್ಚಲುಬೇಡ
ಮಠದೊಳಗಣ ಬೆಕ್ಕು ಇಲಿಯ ಕಂಡು
ಪುಟನೆಗೆದಂತಾಯಿತ್ತು ಕಾಣಾ ರಾಮನಾಥ.

ಇಲ್ಲಿ ಬರುವ ಬೆಕ್ಕು ಮತ್ತು ಇಲಿ ಕೇವಲ ಪ್ರಾಣಿಸೂಚಕಗಳಾಗಿರದೇ ಮಠದಲ್ಲಿನ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಮತ್ತು ಅವರ ಮನದ ಬಯಕೆಗಳನ್ನು ಸೂಚ್ಯವಾಗಿ ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಮಠದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಸಂಗ ಪರಿತ್ಯಾಗಿಗಳೆಂದು ಕಾವಿಯನ್ನು ಮೈಮೇಲೆ ಹೊದ್ದಿದ್ದರೂ ಕಾವಿಯ ಒಳಗಿನ ಮೈಯ ಕಾವು ಆರಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಬಯಕೆಗಳು ಕಣ್ಣಮುಂದೆ ಹಾದುಹೋದರೆ ಒಳಗಿನ ಕಾವು ಹೊರಗೆ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನೇ ಜೇಡರದಾಸೀಮಯ್ಯ ಮಠದ ಸ್ವಾಮೀಜಿಗಳ ಬಗೆಗೆ ವಿಡಂಬನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇಂದಿಗೂ ಬದಲಾಗಿಲ್ಲ, ಇಂದೂ ಕೂಡ ಅನೇಕ ಸ್ವಾಮೀಜಿಗಳು ದೈಹಿಕ ಆಸೆ–ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಈಡೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವತ್ತ ತೊಡಗಿ ಜಗಜ್ಜಾಹೀರಾಗಿ ಸಮಾಜದ ಮುಂದೆ ಬೆತ್ತಲಾಗುತ್ತಿರುವವರನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇಂತಹ ಸ್ವಾಮೀಜಿಗಳ ಒಳಮರ್ಮವನ್ನು ಸಮಾಜದ ಮುಂದೆ ತೆರೆದಿಡುವುದೇ ನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖ ಆಶಯವಾಗಿದೆ.

ವಸ್ತು ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ನಾಟಕಕಾರರು ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿರುವುದನ್ನು ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವೈಚಾರಿಕ

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ನಿಲುವುಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾ ಧರ್ಮ, ಪುರೋಹಿತಶಾಹೀ, ಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತು ದೈವದ ಬಗೆಗೆ ವಿಡಂಬನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಧರ್ಮ ಎಂಬುದು 'ಅಫೀಮು' ಎಂಬುದಾಗಿ ಕಾರ್ಲ್‌ಮಾರ್ಕ್ಸ್ ಕೂಡ ಅಭಿಪ್ರಾಯಿಸಿ, ಧರ್ಮದ ಅಫೀಮನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ಜನ ನಶೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ, ಇವರಿಗೆ ಒಳಿತಾವುದು, ಕೆಡುಕಾವುದು ಎಂಬುದರ ಅರಿವೇ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಇದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಕುವೆಂಪು ಅವರು;

"ಮೊದಲ ತಕ್ಕನು ಮೊದಲ ಬೆಪ್ಪನಂ ಸಂಧಿಸಲು
ಸಂಭವಿಸಿತೆಂಬರೀ ಮತ ಎಂಬ ಮತಿವಿಕಾರಂ,
ದೊರೆ ಪುರೋಹಿತರ್ ಅವಳಿಮೊಲೆಯೂಡಿ ಸಲಹಿದರದಂ,
ಮತದ ಮದಿರೆಯನೀಂಟಿ ಮಂಕುಬಡಿದಿದೆ ಜನಕೆ,
ಕೊನೆ ದೊರೆಯ ಕೊರಳಿಗಾ ಕೊನೆ ಪುರೋಹಿತನ ಕರುಳ್
ಉರುಳಾಗುವಾವರೆಗೆ ಸುಖವಿಲ್ಲ ಈ ಧರೆಗೆ !"[1]

ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅಂದು ಮತದ ಮದಿರೆಯನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಕುಡಿಸಿ ತಮ್ಮ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದವರು ಪುರೋಹಿತರು ಮತ್ತು ದೊರೆಗಳು. ಇಂದು ಅವರ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರನ್ನು ತಮ್ಮ ತಾಳಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಹಾಗೆ ಕುಣಿಸುತ್ತಿರುವವರು ಸ್ವಾಮೀಜಿಗಳು ಮತ್ತು ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು. ಇವರುಗಳು ತಮ್ಮ ಉದರ ಪೋಷಣೆಗಾಗಿ, ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಜನರನ್ನು ಸುಲಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತ ಶೋಷಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಸರ್ವಸಂಗ ಪರಿತ್ಯಾಗಿಗಳೆಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರನ್ನು ನಂಬಿಸಿ, ತೆರೆಮರೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವಸುಖವನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಸುಖದ ಪರಾಕಾಷ್ಠೆಯನ್ನು ಮಠದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾದ ಸ್ವಾಮೀಜಿಗಳು ತಲುಪಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯ ಕಥೆಯನ್ನು ನಾಟಕದ ವಸ್ತುವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ವಿವರಿಸುವ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅರಿವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ನಾಟಕಕಾರರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕಾಮ ಮನುಷ್ಯನ ಮೂಲಭೂತ ಬಯಕೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಮಾತು. ನಿಸರ್ಗದತ್ತವಾಗಿ ಅದು ತನ್ನ ಬಯಕೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅದು ಸಾಮಾನ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ಧರ್ಮದ ಸೋಗಿನಲ್ಲಿ ಕಾವಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯಾಗಲಿ ಎಲ್ಲರಲ್ಲೂ ಕಾಮ ಜಾಗೃತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕಾಮ ಎಂಬ 'ನಿಸರ್ಗದ ಕರೆ'ಗೆ ಓಗೊಟ್ಟು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಮಾನ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾದಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಕಾವಿ ಧರಿಸಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ 'ನಿಸರ್ಗದ ಕರೆ' ಕಾಮವನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ; ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಸ್ವಾಮೀಜಿಗಳನೇಕರು ತೆರೆಮರೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಮವನ್ನು ತಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪಾತ್ರ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ನಾಟಕ ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಿರಿದಾಗಿದ್ದರೂ ವಿಷಯದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಹಿರಿದಾಗಿದೆ; ಜೊತೆಗೆ ನಾಟಕದ ವಸ್ತು ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೂ ಅನ್ವಯವಾಗುವುದರಿಂದ ತನ್ನದೇ ಆದ ವಿಶೇಷತೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವ ಪಾತ್ರಗಳೆಂದರೆ, ಸುಂದರಮೂರ್ತಿ, ಸ್ವಾಮೀಜಿ, ಮುರಳಿ, ಶಾಂತ ಮತ್ತು ಮಾದೇವಿ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಾತ್ರವೂ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.

ಸುಂದರಮೂರ್ತಿ : ಎಂ.ಎ., ವರೆಗೆ ಓದಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ಆದರ್ಶದ ಬದುಕಿನ ಕನಸನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸುಂದರಮೂರ್ತಿ. ಈತ ಹುಟ್ಟಿದ ಎರಡು ತಿಂಗಳಿಗೇ ತಂದೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ತಾಯಿಯ ಸಮೇತ ಶ್ರೀಮಠದ ರಕ್ಷೆಯಲ್ಲೇ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾನೆ. ಶ್ರೀಮಠ ಈತ ಮತ್ತು ಈತನ ತಾಯಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಮಠದ ಖರ್ಚಿನಲ್ಲೇ ಓದಿಸಿ ವಿದ್ಯಾವಂತನಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಬಹಳ ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದ ಸುಂದರಮೂರ್ತಿ ಎಂ.ಎ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಬರೆದು ಮುಗಿಸುವ ವೇಳೆಗೆ, ಆತನ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ ಎಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದರು ಲೆಕ್ಚರರ್ ಕೆಲಸ ಸಿಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಆತನ ಗೆಳಯರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಕೂಡ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಮುರಳಿಯ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. " ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ನಮ್ಮ ಹಾಗೆ ಅಲೆದಾಡಬೇಕಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲೇ ಕೆಲಸ ಕಾಯ್ತಾ ಇದೆ."[2] ಹಾಗೆಯೇ "ಮಾದೇವಿನ ಮದುವೆ ಮಾಡ್ಕೊಂಡು ಎಲ್ಲಾದರೂ ದೂರ ಹೊರಟ್ಹೋಗು, ನಿನಗೆ ಕೆಲ್ಸ ಸಿಗೋದು ಕಷ್ಟವಾಗೋಲ್ಲ."[3] ಹೀಗೆ ಬಹಳ ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದ, ವಿದ್ಯಾವಂತನಾದ ಜೊತೆಗೆ ಬಡವನಾದ ಸುಂದರಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಶ್ರೀಮಠದ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿ ಮಾಡುವ ಆಲೋಚನೆ ಶ್ರೀಮಠದ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಯೌವನದ ಸಹಜ ಕಾಮನೆಗಳ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗಿದ್ದ ಈತ ತಾಯಿಯ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ಅಕ್ಕನ ಮಗಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ, ದೈಹಿಕ ಸುಖಭೋಗಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮಠದ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಬದುಕಿಗೊಂದು ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಪಕ್ಕಾ ಸಂಸಾರಿಯಾಗುವ ಕನಸನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. 'ತಾನೊಂದು ಬಗೆದರೆ ದೈವವೊಂದು ಬಗೆಯಿತು' ಎನ್ನುವ ನಾಣ್ಣುಡಿಯಂತೆ ಈ ಬಗೆಯ ಕನಸನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ಸುಂದರಮೂರ್ತಿಗೆ ಶ್ರೀಮಠದ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯ ಮಾತುಗಳು ಆಘಾತದಂತೆ ಎರಗುತ್ತವೆ. ಎಂ.ಎ., ಪರೀಕ್ಷೆ ಮುಗಿಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ತಂತಿ ಕಳುಹಿಸಿ ಮಠಕ್ಕೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಮಠಕ್ಕೆ ಉತ್ತಾರಾಧಿಕಾರಿಯ ಹುಡುಕಾಟದಲ್ಲಿದ್ದು ನಿನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಪನಾದ ನಾನು ಏನು ತಾನೆ ಸಲಹೆ ನೀಡಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂದಾಗ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಜಗದೀಶ್ವರಿಯ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ನೀನೇ ಮಠದ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಿ, ಆಲೋಚಿಸಲೂ ಕೂಡ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡದೆ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿ ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿಯೇ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ.

ಒಲ್ಲೆನೆಂದು ಕಾರಣವನ್ನು ನೀಡುವಾಗ ಆತ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ತನ್ನ ದೈಹಿಕ ಆಸೆಗಳನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರೆ, ಹಾಗಾಗಿ ಬೇಡ ಎಂದು ಪರಿ ಪರಿಯಾಗಿ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. "ಸ್ವಾಮಿಯಾಗುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯ ಲವಲೇಶವೂ ನನ್ನಲ್ಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮಿತಿ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ."[4] "ನನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಗಂಡು ಮಗ. ಅವರ ಆಸೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಏನೇನಿದೆಯೋ ಬಲ್ಲವರಾರು?"[5] "ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗಗಳಿಂದ ಹಗಲಿರುಳು ಜರ್ಜರಿತನಾಗುತ್ತಿರುವ ಕ್ಷುದ್ರ ಜಂತು ನಾನು. ಶ್ರೀಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕೂರುವ ಅರ್ಹತೆ ನನಗಿಲ್ಲ."[6] "ಸತ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಸ್ವಾಮೀಜಿ. ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ, ಲೋಭ, ಮೋಹ, ಮದ, ಮತ್ಸರಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಹಂತವನ್ನೇ ದಾಟಲಾರೆ. ಕಾಷಾಯ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹೇಗೆ ಧರಿಸಲಿ."[7] "ಶ್ರೀಪೀಠಕ್ಕೆ ಆರೋಹಣ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಕಾಲು ಜಾರಿ ಅನರ್ಥವಾದರೆ ಎಂಬ ಭಯ ಇದ್ದೇ ಇದೆ."[8] ಇಲ್ಲೆಲ್ಲ ಇಂದ್ರೀಯ ಸುಖಭೋಗಗಳನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದ ನಾನು ಸ್ವಾಮೀಜಿಯಾಗಲಾರೆ ಎಂದು ಪರಿ ಪರಿಯಾಗಿ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಈತನ ಯಾವ ಮಾತಿಗೂ ಒಪ್ಪದ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಮಠದ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿ ಸುಂದರಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಸುಂದರಾನಂದ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಮಠದ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯಾದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಇಂದ್ರೀಯ ಸುಖಗಳನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದೇ ರೀತಿ ಸುಂದರಾನಂದ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಇಂದ್ರೀಯ ಸುಖಗಳನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪಡಬಾರದ ಪಾಡುಪಟ್ಟು ದಿನೇ ದಿನೇ ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಕುಗ್ಗುತ್ತಾನೆ. ಈತನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ತಮ್ಮ ಮಠದ ಶಿಶುವಿಹಾರದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕಿಯಾದ 20 ವರ್ಷದ ವಿಧವೆ ಮಾದೇವಿಯನ್ನು ಈತನ ಸೇವೆಗಾಗಿ ನಿಯಮಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರ್ಶವನ್ನೇ ಬದುಕೆಂದು ನಂಬಿದ್ದ ಸುಂದರನಿಗೆ ಇದು ಸರಿ

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಎನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ತನ್ನ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಬಂದ ಮಾದೇವಿಗೆ ಉತ್ತಮ ವರನೊಂದಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡುವ ಅಭಯವನ್ನು ನೀಡಿ ಆಕೆಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಆ ವೇಳೆಗೆ ತನ್ನ ಏಳಿಗೆಗಾಗಿಯೇ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿರುವ, ತಂದೆಯ ಸಮಾನರು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದ ಮಠದ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯ ಕಾಮಕೇಳಿಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮಠದಲ್ಲಿ ಗುಸುಗುಸು ಇದ್ದುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಮಾದೇವಿಯಿಂದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದು ಅಸಹ್ಯ ಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ಈ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಲು ಎಂದು ಅವರ ಬಳಿ ತೆರಳಿದಾಗ ಕೋಪಗೊಂಡು ಆವೇಶಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಹೃದಯಾಘಾತಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ಮರಣವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ತರುವಾಯ ಈತ "ಧ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಕುಳಿತಾಗ ಸತ್ತ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಆದೇಶವಾಯಿತು. ನಾನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಸಂಸಾರಿಯಾಗಬೇಕಂತೆ. ಶ್ರೀಮಠಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಮಿಯ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲವಂತೆ. ಎಲ್ಲವೂ ತಮ್ಮ ತಪಶ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ನಡೆಯುತ್ತಂತೆ"[9] ಎಂದು ಹೇಳಿ ಜನರನ್ನು ನಂಬಿಸಿ ಮಠದ ಶಿಶುವಿಹಾರದ ಶಿಕ್ಷಕಿ ಮಾದೇವಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಕಮಿಟಿಯೊಂದನ್ನು ರಚಿಸಿ, ತಾನೇ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ರೂಪವನ್ನು ನೀಡುವ, ನಿಜವಾದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಪುನರ್‌ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಆದರ್ಶವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಆದರ್ಶ ಮಣ್ಣುಪಾಲಾಗುವುದಲ್ಲದೆ ಮಠದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಅಬಲೆಯರ ಶೀಲಾಪಹರಣ, ದಲಿತರ ಮೇಲಿನ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ, ದೈವದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಶೋಷಣೆಗೆ ದಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಭಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದರೂ ಮಠದ ಉಸ್ತುವಾರಿಯನ್ನು ತಾನೇ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಇಂಗಿತವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದು ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ.

ಸುಂದರಮೂರ್ತಿಯ ಆದರ್ಶದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ನಾವಿಲ್ಲಿ ಮನಗಾಣಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಆತ ಹಿರಿಯ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಅಥವಾ ಇತರ ಸ್ವಾಮೀಜಿಗಳ ಹಾಗೆ ಕಾವಿಯ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ, ಐಷಾರಾಮಿ ಬದುಕನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ತನ್ನ ಕಾಮದ ತೃಷೆಯನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಬದಲು, ಕಾವಿಯಿಂದ ಹೊರಬಂದು ವಿಧವೆಯೊಬ್ಬಳನ್ನು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಮದುವೆಯಾಗಿ, ಕಾಮ ತೃಷೆಯನ್ನು ಈಡೇರಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಜೊತೆ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು ಇದರಿಂದ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ.

ಸ್ವಾಮೀಜಿ: ಶ್ರೀಮಠದ ಹಿರಿಯ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯಾಗಿ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅದರ ಉಸ್ತುವಾರಿಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಂದವರು. ಶ್ರೀಮಠದ ಅನುಯಾಯಿಗಳ ಪಾಲಿಗೆ ಆರಾಧ್ಯ ದೈವ. ಜನರ ನಂಬಿಕೆ, ವಿಶ್ವಾಸಗಳಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿ ಶ್ರೀಮಠ ಮತ್ತು ಅದರ ಅನುಯಾಯಿಗಳನ್ನು ಸನ್ಮಾರ್ಗದ ಕಡೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವವರು. ಇವರು ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸಿ ಮಠದ ಖರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಅವರ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವವರು. ಅದೇ ರೀತಿ ಸುಂದರಮೂರ್ತಿಯ ಕುಟುಂಬದ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸ್ಪಂದಿಸಿ, ಮಠದ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಅವರ ಜೀವನ ಸಾಗುವಂತೆ, ಸುಂದರಮೂರ್ತಿಯ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಸಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಮದುವೆಯಾದ ವರ್ಷಕ್ಕೇ ಗಂಡನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ವಿಧವೆಯಾಗಿ, ಮರುಮದುವೆಯಾಗುವ ಬಯಕೆಯಿದ್ದರೂ ಯಾರೂ ಮದುವೆಯಾಗದೆ ಬಡತನದ ಮೂಸೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿರುವ ಸುಮಾರು 20 ವರ್ಷದ ಮಾದೇವಿಗೆ ಮಠದ ಶಿಶುವಿಹಾರದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕಿ ಹುದ್ದೆಯನ್ನು ನೀಡಿ ಅವಳ ಬಾಳಿಗೆ ಬೆಳಕಾಗಿರುವವರು. ಇಂತ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಸುಂದರಮೂರ್ತಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಪ್ರೀತಿ, ವಿಶ್ವಾಸ. ಅವರನ್ನು ತನ್ನ ಶ್ರೇಯೋಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿರುವ ತಂದೆ ಸಮಾನರು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದ.

ಸ್ವಾಮೀಜಿಗಳಿಗೆ ವಯಸ್ಸಾಗಿ ಆರೋಗ್ಯದಲ್ಲಿ ಏರುಪೇರಾದಾಗ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯ ಬಗೆಗೆ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಾರೆ. "ನಮ್ಮ ಹೃದಯ ದುರ್ಬಲವಿದೆ, ಮಗು, ಗಹನವಾದ ಚಿಂತೆ, ಚರ್ಚೆ, ಉದ್ವೇಗ, ಆಯಾಸ ಸಲ್ಲದು ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಡಾ. ಪಶುಪತಿ ಎಚ್ಚರಿಸಿದ್ದಾರೆ."[10] ಎಂದು ಹೇಳುವಲ್ಲಿ ಇದು ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಮಠದ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿ ಬಗೆಗೆ ಆಲೋಚಿಸಿದೆ ಮಠದ ಸುಖಭೋಗಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಐಷಾರಾಮಿ ಜೀವನವನ್ನು ಮಠದ ಅನುಯಾಯಿಗಳಿಗೂ ತಿಳಿಯದ ಹಾಗೆ ನಡೆಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವಾಮೀಜಿಗಳು ಹೊರಜಗತ್ತಿಗೆ ಕಾಣುವಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯವರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಮಾದೇವಿಯ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. "ಅವರಿವರು ಹೇಳುವಂತೆ ನಾಲ್ಕಾರು ಜನರಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರತಿ ಶುಕ್ರವಾರ ಸಂಜೆ ತಪ್ಪದೆ ಶ್ರೀಮಠಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರಲ್ಲ ಮಂಡಿ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಬಸಂತಪ್ಪನ ಪತ್ನಿ ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಅನ್ನೂರಿನಿಂದ ಆಗ ಈಗ ಬರುತ್ತಾರಲ್ಲ ವಿಧವೆ ವಿದ್ಯಾವಂತೆ ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮ ..."[11] ಕಾವಿ ಧರಿಸಿ ತಾನು ಸ್ವಚ್ಛ ಎಂದು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯ ಒಳಮರ್ಮ ಇದಾಗಿತ್ತು ಎಂಬುದು ಮಾದೇವಿಯ ಈ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಕಾವಿಯ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರದ ಬದುಕನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ವಾಮೀಜಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ಕೆಡಲಾಗಿ ತನ್ನ ಅನಂತರ ಮಠದ ಉತ್ತರದಾಯಿತ್ವದ ಚಿಂತೆ ಕಾಡಿ ತನಗೂ ತೊಂದರೆಯಾಗದ ಹಾಗೆ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಸುಂದರಮೂರ್ತಿ ಮಠದ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯಾದರೆ ತನಗೂ ಅನುಕೂಲ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಆತನನ್ನು ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಕಾರಣ ತನ್ನ ಕೃಪಾದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಬೆಳೆದು ವಿದ್ಯಾವಂತನಾದ, ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದ ಮತ್ತು ಬಡವನಾದ ಸುಂದರಮೂರ್ತಿಯಾದರೆ ತನ್ನ ಕೃಪಾದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿರುವವನು. ಹಾಗಾಗಿ ಮಠದ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಋಣ ಆತನ ಮೇಲೆ ಇರುವುದರಿಂದ ತನ್ನ ಹುಳುಕುಗಳನ್ನು ಆತ ಹೊರಗೆಡಹುದಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಗೌರವ ಇರುವುದರಿಂದ ತನಗೆ ಯಾವುದೇ ತೊಂದರೆ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಸುಂದರಮೂರ್ತಿ ಬೇಡ ಎಂದರೂ ಆತನಿಗೆ ಬೇರೆ ಅವಕಾಶವನ್ನೇ ನೀಡದೆ ಮಠದ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಸುಂದರಮೂರ್ತಿ ತಾನು ಕಾಮವನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದಾಗ ಸ್ವಾಮೀಜಿ "ಕಾಮವನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವುದೆ? ಗೆದ್ದೆವೆಂಬರ ಮಾತು ನಿಜವೇ?"[12] ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾ, ಕಾಮವನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಹರಿಹರಾದಿಗಳೆ ಗೆಲ್ಲಲಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಶಿವ ಮೋಹಿನಿ ವೇಷದ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಕೂಡಿ ಅಯ್ಯಪ್ಪನ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಕಾಮವನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಯಾರಿಂದಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾ ತನ್ನ ದೌರ್ಬಲ್ಯವನ್ನು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮುಂದೆ ತನ್ನ ಹಾಗೆಯೇ ಸುಂದರಮೂರ್ತಿ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಆತನ ಕಾಮವನ್ನು ತಣಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾದೇವಿಯನ್ನು ಮನ ಒಲಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಮಾದೇವಿಯ ಮೂಲಕ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯ ಕಾಮದಾಟದ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿದು ಸುಂದರಮೂರ್ತಿ ಅವರ ಬಗೆಗೆ ಅಸಹ್ಯ ಪಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅವರ ಜೊತೆ ಚರ್ಚೆಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ.

ಮಾದೇವಿ ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿಲ್ಲ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಆಕೆಯನ್ನು ನಿಂದಿಸುವಾಗ ಸುಂದರಮೂರ್ತಿ ಆಕೆಯದು ಏನು ತಪ್ಪಿಲ್ಲ ನನಗೆ ಆಕೆ ಬೇಡ ಎಂದಾಗ ಸ್ವಾಮೀಜಿಗಳು ಹೆಣ್ಣಿನ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವ ಬಗೆ ಎಂತಹ ರಸಿಕರನ್ನೂ ನಾಚಿಸುವಂತಿದೆ. "ಏನಾಗಿದ್ದಾಳೆ ಅವಳು ! ಹಾಲಿನ ಕೆನೆಯಂಥಾ ಮೈ ಬಣ್ಣ. ತಾವರೆಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತನ್ನೇ ಮರಳು ಮಾಡುವ ಮೋಡಿ. ಸೇಬಿನಂತಹ ಕೆನ್ನೆ, ಸಂಪಿಗೆಯ

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಮೂಗು, ಕಪ್ಪು ದ್ರಾಕ್ಷಿಯ ಕಣ್ಣು, ಕೈಬೀಸಿ ಕರೆದು ಕೆರಳಿಸುವಂತಹ ಮುಂಗುರುಳು. ಹಂಸ ನಡೆದಂತೆ ಹೆಜ್ಜೆ, ಉಲಿದರೆ ಕೋಗಿಲೆಯ ಗಾನ, ತಾರುಣ್ಯ ಸಹಜವಾದ ಹೆಣ್ತನ, ಕಂಡೊಡನೆ ಮನದಲ್ಲಿಯೇ ಅಪ್ಪಿ ಮುದ್ದಾಡುವಂತಹ ಮೈ ಕಟ್ಟು ..."[13] ಈ ರೀತಿ ವರ್ಣಿಸುವಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯ ಮನದಾಳದ ಇಂಗಿತ ಮತ್ತು ಇದುವರೆಗೂ ತಾವು ನಡೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಪರಿ ಎಲ್ಲವೂ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಸುಂದರಮೂರ್ತಿಗೆ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಅಸಹ್ಯದಿಂದ ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಮಠದ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಎಂದು ಜನರಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಿ ಅವರ ನಂಬಿಕೆಗೆ ಬಲವಾದ ಪೆಟ್ಟುನೀಡಿರುವುದನ್ನು ಸಹಿಸಲಾಗದೆ ಜನರ ಮುಂದೆ ತಿಳಿಸುವುದಾಗಿ ಬಡಬಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿರದ ಸ್ವಾಮೀಜಿಗೆ ಈತನ ವರ್ತನೆ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಆಘಾತವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇವರಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ದೇವರು ಧರ್ಮದ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಆ ಮೂಲಕ ದೇವರು, ಧರ್ಮದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಗುರುಗಳು, ಮಠದ ಸ್ವಾಮೀಜಿಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರನ್ನು ಮೋಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ.

"ಸಮಾಜ–ಧರ್ಮ–ದೇವರು–ಆತ್ಮ ! ಇವೆಲ್ಲ ನಮ್ಮಂಥವರ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ನಾವೇ ಸೃಜಿಸಿದ್ದು. ಜನರನ್ನು ನಮ್ಮ ಬಲೆಗೆ ಬೀಳಿಸಲು ಹೂಡಿದ ಉಪಾಯದ ಕಗ್ಗವೇ ನಿನಗಿನ್ನೂ ಅರ್ಥವಾಗಿಲ್ಲ."[14] "ದೇವರು ! ಎಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ ಅವನು ? ಕಂಡವರು ಯಾರು ? ಕರೆದು ತರುವೆಯ ನೀನು ಅವನನ್ನು ನನ್ನ ಎದುರು. ಎಲ್ಲ ಕಲ್ಪನೆ, ನಮ್ಮಂಥವರ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ, ನಾವೇ ಕಟ್ಟಿದ ಕಥೆ–ದೇವರು, ದೇವಸ್ಥಾನ, ಮಠ ಇತ್ಯಾದಿ ಇತ್ಯಾದಿ."[15] ಈ ಮಾತುಗಳು ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಜಲಗಾರ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಪಾರ್ವರು ಆಡುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತರುತ್ತವೆ.

"ಮೊದಲನೆ ಪಾರ್ವ : ಇಂದಾದ ಲಾಭವೇ ಲಾಭ.
ಎರಡನೆಯ ಪಾರ್ವ : ನನಗಂತು ದಕ್ಷಿಣೆಯ ಹಬ್ಬ; ಹಣ್ಣುಕಾಯಿಯ ದುಡ್ಡು, ತೀರ್ಥ ಮಾರಿದ ದುಡ್ಡು–
ಮೊದಲನೆ ಪಾರ್ವ : ನಾನೊಬ್ಬ ಶೂದ್ರನನ್ನು ಸುಲಿಗೆ ಮಾಡಿದ ದುಡ್ಡು–
ಎರಡನೆಯ ಪಾರ್ವ : ಅಂತೂ ನಮಗೆಲ್ಲ ಶಿವನ ಗುಡಿಯ ದೆಸೆಯಿಂದ ಹಿಟ್ಟು ಹೊಟ್ಟೆಗೆ, ದುಡ್ಡು ಬಟ್ಟೆಗೆ
ಮೊದಲನೆ ಪಾರ್ವ : ಗುಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟರೆ ಕೆಟ್ಟೆ, ನಡೆ ಬೇಗ."[16]

ಸುಂದರಮೂರ್ತಿ ಈ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸದ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಕೋಪೋದ್ರಿಕ್ತನಾಗಿ ನಾಯಿ ಎಂದು ನಿಂದಿಸುವುದಲ್ಲದೆ, ಆವೇಶದಿಂದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಚಂಬಿನಿಂದ ಎದೆಯ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಜೋರಾಗಿ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ತಕ್ಷಣ ಆವೇಶಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದುದರಿಂದ ಹೃದಯಾಘಾತವಾಗಿ ನರುಳುತ್ತಾನೆ. ತಾನು ಬದುಕಬೇಕು, ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಇನ್ನೂ ಇದೆ. ನನ್ನನ್ನು ಬದುಕಿಸು. ವೈದ್ಯರನ್ನು ಕರೆ ಎಂದು ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಾನೆ. ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರ ಶಾಪಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗಿ ಮುಪ್ಪು ಆವರಿಸಿದಾಗ ಯಾಯಾತಿ ಪರಿತಪಿಸುವ ರೀತಿ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯೂ ಪರಿತಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಆ ವೇಳೆಗೆ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯ ಬಗೆಗೆ, ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಬಗೆಗೆ ಅಸಹ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಸುಂದರಮೂರ್ತಿ ಅವರನ್ನು ಬದುಕಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಅಸುನೀಗುತ್ತಾರೆ.

ಜನರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ದೇವಮಾನವನಂತೆ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರ ನಂಬಿಕೆಗಳಿಗೆ ಬಲವಾದ ಪೆಟ್ಟನ್ನು ನೀಡಿ ಕಾಮಕೇಳಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಅಂತ್ಯ ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂದಿಗೂ ಈ ಬಗೆಯ ಸ್ವಾಮೀಜಿಗಳು ನಮ್ಮ ನಡುವೆ ಇದ್ದು, ಸಮಾಜದ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕೀಳಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಮುಂದೆಯೂ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬದಲಾಗುವ ಯಾವ ಸೂಚನೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಕಾರಣ ನಾಟಕಕಾರರೇ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಕಾಮ 'ನಿಸರ್ಗದ ಕರೆ' ಅದನ್ನು ಬಲವಂತವಾಗಿ ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು ಅಸಾಧ್ಯದ ವಿಚಾರವೇ ಸರಿ.

ಮುರಳಿ : ಸುಂದರಮೂರ್ತಿಯ ಎಂ.ಎ., ಸಹಪಾಠಿ. ಬದುಕಿನ ಬಗೆಗೆ ಆಶಾಭಾವನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ಜಾತ್ಯಾತೀತ ಮತ್ತು ಜೀವನ ಹೇಗೇ ಬಂದರೂ ನಿಭಾಯಿಸುವ ಮನೋಭಾವದ ವ್ಯಕ್ತಿ. ತನ್ನ ಸಹಪಾಠಿಯೇ ಆದ ಅನ್ಯಜಾತಿಯ ಶಾಂತಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿ, ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬದ ವಿರೋಧದ ನಡುವೆಯೂ ಮದುವೆ ಆಗಿ ಸುಖಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಮಠ ಮತ್ತು ಮಠದ ಸ್ವಾಮೀಜಿಗಳೆಂದರೆ ಈತನಿಗೆ ವಾಕರಿಕೆ. ಕಾರಣ "ಈ ಮಠಗಳು, ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಅಂದ್ರೆ ನನಗೊಂಥರಾ ಅಲರ್ಜಿ. ಅನಾಚಾರ, ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ, ವ್ಯಭಿಚಾರ ಈ ಎಲ್ಲದರ ಗಂಗೋತ್ರಿ ಶ್ರೀಮಠಗಳು ಹಾಗೂ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಅನ್ನಿಸುತ್ತೆ. ಬಹಳ ಸ್ವಾಮಿಗಳ್ಗೆ ಕಚ್ಚೆ ಭದ್ರವಿಲ್ಲ ಅನ್ನೋದು ನೀನು ಒಪ್ತೀಯ?"[17] ಎಂದು ಮುರಳಿಯೇ ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ತನ್ನ ಗೆಳೆಯನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಸ್ವಾಮಿಗಳನ್ನು ನಂಬುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ಯಾವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಏನು ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೋ ಎಚ್ಚರ ನಿನ್ನನ್ನು ಮರಿಸ್ವಾಮಿ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಾರು ಎಂಬ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾನೆ. ಅದು ಮುಂದೆ ನಿಜವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಸ್ವಾಮೀಜಿಗಳು ಸ್ವಾರ್ಥ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಯಾರನ್ನು ಬೇಕಾದರೂ ಬಲಿಕೊಡಲು ಸಿದ್ದರಿರುತ್ತಾರೆ; ನೀನು ಹರಕೆಯ ಕುರಿಯಾಗಬೇಡ ಎಂಬುದು ಮುರಳಿ ಸಲಹೆಯಾಗಿರುವುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಮುಂದೆ ಗೆಳೆಯ ಸುಂದರಮೂರ್ತಿ ಸಂಸಾರಿಯಾಗುವ ಬಯಕೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದಾಗ ಆತನ ಬಯಕೆಗೆ ಬೆನ್ನೆಲುಬಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾನೆ.

ತನ್ನ ಸಹಪಾಠಿ ಶಾಂತ ಅನ್ಯಜಾತಿಯವಳು ಎಂಬುದು ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ಜಾತಿ, ಧರ್ಮ ಎಂಬ ಗೊಡ್ಡು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿಗೆ ಬೆಲೆಕೊಡದ ಮುರಳಿ ಆಕೆಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಮದುವೆಗೆ ಶಾಂತಾಳ ಅಣ್ಣನಿಂದ ವಿರೋಧ ವ್ಯಕ್ತವಾದರೂ ಅದನ್ನು ದಾಟಿ ಆಕೆಯನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗುತ್ತಾನೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜಾತಿಯ ಬಗೆಗಿನ ಆತನ ನಿಲುವು ಈ ರೀತಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. "ಸಾವಿರದೊಂಬೈನೂರೆಂಬತ್ತೆಡ್ರಲ್ಲು ಜಾತಿ ಅಂತೆ ಪಂಗಡ ಅಂತೆ ಕುಲ ಅಂತೆ ಗೋತ್ರ ಅಂತೆ ! ಅವನತೆಕಾಯಿಬುರ್ದೆ ! ಈ ನಮ್ ಜನಕ್ಕೆ ಯಾವಾಗ್ ಬುದ್ದಿ ಬರುತ್ತೋ ನಾ ಬೇರೆ ಕಾಣೆ. ಹಳ್ಳಿಗೋದೀಯ ಜಾತಿ. ದಿಳ್ಳಿಗೋದಿಯ ಜಾತಿ. ಅರ್ಜಿ ಹಾಕ್ತೀಯಾ ಯಾವ ಜಾತಿ? ಕೆಲಸಕ್ ಸೇರ್ತಿಯಾ ಯಾವ ಜಾತಿ? ಈ ಜಾತಿ ಅನ್ನೋ ಎರಡಕ್ಷರ ನಾಶವಾಗದೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಉದ್ಧಾರ ಸಾಧ್ಯವೇ ಅಂತ?"[18] ಎಂಬ ಮನೋಭಾವ ಆತನದು. ಜಾತಿ ಎನ್ನುವುದು ಮನುಷ್ಯನ ನರನಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆ ಅದು ನಾಶವಾಗದ ಹೊರತು ದೇಶದ ಉದ್ಧಾರ ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಬಲವಾದ ನಂಬಿಕೆ ಆತನದು. ಜಾತಿ ವಿನಾಶ ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬ ಶಾಂತಾಳ ಮಾತಿಗೆ "ಮನುಷ್ಯಜಾತಿ ತಾನೊಂದೆ ವಲಂ– ಅನ್ನೋ ಪಂಪನ ಮಾತು ನಿಜವಾಗುತ್ತೆ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿತನಕ ನಾವು ಬದುಕಿರೋಕಾಗೋದಿಲ್ಲ ಅಷ್ಟೆ."[19] ಎಂದು ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಜಾತಿ ವಿನಾಶ ಅಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಇಷ್ಟಪಟ್ಟ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಕೆಲಸ ಸಿಗದೇ ಇದ್ದರೂ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲ ಪಡೆದು ಸ್ವಂತ ಉದ್ಯೋಗ ಮಾಡೋಣ ಎಂಬ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಗೆಳತಿ ಶಾಂತಳಿಂದ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

ಶಾಂತ: ಸುಂದರಮೂರ್ತಿ ಮತ್ತು ಮುರಳಿಯ ಎಂ.ಎ., ಸಹಪಾಠಿ ಮತ್ತು ಮುರಳಿಯ ಪ್ರಿಯತಮೆ. ಬದುಕಿನ ಬಗೆಗೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಕನಸನ್ನು

ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಅದರಂತೆ ಗಂಡ, ಮಗುವಿನ ಜೊತೆ ಸುಖ ಜೀವನ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಸ್ತ್ರೀಸಹಜ ಆಸೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವಳು. ಬದುಕಿನ ಬಗೆಗೆ ಲವಲವಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಸಂತೋಷದಾಯಕ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವಳು. ಅಲ್ಲದೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಆದರ್ಶವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಸಮಾಜದ ಜಾತಿ ಗೋಡೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿಯಾಗದೆ ಅದರಾಚೆ ಸಾಗಿ ಅನ್ಯಜಾತಿಯ ಮುರಳಿಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿ, ಮದುವೆಯಾಗಿ ಮಗುವನ್ನು ಪಡೆದು ಸುಂದರ ಸಾಂಸಾರಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾಳೆ. ಶಾಂತಾಳು ಕೂಡ ಮರಳಿಯ ಹಾಗೆ ಮಠ, ಮಠದ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಜಾತಿವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಬಂಡಾಯದ ನಿಲುವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವಳು. ಮಠದ ಸ್ವಾಮೀಜಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು **"ಹಗಲು ನೀಡಿದ್ರೆ ಕಾವಿ ಬಟ್ಟೆ, ರಾತ್ರಿ ನೋಡಿದರೆ ರಾಸಲೀಲೆ."**[20] ಎನ್ನುತ್ತಾಳೆ. ಆ ಮೂಲಕ ಮಠದ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಕಚ್ಚೆಹರಕುತನವನ್ನು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಹೊರಹಾಕುತ್ತಾಳೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಜಾತಿಯ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಸಮಾಜ ವರ್ತಿಸುವ ರೀತಿಯನ್ನು **"ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ಯೋಗ್ಯ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಸಾಕಬಲ್ಲ ಗಂಡು ಸಾಕಪ್ಪ. ಜಾತಿ ಜಾತಿ ಜಾತಿ. ಹಾಳಾದ ಜಾತಿ ಯಾವಾಗ ಹಾಳಾಗುತ್ತೋ ದೇವರಿಗೇ ಗೊತ್ತು !"**[21] ಎಂಬ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಗಂಡು ಮುಖ್ಯವೇ ಹೊರತು ಜಾತಿಯಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಕೆ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ.

ಸುಂದರಮೂರ್ತಿ ಮಠದ ಸ್ವಾಮೀಜಿತನವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಸಂಸಾರಿಯಾಗುವ ಬಯಕೆಗೆ ಈಕೆಯೂ ಕೈಜೋಡಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಮಠದ ಸ್ವಾಮೀಜಿಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರನ್ನು ಹೇಗೆ ಮರಳು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಮಾಸ್ತಿಯವರ 'ಸಮಾಧಿಯ ಸತ್ವ' ಕಥನ ಕವನದ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿ ಕತ್ತೆಯನ್ನೇ ದೇವರನ್ನಾಗಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಸ್ವಾಮೀಜಿಗಳಿಗಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾಳೆ. ಹೀಗೆ ಮಠ, ಧರ್ಮ, ಜಾತಿ, ಸಾಂಸಾರಿಕ ಸಂಗತಿಗಳ ಬಗೆಗೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ಗಟ್ಟಿಗಿತ್ತಿಯ ರೀತಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾಳೆ.

ಮಾದೇವಿ : ಸುಮಾರು 20 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ವಿಧವೆ. ಮದುವೆಯಾಗಿ ಒಂದು ವರ್ಷ ಕಳೆಯುವುದರೊಳಗೆ ಗಂಡನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯ. ಮನೆಯ ಬಡತನದ ನಡುವೆ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸಬೇಕಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ. ಮರುಮದುವೆಯಾಗುವ ಹಂಬಲ ಮನದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಸಮಾಜ ಅದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡದ್ದರಿಂದ ಮಾನಸಿಕ ತುಮುಲಗಳನ್ನು ಅದುಮಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆ. ಈಕೆಯ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸ್ಪಂದಿಸಿದ ಶ್ರೀಮಠದ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಮುಂದೊಂದು ದಿನ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾಳೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದಲೋ ಏನೋ ಈಕೆಗೆ ಶ್ರೀಮಠದ ಶಿಶುವಿಹಾರದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕಿ ಹುದ್ದೆ ನೀಡಿ ಆಕೆಗೆ ನೆರವಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಸುಂದರಮೂರ್ತಿ ಮಠದ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಮಾನಸಿಕ ತೊಳಲಾಟಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ ಕುಗ್ಗಿಹೋಗುವಾಗ ಶ್ರೀಮಠದ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಮಾದೇವಿಯನ್ನು ಆತನ ಸೇವೆಗೆ ನೇಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವಾಮೀಜಿಗಳು ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ವಹಿಸಿದಾಗ ಕಸಿವಿಸಿಗೊಂಡರೂ ವಯೋಸಹಜವಾದ ಕಾಮನೆಗಳು ನಿನಗೂ ಇರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಬಿಡಿಸಿ ಹೇಳಿದಾಗ ಅವರ ಮಾತು ಸರಿಯೇ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿ ಸುಂದರಮೂರ್ತಿಗೆ ತನ್ನನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬರುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಸುಂದರಮೂರ್ತಿ ಆದರ್ಶವನ್ನು ನಂಬಿಕೊಂಡವನಾದ್ದರಿಂದ ಆಕೆಯನ್ನು ಆ ರೀತಿ ಪಡೆಯಲು ಇಚ್ಚಿಸದೆ ಯೋಗ್ಯ ವರನೊಂದಿಗೆ ವಿವಾಹ ಮಾಡುವ ಅಭಯವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾನೆ.

ಸುಂದರಮೂರ್ತಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಅರಿಯದ ಮಾದೇವಿ ಅವರೂ ಕೂಡ ಎಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಹಾಗೆಯೇ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದಳು. ಸುಂದರಮೂರ್ತಿಯ ನಿಜವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ತಿಳಿದಾಗ ತನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಜಿಗುಪ್ಸೆ ಹೊಂದಿ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಇದರ ಇಂಗಿತವನ್ನು ಅರಿತ ಸುಂದರಮೂರ್ತಿ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಆಣೆ ಇಟ್ಟು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಯ ಇಂಗಿತವನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲದೆ ನಾಟಕದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಆದರ್ಶಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಮಠದ ಸ್ವಾಮೀಜಿತನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ವಿಧವೆಯಾದ ಮಾದೇವಿಯನ್ನೇ ಮದುವೆಯಾಗುವ ಇಂಗಿತವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ.

'ನಿಸರ್ಗದ ಕರೆ' ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕ್ರಿಯೆಯಾದ 'ಕಾಮ'ವನ್ನು ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿಡುವುದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ನಾಟಕವಾಗಿದೆ. ಹೇಗೆ ಹಸಿವಾದರೆ ಆಹಾರವನ್ನು ಹುಡುಕಿ ತಿನ್ನುತ್ತೇವೆಯೋ, ಬಾಯಾರಿಕೆಯಾದರೆ ನೀರನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಕುಡಿಯುತ್ತೇವೆಯೋ, ನಿದ್ರೆ ಬಂದರೆ ಹಸನಾದ ಜಾಗವನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಮಲಗುತ್ತೇವೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಕಾಮವೂ ಕೂಡ. ಕಾಮದಿಂದ ಉದ್ರೇಕಿತಗೊಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅದನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಏನೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೋ ಆ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಕಾಮವನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ; ಇದು ಪ್ರಕೃತಿ ಸಹಜ. ಹಸಿವು, ಬಾಯಾರಿಕೆ, ನಿದ್ರೆ, ಕಾಮ ಇವೆಲ್ಲವೂ ನಿಸರ್ಗದತ್ತವಾದವುಗಳು. ನಿಸರ್ಗದ ಕರೆ ಬಂದಾಗ ಮುಲಾಜಿಲ್ಲದೆ ಶರಣಾಗಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕೆಲವರು ದೇವರು, ಧರ್ಮ, ಮಠ, ಮಂದಿರ, ಸ್ವಾಮೀಜಿ, ಧರ್ಮಗುರು ಮೊದಲಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟು ಇಂದ್ರೀಯಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು ಪುನೀತರಾಗಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೊರಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಒಳಹೊಕ್ಕು ತೀರ ಹತ್ತಿರದಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಅವರ ಆತ್ಮಗಳೂ ಕೂಡ ಹುಳುಕಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಕಾಮದ ಕೆಸರೆರಚಾಟದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ನಂಬಿದ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಅಪಮಾನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದು ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವತ್ತಾಗಿ ಮೂಡಿ ಬಂದಿದೆ. ಇದು ಅನಾದಿ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಸಾಗಿಬಂದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇಂದೂ ಕೂಡ ಅನೇಕ ಮಠದ ಸ್ವಾಮೀಜಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮನಸಿನ ಚಪಲತೆಯನ್ನು ಅದುಮಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಾಗದೆ ಸಮಾಜದ ಮುಂದೆ ಬೆತ್ತಲಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಮುಂದೆಯೂ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ 'ನಿಸರ್ಗದ ಕರೆ'.

ಅಡಿ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

1. ಪ್ರಧಾನ್ ಗುರುದತ್ತ (ಸಂ): ಕುವೆಂಪು ಸಂಚಯ, ಜಲಗಾರ, ಪುಟ –212
2. ಅರ್ಜುನಪುರಿ ಅಪ್ಪಾಜಿಗೌಡ : ನಿಸರ್ಗದ ಕರೆ, ಪುಟ–8
3.. ಅದೇ ಪುಟ–41
4. ಅದೇ ಪುಟ–12
5. ಅದೇ ಪುಟ–12
6. ಅದೇ ಪುಟ–13
7. ಅದೇ ಪುಟ–14
8. ಅದೇ ಪುಟ–16
9. ಅದೇ ಪುಟ–38
10. ಅದೇ ಪುಟ–16
11. ಅದೇ ಪುಟ–25
12. ಅದೇ ಪುಟ–15
13. ಅದೇ ಪುಟ–30
14. ಅದೇ ಪುಟ–31
15. ಅದೇ ಪುಟ–32
16. ಪ್ರಧಾನ್ ಗುರುದತ್ತ (ಸಂ) : ಕುವೆಂಪು ಸಂಚಯ, ಜಲಗಾರ, ಪುಟ –220

APPROVED BY UGC CARE

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

17. ಪೂರ್ವೋಕ್ತ ಪುಟ–8–9
18. ಅದೇ ಪುಟ–20
19. ಅದೇ ಪುಟ–20
20. ಅದೇ ಪುಟ–8
21. ಅದೇ ಪುಟ–20

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- **ಶೇಷಗಿರಿ ರಾವ್ ಎಲ್.ಎಸ್.(2009) :** ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಸ್ವಪ್ನ ಬುಕ್‌ಹೌಸ್.
- **ಪ್ರಧಾನ್ ಗುರುದತ್ತ (ಸಂ) (2009) :** ಕುವೆಂಪು ಸಂಚಯ, ಬೆಂಗಳೂರು ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ.
- **ಅರ್ಜುನಪುರಿ ಅಪ್ಪಾಜಿಗೌಡ (1995) :** ಪುಣ್ಯಕೋಟಿ, ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲಾ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು.
- **ಡಾ. ಎಚ್.ಎಂ. ನಾಗೇಶ (2022) :** ಮದ್ದೂರಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ (ಲೇ), ಶೋಧಭಾರತಿ, ಭಾರತೀನಗರ ಭಾರತೀ ಕಾಲೇಜು, ಜನವರಿ–ಜೂನ್.

■■

– 22ನೇ ಪುಟದಿಂದ ಮುಂದುವರೆದುದು

"ಮಾತೇ ಮುತ್ತು, ಮಾತೇ ಮೃತ್ಯು"

ಕಳಂಕರಹಿತ ರಾಜತ್ವಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ ಕೊಟ್ಟವನು ರಾಮ. ರಾಜನಾದವನು ಜನರ ಸಂಶಯಗಳಿಗೆ ಅತೀತನಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ನಂಬಿಕೆಯ ಕಾರಣದಿಂದ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸೀತಾ ಪರಿತ್ಯಾಗದ ನಿರ್ಧಾರ. (ಗಂಡನ ಅಕಳಂಕ ರಾಜತ್ವದ ಋಜುತ್ವವನ್ನು ಸ್ವಯಂ ಸೀತೆಯೇ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡದ್ದು ರಾಮಕಥೆಯ ದಿವ್ಯತ್ವ)

ಅಮಾಯಕನಾದ ಅಗಸನು ನ್ಯಾಯ ನಿಷ್ಠುರತೆಯ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ಅನುಭವಿಸಿದ ಯಾತನೆಯನ್ನು ರಾಮಾಯಣದ ಕಥಾಭಾಗವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಕಾರ್ನಾಡರು ಹೊಸ ಪ್ರಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಈ ನಾಟಕವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಗಸ ಪದ್ಮನಾಭನಿಗೆ ರಾಮನ ಅತೀತವಾದ ನ್ಯಾಯ, ಅಪಾರಭಕ್ತಿ, ಆಕೆಯು ರಾಮಭಕ್ತಿ ಪಂಗಡದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಇವರಿಬ್ಬರದೂ ಸುಖ ಸಂಸಾರವಾಗಿತ್ತು. ಒಮ್ಮೆ ಅಗಸ ಪದ್ಮನಾಭನು ತನ್ನ ಮಡದಿಯೊಂದಿಗೆ ಜಾತ್ರೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬರಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿ, ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಾನೆ. ಆಕೆಯು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಬೇಗ ಹೊರಡಲು ಅಣಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಗಂಡನಿಗೆ ಶ್ರೀರಾಮನ ಪೂಜೆ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವೆ ಎನ್ನುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಅಗಸನಿಗೆ ವಿಪರೀತ ಸಿಟ್ಟು ಬರುತ್ತದೆ. ರಾಮನ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೆಂಡಾಮಂಡಲನಾದ ಈತ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಕೆಟ್ಟ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಬೈಯುತ್ತಾನೆ. ಜೊತೆಗೆ ರಾಮನನ್ನು ನಿಂದಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದರಿಂದ ಕುಪಿತಗೊಂಡ ಮಡದಿಯು ತವರು ಮನೆಗೆ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ನಾಲ್ಕೈದು ದಿನಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಕೋಪ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ವಾಪಸ್ಸು ಬರಬಹುದೆಂದು ಕಾಯುತ್ತಾನೆ. ಹೆಂಡತಿಯ ನೆನಪು ಕಾಡಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಇದಾದ ಸ್ವಲ್ಪದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಆಕೆಯು ಮರಳಿ ಬಂದಾಗ ಕ್ಯಾತೆ ತೆಗೆದು ಜರೆಯುತ್ತಾ ಮರಳಿಬಂದವಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಾನು ರಾಮನಲ್ಲ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡ ರಾಮನ ಸೈನಿಕರು ಅರಮನೆಗೆ ಬಂದು ರಾಮನ ಬಳಿ ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ರಾಮನು ತನ್ನ ಮಡದಿಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುತ್ತಾನೆ.

ರಾಮನು ಸೀತೆಯನ್ನು ಕಾಡಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಲು ಅಗಸನಾಡಿದ ಮಾತೆ ಕಾರಣವಾದ ವಿಚಾರವು ಕಿವಿಯಿಂದ ಕಿವಿಗೆ ಹರಡಿ ಜನರು ಅಗಸನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಧಾವಿಸಿಬರುತ್ತಾರೆ. ದೊಂಬಿ, ಗಲಾಟೆ ಉಲ್ಬಣವಾಗುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿದು ರಾಜನ ಸೈನಿಕರು ಅದನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಸುಧಮ್ಮಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅಗಸನ ಹೆಂಡತಿಯು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ತನ್ನ ಗಂಡನನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಹೆಂಡತಿಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಅಗಸನು ನೇರವಾಗಿ ಶ್ರೀರಾಮರನ್ನು ಕಂಡು ಈ ಅಪವಾದ ಹೊತ್ತು ನಾನು ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವೆಂದು ತಿಳಿಸಿ, ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಸೀತೆಯನ್ನು ಕಾಡಿನಿಂದ ವಾಪಸ್ಸು ಕರೆಯಿಸಬೇಕೆಂದು ಆಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ರಾಮನ ಅರಮನೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಅಗಸನನ್ನು ದ್ವಾರಪಾಲಕನು ಒಳಗೆ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ದ್ವಾರಪಾಲಕನೊಡನೆ ವಾದ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಭರತನು ಬಂದು ಶ್ರೀರಾಮರ ನಿರ್ಧಾರ ಎಂದೂ ಬದಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅಗಸನಿಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಇದರಿಂದ ಬೇಸತ್ತ ಅಗಸನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಬೇರೆ–ಬೇರೆ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಮಾರುವೇಷದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಬದುಕಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಜನರು ಆತನ ಗುರುತು ಹಿಡಿದು ಥಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಜರ್ಜರಿತನಾದ ಅಗಸನು ಕಾಡುಸೇರಿ ಋಷಿಗಳೊಬ್ಬರ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ 6 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತಾನೆ. ರಾಮನು ಸೀತೆಯನ್ನು ಸೇರಿರಬಹುದೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ತನ್ನ ಊರಿಗೆ ವಾಪಸ್ಸಾಗುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಮನೆಯ ಬಳಿ ಬಂದಾಗ ಮನೆಯು ಮುರಿದು ಪಾಳುಬಿದ್ದಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸಿದಾಗ ಆತನ ಹೆಂಡತಿ ಸತ್ತ ವಿಚಾರವೆಲ್ಲವೂ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಮತ್ತೆ ಅಗಸನು ಬೇಸರದಿಂದಲೇ ಕಾಡಿಗೆ ಧಾವಿಸಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಋಷಿಗಳು ಸಿಗುತ್ತಾರೆ. ಅವರೊಡನೆ ನಾಟಕದ ಆರಂಭದ ಸಂಭಾಷಣೆಯು ನಡೆದು ತನ್ನ ಎಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ವಾಲ್ಮೀಕಿಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸೀತೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಕ್ಷಮೆಯಾಚಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಂದಿರುವೆನೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಋಷಿಗಳು ಅಗಸನನ್ನು ಕುರಿತು " ಶ್ರೀರಾಮನು ಅರಮನೆಗೆ ಬರುವಂತೆ ಸೀತೆಯನ್ನು ಕೋರಿದಾಗ ಸೀತೆಯು ಅಗಸನ ಮಾತಿಗೆ ಹೆದರಿ ಶ್ರೀರಾಮನು ತನ್ನನ್ನು ಕಾಡಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿರುವುದನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತರುತ್ತಾ ತನ್ನನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕೆಂದು ಭೂಮಿತಾಯಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಭೂಮಿಯು ಸೀಳಾಗಿ ಸೀತೆಯು ಆ ಸೀಳಿನೊಳಗೆ ಇಳಿದು ಮರೆಯಾದಳು" ಎಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಋಷಿಗಳಿಂದ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಗಸನಲ್ಲಿ ಅಪಾರವಾದ ವೇದನೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಗಸನಿಗೆ ನಾನೇ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾ ನಿನ್ನಂತೆಯೋ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಶಾಂತಿಗಾಗಿ ಚಡಪಡಿಸುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ತನ್ನ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

ಹೀಗೆ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅಗಸ ಮತ್ತು ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ನಡುವಿನ ಸಂಭಾಷಣೆಯು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ. ಅಗಸನ ದುಃಖದಲ್ಲಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಅನೇಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- **ಗಿರೀಶ್ ಕಾರ್ನಾಡ :** ಮಾ ನಿಷಾದ.
- **ಗಿರೀಶ್ ಕಾರ್ನಾಡರ ನಾಟಕಗಳು :** ಕನ್ನಡ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ – ಸಂ.ಕೆ.ಮರುಳಸಿದ್ದಪ್ಪ, ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಹನೂರು.

■■

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಕಾರ್ಮಿಕರಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾಪಾಡುವಲ್ಲಿನ ಸವಾಲುಗಳು

✍ ಡಾ. ಪ್ರಕಾಶ ಡಿ. ಎನ್. ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು–560001.

✍ ರಶ್ಮಿ, ಉಪನ್ಯಾಸಕರು ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ, ಫೀಲ್ಡ್ ಮಾರ್ಷಲ್ ಕೆ.ಎಂ. ಕಾರ್ಯಪ್ಪ ಕಾಲೇಜು, ಮಡಿಕೇರಿ –571201.

ಸಾರಾಂಶ

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಹೆಚ್ಚಳದೊಂದಿದೆ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಉತ್ಪಾದನೆ, ಅಸಮರ್ಪಕ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತುಸಾಗಣೆ, ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಹಾಗೂ ವಿಲೇವಾರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಎದುರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಬೃಹತ್ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಿಂದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ಮೇಲೆ ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ. ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯು ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಜೈವಿಕ, ರಾಸಾಯನಿಕ ಮತ್ತು ಭೌತಿಕ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ತಂದು ಒಡ್ಡುತ್ತಿದ್ದು, ಇವು ವಿಶ್ವದ ಅತ್ಯಂತ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗುಡಿಬಂಡೆ ಮತ್ತು ಬಾಗೇಪಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆ–ಮನೆಗೆ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಕೆಲಸಗಾರರಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಿತ ರೋಗಗಳು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಂಶಗಳ ಹರಡುವಿಕೆಯನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಗುಡಿಬಂಡೆ ಮತ್ತು ಬಾಗೇಪಲ್ಲಿ ಮುನ್ಸಿಪಲ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಶನ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕೆಲಸಗಾರರನ್ನು ಸರಳ ಯಾದೃಚ್ಛಿಕ ನಮೂನೆಯ ಸಹಾಯದಿಂದ 60 ಮಾಹಿತಿದಾರರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗಾಗಿ ಅರೆ–ರಚನಾತ್ಮಕ ಸಂದರ್ಶನ ವೇಳಾಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ಮೂಲಕ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ರೋಗಗಳನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾದ ಫಲಿತಾಂಶವೆಂದರೆ ಗುಡಿಬಂಡೆ ಮತ್ತು ಬಾಗೇಪಲ್ಲಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಮನೆ–ಮನೆ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುವವರಲ್ಲಿ ಶೇ.77.7ರಷ್ಟು ಗಾಯಗಳು, ಶೇ.71ರಷ್ಟು ಅಹಿತಪಂಜರ ಸಮಸ್ಯೆ, ಶೇ.62.3ರಷ್ಟು ಉಸಿರಾಟ ಸಮಸ್ಯೆ, ಶೇ.39.3 ಜಠರಕರುಳಿನ ಸಮಸ್ಯೆ, ಶೇ. 36.3ರಷ್ಟು ಕಣ್ಣಿನ ಸಮಸ್ಯೆ, ಶೇ.30ರಷ್ಟು ಚರ್ಮ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ.

ಕೀಲಿ ಪದಗಳು : ಘನ ತಾಜ್ಯ, ಸಂಸ್ಕರಣೆ, ವಿಲೇವಾರಿ, ನಿರ್ವಹಣೆ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷತೆ.

ಪೀಠಿಕೆ

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪುರಸಭೆಯ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ಕೆಲಸಗಾರರು ಸುಮಾರು ಮೂರು ದಶಕಗಳ ಹಿಂದೆ ಗಮನಾರ್ಹ ಕೆಲಸ–ಸಂಬಂಧಿತ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಪ್ರಮಾಣಿತ ನಿಯಮಗಳು ಮತ್ತು ಅಭ್ಯಾಸಗಳು, ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಅಂಶಗಳು, ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷತಾ ಕಾನೂನುಗಳ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಯಾಂತ್ರೀಕರಣದ ಮೂಲಕ ವಿವಿಧ ಅಪಾಯಗಳ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಉಂಟಾಯಿತು. ಇದು ಕಾರ್ಮಿಕರ ಅಪಾಯಕಾರಿ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಿತು. ವಸ್ತು ಮರುಪಡೆಯುವಿಕೆ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ವಿಂಗಡಣೆಯನ್ನು ಸಾಗಿಸುವ ಆವರಣ, ಧೂಳು ನಿಗ್ರಹ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕರ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಸೂಕ್ತವಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸುರಕ್ಷತಾ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಹೊಂದಲು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಪಾಯಕಾರಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಕೆಲಸಗಾರರೊಂದಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ಮೂಲ ಬೇರ್ಪಡಿಸುವಿಕೆಯಿಂದ ಮತ್ತಷ್ಟು ಸುಲಭಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಸುರಕ್ಷಿತ ಸಾರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮತ್ತು ವಿಲೇವಾರಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಪೂರಕವಾಯಿತು.

ಯೂನೈಟೆಡ್ ಸ್ಟೇಟ್ಸ ಬ್ಯೂರೋ ಆಫ್ ಲೇಬರ್ ಸ್ಟ್ಯಾಟಿಸ್ಟಿಕ್ಸ್ ಪ್ರಕಾರ, ಕಸ ಸಂಗ್ರಾಹಕನ ಕೆಲಸವನ್ನು ವಿಶ್ವದ ವಿಳನೇ ಅತ್ಯಂತ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಕೆಲಸವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಮಸ್ಯೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸಿನ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಕೊರತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕಳಪೆ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ, ಭಾರತದಂತಹ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅಪಾಯವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಸರಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಕಸ್ಟಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಕ ಹೋದಾಗ, ಕಾರ್ಮಿಕರ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಇತರ ಅಂಶಗಳು ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಂದ ವರದಿಯಾದ ಕೆಲಸ–ಸಂಬಂಧಿತ ಆರೋಗ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಭಾರತದಂತಹ ದೇಶಗಳಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತವೆ. ಆದರೆ, ಭಾರತದಂತಹ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಣಾತ್ಮಕ ಕ್ರಮಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ ಅಪಾಯದ ಮಟ್ಟವನ್ನು ದ್ವಿತೀಯ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಅವರು ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚಿನ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿರುವುದು ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಮನೆ–ಮನೆಗೆ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾಕಾರರಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಬಂಧಿತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಅಪಾಯಗಳ ಕುರಿತ ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಗುಡಿಬಂಡೆ ಮತ್ತು ಬಾಗೇಪಲ್ಲಿ ತಾಲೂಕು ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಮನೆ–ಮನೆ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುವವರಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಇನ್ನೂ ನಡೆಯದೇ ಇರುವುದು ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿನ ಅಪಾಯದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮತ್ತು ನಂತರ ಅಪಾಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಿದರೆ, ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ನಿಯಂತ್ರಿಸ ಬಹುದಾಗಿದೆ.ಇದು ನೇರವಾಗಿ ತ್ಯಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಒಡ್ಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರೊಂದಿಗೆ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲೆ ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪುರಸಭೆಯ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಅಂದಾಜು ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯದ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಮುನ್ಸೂಚಿಸುವುದು ಮತ್ತು ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಯಶಸ್ವಿ ಯೋಜನೆಗೆ ಮೂಲ ಆಧಾರವಾಗಿದೆ. ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವ ಪುರಸಭೆಯ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ಪ್ರಮಾಣವು ಜೀವನ ಮಟ್ಟಗಳು, ವಾಣಿಜ್ಯ

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿ, ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿ ಮತ್ತು ಋತುವಿನ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಭಾರತವು ದಿನಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು 1,33,760 ಟನ್‌ಗಳಷ್ಟು ಪುರಸಭೆಯ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಮೊತ್ತದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 91,152 ಟನ್ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಸುಮಾರು 25,884 ಟನ್ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಪಡೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ತಲಾ ಪುರಸಭೆಯ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯವು ಸಣ್ಣ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ದಿನಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು 0.17 kg ನಿಂದ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ 0.62 kg ವರೆಗೆ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಬಳಸುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ.

ತ್ಯಾಜ್ಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ದರವು ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಸಾಂದ್ರತೆ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಮಟ್ಟ, ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ನಗರಪ್ರದೇಶದಂತಹ ಅಂಶಗಳ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿದೆ. ವಿವಿಧ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ಪುರಸಭೆಯ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ದಿನಕ್ಕೆ 15,364–19,204 ಟನ್‌ಗಳು, ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ, ತಮಿಳುನಾಡು ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳವು ದಿನಕ್ಕೆ 11,523–15,363 ಟನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ; ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಕೇರಳ ದಿನಕ್ಕೆ 7,683–11,522 ಟನ್‌ಗಳು; ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ, ಗುಜರಾತ್, ರಾಜಸ್ಥಾನ, ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಮಿಜೋರಾಂ ದಿನಕ್ಕೆ 3,842–7,662 ಟನ್‌ಗಳು. ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರ, ಜಾರ್ಖಂಡ್, ಬಿಹಾರ, ಒರಿಸ್ಸಾ, ಛತ್ತೀಸ್‌ಗಢ, ಗೋವಾ, ಅರುಣಾಚಲ ಪ್ರದೇಶ, ಅಸ್ಸಾಂ, ತ್ರಿಪುರಾ, ಮೇಘಾಲಯ, ನಾಗಾಲ್ಯಾಂಡ್ ಮತ್ತು ಮಣಿಪುರ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯು ದಿನಕ್ಕೆ 3,841?ಟನ್‌ಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ.

ಗುಡಿಬಂಡೆ ಮತ್ತು ಬಾಗೇಪಲ್ಲಿ ತಾಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ ಯೋಜನೆ

ಡೋರ್ ಟು ಡೋರ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಒಂದು ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇದರಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಪಟ್ಟಣ ಪ್ರದೇಶದ ಪ್ರತಿ ಮನೆಯಿಂದ ಘನ ಮತ್ತು ಅರೆ ಘನ ಗೃಹ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮನೆ–ಮನೆ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ, ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ವಾಹನಗಳಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಹಕರು ಬಿಎಂಸಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಮನೆಯ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಸೂಕ್ತ ಸಾರಿಗೆ ವಲಯಕ್ಕೆ ಸಾಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಾರ್ಮಿಕರು ವಾಣಿಜ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಇದು ಮೊದಲಿಗೆ 2016 ರಿಂದ ಮನೆ–ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಪ್ರಸ್ತುತ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಎರಡು ಪಟ್ಟಣಗಳು ವಿಸ್ತರಣೆಯಾದ ನಂತರ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರದೇಶಗಳೂ ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿವೆ.

ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶಗಳು

- ಮನೆ–ಮನೆಯ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯಸಂಗ್ರಾಹಕರಲ್ಲಿ ಔದ್ಯೋಗಿಕ–ಸಂಬಂಧಿತ ರೋಗಗಳಹರಡುವಿಕೆಯನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಮಾಡುವುದು.
- ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಹಕರಲ್ಲಿ ವರದಿಯಾದ ಅನಾರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದು.

ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಧಾನಶಾಸ್ತ್ರ

ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನವು ಕ್ರಾಸ್–ಸೆಕ್ಷನಲ್ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಧಾನವನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ್ದು, ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗುಡಿಬಂಡೆ ಮತ್ತು ಬಾಗೇಪಲ್ಲಿಪಟ್ಟಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ. 60 ಮಾಹಿತಿದಾರರನ್ನು ಸರಳಯಾದೃಚ್ಛಿಕ ಮಾದರಿ ವಿಧಾನದ ಮೂಲಕ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಮನೆ ಮನೆಗೆ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಜನರು ಎಂದು ಅರ್ಥೈಸಲಾಗಿದ್ದು, ಕನಿಷ್ಠ ಒಂದು ವರ್ಷದ ಕೆಲಸದ ಅನುಭವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅರೆ–ರಚನಾತ್ಮಕ ಸಂದರ್ಶನ ವೇಳಾಪಟ್ಟಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಸಂದರ್ಶನ ವಿಧಾನದ ಮೂಲಕ ಭಾಗವಹಿಸುವವರಿಂದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮಾದರಿ ಆಯ್ಕೆ

ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಮಾಹಿತಿದಾರರ ಸರಾಸರಿ ವಯಸ್ಸು 30.67 ವರ್ಷಗಳಾಗಿದ್ದು, ಒಟ್ಟು 64ಮಾಹಿತಿದಾರರಲ್ಲಿ 78.3% ಪುರುಷರು ಮತ್ತು 21.7% ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಕಾರ್ಮಿಕರಲ್ಲಿ, 46.4% ಗುಡಿಬಂಡೆ ಮತ್ತು 54.6% ಬಾಗೇಪಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದವರಾಗಿದ್ದು, ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮಾಹಿತಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮತ್ತು ಫಲಿತಾಂಶಗಳು

ತ್ಯಾಜ್ಯದ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿ ಬರುವ ವಸ್ತುಗಳ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ, ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಮೂಲಕ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಒಡ್ಡುವ ಸಂಭಾವ್ಯತೆಯು ಸಾಕಷ್ಟು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಕೆಲವು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಟ್ಟದ ನೀರು, ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ಗಾಳಿಯ ಮಾಲಿನ್ಯವು ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ಮೇಲೆ ಋಣಾತ್ಮಕವಾದ ಆರೋಗ್ಯ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಆತಂಕವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದೆ.ಆರೋಗ್ಯದ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವಾಗ ನಿರ್ದಿಷ್ಟತೆಯ ಕೊರತೆಯು ಆರಂಭವಾಯಿತು. ವಯಸ್ಸು, ಲಿಂಗ, ಜನಾಂಗೀಯತೆ, ಅಭಾವ ಅಥವಾ ಸಾಮಾಜಿಕ–ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿ, ತಂಬಾಕು ಬಳಕೆ ಅಥವಾ ಧೂಮಪಾನ, ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆಯ ಪ್ರವೇಶದಂತಹ ಪರಿಸರದ ಮಾನ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯದ ಫಲಿತಾಂಶಗಳೆರಡಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧಿಸಬಹುದಾದ ಅಂಶಗಳ ನಿರ್ಮೂಲನೆಯು ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲಾಗಿತ್ತು. ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅನೇಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಭೌಗೋಳಿಕ ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಬಳಸುವಾಗ ಅಂತಹ ಗೊಂದಲಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ಕೊರತೆಯು ಬಹುಶಃ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದೆ. ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಗುಂಪುಗಳು ಅಥವಾ ಸಾಮಾಜಿಕ–ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಿಲೇವಾರಿ ಸ್ಥಳಗಳ ಸುತ್ತಲೂ ಅಸಮಾನವಾಗಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ.

ಸಮುದಾಯ ಆಧಾರಿತ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಗಿಂತ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಆಧಾರಿತ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಬಹುಶಃ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಂಭಾವ್ಯ ಆರೋಗ್ಯ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಭವಿಷ್ಯದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗವಾಗಿದೆ. ಅದರಂತೆ, ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಶಾಸ್ತ್ರವು ಆಂತರಿಕ ಮತ್ತು ಜೈವಿಕ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲು ಜೀವಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಅನಾರೋಗ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನುಕುರಿತು ತಿಳಿಯುವ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದೆ.

ಮಾಹಿತಿಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ಸಾಮಾಜಿಕ–ಆರ್ಥಿಕ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳು

ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಕೆಲಸಗಾರರಲ್ಲಿ ಮೂರನೇ ಒಂದು ಭಾಗಕ್ಕಿಂತ

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಹೆಚ್ಚಿನವರು ಯಾವುದೇ ಔಪಚಾರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಐದರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯವರು ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಾಲೆ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡಿದವರು ಕಂಡುಬಂದಿದ್ದಾರೆ. 33% ಪುರುಷ ಕೆಲಸಗಾರರು ಮತ್ತುಬಹುಪಾಲು ಮಹಿಳಾ ಕಾರ್ಮಿಕರು 67% ಯಾವುದೇ ಔಪಚಾರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲದಿರುವುದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಪುರುಷ ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಆದಾಯವು ಗಣನೀಯ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದೆ. ತಿಂಗಳಿಗೆ ಪುರುಷರ ಸರಾಸರಿ ಆದಾಯವು 6468 ರೂಪಾಯಿಗಳಾಗಿದ್ದರೆ, ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ 5344 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ/ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿನ ಆರೋಗ್ಯದ ಸವಾಲುಗಳು

ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಹಲವಾರು ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನವು ಗುರುತಿಸಿದ್ದು, ಇವೆಲ್ಲವೂ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಆರೋಗ್ಯದ ಪರಿಣಾಮಗಳಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದೆ. ಆರೋಗ್ಯವೆಂದರೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ದೈಹಿಕ, ಮಾನಸಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ಸ್ಥಿತಿಯಾಗಿದ್ದು, ಅದು ರೋಗದ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲ. ವಾಸನೆಯು ಆರೋಗ್ಯದ ಅಪಾಯವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಲು ಅಸಂಭವವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಅಪಾಯದ ಸಮುದಾಯದ ಗ್ರಹಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಭಾವಿಸುತ್ತದೆ. ಧೂಳಿನ ಕಣಗಳು ಅಸ್ತಮಾ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಅಲರ್ಜಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಉಸಿರಾಟದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಉಲ್ಬಣಗೊಳಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಅನಿಲ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆ ಅಥವಾ ಹೊಗೆ, ಹೊಗೆಯು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವುದರಿಂದ ಜನ್ಮಜಾತ ವಿರೂಪಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತಿರುವುದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ಕಾರ್ಮಿಕರಲ್ಲಿ ತಂಬಾಕು ಮತ್ತು ಮದ್ಯದ ಬಳಕೆ

ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಕಾರ್ಮಿಕರಲ್ಲಿ ತಂಬಾಕು ಮತ್ತು ಮದ್ಯದ ಬಳಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಶೇಕಡ 75% ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಶೇಕಡ86% ತಂಬಾಕು ಜಗಿಯುವವರು, ಶೇಕಡ10% ಧೂಮಪಾನ ಮಾಡುವ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಶೇಕಡ3% ಕಾರ್ಮಿಕರು ಎರಡನ್ನೂ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಶೇಕಡ1% ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಜನರು ನಶ್ಯವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿರುವುದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಮುಂದುವರೆದಂತೆ, ಪ್ರತಿ ಮೂವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಆಲ್ಕೊಹಾಲ್ ಸೇವನೆಯ ಅಭ್ಯಾಸವಿರುವುದುತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಆಲ್ಕೋಹಾಲ್ ಸೇವಿಸುವ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸಗಾರರು ಪುರುಷರಾಗಿದ್ದು,ಅದರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 97% ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲರೂ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ತಯಾರಿಸಿದ ಮದ್ಯವನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಿರುವುದು ತಿಳಿದು ಬಂದಿದೆ. ಆಲ್ಕೋಹಾಲ್ ಸೇವಿಸುವವರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 50% ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ಪ್ರತಿದಿನ ಕುಡಿಯುವುದಾಗಿ, ಸುಮಾರು ಶೇಕಡ 42% ಜನರು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಆಲ್ಕೋಹಾಲ್ ಸೇವಿಸುತ್ತಾರೆ, ಸುಮಾರು ಶೇಕಡ 47% ಜನರು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಒಂದರಿಂದ ಮೂರು ದಿನಗಳು ಆಲ್ಕೋಹಾಲ್ ಸೇವಿಸುವುದಾಗಿ, ಮೂವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ವಾರಕ್ಕೆ ಒಂದರಿಂದ ನಾಲ್ಕು ದಿನ ಆಲ್ಕೊಹಾಲ್ ಸೇವಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸದ ಅವಧಿ

ಮಾಹಿತಿದಾರರು ಮನೆ–ಮನೆಯಿಂದ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯಲ್ಲಿನ ಕೆಲಸದ ಅವಧಿ ಮತ್ತು ಅನುಭವದ ಕುರಿತಂತೆ ನಿಯೋಜಿಸಲಾದ ಉದ್ಯೋಗಗಳು, ವಾರದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸದ ದಿನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ವಾರಕ್ಕೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಒಟ್ಟು ಗಂಟೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಕೆಲಸಗಾರರು ಐವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಐದು ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನುಭವ ಹೊಂದಿದ್ದರೆ, ಸುಮಾರು ಶೇಕಡ 42% ಕಾರ್ಮಿಕರು ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಹೊಸಬರು ಮತ್ತು ಕೇವಲ ಒಂದರಿಂದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಸೇವೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ.

ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗಾಗಿ ವಾಹನದಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಸಮಯದ ವಿವರ

ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ವಾಹನದಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಸರಾಸರಿ ಗಂಟೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ನಿಯೋಜಿಸಲಾದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಸಮಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ, ದಿನಕ್ಕೆ 8.5 ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವುದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಮನೆ–ಮನೆಗೆ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಕರು ತಮ್ಮ ದೈನಂದಿನ ನಿಯೋಜಿತ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲು ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ವಾಹನದಲ್ಲಿ ದಿನಕ್ಕೆ ಸರಾಸರಿ ಎಂಟರಿಂದ ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಶೇಕಡ 90% ಕಾರ್ಮಿಕರು ತಮ್ಮ ದೈನಂದಿನ ನಿಯೋಜಿತ ಕೆಲಸವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲು ವಾಹನದಲ್ಲಿ ಎಂಟು ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ, ಶೇಕಡ 10% ಕಾರ್ಮಿಕರು 12 ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಕಳೆದಿರುವುದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಹಕರು ವಾರದಲ್ಲಿ ಏಳು ದಿನ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದರ ಕುರಿತು ನೋಡಿದಾಗ, ಶೇಕಡ 90% ಕಾರ್ಮಿಕರು ಸುಮಾರು 56 ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಮತ್ತು ಶೇಕಡ 10% ಜನರು ವಾರಕ್ಕೆ 84 ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ.

ಉದ್ಯೋಗ ಸಂಬಂಧಿತ ಅಂಶಗಳು

ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರುವ ಮೊದಲು ತರಬೇತಿ, ಉದ್ಯೋಗದ ಸ್ವರೂಪ, ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಪ್ರಕಾರ, ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಪ್ರೋಟೋಕಾಲ್ ಲಭ್ಯತೆ, ದಿನಕ್ಕೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ತ್ಯಾಜ್ಯ, ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ವಿಧಾನಗಳು, ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೈಯಿಂದ ವಿಂಗಡಿಸುವ ವಿಧಾನ, ಬಳಕೆದಾರರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ರಕ್ಷಣಾ ಸಾಧನಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ರಕ್ಷಣಾ ಸಾಧನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು, ವೈಯಕ್ತಿಕ ರಕ್ಷಣಾ ಸಾಧನಗಳ ಬಳಕೆ, ರಕ್ಷಣಾ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಮತ್ತು ಕೆಲಸದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮುಂತಾದ ಅಂಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕುರಿತು ತಿಳಿಸಿರುವುದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ.

ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಪ್ರಕಾರ

ಮನೆ–ಮನೆಯಿಂದ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ 60 ಮಾಹಿತಿದಾರರಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 77% ಮನೆಗಳಿಂದ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರುವುದಾಗಿ ಮತ್ತು ಶೇಕಡ 23% ಮನೆಗಳಿಂದ ಹಾಗೂ ವಾಣಿಜ್ಯ ಸ್ಥಳಗಳಿಂದ (ಮಿಶ್ರ ತ್ಯಾಜ್ಯ) ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ, ಮನೆ–ಮನೆ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಶೇಕಡ 55% ರಷ್ಟು ದಿನಕ್ಕೆ ಒಂದರಿಂದ ಎರಡು ಟನ್ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದಾಗಿ, ಶೇಕಡ 40% ಪ್ರತಿ ದಿನ ಒಂದರಿಂದ ಮೂರು ಟನ್ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದರೆ, ಮತ್ತು ಉಳಿದಂತೆ ಶೇಕಡ 5% ದಿನಕ್ಕೆ 3 ಟನ್‌ಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಕಾರರಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ92% ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾಕಾರರು ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಹಸ್ತಚಾಲಿತವಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಶೇಕಡ 8% ನಿರ್ವಹಣಾಕಾರರು ತಮ್ಮ ಉದ್ಯೋಗದಾತರು ಒದಗಿಸಿದ ಸ್ವೀಡ್‌ಗಳು, ಫೋರ್ಕ್‌ಲಿಫ್ಟ್‌ಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ.

– 35ನೇ ಪುಟಕ್ಕೆ ಮುಂದುವರೆದುದು

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಯ ಅಗತ್ಯತೆ

✍ **ನಿಂಗಪ್ಪ ಶಿವಬಸಣ್ಣವರ,** ಉಪನ್ಯಾಸಕರು ಕೆ.ಎಸ್.ಆರ್.ಡಿ.ಪಿ.ಆರ್. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಗದಗ

✍ **ಡಾ. ಮುರುಳಿಧರ ವೆಂಕಣ್ಣನವರ,** ಉಪನ್ಯಾಸಕರು ಕೆ.ಎಸ್.ಆರ್.ಡಿ.ಪಿ.ಆರ್. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಗದಗ

ಆಧುನಿಕ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳ ವಿವೇಚನೆ ಇಲ್ಲದ ಬಳಕೆಯು ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಹಾನಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ಇದು ಭೂಮಿಯ ಫಲವತ್ತತೆಯ ಅವನತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಮತ್ತು ಇದು ಮಾನವನ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲೆ ಕೆಟ್ಟ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತಿದೆ. ಜನರಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಳಜಿ ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ಆರೋಗ್ಯಯುತ ಆಹಾರದ ಹುಡುಕಾಟದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ರಾಸಾಯನಿಕ ಮಿಶ್ರಿತ ವಿಷಕಾರಿ ಆಹಾರವನ್ನು ಸೇವಿಸಿ, ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಿಗೆ ಹಣ ಸುರಿದು ಸಾಕಾಗಿರುವ ಜನ, ಈಗ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳ ಸಹವಾಸವೇ ಇರದ ಸಾವಯವ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ತಳೆದಿದ್ದಾರೆ.

ರೈತರು ಅಷ್ಟೇ, ತಮಗೆ ಅನ್ನ ನೀಡುವ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹಾಳುಗೆಡವುವ ರಾಸಾಯನಿಕ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಬದಿಗಿರಿಸಿ ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ ಮಂತ್ರ ಜಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮನುಷ್ಯ ಸಂಕುಲ ಇಂದು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಅನಾರೋಗ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ ನಿಂತಿದೆ. ಹಾಗಂತ ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿ. "ಇಂದೋ, ನೆನ್ನೆಯೋ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲ" ಇದಕ್ಕೆ ಸಹಸ್ರ ಕೋಟಿ ವರ್ಷಗಳ ಇತಿಹಾಸವಿದೆ. ಮನುಷ್ಯನ ಹುಟ್ಟಿನೊಂದಿಗೆ ಆರಂಭವಾಗಿ, ಅವನೊಂದಿಗೆ ಬೆಳೆದು. ಬಂದಿರುವ ಈ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿ, ಇಂದಿನ ಆರೋಗ್ಯ, ಹಾಗೂ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೂ ಪರಿಹಾರ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ ಎಂದರೆ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಯಾವುದೇ ರಾಸಾಯನಿಕ ಬೆರೆಸದೆ, ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ತ್ಯಾಜ್ಯ, ಇತರ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೇ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಮಾಡುವ ವ್ಯವಸಾಯ. ಇದರಿಂದ ಮಣ್ಣಿನ ಗುಣಮಟ್ಟಕ್ಕೂ ಧಕ್ಕೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪರಿಸರವು ಪ್ರಾಂಜಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಧಾನ್ಯ, ಹಣ್ಣು ಹಾಗೂ ತರಕಾರಿಗಳು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿ ಹಾಗೂ ಮಾಲಿನ್ಯ ಮುಕ್ತ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿರುವ ಸಾವಯವ ವಿಧಾನವು, ಇಂದಿನ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಾಗಿದೆ. ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಕರು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿರುವ ಮೂಲ ಮಂತ್ರಗಳ ಮಾಹಿತಿ ಇಲ್ಲಿದೆ.

ವಿಷಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ

1. ಬೆಳೆ ವೈವಿಧ್ಯತೆ : ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಪಾಲಿ ಕಲ್ಚರ್ ಅಥವಾ ಬಹು ಬೆಳೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿದೆ. ಮಿಶ್ರ ಬೆಳೆ ಪದ್ಧತಿ ಅನ್ನುತ್ತಾರಲ್ಲ ಅದುವೇ ಈ ಪಾಲಿ ಕಲ್ಚರ್ ಇಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಬೆಳೆ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯು ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಋತುವಿನಿಂದ ಋತುವಿಗೆ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ. ತಾತ, ಮುತ್ತಾ ತಂದಿರು ಅವರ ಅಪ್ಪ ಅಜ್ಜಂದಿರು. ಈ ಪದ್ಧತಿ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ.

ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ನಾವದನ್ನು ಮರೆತಿದ್ದು, ಮೋನೋ ಕಲ್ಚರ್ ಅಂದರೆ ಏಕ ಬೆಳೆ ಪದ್ಧತಿಯ ದಾಸರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಬಹು ಬೆಳೆ ಪದ್ಧತಿ ಅಥವಾ ಮಿಶ್ರ ಬೆಳೆ ಪದ್ಧತಿಯು ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಯ ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದು ಒಂದು ತುಂಡುಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ವಿವಿಧ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವುದು ಈ ಪದ್ಧತಿಯ ಮೂಲ ಗುಣಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ.

2. ಮಣ್ಣಿನ ನಿರ್ವಹಣೆ : ಸಕಲ ಜೀವರಾಶಿಗಳಿಗೂ ಮಣ್ಣೆ ಮೂಲ ಮಣ್ಣಿಂದ ಕಾಯ ಎನ್ನುವಂತೆ ಕೃಷಿ ಕಾಯಕ ನಿಂತಿರುವುದು ಮಣ್ಣಿನ ಮೇಲೆಯೇ ಹೀಗಾಗಿ ಮಣ್ಣನ್ನು ಜತನದಿಂದ ಕಾಪಾಡುವುದು ಕೃಷಿಕರ ಧರ್ಮ ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿನ ಗುಣಗಳು ಹಾಗೂ ಅದರ ಗುಣಮಟ್ಟದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಪ್ರಥಮ ಆದ್ಯತೆ ಇದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರಾಸಾಯನಿಕ ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ, ಬದಲಿಗೆ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಜೀವನುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರ, ಜೈವಿಕ ಗೊಬ್ಬರ, ದ್ರಾವಣಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದರಿಂದ ಮಣ್ಣು ಸದಾಕಾಲ ಫಲವತ್ತಾಗಿರುತ್ತದೆ.

3. ಕಳೆಯೇ ಹಸಿರೆಲೆ ಗೊಬ್ಬರ : ಕಳೆ ಗಿಡಗಳು ಯಾವ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಕಾಡದೆ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿ ಯಾವುದೇ ಇರಲಿ ಬೆಳೆಗಳ ನಡುವೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವುದು ತನ್ನ ಹಕ್ಕು ಎಂಬಂತೆ ಕಳೆ ಗಿಡಗಳು ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಬುದ್ಧಿವಂತ ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಕರು ಕಳೆಯನ್ನೇ ಹಸಿರೆಲೆ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಕಳೆ ಬೆಳೆಯದಂತೆ ಬೆಳೆಗಳ ನಡುವೆ ಹಸಿರೆಲೆ ಗೊಬ್ಬರ ವಾಗುವ ಜತ್ರೋಪ, ಡಯಾಂಚ್, ವೆಲ್ವೆಟ್ ಬೀನ್ಸ್, ಅಲಸಂದಿ ಮತ್ತಿತರ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳಸಿ ಅವು ಒಂದು ಹಂತಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದ ನಂತರ ಅವುಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ (ಮಲ್ಚಿಂಗ್) ಮಾಡಿ ಹಸಿರೆಲೆ ಗೊಬ್ಬರವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮಣ್ಣಿನ ಗುಣಮಟ್ಟ ಉತ್ತಮಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

4. ಹಾನಿಕಾರಕ ಜೀವಿಗಳ ನಾಶ : ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿರುವ ಜೀವಿಗಳು ಇರುವಂತೆ, ಹಾನಿಕಾರಕ ಜೀವಿಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಸದ್ದಿಲ್ಲದಂತೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿ ನಾಶ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಆಧುನಿಕ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಾದರೆ ರಾಸಾಯನಿಕ ಸಿಂಪಡಿಸಿ ಇಂತಹ ಜೀವಿಗಳ ಕಾಟ ತಪ್ಪಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮೂಡದೆ ಇರದು. ಸಾವಯವ ವಿಧಾನದ ಮೂಲಕವೂ ಈ ಹಾನಿಕಾರ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಹತೋಟಿ ಮಾಡಬಹುದು. ಈ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ನೀಮಸ್ತ್ರ, ದಶಪರ್ನಿ, ಅಗ್ನಿ ಅಸ್ತ್ರ, ಬೇವಿನ ಕಾಯಿ ಕಷಾಯ ಸೇರಿ ಹಲವು ಔಷದಗಳಿವೆ. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಮರಗಳ ಎಲೆ, ಕಾಯಿಗಳಿಂದ ತಯಾರಿಸುವುದರಿಂದ. ಭೂಮಿಗೆ ಇವುಗಳಿಂದ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಹಾನಿ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾವಯವ ಔಷಧಗಳ ಮೂಲಕವೇ ಬೆಳೆಯ ರೋಗಗಳು, ಕೀಟ ಬಾಧೆ ತಡೆಗಟ್ಟುವುದು ಕೂಡ ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಮೂಲ ಮಂತ್ರವಾಗಿದೆ.

5. ಜಾನುವಾರುಗಳ ಬಳಕೆ : ಜಾನುವಾರುಗಳು ಅದರಲ್ಲೂ ದೇಸಿ ತಳಿ ಜಾನುವಾರುಗಳು ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗಗಳಾಗಿವೆ. ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿ ನಿಂತಿರುವುದೇ ಈ ಜಾನುವಾರುಗಳ ಮೇಲೆ ಎಂದರು ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರ, ದೇಸಿ ಹಸುಗಳ ಸಗಣಿ, ಗೋಮೂತ್ರ, ಕುರಿ ಕೋಳಿ ಗೊಬ್ಬರಗಳು ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿನ ಗುಣಮಟ್ಟ ಹೆಚ್ಚಿಸಿ, ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ನೀಡುವ

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಬೆಳೆಕಟವಾದ ನಂತರ, ಬಿತ್ತನೆಗೆ ಕೆಲ ದಿನ ಮುನ್ನ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕುರಿಗಳ ಹಿಂಡು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು ಕೂಡ ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿದೆ.

6. ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಬಳಕೆ : ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಳಸುವುದನ್ನು ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಧಾನಗಳ ಮೂಲಕವೇ ಕೃಷಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಉಳುಮೆಗೆ ಎತ್ತುಗಳು ಮರದ ನೇಗಿಲು ಬಳಸುವುದು ಬಿತ್ತನೆ ನಂತರ ಪದೇ ಪದೇ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಉಳುಮೆ ಮಾಡದೆ, ಬೆಳೆದ ಕಳೆಯನ್ನು ಕತ್ತಿ ಕುಡಗೋಲು ಮತ್ತಿತರ ಸಾಧನಗಳಿಂದ ಕತ್ತರಿಸುವುದು ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಯ ಭಾಗವಾಗಬೇಕು ಟ್ಯಾಕ್ಟರ್ ಮತ್ತಿತರ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಅಥವಾ ಅವಶ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬಳಕೆ ಮಾಡಬೇಕು.

'ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು'

ಭೂಮಿಯ ಫಲವತ್ತತೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಹಾಗೂ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ಮಣ್ಣಿನ ಕಣಗಳ ರಚನೆ ಮತ್ತು ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಕೆಳಗೆ ತೋರಿಸಿದ ನಾನಾ ಬಗೆಯ ಸಾವಯವ ಪರಿಸರ ಸಖ್ಯ ಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವುದೇ ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಯತ್ತ ಸಾಗಲು ಪ್ರಥಮ ಹೆಜ್ಜೆ.

1. ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರ (ಸಗಣಿ ಗೊಬ್ಬರ) : ಈ ಗೊಬ್ಬರ ಹಸು, ಎಮ್ಮೆ,ಎತ್ತು ಅವುಗಳ ಕರುಗಳ ಸಗಣಿ ಅಲ್ಲದೆ ಕುರಿ ಮೇಕೆಗಳ ಹಿಕ್ಕೆ ಗಂಜಲಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ರೈತನು ಸಾವಯವ ರೀತಿಯಿಂದ ತನ್ನ ಜಮೀನಿನ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಫಲವತ್ತತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಬಳಸಬೇಕಾದ ಮೂಲ ಪ್ರಥಮ ಸಾವಯವ ಗೊಬ್ಬರ ಇದು. ಹಸು ದನ ಕರುಗಳಿಲ್ಲದ ರೈತನ ವ್ಯವಸಾಯವೆಂದರೆ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಮನೆಯಂತೆ.ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಪಶು ಸಂಗೋಪನೆ ಒಂದೇ ನಾಣ್ಯದ ಎರಡು ಮುಖಗಳಿದ್ದಂತೆ ಈ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಗೊಬ್ಬರ ಕೊಡುವುದಲ್ಲದೆ, ಅವು ರೈತನಿಗೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯಕರ ಆಹಾರಗಳಾದ, ಹಾಲು–ಮೊಸರು, ಬೆಣ್ಣೆ–ತುಪ್ಪ, ಮಜ್ಜಿಗೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತವೆ ಇದೊಂದು ರೈತನ ಸೌಭಾಗ್ಯವೆಂದೆ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ದನ ಕರುಗಳಿಲ್ಲದ ರೈತನ ವ್ಯವಸಾಯವೆಂದರೆ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಮನೆಯಂತೆ. ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಪಶು ಸಂಗೋಪನೆ ಒಂದೇ ನಾಣ್ಯದ ಎರಡು ಮುಖಗಳಿದ್ದಂತೆ ಈ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಗೊಬ್ಬರ ಕೊಡುವುದಲ್ಲದೆ, ಅವು ರೈತನಿಗೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯಕರ ಆಹಾರಗಳಾದ, ಹಾಲು–ಮೊಸರು, ಬೆಣ್ಣೆ–ತುಪ್ಪ, ಮಜ್ಜಿಗೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತವೆ. ಇದೊಂದು ರೈತನ ಸೌಭಾಗ್ಯವೆಂದೆ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ದನ ಕರುಗಳ ಗೊಬ್ಬರ ವೆಂದರೆ ರೈತನಿಗೆ ಬಂಗಾರದಷ್ಟು ಬೆಲೆಯುಳ್ಳದ್ದು, ರೈತನಿಗೆ ಅದರಲ್ಲೂ ಸಣ್ಣ ಹಿಡುವಳಿಗಳುಳ್ಳ ರೈತರಿಗೆ ಜಮೀನನ್ನು ಉಳಮೆ ಮಾಡಲು, ಹರಗಲು, ಕುಂಟೆ ಹೊಡೆಯಲು, ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡಲು, ಎಡೆ ಕುಂಟೆ ಹೊಡೆಯಲು ಬಹಳ ಉಪಯುಕ್ತ.

2. ಎರೆಹುಳು ಗೊಬ್ಬರ (ವರ್ಮಿ ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್) : ಇದನ್ನು ಕೂಡ ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್ ಗೊಬ್ಬರದಂತೆ ತಯಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇದನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಸುಲಭವಾಗಿ ಹೇರಳವಾಗಿ ದೊರಕುವ ಸಸ್ಯಜನ್ಯ ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಪುಡಿ ಮಾಡಿ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ದನ ಕರುಗಳ ಸಗಣಿ ಗಂಜಲಗಳನ್ನು ಮಿಶ್ರಿಸಿ ಎರೆಹುಳುಗಳನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು ಈ ಎರೆಹುಳುಗಳು ಈ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತಿಂದು, ಜೀರ್ಣಿಸಿ ಮಲವನ್ನು ಅತಿ ಸಣ್ಣ ಹಿಕ್ಕೆ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಹೊರ ಹಾಕುತ್ತವೆ. ಇದು ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಗೊಬ್ಬರ ಇದನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ರೈತರು ತಮ್ಮಲ್ಲೇ ತಯಾರಿಸುವ ಕಲೆಯನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕು.

3. ಅಮೃತ ಗೊಬ್ಬರ : ಇದು ಒಂದು ಪರಿಸರ ಸಖ್ಯ. ಹೆಚ್ಚು ಫಲವತ್ತತೆಯುಳ್ಳ ಕೆಳಗೆ ತೋರಿಸಿದ ಸಾವಯವ ಗೊಬ್ಬರಗಳ ಮಿಶ್ರಣ ದಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರ ಒಂದು ಬುಟ್ಟಿ+ಎರೆಹುಳದ ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್ ಗೊಬ್ಬರ ಅರ್ಧ ಬುಟ್ಟಿ+ಮರಳು ಅರ್ಧಬುಟ್ಟಿ+ಕೆಂಪು ಮಣ್ಣು ಅರ್ಧ ಬುಟ್ಟಿ+ಕೋಟಿಗೊಬ್ಬರ ಕಾಲು ಬುಟ್ಟಿ+ಮೀನಿನ ಗೊಬ್ಬರ ಕಾಲು ಬುಟ್ಟಿ+ಬೇವಿನ ಹಿಂಡಿ ಒಂದು 100 ಗ್ರಾಂ.+ಬೋನ್ ಮೀಲ್ 100 ಗ್ರಾಂ+ರಾಕ್ ಪಾಸ್ಪೇಟ್ ಒಂದು 100 ಗ್ರಾಂ.+ಬೂದಿ 1 ಕೆ.ಜಿ ಇಂದ 5 ಕೆ.ಜಿ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾದ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮಿಶ್ರಿದರೆ ಆಗುವ ಗೊಬ್ಬರವೇ ಅಮೃತ ಗೊಬ್ಬರ. ಈ ಪರಿಸರ ಸಖ್ಯ ಸಾವಯವ ಸಾವಯವ ಗೊಬ್ಬರಗಳ ಉಪಯೋಗ ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತಿವೆ.

(1) ಅಮೃತ ಗೊಬ್ಬರದ ಉಪಯೋಗದಿಂದ ಮಣ್ಣಿನ ಕಣ ರಚನೆ ಮತ್ತು ವಿನ್ಯಾಸ ಸುಧಾರಿಸುತ್ತದೆ.

(2) ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ (ಸಸ್ಯಗಳಿಗೆ) ಬೇಕಾಗುವ ಎಲ್ಲಾ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ ಘಟಕಗಳು ದೊರಕುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದ ಮಣ್ಣಿನ ಫಲವತ್ತತೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ.

(3) ಮಣ್ಣಿಗೆ ನೀರು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿ ಬರುತ್ತದೆ.

(4) ಅಮೃತ ಗೊಬ್ಬರದ ಉಪಯೋಗದಿಂದ ಹಣ್ಣು ಮೃದುವಾಗಿ ಸಡಿಲು ಆಗಿ ಬೇರುಗಳ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಗಾಳಿ ಆಡುವಂತಾಗುತ್ತದೆ.

(5) ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಇರುವ ಕೋಟ್ಯಾನು ಕೋಟಿ ಉಪಯುಕ್ತ ಜೀವಾನುಗಳು ಬೆಳೆಯಲು ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ.

'ಪ್ರಾಣಿ ಜನ್ಯ ಸಾವಯವ ಗೊಬ್ಬರಗಳು'

1. ಮೇಕೆ ಮತ್ತು ಕುರಿಗಳ ಗೊಬ್ಬರ : ಈ ಗೊಬ್ಬರವು ಬಹಳ ಶಕ್ತಿಯುತವಾದದ್ದು ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳು ಉದಯವಾಗುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ, ನಮ್ಮ ಅನೇಕ ಅನುಭವಿ ರೈತರು ಬೆಳೆ ಇಲ್ಲದಾಗ ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರದಿಂದ 3–4 ಸಾವಿರ ಮತ್ತು ಮೇಕೆಗಳ ಮಲವಾದ ಹಿಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಮೂತ್ರಗಳು. ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಭೂಮಿಯ ಫಲವತ್ತತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಒಣ ಬೇಸಾಯ ಮಾಡುವ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆ ಇಲ್ಲದಾಗ ಈ ಕುರಿ ಮೇಕೆಗಳನ್ನು ತರಬುದನ್ನು ರೂಢಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸೂಕ್ತ ಸಲಹೆ.

ಕುದುರೆ ಕೋಳಿ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮಲದ ಗೊಬ್ಬರ : ಇವುಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಭೂಮಿಯ ಫಲವತ್ತತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು ವಿಹಿತ. ಇದರಂತೆ ಒಂಟೆ, ಆನೆ, ಕತ್ತೆ ಹಾಗೂ ಹಂದಿಗಳ ಮಲಗಳ (ಸಗಣಿಗಳ) ಗೊಬ್ಬರಗಳು ಬಹಳ ಶಕ್ತಿಯುತ ವಾದವುಗಳು.

3. ಮೀನಿನ ಗೊಬ್ಬರ : ಮೀನಿನ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿ ಉತ್ತಮ ಮೀನಿನ ಗೊಬ್ಬರವೆಂದು ರಾತ್ರಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಗೊಬ್ಬರ ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮೀನಿನ ಗೊಬ್ಬರ ಸಿಗುವುದು ಕಷ್ಟ. ಉತ್ತಮ ಮಟ್ಟದ ಮೀನಿನ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು

4. ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಎಲುಬಿನ ಗೊಬ್ಬರ : ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಎಲುಬಿನ ಪುಡಿಯಿಂದ ತಯಾರು ಮಾಡಿದ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಬಳಸಿದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ರಂಜಕದ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶವು ಮಣ್ಣಿಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

5. ಅನು ಜೀವಿ ಗೊಬ್ಬರಗಳು : ಅನು ಜೀವಿ ಗೊಬ್ಬರಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರಜನಕ ಸ್ಥಿರೀಕರಣ ಮತ್ತು ರಂಜಕವನ್ನು ಕರಗಿಸಿ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಗುಣಗಳು ಮುಖ್ಯವಾದವು.

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಈ ಗೊಬ್ಬರಗಳು ಸಾವಯವ ಗೊಬ್ಬರಗಳ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದವುಗಳು ಇವು ಪರಿಸರ– ಸಖ್ಯ ಗೊಬ್ಬರಗಳು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ರೀತಿಯಿಂದ ಈ ಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಎಕರೆಗೆ 15–20 ರೂಪಾಯಿಗಳು ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿ ಭೂಮಿಯ ಫಲವತ್ತತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಬಹು ಉಪಯುಕ್ತ ಅನುಜೀವಿಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಸಾರಜನಕ ಹಾಗೂ ರಂಜಕಗಳನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಗೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

'ಪಂಚಗವ್ಯ – ಒಂದು ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾವಯವ ಸಸ್ಯ ಪಿಡುಗು ನಿರೋಧಕ'

ಭಾರತದ ಪ್ರಾಚೀನ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದಾಗ ಕೆಲವು ಉಪಯುಕ್ತ ಅಂಶಗಳು ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರೈತರು. ಪಂಚಗವ್ಯವೆಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ದ್ರಾವಣ ರೂಪದಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಸಸ್ಯಗಳ ಬೇರು, ಕಾಂಡ, ಎಲೆಗಳಿಗೆ ತುಷಾರ ಹೊಡೆದು ಉತ್ತಮ ಫಲಿತಾಂಶ ಪಡೆದದ್ದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಪಂಚಗವ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಮೃತ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲದೆ ಇನ್ನು ಅನೇಕ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಇದರ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವು ರೈತರು ಈ ಪಂಚಗವ್ಯ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಉತ್ತಮ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಕೂಡ ಹೇಳಿದ್ದುಂಟು. ಪಂಚಗವ್ಯವನ್ನು ರೈತನೇ ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಗುವಂತಹ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಂದ ತಯಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇದನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯು ಕೂಡ ಸುಲಭ ಅಲ್ಲದೆ ಇದನ್ನು ಅಲ್ಪ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಹುದು ಪಂಚಗವ್ಯವೆಂದರೆ ಪಂಚಾಮೃತವೆಂದೆ ಹೇಳಬಹುದು. ಪಂಚಾಮೃತವೆಂದರೆ ಕೆಳಗೆ ತೋರಿಸಿರುವ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ತಯಾರು ಮಾಡಿದ ಒಂದು ದ್ರವ ರೂಪ

(1) ದೇಶಿ ಹಸುವಿನ ಹಾಲು, (2) ದೇಶಿ ಹಸುವಿನ ಮೊಸರು, (3) ದೇಶಿ ಹಸುವಿನ ತುಪ್ಪ, (4) ಜೇನುತುಪ್ಪ, (5) ಕಬ್ಬಿನ ಹಾಲು ಅಥವಾ ಬೆಲ್ಲ.

ಈ ಐದು ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿಸಿದ ದ್ರವರೂಪದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಪೂಜೆ ಮಾಡುವಾಗ ಅಭಿಷೇಕಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಈ 5 ಪದಾರ್ಥಗಳೊಂದಿಗೆ ಇನ್ನು ಮೂರು ವಸ್ತುಗಳಾದ (1) ಬಾಳೆಹಣ್ಣಿನ ರಸ, (2) ಎಳನೀರು, (3) ಬೇಲದ ಹಣ್ಣಿನ ರಸ ಮಿಶ್ರಣ ಮಾಡಿದ ದ್ರವರೂಪದ ವಸ್ತುವೆ ಪಂಚಗವ್ಯ. ಎರಡು ಲೀಟರ್ ಅಳತೆಯ ಮಣ್ಣಿನ ಮುಚ್ಚಳವನ್ನು ಹಾಕಿ ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಅದರ ಬಾಯಿಯನ್ನು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಕಟ್ಟಬೇಕು. ಇದನ್ನು 7–21 ದಿವಸ ಕಟ್ಟಿ ಇಟ್ಟಾಗ ಒಂದು ತರಹದ ವಾಸನೆಯೂ ಬರುತ್ತದೆ.

ಆ ವಾಸನೆಯು ಬರಹತ್ತಿದ ತಕ್ಷಣ ಪಂಚಗವ್ಯವನ್ನು ಮಣ್ಣಿನ ಮಡಕೆಯಿಂದ ತೆಗೆದು ಮತ್ತೊಂದು ಮಣ್ಣಿನ ಮಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಸೋಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ಸೋಸಿದ ಸುಮಾರು 2 ಲೀಟರ್ ಪಂಚಗವ್ಯ ದ್ರಾವಣಕ್ಕೆ 5 ಲೀಟರ್ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮಿಶ್ರಣ ಮಾಡಿ ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಸೋಸಿ ಆ ದ್ರಾವಣವನ್ನು ಸೇರಿಸಬೇಕು. ಈ ಪಂಚಗವ್ಯವನ್ನು ಸಸ್ಯಗಳ ಎಲೆ, ಕಾಂಡ, ಬೇರುಗಳಿಗೆ ಸಿಂಪಡಿಸಬೇಕು

'ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಯ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು'

1. ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಯು ಆರೋಗ್ಯಕರ ಮತ್ತು ಗುಣಮಟ್ಟದ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯು ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು, ಅಲ್ಲದೆ ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಯು ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿಯಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಇದು ಮಣ್ಣಿನ ಫಲವತ್ತತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಆ ಮೂಲಕ ಕೃಷಿ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪುನರಾವರ್ತಿತವಾಗಿ ಬಳಸುವುದು ಸಾಧ್ಯ

2. ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿ ಅರಣ್ಯ ನಾಶವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ

3. ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ರೈತರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದ ಲಾಭಗಳಿಸಬಹುದು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸಾವಯವ ಉತ್ಪನ್ನದ ಬೆಲೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ.

4. ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದರಿಂದ ರೈತರಿಗೆ ಬೆಳೆ ಇಳುವರಿಯಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಯುತ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಪರಿಸರವನ್ನು ಉಳಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನ ಫಲವತ್ತತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.

5. ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಯ ಮತ್ತೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಯೋಜನವೆಂದರೆ ಅದು ಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ತಡೆಯಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಇಂದು ಜಗತ್ತಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಅತಿ ತೀವ್ರವಾಗಿ ನಡೆದಿದೆ ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಭಾರತದ ಜನಸಂಖ್ಯೆ1.31 ಬಿಲಿಯನ್ ಇದ್ದು, ಕೃಷಿ ಉತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ಮೂರು– ನಾಲ್ಕು ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಿದರೂ ಇನ್ನು ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯ, ಬೇಳೆಕಾಳುಗಳು, ಎಣ್ಣೆ ಕಾಳುಗಳು, ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲು ಮತ್ತು ಹೈನದ ಕೊರತೆ ಇದ್ದೆ ಇದೆ. ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಸಿಗದೇ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಯು ನಶಿಸಿಹೋಗುವ ಸಂಭವ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ. ಇದೊಂದು ಸಂದಿಗ್ಧ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ 1960 ಹಾಗೂ 1970 ರಲ್ಲಿ ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಯಾಗಿದ್ದು ನಿಜ. ಈ ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಕಾರಣಗಳೆಂದರೆ

ಹೈಬ್ರಿಡ್ (ಸಂಕೀರ್ಣ ತಳಿ) ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ಪತ್ತಿ ಕೊಡುವ ಹಾಗೂ ಅಲ್ಪಾವಧಿ ತಳಿಗಳ ಸಂಶೋಧನೆ. ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳ ಬಳಕೆ. ರಾಸಾಯನಿಕ ಸಸ್ಯ ಪಿಡುಗು ನಾಶಕಗಳ ಬಳಕೆ. ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯ, ಇವು ಅಲ್ಲದೆ ಒಂದೇ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ, ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುವುದು ಅಂದರೆ ಬಹು ಬೆಳೆ ಯೋಜನೆ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಎಕರೆಗೆ 8–10 ಟನ್ ವರೆಗೆ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವ ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿ ಫಲಿಸಿತು. ಈ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಫಲವಾಗಿ ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರ ಬಳಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರ ಬಳಸಿ ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಯ ಆಹಾರವು ಮಾನವನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಹಂತ– ಹಂತವಾಗಿ ವಿಷವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಆಹಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು. ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಇತಿ –ಮಿತಿ ಅರಿತು ನೀರಿನ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಭೂಮಿಯು ಅಷ್ಟೊಂದು ಕೆಡಲಾರದು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪತ್ತಿಯು ಹೆಚ್ಚುವುದು ಸಾವಯವ ಗೊಬ್ಬರಗಳಾದ ಸಗಣಿ ಗೊಬ್ಬರ, ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್ ಗೊಬ್ಬರ, ಬೂದಿ ಮಾನವನ ಮಲಮೂತ್ರಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಎರೆಹುಳುವಿನ ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಯೋಗ್ಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿದರೆ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಪತ್ತಿಯು ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದು.

ಭಾರತವು ಕೃಷಿ ಪ್ರಧಾನ ದೇಶವಾಗಿದೆ, ಅದರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಸುಮಾರು 70% ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಕೃಷಿಯ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿದೆ ಇದರಿಂದಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನರು ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರು ಬಡತನಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಯಿಂದ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ದುಬಾರಿ ಗೊಬ್ಬರದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ರೋಗಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ, ಉಳಿತಾಯವು ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಇದರ ನೇರ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ದೇಶದ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ನಮ್ಮ ಕೃಷಿ– ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯವನ್ನು ಉಳಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಲು ಸರ್ಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮುದಾಯಗಳು ರೈತರಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಇದರ ಸದುಪಯೋಗವನ್ನು ರೈತರು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಯನ್ನು ನಾವು ವಾಯು ಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ, ಮಣ್ಣಿನ ಫಲವತ್ತತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಮತ್ತು ಆಹಾರದಲ್ಲಿ ವಿಷಕಾರಿ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳು ಮತ್ತು ಕೃತಕ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಮಾರ್ಗವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು ಆಹಾರದಿಂದ ಆರೋಗ್ಯ ಆರೋಗ್ಯದಿಂದ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇದು ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ ಕೃಷಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಶಕ್ತಿ, ಕಾಯಕಶಕ್ತಿ, ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ಶಕ್ತಿ ಈ ತ್ರಿವಿಧ ಶಕ್ತಿಗಳು ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಅವಶ್ಯವಾಗಿದೆ

"ಕೃಷಿತೋ ನಾಸ್ತಿ ದುರ್ಭಿಕ್ಷಮ್"

■■

– 31ನೇ ಪುಟದಿಂದ ಮುಂದುವರೆದುದು

ಸುರಕ್ಷತಾ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ

ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಅಪಾಯಕಾರಿ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ತಳ್ಳುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಅಧ್ಯಯನವು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ತರ್ಕಬದ್ಧ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅಧಿಕಾರ ನೀಡಬೇಕು. ಜೊತೆಗೆ, ಈ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಹೆಚ್ಚಿನವರು ರಕ್ಷಣಾ ಸಾಧನಗಳು ಅಥವಾ ಉಡುಪುಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ, ಕೈಗವಸುಗಳ ಕಡಿತದಿಂದ ಮತ್ತು ಬ್ಯಾಟರಿಗಳು ಸೋರಿಕೆಯಿಂದ ಸೀಸದಂತಹ ಇತರ ಅಪಾಯಕಾರಿ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲು ಉಪಯುಕ್ತ ಸುರಕ್ಷತಾ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಹಾಗೂಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಸುರಕ್ಷತಾ ಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿದವರ ಅನುಸರಣೆಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಮುನ್ಸಿಪಲ್ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಿಂಗಡಣೆಯ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸುವವರಲ್ಲಿ ಚರ್ಮರೋಗ, ಉಸಿರಾಟ ಮತ್ತು ಕಣ್ಣಿನ ತೊಂದರೆಗಳು ಮತ್ತು ಗಾಯಗಳ ಹರಡುವಿಕೆಯು ಅಧಿಕವಾಗಿರುವುದುವರದಿಯಾಗಿದೆ. "ಕಾರ್ಮಿಕರ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲೆ ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಯಾವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದರೂ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಬಿಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ. ಕೆಲಸದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಣಾತ್ಮಕ ಸಾಧನಗಳು, ಶುದ್ಧ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸೇರಿದಂತೆ, ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಾಹಕರ ಕೆಲಸದ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಕ್ರಮಗಳು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಕಾರ್ಮಿಕರಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯದ ಕಣ್ಗಾವಲು ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ದಾಖಲಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಶಾಲೆಗಳು, ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಸೂಕ್ತವಾದ ಆಧಾರವಾಗಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಈ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಕಾಯಿಲೆಗಳ ಕುರಿತ ದತ್ತಾಂಶಗಳ ಗಮನಾರ್ಹ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನುಸರಣಾ ಅಧ್ಯಯನಗಳೊಂದಿಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕು.

ಮನೆ–ಮನೆಗೆ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಹಕರಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಅನಾರೋಗ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.ವೈಯಕ್ತಿಕ ರಕ್ಷಣಾ ಸಾಧನಗಳ ಬಳಕೆ, ಧೂಮಪಾನ ಮತ್ತು ಮದ್ಯಪಾನದಂತಹ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು ಅನಾರೋಗ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಅಂಶಗಳಾಗಿವೆ. ಕಾರ್ಮಿಕರು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ಹಸ್ತಚಾಲಿತ ವಿಂಗಡಣೆಯು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ರೋಗಗ್ರಸ್ತವಾಗುವಿಕೆ ಮಟ್ಟಗಳಿಗೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಮುನ್ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಮನೆ–ಮನೆಗೆ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುವವರ ಕೆಲಸದ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಸಂಶೋಧನೆಗಳ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನು ನಗರೀಕರಣಗೊಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯು ಪ್ರಮುಖವಾದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ನಡುವೆ ಸರಿಯಾದ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ನಗರ ಮತ್ತು ದೇಶದ ಅನೇಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತಿರುವ ಪಟ್ಟಣಗಳು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸವಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯು ಒಂದಾಗಿದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- **Fischer C. Crowe M. (2000) :** Household and Municipal Waste : Comparability of Data in EEA Member Countries. Copenhagen: European Environment Agency.
- **Pheby D, Grey M, Giusti L, Saffron L. (2002):** Waste Management and Public Health: The State of the Evidence. Bristol: South West Public Health Observatory.
- **Cimino AJ. (1975) :** Health and safety in solid waste industry. AJPH 1975; 65: 38-46.
- **Rushton L. (2003) :** Health hazard and waste management. British Medical Bulletin 2003; 68:183-197.
- **The Municipal Solid Wastes (Management and Handling) Rules, 2000:** The Gazette of India.Ministry of Environment and Forests Notification, New Delhi, 25th December, 2000.
- **Joseph K. (2002) :** Perspective of solid waste management in India. International Symposium on the technology and management of the treatment and reuse of the Municipal Solid Waste, Shanghai, China.
- **Moore P H, Stout NA, Rosenstock L .(1997) :** Alert: Preventing worker injuries and death from refuse collecting vehicles. DHHS (NIOSH) Publication No. 97-110, 1997.
- **Review of Health Impacts from Microbiological Hazards in Health Care Wastes :** Department of Blood Safety and Clinical Technology & Department of Protection of Human Environment; World Health Organization, Geneva : 2004.
- **Solesbury, W. (2003) :** Sustainable Livelihoods. A Case Study of the Evolution of The DFID Policy. Working paper 217. London, Overseas Development Institute.
- **WHO :** Air Quality Guidelines for Europe (European Series No 91). Copenhagen: World Health Organization Regional Office for Europe, 2000
- **The Municipal Solid Wastes (Management and Handling) Rules, 2000.**

■■

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಅಗ್ರಹಾರ ಬಾಚಹಳ್ಳಿಯ ಗರುಡರು

✍ ಡಾ. ಎಸ್. ಶಿವರಾಮು, ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಇತಿಹಾಸ ವಿಭಾಗ, ಮಹಿಳಾ ಸರ್ಕಾರಿ ಕಾಲೇಜು (ಸ್ವಾಯತ್ತ), ಮಂಡ್ಯ – 571401.

ಹೊಯ್ಸಳರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಗರುಡರಲ್ಲಿ ಮುಗಿಲ ಮನೆತನದ ಗರುಡರು ಗಮನಾರ್ಹರು. ಸುಮಾರು ಏಳು ತಲೆಮಾರಿಗೆ ಇವರು ಗರುಡರಾಗಿದ್ದು, ತಮ್ಮಸ್ವಾಮಿ ನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಹೊಯ್ಸಳರಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದರು. ಈ ಮುಗಿಲ ಮನೆತನದ ಗರುಡರು ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಅಗ್ರಹಾರ ಬಾಚಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದರು. ಮುಗಿಲ ಮನೆತನದವರು ಮೂಲತಃ ವರ್ತಕರಾಗಿದ್ದು, ತದನಂತರ ಸೇನಾ ವೃತ್ತಿಯನ್ನವಲಂಬಿಸಿ ಸಾಮಂತರ ಸ್ಥಾನಗಳಿಸಿ ಅಂದು ಭೌಗೋಳಿಕವಾಗಿ ಕಬ್ಬಾಹುನಾಡಿನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೊಳಪಟ್ಟಿದ್ದ ಈ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದರು[1]. ಅದರಂತೆ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಇವರನ್ನು "ನಾನಾದೇಶಿಯಂ ಸೆಟ್ಟವಟ್ಟರಂ ತಳೆದ ಗಂಡ ನಾರಾಯಣರುಂಕಂ ನಡಿಗ ಮಾನೆಯಾಳ್ತ ನಂಗಯ್ಯ ನಾಯಕರ್ಗೆ ಸೇನಾನಾಯಕರಂ ಹೊಯ್ಸಳ ಲೆಂಕನಿಸ್ಸಕರಂ ಕಬ್ಬಾಹುನಾಡಾಳ್ವರುಂ ಸೇವುಣಸೈನ್ಯ ವಿಭಾಡನರ್" ಎಂದೂ, 'ವೈರಿಸಾಮಂತ ಗರುಡ ನಾರಾಯಣರುಂ ಬಾಸೆಗೆ ತಪ್ಪುದಲೆಂಕ ಗಂಡರೂ, ನೊಸೆಗೆ ಮಾಡೋಡುವ ಲೆಂಕರಗಂಡರುಂ. ಧನಮನ ಪ್ರಾಣಗಳೊಳು ಸಿರನುವಾಗುವ ಲೆಂಕರಗಂಡರುಂ" ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ[2].ಅಗ್ರಹಾರ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊತ್ತಿದ್ದ ಇವರು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಆಯುಧಜೀವಿ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಹೊಯ್ಸಳರಿಗೆ ಗರುಡರಾದವರ ಅಂದರೆ ಆತ್ಮಬಲಿದಾನ ಮಾಡಿದವರ ಕರುಹಾಗಿ ಮೂರು ಗರುಡಸ್ತಂಭಗಳನ್ನು ಬಾಚಹಳ್ಳಿಯ ಹುಣಸೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಟಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಒಂದೊಂದು ಗರುಡಸ್ತಂಭವೂ ಸುಮಾರು 15 ಅಡಿ ಎತ್ತರವಾಗಿದ್ದು 1.5 ಮೀಟರ್ ದಪ್ಪವಾಗಿದೆ. ಕಂಬದ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಐರಾವತ, ಗರುಡ ಹಾಗೂ ಮೂವರು ವೀರರ ಶಿಲ್ಪಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಕಂಬದ ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಶಾಸನದ ಪಾಠವಿದೆ. ಕ್ರಿ.ಶ. 1256ರ ದಾಖಲೆಯೊಂದರ ಪ್ರಕಾರ ಹೊಯ್ಸಳ ರಾಜ ಸೋಮೇಶ್ವರ ನಿಧನವಾದಾಗ ಕನ್ನೆಯನಾಯಕ ತನ್ನ ಮೂವರು ಪತ್ನಿಯರು 10 ಲೆಂಕಿತಿಯರು ಮತ್ತು 21 ಜನ ಲೆಂಕರೊಂದಿಗೆ ಗರುಡರಾಗಿ ಪ್ರಾಣತೆತ್ತರೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ[3].

ಅಗ್ರಹಾರ ಬಾಚಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಸೋಮೇಶ್ವರನ ಕಾಲದ ಶಾಸನವಿರುವ ಮೊದಲನೆಯ ಗರುಡ ಗಂಭದಲ್ಲಿ ಈ ಮನೆತನದ ಕನ್ನೆಯನಾಯಕನ ಆತ್ಮಾರ್ಪಣೆಯ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಹೀಗೆ ವರ್ಣಿಸಿದೆ. "ಶಕವರ್ಷ 1179 ರ ನಳ ಸಂವತ್ಸರದ ವೈಶಾಖ ಮಾಸದ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಆರನೆಯ ಶನಿವಾರ ಕನ್ನೆಯನಾಯಕ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ವುಂಮವ್ವೆ, ಜವನವ್ವೆ, ಕಲ್ಲವ್ವೆ ಮತ್ತು ಹತ್ತು ಮಾನಿಸ ಲೆಂಕಿತಿಯರು ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಮಾನಿಸಲೆಂಕರೊಡನೆ ಸೇರಿ ಗಜಮಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಅರು ಬಾರಿ ಗರುಡನನ್ನಪ್ಪಿ ಹಾಗೂ ಆತನ ಎಡಗಾಲಿನ ಕಾಲುಂದುಗೆ ಸಾಮಂತ ಕನ್ನನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಮೆರಗುನೀಡಿ ಫಳಫಳ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಬಂದು ಜನರು ಬೆರಗಾಗಿ ವೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗಲೇ ಆತನ ಪತ್ನಿಯರು ಆತನ ಪಂದಲೆ (ಕತ್ತರಿಸಿದ ತಲೆ)ಗೆ ಆರತಿಯೆತ್ತಿ ತಮ್ಮ ಕೆಚ್ಚೆದೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು" ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ[4].

ಹೊಯ್ಸಳ ಕಾಲದ ಮತ್ತೊಂದು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಕನ್ನೆಯನಾಯಕನ ಮಗ ರಂಗನಾಯಕನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಅವನು ಕೇತವ್ವೆನಾಯಕಿತಿ, ಮಂಚವ್ವೆನಾಯಕಿತಿ, ಹೊನ್ನವ್ವೆನಾಯಕಿತಿ ಎಂಬ ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯರೊಂದಿಗೆ ಹತ್ತು ಜನ ಲೆಂಕಿತಿಯರು ಮತ್ತು ಇಪ್ಪತ್ತು ಜನ ಲೆಂಕರೊಂದಿಗೆ ಆನೆಯ ತಲೆಯ ಮೇಲಿರಿಸಿದ್ದ ಗರುಡನನ್ನು 6 ಬಾರಿ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಕ್ರಿ.ಶ. 1291ರಲ್ಲಿ ಹೊಯ್ಸಳ ರಾಜ ಮೂರನೆಯ ನರಸಿಂಹನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಮಾತನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡನು[5]. ಹೊಯ್ಸಳನು ಬಲ್ಲಾಳದೇವ ಮರಣ ಹೊಂದಿದಾದ ಸಿವನೆಯ ನಾಯಕ ತನ್ನ 5 ಜನ ಲೆಂಕರೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಾಣಬಿಟ್ಟನೆಂದೂ ಮತ್ತು ಲೆಖ್ಖೆಯನಾಯಕನ ತನ್ನ ಪತ್ನಿ ಗಂಗಾದೇವಿ ಹಾಗೂ 3 ಲೆಂಕರು ಗರುಡರಾದರೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ[6].

ಅಗ್ರಹಾರ ಬಾಚಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ಇನ್ನೆರಡು ಗರುಡ ಸ್ತಂಭಗಳು ಹೊಯ್ಸಳರ ಮೂರನೆಯ ನರಸಿಂಹನಿಗೆ (ಕ್ರಿ. ಶ. 1291) ಸೇರಿದವು. ಕ್ರಿ.ಶ. 1291ರ ಶಾಸನ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿದ್ದು, ಏಳು ತಲೆಮಾರಿನ ಗರುಡನಾಗಿದ್ದ ಕುವರ ಲಕ್ಷ್ಮಣನೆಂಬುವನು ಮೃತನಾಗಲು ಅವನಿಗೆ ನಿಷ್ಠರಾಗಿದ್ದ 100 ಜನ ಲೆಂಕರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣವನ್ನರ್ಪಿಸಿ ಬಲಿದಾನ ಮಾಡಿದರು ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಅವನ ಪತ್ನಿಯೂ ಪ್ರಾಣಬಿಟ್ಟಳು[7]. ಕುವರ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಲೆಂಕರಾಗಿದ್ದ 1000 ಯೋಧರ ಆತ್ಮಾಹುತಿಯ ಬಗೆಗೆ ಡಾ ಎಂ. ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿಯವರು ಯಾವ ಸಂದೇಶವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸುವುದಿಲ್ಲವಾದರೂ ಡಾ. ಎಂ. ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿಯವರು ಇದನ್ನು ಸಂದೇಹಿಸಿ 1000 ಎಂಬ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಗರುಡರ ಗುಂಪಿನ ಅಧಿಕತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಪದವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ[8]. ಈ ವೀರರು ಆತ್ಮಾಹುತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಗರುಡ ಎಂಬ ಪದವು ಸೂಕ್ತವಾದುದಲ್ಲ. ಲೆಂಕ ಮತ್ತು ಲೆಂಕವಾಳಿ ಎಂಬ ಪದಗಳು ಮಾತ್ರ ಸರಿಯಾದವು ಎಂಬ ಕಲಬುರ್ಗಿಯವರ ವಾದವನ್ನು ಒಪ್ಪಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಗರುಡ ಮತ್ತು ಲೆಂಕ ಪದಗಳು ಈ ಯೋಧರ ಊಳಿಗ ಅನುಕ್ರಮಣಿಕೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಗರುಡರು ಹೊಯ್ಸಳ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗೆ ನಿಷ್ಠರಾಗಿದ್ದರೆ ಲೆಂಕರು ಗರುಡರಿಗೆ ನಿಷ್ಠರಾಗಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಲೆಂಕಿಯರು ಎಂಬ ಪದವು ತಮ್ಮ ಪತಿ ಗರುಡರಿಗೆ ನಿಷ್ಠರಾದ ಪತ್ನಿಯರನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು.

ಗರುಡರ ಮನೆತನದ ವಂಶಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರವಾದ ಅಂಶವೇನೆಂದರೆ, ವಣಿಕಜಾತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಸೆಟ್ಟಿ ಎಂಬ ಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟು ಅದರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸೈನಿಕ ಸಂಬಂಧವಾದ ನಾಯಕ ಎಂಬ ಪ್ರತ್ಯಯವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಬಹುಶಃ ಒಂದು ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮತ್ತೊಂದು ವೃತ್ತಿಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಂಡದ್ದು ಅಥವಾ ಒಂದರಿಂದ ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ಬಡ್ತಿ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು. ಈ ವಂಶದ ಗರುಡರ ಬಲಿದಾನವನ್ನು ಹೀಗೆ ವರ್ಣಿಸಿದೆ.

ಹೊಯ್ಸಳಸೆಟ್ಟಿಯ ಮಗನು ಕೊರೆನಾಯಕ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನು ತನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಲೋಕವು ತನ್ನನ್ನು ಪ್ರೇಮಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು' ಎಂದು ಶಾಸನವು ಹೇಳುತ್ತದೆ[9]. ಹೊಯ್ಸಳರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಗರುಡರನ್ನು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಈ ಗರುಡರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯಗಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಸಾಮ್ರಾಟನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ಮರಣವನ್ನು ಅಪ್ಪುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಕಾಲದ ಒಂದು

– 44ನೇ ಪುಟಕ್ಕೆ ಮುಂದುವರೆದುದು

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಬಸವಣ್ಣ ಮತ್ತು ಕನಕದಾಸ : ಕುಲದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

✍ ಡಾ. ಕೆ.ವೆಂಕಟೇಶ್, ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಜಿ.ವಿ.ಪಿ.ಪಿ. ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಹಗರಿಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ–583212,

ಕುಲ ಹಾಗೂ ಧರ್ಮಗಳು ಅನೇಕರನ್ನು ಕಾಡಿವೆ. ಸಂತರು, ಸುಧಾರಕರು, ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಕುಲದ ಕೆಡಕುಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಕುಲ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಗಳು ಎಸಗಿರುವ ಅನಾಹುತ–ಆಪತ್ತುಗಳಿಗೆ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು, ಮುಗ್ಧರು ಬಲಿಯಾಗುತ್ತಲೇ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಚರಿತ್ರೆಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಕುಲವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾ, ಪ್ರತಿರೋಧಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವ ವಿವೇಕದ ನಡೆಗಳಿವೆ.

ಕಬೀರ, ಪೆರಿಯಾರ್, ಜ್ಯೋತಿಬಾ ಫುಲೆ, ಶಿಶುನಾಳ ಷರೀಫ, ಸೂಫಿಸಂತರು ಕುಲ ಹಾಗೂ ಧರ್ಮಗಳ ನೆಪದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಅಮಾನವೀಯ ನಡೆಗಳನ್ನು ಉಗ್ರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಭಟಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. "ಮನುಷ್ಯಜಾತಿ ತಾನೊಂದೇ ವಲಂ" ಎಂದು ಸಾರಿದ ಕವಿ ಪಂಪನು "ಕುಲಮಿರ್ದುದೆ ಶರಸ್ತಂಭದೊಳಂ, ಕುಲಂ ಕುಲಮಲ್ತು, ಚಲಂ ಕುಲಂ, ಗುಣಂ ಕುಲಂ, ಅಣ್ಮು ಕುಲಂ, ಅಭಿಮಾನವೊಂದೆ ಕುಲಂ" ಎಂದು ಕರ್ಣನ ಬಾಯಿಂದ ಹೇಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. ವಚನಕಾರ್ತಿ ಬೊಂತಾದೇವಿ "ಊರ ಒಳಗಡೆ ಬಯಲು, ಊರ ಹೊರಗಣ ಬಯಲೆಂದುಂಟೆ, ಊರೊಳಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಬಯಲು, ಊರ ಹೊರಗೆ ಹೊಲೆ ಬಯಲೆಂದುಂಟೆ" ಎಂದು ಖಾರವಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಅಯೋಧ್ಯೆಯ ಬಾಬರಿ ಮಸೀದಿ ನಾಶವಾದಾಗ ವಿಚಾರವಾದಿ ಅಸ್ಗರ್‌ಅಲಿ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಹೀಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿದರು: "ಅವರು ಕೆಡವಿದ್ದು ಮಸೀದಿಯನ್ನಲ್ಲ, ಇನ್ನೂ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಭಾರತವೆಂಬ ಎಳೆಯ ಕೂಸನ್ನು" (ಅಗ್ರಹಾರ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ(ಸಂ), ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕಥನ, ಪು.289). ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪಿ.ಲಂಕೇಶ್ ಅವರು ಆಡಿರುವ ಮಾತುಗಳು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿವೆ : "ಇತಿಹಾಸದ ಮೈಲಿಗಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಕೀಳುತ್ತಾ ಹೋಗುವವರು, ಇಲ್ಲಿ ಆಗಿ ಹೋಗಿದ್ದನ್ನು ಕೆದಕಿ ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಅಪಚಾರ ಬಗೆಯಲೆತ್ನಿಸುವವರು ಈ ದೇಶದ ಅಖಂಡತೆಗೆ ಚ್ಯುತಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವವರು" (ಪಿ.ಲಂಕೇಶ್, ಟೀಕೆ–ಟಿಪ್ಪಣಿ, ಪು.530).

ಬಾಬರಿ ಮಸೀದಿ ಕೆಡವಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಪು.ತಿ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ ಅವರನ್ನು ಮಸೀದಿ ಕೆಡವಿದ್ದನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಿ ಹೇಳಿಕೆ ನೀಡುವಂತೆ ಒತ್ತಾಯಿಸಿದರಂತೆ. ಆಗ ಪು.ತಿ.ನ ಅವರು "ನಾನು ಮೂಲತಃ ಒಬ್ಬ ಭಕ್ತ. ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಭಕ್ತಿಯ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಕೆಡುವುವರಿದ್ರೆ ಅವರು ರಾಕ್ಷಸರೇ ಇರಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ದೇವ್ರು ಕೃಷ್ಣನ ರೂಪದಲ್ಲಿತ್ತೋ ಬೇರೆ ರೂಪದಲ್ಲಿತ್ತೋ ಅನ್ನೋದು ಮುಖ್ಯ ಅಲ್ಲ. ಭಕ್ತನಾದವನಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯ ಕೇಂದ್ರಗಳೆಲ್ಲವೂ ಒಂದೇ. ಅವುಗಳ ನಡುವೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಮಾಡೋದಕ್ಕಾಗೋದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಮಸೀದಿಯನ್ನು ಕೆಡವಿರುವವರು ದೇವರ ಭಕ್ತರಾಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದರಂತೆ" (ಬಂಜಗೆರೆ ಜಯಪ್ರಕಾಶ್(ಸಂ), ಕನಕ ಮರುದರ್ಶನ ಪು.83).

ರಾಮಮನೋಹರ ಲೋಹಿಯಾ ಅವರಂತೂ ಇಂಡಿಯಾದ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡಿರುವುದೇ ಜಾತಿಗಳು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಮೇಲ್ಜಾತಿಗಳ ಕ್ರೌರ್ಯ ಹಾಗೂ ಮತೀಯ ರಾಜಕಾರಣಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಪ್ರತಿರೋಧವನ್ನು ಒಡ್ಡುತ್ತಲೇ ಬರಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಮತೀಯವಾದಿಗಳು ಹಾಗೂ ವಿಚಾರವಾದಿಗಳ ನಡುವಿನ ಕದನ ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಪ್ರತಿಗಾಮಿ ಹಾಗೂ ಜೀವವಿರೋಧಿ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಮಣಿಸಲು ಹಲವು ಪ್ರಗತಿಪರ–ಮಾನವೀಯ ಚೇತನಗಳು ಸೆಣಸುತ್ತಲೇ ಬಂದಿವೆ.

ಧಾರ್ಮಿಕ ರಾಜಕಾರಣ ಜಗತ್ತಿನ ನೆಮ್ಮದಿಯನ್ನೇ ಹಾಳು ಮಾಡಿದೆ. ಜಾತಿಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಿರುವ ಹಿಂಸೆ ಹಾಗೂ ಕ್ರೌರ್ಯದಿಂದ ನಲುಗಿ ಹೋದವರ ಸಂಖ್ಯೆ ದೊಡ್ಡದು. ದೇಶ ಇಬ್ಭಾಗವಾದಾಗ ಸಂಭವಿಸಿದ ಅಹಿತಕಾರಿ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳು ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ. ಸಾದತ್ ಹಸನ್ ಮಾಂಟೋ ಕತೆಗಳು ಈ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಿವೆ. ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಜಾತಿಗಳಂತೂ ಇಡೀ ದೇಶವನ್ನೇ ತಮ್ಮದು ಎಂಬಂತೆ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದಂತಿವೆ. ಏಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ–ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಉಳಿದ ಜಾತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಾಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೇರುವ ಕಾರ್ಯಸೂಚಿಯಿಂದಾಗಿ ಹಿಂಸೆಯ ಘಟನೆಗಳು ಸಂಭವಿಸಿವೆ.

ಕುಲದ ಸಂಕಟಗಳು ಬಸವಣ್ಣ ಮತ್ತು ಕನಕದಾಸರನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಕಾಡಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಈ ಇಬ್ಬರು ದಾರ್ಶನಿಕರು ಕುಲ ತಂದೊಡ್ಡಿರುವ ಅನ್ಯಾಯ ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ದಿಟ್ಟವಾಗಿ ಖಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬಸವಣ್ಣ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಎಂಬಂತೆ ಕುಲಸೂಚಕವಾಗಿದ್ದ ಜನಿವಾರವನ್ನೇ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಕಿತ್ತೆಸೆದದ್ದು ಅನೇಕರಿಗೆ ತಿಳಿದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.

ಮೇಲ್ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದೇ ಅಪರಾಧವಾಗಿ ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ಕಾಡುತ್ತದೆ. ಈ ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ಪಾರಾಗಿ, ಜಾತಿಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯಿಂದ ಕಳಚಿಕೊಂಡು ನಿರಾಳವಾಗುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಬಸವಣ್ಣ ವಚನದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ :

ಅಪ್ಪನು ಡೋಹರ ಕಕ್ಕಯ್ಯನಾಗಿ
ಮುತ್ತಯ್ಯ ಚೆನ್ನಯ್ಯನಾದರೆ ಆನು ಬದುಕೆನೆ
ಮತ್ತಾ ಶ್ವಪಚಯ್ಯನ ಸನ್ನಿಧಿಯಿಂದ
ಭಕ್ತಿಯ ಸದ್ಗುಣವ ನಾನು ಅರಿವೆನಯ್ಯ
ಕಷ್ಟ ಜಾತಿ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಜನಿಯಿಸಿದೆ.
ಎನಗಿದು ವಿಧಿಯೇ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಾ

ಜಾತಿ–ಕುಲಗಳೇ ಬಸವಣ್ಣನಿಗೆ ತಡೆಗೋಡೆಗಳಾಗಿ ಕಂಡಿವೆ. ಈ ನೋವಿನಿಂದ ಪಾರಾಗಲು, "ಅಪ್ಪ ನಮ್ಮ ಮಾದಾರ ಚೆನ್ನಯ್ಯ ಬೊಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಡೋಹರ ಕಕ್ಕಯ್ಯ" ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುವ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿಯ ಮಾತುಗಳು ಬಸವಣ್ಣನವರಿಗೆ ತಳಜಾತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇದ್ದ ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಬಸವಣ್ಣನವರ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆತ್ಮಶುದ್ಧೀಕರಣದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಮೇಲ್ವರ್ಗಗಳ ತಾತ್ಸಾರ ಹಾಗೂ ಅವಮಾನಕ್ಕೆ ಈಡಾಗಿದ್ದ ದುಡಿಯುವ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಘನತೆ ಹಾಗೂ ಆತ್ಮಾಭಿಮಾನ ತುಂಬಿಕೊಡುವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಬಸವಣ್ಣನವರು–

ಚೆನ್ನಯ್ಯನ ಮನೆಯ ದಾಸನ ಮಗನು
ಕಕ್ಕಯ್ಯನ ಮನೆಯ ದಾಸಿಯ ಮಗಳು
ಇವರಿಬ್ಬರು ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಬೆರಣಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸಂಗವ ಮಾಡಿದರು
ಇವರಿಬ್ಬರಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗ ನಾನು
ಕೂಡಲ ಸಂಗಮನ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ತಳಜಾತಿಗಳನ್ನು ಬಸವಣ್ಣ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಪೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಪರಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಸಮಾಜ ಕೊಟ್ಟ ಎಲ್ಲಾ ಪೆಟ್ಟುಗಳನ್ನು ತಾಳಿಕೊಂಡು ಬಂದ ತಬ್ಬಲಿ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ತಾಯ್ತನವನ್ನು ಬಸವಣ್ಣ ತುಂಬಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ

ಬಸವಣ್ಣನವರು ಜಾತಿಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಮುರಿದು ಮನುಷ್ಯತ್ವದ ಘನತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದರು. ಕವಿ ಕೆ.ಬಿ.ಸಿದ್ಧಯ್ಯನವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುವಂತೆ "ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವೇ ಸಕಲ ಜಾತಿಗಳ ಅವಮಾನ ಸಂಕಟಗಳನ್ನು ತನ್ನೊಳಗೆ ತುಂಬಿಕೊಂಡಂತಹ ತಾಯಿಯ ಒಡಲು. ಬಸವಣ್ಣನಂತೆ ಒಡಲುಗೊಂಡು ನೋಡುವ ಬಗೆಯೇ ಜಂಗಮದ ಹುಡುಕಾಟ".

ಬಸವಣ್ಣ ಕುಲದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇಟ್ಟವನಲ್ಲ. ಕುಲದ ಪೊರೆಯನ್ನು ಕಳಚಲೆಂದೇ ಇವರು ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ "ಉನ್ನತ ಕುಲದಲಿ ಹುಟ್ಟಿದನೆಂಬ ಕಷ್ಟತನವ ಹೊರಿಸದಿರಯ್ಯ" ಎಂದು ಭಿನ್ನವಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. "ಆನು ಹಾರವನೆಂದರೆ ಕೂಡಲ ಸಂಗಯ್ಯ ನಗುವನಯ್ಯಾ, ಆನು ದೇವಾ ಹೊರಗಣವನು" ಎಂದು ಕುಲದ ಕುರಿತು ತಮ್ಮ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕನಕದಾಸರದು ಇನ್ನೂ ಕಠಿಣದ ಹಾದಿ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾದಿಗಳು ಸನಾತನವಾದಿಗಳು ಸಮಾಜವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕನಕದಾಸರದು ಒಂಟಿದ್ವನಿ. ದೊರೆತನವನ್ನೇ ತೊರೆದು ಬಂದ ಕನಕದಾಸರು ಕುಲದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಿತ್ಯ ನೋವುಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಬಸವಣ್ಣನವರು ಮೇಲ್ಜಾತಿಯ ಹುಸಿ ಹಿರಿಮೆಯಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೆ, ಶೂದ್ರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಕನಕದಾಸರು ಸ್ವತಃ ಕುಲದ ಕೇಡುಗಳಿಗೆ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಎದುರಾಯಿತು.

ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೇ ಕೊಟ್ಟ ಪೆಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ತಾಳಿಕೊಂಡು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿದ ರೀತಿ ವಿನೂತನ ವಾದುದು. ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಅರ್ಹತೆ, ಯೋಗ್ಯತೆ ದಕ್ಕುವುದು ಗುಣದಿಂದಲೇ ಹೊರತು, ಕುಲದಿಂದ ಅಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕನಕದಾಸರು ಸಾಧಿಸಿ ತೋರಿಸಿದರು.

"ದಾಸದಾಸರ ಮನೆಯ ದಾಸಿಯರ ಮಗ ನಾನು, ಕುರುಬದಾಸ ಮಂಕುದಾಸ" ಎಂದೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಕುಲದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡು ತ್ತಲೇ ದಾಸಿಯರ ಮಗ ನಾನು ಎಂದು ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರ ಮೂಲಕ ಕುಲವನ್ನು ಮೀರುವ ವಿನಯವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಕನಕದಾಸರು ಮೆರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಬಸವಣ್ಣ ಮತ್ತು ಕನಕದಾಸರ ವಿನಯವಂತಿಕೆ ಹಾಗೂ ಸ್ವಾಭಿಮಾನಗಳು ತಮ್ಮನ್ನು ದಾಸಿಯರ ಮಕ್ಕಳು ಎಂದು ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡಿವೆ.

'ಕುಲವ್ಯಾವುದು ಸತ್ಯಸುಖಿವುಳ್ಳ ಜನರಿಗೆ' ಎಂದು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತರನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಕನಕದಾಸರು –

ಆತ್ಮ ಯಾವ ಕುಲ ಜೀವ ಯಾವ ಕುಲ
ತತ್ವೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಕುಲ ಹೇಳಿರಯ್ಯ
ಆತ್ಮಂತರಾತ್ಮ ನೆಲೆಯಾದಿ ಕೇಶವ
ಆತನೊಲಿದ ಮೇಲೆ ಯಾತರ ಕುಲವಯ್ಯ
ಎಂಬ ಮಾತುಗಳ ಮೂಲಕ ಕುಲಗಳನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕುಲದ ಮಾತುಗಳನ್ನೆತ್ತಿ ಕನಕದಾಸರನ್ನು ಕೆಣಕಿದಾಗ, ಆತ್ಮಸ್ಥೈರ್ಯವನ್ನು ಕುಗ್ಗಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆದಾಗ ಕನಕದಾಸರು ವ್ಯಗ್ರತೆಯಿಂದಲೇ "ಯಾತರವನೆಂದುಸುರಲಿ ಜಗನ್ನಾಥ ಮಾಡಿದ ಒಂದು ನರರೂಪವಯ್ಯ" ಎಂದು ಮೇಲ್ಜಾತಿಯ ಕಠೋರ ಮನಸ್ಸುಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಕನಕದಾಸರದು ಸಾತ್ವಿಕ ಸಿಟ್ಟು. ಸುತ್ತಲೂ ಸನಾತನವಾದಿಗಳಿದ್ದರೂ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ಕನಕದಾಸರು ಯಾವ ಹಿಂಜರಿಕೆಯನ್ನು ತೋರುಗೊಡದೇ "ತೀರ್ಥವನು ಪಿಡಿದವರೆಲ್ಲ ತಿರುನಾಮಧಾರಿಗಳೇ ? ಸಾರ್ಥಕವಿಲ್ಲದವರೆಲ್ಲ ಭಾಗವತರೇ" ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ವೈದಿಕ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಮನುಷ್ಯ ವಿರೋಧಿ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿವೆ. ಜಾತಿ ಹಾಗೂ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಮುಂದು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮುಗ್ಧ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ವಂಚಿಸುವುದನ್ನು ಮೇಲ್ಜಾತಿ ಮನಸ್ಸುಗಳು ವೃತ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಸಹ "ವರ್ಣಾಶ್ರಮವನ್ನು ತಿದ್ದುವುದಲ್ಲ, ಅದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೊಲಗಿಸಬೇಕು" ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಬಸವಣ್ಣನವರು ಅಂತರಂಗಶುದ್ಧಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಮನ್ನಣೆಯನ್ನೇ ಕನಕದಾಸರು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬಸವಣ್ಣ ಹಾಗೂ ಕನಕದಾಸರು ಈ ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿ ವೈಚಾರಿಕ ತೀಕ್ಷ್ಣತೆ ಸದಾ ಜಾಗೃತವಾಗಿದೆ. ಹುಸಿ ಹಾಗೂ ತೋರಿಕೆಯ ಪ್ರದರ್ಶನ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಸೇರದು. ನಿಜಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇಟ್ಟ ಇವರು ಸ್ಥಾವರ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದರು. ಬಸವಣ್ಣನವರು "ಶಿವಭಕ್ತನಿದ್ದ ಠಾವೆ ದೇವಲೋಕ, ಭಕ್ತನಂಗಳವೆ ವಾರಣಾಸಿ, ಕಾಯವೇ ಕೈಲಾಸ" ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಈ ಬಗೆಯ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯನ್ನು ತತ್ವಪದಕಾರರು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ತತ್ವಪದಕಾರರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾದ ಕೂಡಲೂರು ಬಸಲಿಂಗಪ್ಪ ಕುಲದ ಸಣ್ಣತನಗಳನ್ನು, ಒಣಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ಟೀಕಿಸಿರುವುದು ಹೀಗೆ :

ಕುಲಛಲಕೆ ಹೋರಾಡಿ ನೆಲಗತ್ತಲಾಗುವ
ಛಲಮಾರಿಗಳೆಲ್ಲ ಪಂಡಿತರೆ ?
ಹಲವು ದೇಶವ ತಿರುಗಿ ನಾನಾ ಭಾಷೆಯ ಕಲಿತು
ಬಲು ಶ್ಯಾಣೆರಾದವರು ಪಂಡಿತರೆ ?
ಸುಲಭದಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮದಿ ನಿಜವಸ್ತು ತಿಳಿಯದ
ಬಲು ಡಾಂಭಿಕರಿವರೆಲ್ಲ ಪಂಡಿತರೆ ?

ತತ್ವಪದಕಾರರು, ಕನಕದಾಸರು ಹಾಗೂ ವಚನಕಾರರ ಹಾದಿಗಳೆಲ್ಲೆವ್ವೂ ಸೇರುವುದು ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಗುರಿಯನ್ನು ಮಾನವೀಯ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನ ಸಮಸಮಾಜದ ಬದುಕನ್ನು.

ವಚನಕಾರರು ಕುಲದ ಸಣ್ಣತನಗಳನ್ನು ನಿಷ್ಠುರವಾಗಿ ಖಂಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜಾತಿಕೇಂದ್ರಿತ–ಧರ್ಮಕೇಂದ್ರಿತ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಉಗ್ರವಾಗಿ ಖಂಡಿಸುವ ವಚನಕಾರರು ಜಾತಿರಹಿತ ಸಮಾಜ ಸ್ಥಾಪನೆಗಾಗಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಂಬಿಗರ ಚೌಡಯ್ಯನ ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಚನವಂತೂ ಮೇಲ್ಜಾತಿ ಜನರ ತಾರತಮ್ಯಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಬಯಲಿಗೆಳೆಯುತ್ತದೆ.

ಕುರಿಕೋಳಿ ಕಿರುಮೀನು ತಿಂಬವರ
ಊರೊಳಗೆ ಇರು ಎಂಬರು
ಅಮೃತಾನ್ನವ ಕರೆವ ಗೋವ ತಿಂಬವರ
ಊರಿಂದ ಹೊರಗಿರು ಎಂಬರು

ಈ ಮೇಲಿನ ವಚನವು ಆಹಾರ ರಾಜಕಾರಣದ ಕುರಿತಂತೆ ವಾಗ್ವಾದಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ತಳಜಾತಿಗಳು ಹಾಗೂ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಹಾಗೂ ದಲಿತರ ಆಹಾರದ ಹಕ್ಕಿನ ಮೇಲೆ ಸವಾರಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈ ದೇಶದ ಕೆಲವೇ ಕೆಲವರು ತಿನ್ನುವ ಆಹಾರವೇ ಮಾತ್ರ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಹಾಗೂ ಸಮ್ಮತ. ಇವರ ಆಹಾರಕ್ರಮವನ್ನು ಉಳಿದವರೆಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಲೇಬೇಕು ಎಂದು ಫರ್ಮಾನು ಹೊರಡಿಸಿರುವ ಈ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಮೂಲ ಆಶಯಗಳಿಗೆ ಧಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತದೆ.

ತಳಜಾತಿಗಳು ಏನನ್ನು ತಿನ್ನಬೇಕು ಏನನ್ನು ತಿನ್ನಬಾರದು ಎನ್ನುವ ಏಕಮುಖಿ ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ಜಾತಿಗಳೇ ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಈ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ ಅಂಬಿಗರ ಚೌಡಯ್ಯನ ವಚನ ಹೆಚ್ಚು ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ.

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಎಂದರೇನೇ ಹಲವು ಬಣ್ಣಗಳ ಸಂಕಲನ; ಸಂಯೋಗ. ಭಿನ್ನ ಆಹಾರ ಕ್ರಮಗಳು, ಭಿನ್ನ ನಡವಳಿಕೆಗಳು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಸೌಂದರ್ಯ. ಆದರೆ ಶ್ರಮಿಕರು ಹಾಗೂ ಬಡವರ ಆಹಾರದ ಆದ್ಯತೆ–ಆಯ್ಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ತಮ್ಮ ಆಯ್ಕೆಯ ಆಹಾರ ಸೇವಿಸುವ ಈ ದೇಶದ ಸಮುದಾಯಗಳ ಜನರನ್ನು ಥಳಿಸುವ, ಕೊಲ್ಲುವ ಅಮಾನವೀಯ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳು ಹೆಚ್ಚು ವಿಜೃಂಭಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇಂಥ ಹೊತ್ತಲ್ಲಿ ವಚನಕಾರರು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದ ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪರವಾದ ಮಾತುಗಳು ಮುಖ್ಯವೆನಿಸುತ್ತವೆ. ಒಂದು ವರ್ಗದವರು ತಿನ್ನುವ ಆಹಾರವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎನ್ನುವ ಮಾತೇ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ, ಸಂವಿಧಾನಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದುದು.

ಬಸವಣ್ಣನವರ ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಚನವು ಸಮಸ್ತರ ಹಿತವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು; "ಜಲ, ನೆಲ ಎಲ್ಲವೂ ಒಂದೇ ಆಗಿರುವಾಗ ಕುಲದ ಮಾತೆಲ್ಲಿ? ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಅರಿತವನಿಗೆ ಕುಲವೇ ಇಲ್ಲ" ಎಂದು ಸಾರುತ್ತದೆ.

ನೆಲವೊಂದೆ ಹೊಲಗೇರಿ ಶಿವಾಲಯಕ್ಕೆ
ಜಲವೊಂದೆ ಶೌಚಾಚಮನಕ್ಕೆ
ಕುಲವೊಂದೆ ತನ್ನ ತಾನರಿದವಂಗೆ
ಫಲವೊಂದೆ ಷಡುದರುಶನ ಮುಕ್ತಿಗೆ
ನಿಲವೊಂದೆ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಾ ನಿಮ್ಮನರಿದವಂಗೆ

ವಚನದ ಈ ನುಡಿಗಳು ಶ್ರೇಣೀಕರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸುತ್ತವೆ. ಬಸವಣ್ಣ ಹಾಗೂ ಕನಕದಾಸರು ಕೇವಲ ದಾರ್ಶನಿಕರಾಗದೇ, ಕವಿಗಳಾಗದೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹೋರಾಟಗಾರರಾಗಿದ್ದರು. ಸಮಾಜದ ಆಗುಹೋಗುಗಳಿಗೆ ಮುಖಾಮುಖಿ ಯಾಗುತ್ತಿದ್ದರು; ಸಮಸ್ಯೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೆಣಸಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಡವರ, ನೊಂದವರ ಹಾಗೂ ಶೋಷಿತರ ಪರವಾಗಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿರುದ್ಧ, ವೈದಿಕ ಯಜಮಾನಿಕೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಚಳುವಳಿ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಕ್ಷರ–ಅಧಿಕಾರ ಇಲ್ಲದವರ ಪರವಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದ ಇವರಿಗೆ ಜಾತಿರಹಿತ ಸಮಾಜದ ನಿರ್ಮಾಣವೇ ಬದುಕಿನ ಪರಮ ಆದ್ಯತೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಕನಕದಾಸರು ನಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಆತ್ಮಶುದ್ಧಿಯನ್ನು. ಬುದ್ಧಿಗಿಂತ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಕನಕದಾಸರು ಹೃದಯದಿಂದ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಒಳಗೊಂದು ಹೊರಗೊಂದು ಎಂಬ ಭಿನ್ನಭಾವ ಮಾಡದ ಕನಕದಾಸರು ತೋರಿಕೆಯ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಹಿಗ್ಗಾಮುಗ್ಗಾ ಟೀಕಿಸುತ್ತಾರೆ.

"ಪಟ್ಟೆನಾಮವ ಬಳಿದು, ಪಾತ್ರೆ ಕೈಯಲಿ ಪಿಡಿದು ಗುಟ್ಟಿನಲಿ ಜಪಿಸುವ ಗುರುತರಿಯದೆ ಕೆಟ್ಟ ಕೂಗನು ಕೂಗಿ ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹೊರೆವಂಥ ಹೊಟ್ಟೆಗುಡುಮಗಳೆಲ್ಲ ಪರಮ ವೈಷ್ಣವರೆ?" ಎಂದು ಡಾಂಭಿಕರೊಂದಿಗೆ ನೇರ ಕದನಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ನಡೆ–ನುಡಿ ಎರಡರಲ್ಲೂ ಸಮನ್ವಯತೆ ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಕನಕದಾಸರು ಕಪಟಿಗಳ ಕೃತಕಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ. "ಜಪವ ಮಾಡಿದರೇನು; ತಪವ ಮಾಡಿದರೇನು ಕಪಟಗುಣ ವಿಪರೀತ ಕಲುಷವಿದ್ದವರು" ಎಂದೇ ಅಂಥವರನ್ನು ಟೀಕಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಬಸವಣ್ಣನವರು ಮೌಢ್ಯ–ಜಾತಿ–ಲಿಂಗ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಂಕುಚಿತತೆಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತವಾದ ಸಮಾಜವನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಧ್ಯೇಯವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರು. "ದೇವಸಹಿತ ಭಕ್ತ ಮನೆಗೆ ಬಂದರೆ ಕಾಯಕದಾವುದೆಂದು ಬೆಸಗೊಂಡರೆ ನಿಮಗೆ ನಿಮ್ಮ ಪುರಾತನರಾಣೆ" ಎಂದು ನಿರ್ಭೀತಿಯಿಂದ ಮಾತನಾಡುವ ಬಸವಣ್ಣನವರು ವಾಸ್ತವ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಕಾಯಕತತ್ವವನ್ನು ಚಾಚೂ ತಪ್ಪದೇ ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಕನಕದಾಸರು ಅಪೇಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡವರಲ್ಲ. ಅರ್ಪಣೆ ಮನೋಭಾವದವರು. ದೇವರು ಸಮಸ್ತರಿಗೆ ಸೇರಿದವನು ಎಂಬ ಅಭಿಲಾಷೆಯಿಂದಲೇ ಕೃಷ್ಣನ ದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಡಿಕೆಯಿಡುತ್ತಾರೆ. ತನ್ನ ಇಷ್ಟದ ಕೃಷ್ಣನ ದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಕರ್ಮಠರು ನಿರಾಕರಿಸಿದಾಗ ಕನಕದಾಸರು ವಿಹ್ವಲವಾಗಲಿಲ್ಲ; ಅಧೀರರಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ "ಬಾಗಿಲನು ತೆರೆದು ಸೇವೆಯನು ಕೊಡು ಹರಿಯೇ" ಎಂದು ದೇವರಿಗೆ ಕೇಳಿಸುವಂತೆ ಹಾಡಿಕೊಂಡರು. ಈ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿರುವ ವಿನಯದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವಿದೆ. ಇದು ದೈನ್ಯತೆಯ, ಕಾಡಿಬೇಡಿ ಪಡೆಯುವ ಸಾಧಾರಣ ಭಕ್ತನ ಕೋರಿಕೆಯೂ ಅಲ್ಲ. ಇಷ್ಟದೈವ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಮನವೊಲಿಸುವ ಅಪ್ಪಟ ಶೂದ್ರಭಕ್ತಿ ಕನಕನದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಕನಕದಾಸರು ಸಮಸ್ತ ಅವಮಾನಿತ ಲೋಕದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಇಟ್ಟ ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತ ಬೇಡಿಕೆ ಇದಾಗಿತ್ತು. ಕುಲೀನರ ಗೊಡ್ಡು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಅಗ್ರಹಾರದ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡೇ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದ ಕನಕದಾಸರು ಉಗ್ರ ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಅನ್ಯಾಯ–ಅಸಮಾನತೆಗಳಿಗೆ ತುತ್ತಾದ ಸಮುದಾಯಗಳ ಪರವಾಗಿ ಹಕ್ಕೊತ್ತಾಯವನ್ನು ಕನಕದಾಸರು ಮಂಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ರಾಜಾರಾಮ ತೋಳ್ಪಾಡಿ ಅವರು "ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ನಾಗರಿಕ ಬೇಡಿಕೆಗಳ ಮೊದಲ ಬೀಜವನ್ನು ಬಿತ್ತಿದವನು ಕನಕ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಆತ ಒಂದು ರೂಪಕವಾಗಿ ಉಡುಪಿಯ ಮೊದಲ ನಾಗರಿಕ" ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ (ಬಿ. ಶಿವರಾಮಶೆಟ್ಟಿ(ಸಂ), ಕನಕನ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಸಂಕಥನಗಳ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ).

ವೈದಿಕರ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡೇ ಬದುಕು ನಡೆಸಿದ ಕನಕದಾಸರು ತಳಮಳ–ತಲ್ಲಣಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರು. ಇನ್ನುಳಿದ ದಾಸರಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹೋರಾಟ ಕನಕದಾಸರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿದೆ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಕನಕದಾಸರ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಭಕ್ತಿ, ಶ್ರದ್ಧೆಗಿಂತ ಅವರ ಶೂದ್ರಪ್ರಜ್ಞೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿಲುವುಗಳು ಪ್ರಖರವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಅವರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ.

ಕನಕದಾಸರು ನಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದು ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟದೈವವಾದ ಕೇಶವನನ್ನು. 'ಹರಿಭಕ್ತಿಸಾರ'ದಲ್ಲಿ ಕನಕದಾಸರು "ರಕ್ಷಿಸು ನಮ್ಮ ನನವರತ" ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಕೂಡ ತಾವು ನಂಬಿದ ದೇವರಲ್ಲಿ. ಆದರೆ ಕನಕದಾಸರು ತಮ್ಮ ಯಾವ ಅಪೇಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟವರಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರ ರಕ್ಷಣೆಯೂ ತಾನು ನಂಬಿದ್ದ ದೇವರಿಂದಲೇ ಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ಕನಕದಾಸರು ನಂಬಿ ಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದಲೇ ಈ ಬಗೆಯ ನಿವೇದನೆಯನ್ನು "ದೀನ ನಾನು ಸಮಸ್ತ ಲೋಕಕೆ ದಾನಿ ನೀನು" ಎಂಬ ಸಮರ್ಪಣೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನೂ ಕನಕದಾಸರು ಆಡುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಕನಕದಾಸರು ಅವಮಾನಿತ ಕುಲಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ನಿರಂತರ ಸಂಘರ್ಷದ ಹಾದಿಯಲ್ಲೇ ನಡೆದ ಕನಕದಾಸರು ನ್ಯಾಯದ ಪರವಾಗಿ ನಿಂತು ಸ್ವಾಭಿಮಾನವನ್ನು ಮೆರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಕನಕದಾಸರ ಪ್ರಧಾನಸೂತ್ರ ಜಾತಿನಿರಾಕರಣೆ. ಕುಲದ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಭಗ್ನಗೊಳಿಸಲೆಂದೇ ರಾಗಿ ಮತ್ತು ಭತ್ತಗಳನ್ನು ರೂಪಕ ಗಳನ್ನಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪ್ರತಿಮೆಗಳ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಕಾವ್ಯ 'ರಾಮಧಾನ್ಯ ಚರಿತೆ'. ಕುಲದ ಕ್ಷುದ್ರ ಸಂಗತಿ ಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೇ ಕನಕದಾಸರು ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಭತ್ತ ಮೇಲ್ಜಾತಿಯ ಅಹಂಕಾರದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾದರೆ, ತಳಜಾತಿಗಳ ಆತ್ಮಾಭಿಮಾನದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ರಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಇವೆರಡರ ಸಂಘರ್ಷವೇ ರಾಮಧಾನ್ಯ ಚರಿತೆಯ ವಸ್ತು. ತಾವೇ ಅನುಭವಿಸಿದ ಅವಮಾನ–ತಲ್ಲಣಗಳ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ ಸ್ವತಃ ಕನಕದಾಸರು ರಾಗಿಯೇ ಆಗಿ ಮಾತ ನಾಡಿದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಕನಕ ಇಲ್ಲಿ ರಾಗಿಯಾಗಿ ಪರಕಾಯ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ರಾಮಧಾನ್ಯ ಚರಿತೆ ಕೇವಲ ಕಾಳುಗಳ

ಕಲಹವಾಗದೆ ಕುಲಗಳ ನಡುವೆ ನಡೆದ ಸಂಘರ್ಷವಾಗಿದೆ. ವರ್ಣ, ವರ್ಗಗಳ ನಡುವೆ ನಡೆದ ಸಮರವಾಗಿದೆ.

ನವಧಾನ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎದುರಾದಾಗ ಗೌತಮರು ರಾಮನಿಗೆ "ನಮ್ಮಯ ದೇಶ; ವಾಸಿಯುಳ್ಳವನೀತ ಮಿಕ್ಕಧಾನ್ಯವೇಕೆನಲು" ಎಂದಾಗ ಭತ್ತ ಗೌತಮರನ್ನೇ ಜರಿದು ರಾಗಿಯನ್ನು 'ಕುಲಹೀನ ಶೂದ್ರನ್ನ' ಎಂದು ಅತ್ಯಂತ ಕಟು ಮಾತುಗಳಿಂದ ನಿಂದಿಸುತ್ತದೆ.

ಭತ್ತದ ದುರಹಂಕಾರದ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಪ್ರತೀಕಾರವೆಂಬಂತೆ ಕೋಪದಿಂದ "ಜಡನಪುಂಸಕ ಬಾಣಂತಿ ರೋಗಿಗಳಿಗೆ ಪಥ್ಯ ಹೆಣದ ಬಾಯಿಗೆ ತುತ್ತು, ಪಿಂಡದ ಕೂಳು ಪಕ್ಷವಾತಿ" ಎಂದು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದಲೇ ರಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತದೆ. ಕ್ಷಾಮ ಬರಗಾಲದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜನರನ್ನು ಸಲಹುವುದು ನಾನೇ ಎಂದು ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ರಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತದೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಭತ್ತವನ್ನು 'ಹೆಣದ ಬಾಯಿಗೆ ತುತ್ತು' ಎಂದು ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಬಹುಕಾಲದ ಆಕ್ರೋಶವನ್ನು ಹೊರಹಾಕುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ಭತ್ತ ಮತ್ತು ರಾಗಿಗಳ ನಡುವಣ ವಾಗ್ವಾದ ತೀವ್ರವಾದಂತೆಲ್ಲ ರಾಮ ಇವೆರಡನ್ನು ಸೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಡಲು ಆದೇಶಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆರು ತಿಂಗಳ ನಂತರ ರಾಗಿ ಸಾರಹೃದಯಿಯಾಗಿ, ಭತ್ತ ನಿಸ್ಸಾರನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ.

ರಾಗಿಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡ ರಾಮ 'ರಾಘವ ಧಾನ್ಯ' ಎಂದು ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಅದಕ್ಕಿಡುತ್ತಾನೆ. ರಾಗಿ ಮತ್ತು ಭತ್ತದ ಸಂಘರ್ಷಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ ಕನಕದಾಸರು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ವೈಚಾರಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮೆರೆದಿದ್ದಾರೆ. ರಾಗಿಯ ಘನತೆ ಇಲ್ಲಿ ಬಡವರ, ದುಡಿಮೆಗಾರರ ಘನತೆಯಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಗೊಂಡಿದೆ.

ಚರಿತ್ರೆ–ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡ ಕನಕದಾಸರು ಅದನ್ನು ಮೀರಿ ಮುರಿದು ಪ್ರತಿಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಎಚ್.ಜಯಪ್ರಕಾಶ್‌ಶೆಟ್ಟಿ ಅವರು "ಕನಕದಾಸರು ಪುರಾಣವನ್ನು ಬಳಸುವುದು ಅದರ ಮರುವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕ್ಕಾಗಿಯೇ ವಿನಾ ಪುರಾಣದ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಲ್ಲ. ಆತನಿಗೆ ಪುರಾಣವಿರುವುದು ಮುರಿದು ಕಟ್ಟಲೆಂದಲ್ಲದೆ ಚಾಚೂ ತಪ್ಪದೆ ಅನುಸರಿಸುವ ಕುರುಡು ಅನುಸಂಧಾನಕ್ಕಲ್ಲ" ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಮುಂದುವರಿದು ಅವರು ಕನಕನ ರಾಮಧಾನ್ಯ ಚರಿತೆಯಲ್ಲಿರುವುದು ಕೇವಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ–ಶೂದ್ರ ಸಂಘರ್ಷವಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಶೂದ್ರತ್ವದ ಜೊತೆಗೆ ಬೆವರೂ ಸೇರಿಕೊಂಡು ದುಡಿದು ಬದುಕುವವರು ತಿನ್ನುವ ಅನ್ನವೆಂಬ ನೈತಿಕ ಆಯಾಮವು ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಲಾಗದು" ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ರಾಗಿ–ಭತ್ತಗಳ ನಡೆದ ಕದನದಲ್ಲಿ ರಾಗಿ ಗೆದ್ದರೂ, ಸೋತ ಭತ್ತವನ್ನು ಔದಾರ್ಯದಿಂದಲೇ ಮಾತನಾಡಿಸುತ್ತದೆ. ಸಮುದಾಯಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಸಹಿಷ್ಣುತೆ ಇರಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕನಕದಾಸರು ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪರ ಒಲವು ಉಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರು. ಕನಕದಾಸರಿಗೆ ಬೇಕಿದ್ದುದು ಸಹಬಾಳ್ವೆಯೇ ಹೊರತು, ಸಂಘರ್ಷವಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ಬದುಕಲು ಬೇಕಾದ ಹಕ್ಕಿನ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯನ್ನು, ಆತ್ಮಾಭಿಮಾನದ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ರಾಮಧಾನ್ಯಚರಿತೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ತಳಜಾತಿಗಳ ಕುಲಘನತೆಯನ್ನು ಬಸವಣ್ಣ ಮತ್ತು ಕನಕದಾಸರು ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೇ ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ದುಡಿಮೆಯನ್ನು ಗೌರವಿಸುವ ಈ ದಾರ್ಶನಿಕರು ತಳಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮಾದರಿಗಳಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆಳುವವರ್ಗ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಗಳಿಗೆ ಸವಾಲೆಸೆದ ಇವರು ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಚಿಂತನೆಗಳ ಕೇಂದ್ರ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರೇ ಆಗಿದ್ದರು. ಅವರ "ಶ್ರೀಸಾಮಾನ್ಯನೇ ಭಗವದ್ ಮಾನ್ಯಂ; ಶ್ರೀಸಾಮಾನ್ಯನೇ ಭಗವದ್‌ಧನ್ಯಂ" ಎಂಬ ಮಾತುಗಳು ಜನಸಾಮಾನ್ಯನ ಘನತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತವೆ.

ಭಾರತೀಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕೆಳಜಾತಿಗಳು ಸೆಕ್ಯುಲರ್ ಗುಣಗಳನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಎಂದೂ ಆಕ್ರಮಣ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು, ತೋರದ, ಹಿಂಸೆಯ ಹಾದಿಯನ್ನು ತುಳಿಯದ ಕೆಳಜಾತಿಗಳು ದುಡಿಮೆಯನ್ನು ನಂಬಿ ಬದುಕುತ್ತಿವೆ.

ಕೆಳಜಾತಿಗಳ ಅಂತಃಸತ್ವವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿದ ಬಸವಣ್ಣ ಮತ್ತು ಕನಕದಾಸರು ಕನ್ನಡನಾಡು ಕಂಡ ಎರಡು ವೈಚಾರಿಕ ಮಾದರಿಗಳು. ವೈದಿಕರ ಅಮಾನವೀಯ ನಡೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ ಈ ಇಬ್ಬರು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಗಳು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತರೊಂದಿಗೆ ನಿರಂತರ ತಕರಾರುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡೇ ಸೆಣಸುತ್ತಾ ಬಂದರು. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ–ಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ಪ್ರಭುತ್ವದ ವಿರೋಧಿಗಳಾಗಿ ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದರು.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- **ಡಾ. ಎಂ.ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿ(ಸಂ.) (2012) :** ವಚನ, ಬೆಂಗಳೂರು ಬಸವ ಸಮಿತಿ.
- **ಓ.ಎಲ್. ನಾಗಭೂಷಣಸ್ವಾಮಿ (ಸಂ.)(2014) :** ವಚನ ಸಾವಿರ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಹಂಪಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ.
- **ಡಾ. ಬಂಜಗೆರೆ ಜಯಪ್ರಕಾಶ್ (ಸಂ.)(2015) :** ಕನಕ ಮರುದರ್ಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂತಕವಿ ಕನಕದಾಸ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ.
- **ಡಾ.ದೇ.ಜವರೇಗೌಡ (2012) :** ಕನಕಾವಲೋಕನ, ಸಂಪುಟ 1, ಬೆಂಗಳೂರು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ.
- **ಡಾ.ಎಚ್.ಎನ್.ಮುರಳೀಧರ (ಸಂ.) (2014) :** ಈ ಪರಿಯ ಸೊಬಗು, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಹಂಪಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ.
- **ಡಾ. ಬಿ.ಶಿವರಾಮಶೆಟ್ಟಿ (ಸಂ.) :** ನೀ ಮಾಯೆಯೊಳಗೊ ನಿನ್ನೊಳು ಮಾಯೆಯೂ, ಕನಕದಾಸ ಅಧ್ಯಯನ ಪೀಠ, ಕನಕದಾಸ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ, ಮಂಗಳೂರು ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ.
- **ಡಾ.ಬಿ.ಶಿವರಾಮಶೆಟ್ಟಿ (ಸಂ.) :** ಕನಕನ ಸುತ್ತಮುತ್ತ: ಸಂಕಥನದ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ, ಕನಕದಾಸ ಅಧ್ಯಯನ ಪೀಠ, ಕನಕದಾಸ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ, ಮಂಗಳೂರು ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ.
- **ಅಗ್ರಹಾರ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ(ಸಂ.)(2002) :** ಡಾ.ಡಿ.ಆರ್.ನಾಗರಾಜ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕಥನ, ಬೆಂಗಳೂರು ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ.
- **ಪಿ. ಲಂಕೇಶ್ (1991) :** ಟೀಕೆ–ಟಿಪ್ಪಣಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ಪತ್ರಿಕೆ ಪ್ರಕಾಶನ.

■■

ವಿದ್ಯಾನಿಧಿ ಪ್ರಕಾಶನ ®
ಶ್ರೀ ಶಿವಕುಮಾರ ಏಜನ್ಸಿ®
ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪ್ರಕಾಶಕರು ಮತ್ತು ಮಾರಾಟಗಾರರು
ಸ್ಟೇಶನ್ ರೋಡ ಮತ್ತು 'ನನಸು' ಜೆ. ಟಿ. ಮಠ ರೋಡ, ಗದಗ.
ದೂರವಾಣಿ : 08372–200527
e-mail : vidyanidhiprakashana@gmail.com.
www. vidyanidhionline.com

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಪ್ರೊ. ಎಚ್.ಟಿ. ಪೋತೆಯವರ 'ಚಮ್ಮಾವುಗೆ' ಕಥೆ : ಸಮಕಾಲೀನ ದಲಿತ ಸಮುದಾಯಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗೆ ಹಿಡಿದ ತೋರುಗನ್ನಡಿ

✍ **ಕೆ. ಮಂಜುನಾಥ,** ಕನ್ನಡ ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಶ್ರೀ ಬಸವೇಶ್ವರ ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಮಾಯಕೊಂಡ.
ಹಾಗೂ ಪಿಹೆಚ್‌ಡಿ ಸಂಶೋಧನಾರ್ಥಿ, ದಾವಣಗೆರೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ದಾವಣಗೆರೆ.
✍ **ಡಾ. ಶಾಂತರಾಜು ಹೆಚ್.ವಿ.,** ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ದಾವಣಗೆರೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ದಾವಣಗೆರೆ.

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಪ್ರೊ. ಎಚ್. ಟಿ. ಪೋತೆಯವರು ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಅದರಲ್ಲೂ ಹೈದ್ರಾಬಾದ್ – ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾಗದ ಪ್ರಮುಖ ಲೇಖಕ, ವಿದ್ವಾಂಸ, ವಾಗ್ಮಿ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಿಂತಕರು. ಕಳೆದ ಮೂರು ದಶಕಗಳಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳಾದ ಕಥೆ, ಕಾವ್ಯ, ವಿಮರ್ಶೆ, ಅನುವಾದ, ಸಂಶೋಧನೆ, ಪ್ರವಾಸ ಕಥನ, ಪ್ರಬಂಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮಹತ್ವದ ಕೃತಿಗಳನ್ನುಅವರು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾದ ಅವರು, ಆ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗುವಂತೆ ಹಲವು ಮಹತ್ವದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೊಸ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಸುಧಾರಿಸಿದ ದಲಿತರ ಬದುಕು ಅವರ ಎಚ್ಚೆತ್ತ ಪ್ರಜ್ಞೆಯು ವಿವಿಧ ನೋಟಗಳು ಪೋತೆಯವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಅವರ ಕೊಡುಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವದ್ದೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಪೋತೆಯವರ ಕಥೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಅವು ಸ್ವಂತ ಅನುಭವಗಳಾಗಿರುವುದಲ್ಲದೆ ಭೂತಕಾಲದ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಮೆಲುಕು ಹಾಕುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕಾಡಿದ ಅನೇಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಹುಡುಕುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ತನ್ನ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಘಟನೆ, ವಸ್ತು, ವಿಚಾರ, ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಅವರ ಕಥೆಗಳು ರೂಪು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ಮುಂದುವರೆದಂತೆ, ಅವರ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಥೆಯಲ್ಲಿಯೂ ದಲಿತ ಸಂವೇದನೆ, ಪುರೋಹಿತ ಶಾಹಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಧ್ವನಿ, ಅಸಮಾನತೆಯ ವಿರುದ್ಧದ ಧ್ವನಿ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹೇರಿಕೆ ಸಲ್ಲದು, ತಾರತಮ್ಯದ ವಿರುದ್ಧದ ಧ್ವನಿ, ವಕೀಲಿ ಮಾಡುವಿಕೆ, ದಲಿತ ಕೇರಿಯಿಂದ ಭೀಮನಗರವಾಗಿಸುವ ಪರಿಗಳು, ಬುದ್ಧ, ಬಸವ, ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ತತ್ವಗಳ ಪರಿಪಾಲನೆ, ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿನ ಗೌಡಿಕೆ ವಿರುದ್ಧದ ಯುದ್ಧ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಂಘಟನೆ ಮತ್ತು ಹೋರಾಟದ ಹಾದಿ ಇವು ಅವರ ಕಥೆಗಳ ಜೀವಾಳವಾಗಿವೆ.

ಅಲ್ಲದೆ, ಅವರು ನೈಜ ಘಟನೆಗಳನ್ನೇ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಅವುಗಳನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕಾಡಿರುವ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸುತ್ತಾ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೊಂದು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಹಿಡಿಯುತ್ತಾ ಸಾಗುತ್ತಾರೆ. ಸೋಲು, ಅವಮಾನ, ಹಸಿವು ಅವರನ್ನು ಕಾಡಿದ ಪರಿಯನ್ನು ಕಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಹೊರಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಹತ್ವ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟ ದಾರಿ ದಲಿತರ ಸರ್ವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ನೀಡಬಲ್ಲದು ಎಂಬ ಉತ್ಕಟತೆ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡು, ಅವರ ಮಹತ್ವದ ಸಣ್ಣ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ 'ಚಮ್ಮಾವುಗೆ'ಯನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಿ ನೋಡುವುದು ಪ್ರಸ್ತುತ ಈ ಲೇಖನದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

'ಚಮ್ಮಾವುಗೆ' ಹಿಂದಣ ನೋಟ

ಕಥೆಯು ಶೀರ್ಷಿಕೆ 'ಚಮ್ಮಾವುಗೆ'ಯನ್ನು ಕಥೆಗಾರರಾದ ಪೋತೆಯವರು ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೇ ಬಳಸಿದ್ದಾರೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಅದು ಕೇವಲ ಕಥೆಗೆ ಬರೀ ಹೆಸರಲ್ಲ. ಅದು ಇಡೀ ದಲಿತರ ಆದಿಮತೆಯನ್ನು ಒಂದೇ ಪದದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ತೋರುವ ಸಶಕ್ತಿ. ದಲಿತರ ಇಡೀ ಬದುಕನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಹೊಂದಿರುವ ಒಂದು ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ದಲಿತರ ಸಜೀವತೆಯನ್ನು ಮುಂದಿಡುವ ಒಂದು ಭೌತಿಕ, ಬೌದ್ಧಿಕ ಅಸ್ತಿತ್ವ. ಅದು ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ 12ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕಥೆಗಾರರ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿಯೇ ಅಂದರೆ ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ದಿಗ್ಗನೇ ತಂದು ಬಿಡುತ್ತದೆ.

ಕಲ್ಯಾಣದ ಪ್ರಧಾನಿ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಒಂದುದಿನ ಒಡ್ಡೋಲಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಹರಳಯ್ಯನವರು 'ಶರಣು' ಎಂದು ಕೈ ಮುಗಿದರು. ಬಸವಣ್ಣನವರು 'ಶರಣು ಶರಣಾರ್ಥಿ' ಎಂದು ಕೈ ಮುಗಿದರು. ಬಸವಣ್ಣನವರು ಎರಡುಬಾರಿ ಶರಣೆಂದುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಸ್ತಂಭೀಭೂತರಾದ ಹರಳಯ್ಯ ನಿಂತಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತರು. ಪತ್ನಿ ಕಲ್ಯಾಣಮ್ಮ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬರುವವರೆಗೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿದ್ದರು. ಬಸವಣ್ಣನವರು ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ 'ಶರಣು' ಹೊರೆ ಹೊರಸಿದ್ದನ್ನು ಪತ್ನಿಗೆ ವಿವರಿಸಿದರು. ತಮ್ಮ ತೊಡೆಯ ಚರ್ಮದಿಂದ 'ಚಮ್ಮಾವುಗೆ'ಯ ಮಾಡಿ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸುವುದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು.

"ಮರುದಿನವೆ ಹರಳಯ್ಯ ಕೊರೆದ ಬಲದೊಡಿ ಚರ್ಮ
ಹರನೆಂದು ಮಡದಿಯೆಡದೊಡೆಯ। ತಾ ಕೊಯ್ದು
ಭರದಿ ಹದಮಾಡಿ ಒಣಗಿಸಿದ ॥"

(ಮುಂತಾಗಿ ವಚನಕಾರರಲ್ಲದೆ ಆ ಕಾಲದ ಜನಪದ ಕವಿಯೊಬ್ಬ ಹೃದಯಸ್ಪರ್ಶಿಯಾಗಿ ತ್ರಿಪದಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಡಿದ್ದಾನೆ.)

ಹರಳಯ್ಯನವರು ಈ ಚಮ್ಮಾವುಗೆಗಳನ್ನು ಒಯ್ದು ಬಸವಣ್ಣನವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಾಗ, ಅವರು ಭಾವಪರವಶರಾಗಿ ಆ ಚಮ್ಮಾವುಗೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ತಲೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು 'ಇವು ದೇವರ ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳು' ಎಂದರು. ಆ ಸಂದರ್ಭದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನವರು –

"ನಿಮ್ಮ ಶರಣರ ಚಮ್ಮಾವುಗೆಗೆ ಪೃಥ್ವಿ ಸಮಬಾರದು;
ಸರಿಯಲ್ಲ ನೋಡಾ.
ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ,
ನಿಮ್ಮ ಶರಣರ ಚಮ್ಮಾವುಗೆಗೆ !"

ಎಂದು ಗೌರವದಿಂದ ಭಕ್ತಿವಶರಾಗಿ ನುಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ಹರಳಯ್ಯ ದಂಪತಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಈ ಚಮ್ಮಾವುಗೆಗಳಿಗೆ ದೇವರ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದ ಈ ಪೃಥ್ವಿ ಸಮ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಬಸವಣ್ಣನವರು ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಹರಳಯ್ಯ ದಂಪತಿ ಎಂಥ ಪವಿತ್ರ ಜೀವಗಳು ಎಂಬುದರ ಅರಿವಾಗುವುದು. ಅವರು ಬಸವಣ್ಣನವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಕಲಾತ್ಮಕ ಚಮ್ಮಾವುಗೆಗಳು ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸೇಡಂ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಬಿಜನಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿವೆ. ಬಸವಣ್ಣನವರು

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿದ ಇನ್ನೊಂದು ಚರವಸ್ತು ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿಲ್ಲವಾದ ಕಾರಣ ಈ ಚಮ್ಮಾವುಗೆಗಳು ಅಮೂಲ್ಯವಾಗಿವೆ.

ಸಮಗಾರ ಹರಳಯ್ಯನವರು, ಬಸವಣ್ಣನವರ ಜೀವ ಸಂಕುಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರಾದರು. ಮುಂದೆ ಅವರ ಮಗ ಶೀಲವಂತನಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮಧುವರಸರ ಮಗಳು ಲಾವಣ್ಯಳ ಜೊತೆ ಮದುವೆಯೂ ಆಯಿತು. ಬಸವಣ್ಣನ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ವರ್ಣಸಂಕರವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಮನುವಾದಿಗಳು ರೊಚ್ಚಿಗೆದ್ದರು. ಸಮಗಾರ ವರನಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಧರ್ಮಬಾಹಿರವಾದ ವಿಲೋಮ ವಿವಾಹ ಎಂದು ಕಲ್ಯಾಣದ ದೊರೆ ಬಿಜ್ಜಳನ ಕಿವಿ ಚುಚ್ಚಿದರು. ಕಣ್ಣು ಕೀಳಿಸಿಕೊಂಡು ಎಳೆಹೂಟೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಅನುಭವಿಸಿದ ಹರಳಯ್ಯ ಮತ್ತು ಮಧುವರಸರು ಹುತಾತ್ಮರಾದರು. ಸಂಪ್ರದಾಯವಾದಿಗಳಿಂದಾಗಿ ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಶರಣರ ಹತ್ಯಾಕಾಂಡವಾಯಿತು. ಸಹಸ್ರಾರು ವಚನಕಟ್ಟುಗಳು ಬೆಂಕಿಗೆ ಆಹುತಿಯಾದವು ಎಂಬುದು ಈಗ ಇತಿಹಾಸ.

ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಒಂದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು, ಅದುಸಕಲ ಮಾನವರನ್ನು ವಿಮೋಚನೆಗೊಳಿಸುವಂಥ ಬಸವಕ್ರಾಂತಿಗೆ ದಲಿತರ ಒಂದು ಉತ್ಪನ್ನ ಈ 'ಚಮ್ಮಾವುಗೆ' ಮುನ್ನಲೆಯಾಗಿಯೋ, ಹಿನ್ನಲೆಯಾಗಿಯೋ ಹೇಗೋ ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದು ! ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ದಲಿತರ ಯಾವೊತ್ತಿನ ದುರಿತ ಕಾಲದ ಪರಿವರ್ತನೆಗೆ ಈ 'ಚಮ್ಮಾವುಗೆ' ಅಸ್ತ್ರವೂ ಆಗಬಹುದು, ಕಾರಣವೂ ಆಗಬಹುದು, ದ್ಯೋತಕವೂ ಆಗಬಹುದು ಅಲ್ಲದೆ ಶಕ್ತಿಯೂ ಆಗಬಹುದು ಎಂಬಂತಹ ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವ ಗ್ರಹಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕಥೆಗಾರರು ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಾಗಿ ಬಳಸಿರಬೇಕು ಇಲ್ಲವೇ ಚಲಾಯಿಸಿರಬೇಕು ಎಂದೆನಿಸುತ್ತದೆ.

'ಚಮ್ಮಾವುಗೆ'ಯ ಒಡಲಾಳ

ಕಥೆಗಾರರ ಕಲಬುರಗಿ ಪರಿಸರದ ಹೊಂಗೇನಹಳ್ಳಿ. ಅಲ್ಲಿನ ಎರಡು ದಲಿತ ಸಮುದಾಯದ ಕುಟುಂಬಗಳು. ಚಲುವಜ್ಜ ಮತ್ತು ಮಾದಜ್ಜರೆಂಬ ಎರಡು ಹಿರಿಜೀವಗಳೇ ಆ ಎರಡು ಕುಟುಂಬದ ಕೇಂದ್ರಗಳು. ಅದರಲ್ಲಿ ಚಲುವಜ್ಜ, ತನ್ನ ಹಿರಿಕರಿಂದ ಬಂದ ಅಲ್ಪ ಜಮೀನು ಅದರ ಉಳುಮೆಯನ್ನು ನಂಬಿಕೊಂಡ ಜೀವ. ಇನ್ನು ಮಾದಜ್ಜನಿಗೆ ತನ್ನ ಹಿರಿಯರಿಂದ ಅಂತಹ ಯಾವುದೇ ಸೌಲಭ್ಯ ದಕ್ಕಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ವಂಶಪಾರಂಪರೆಯ ಪಾದರಕ್ಷೆ ಹೊಲಿಯುವ ವೃತ್ತಿಯನ್ನೇ ನಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಇಲ್ಲಿ ಚಲುವಜ್ಜ ಏನೋ ಕಷ್ಟಬಿದ್ದು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ವಿದ್ಯಾವಂತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಹೊರದೇಶಕ್ಕೂ ಕಳಿಸಿ ಆಧುನಿಕ ದುಡಿಮೆಗೆ ತೊಡಗಿಸಿದ್ದ. ಮಾದಜ್ಜನಿಗೆ ಈ ದೆಸೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇರುವೊಬ್ಬ ಮೊಮ್ಮಗನನ್ನು ಈಗ ಶಾಲೆ ಮುಖ ಕಾಣಿಸಿರುವನು. ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದೇ ವಯೋಮಾನದವರು, ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೂ ಗೆಳೆಯರಾಗಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲೋ ಒಂದು ಕಡೆ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಅನುಕೂಲತೆ ಬಂದೊಡನೆ ಚಲುವಜ್ಜನಲ್ಲಿ ಮೇಲಿರಿಮೆ ತಗುಲಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಇದ್ದಕ್ಕೆ ಪುಷ್ಟಿನೀಡುವಂತೆ, ತನ್ನ ಮನೆಯ ಹಿರಿಯರ ಪೂಜೆಗೆ ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಭಜನೆ ಮೇಳಕ್ಕೆ ಖುದ್ದು ತಾನೇ ಹೋಗಿ ಕೆಳಗಿನಕೇರಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮಾದಜ್ಜನನ್ನು ಕರೆಯದೇ,ಅಳಿಯನೂ ಆಳು ಮಗನೂ ಆಗಿದ್ದ ರಾಜುನನ್ನು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಇದನ್ನು ಮೊದಲೇ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿರುವಂತಿದ್ದ ಮಾದಜ್ಜನು ತನ್ನ ಪತ್ನಿ ಗಂಗಜ್ಜಿ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷಿಸದೇ ಭಜನಾ ಮೇಳಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದ. ಎಷ್ಟೋ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಇಬ್ಬರದು ಮುಖಾಮುಖಿ ಆಗಿತ್ತು. ಒಂದು ಕಡೆ ಒಂಚೂರು ಉತ್ತಮಸ್ಥ ದಲಿತ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಮೇಲಿನಕೇರಿಯ ಚಲುವಜ್ಜ. ಇನ್ನೊಂದುಕಡೆ ಅದೇ ಬಡತನವನ್ನೇ ಆಸ್ತಿಯಾಗುಳ್ಳ ಮತ್ತೊಂದು ದಲಿತ ಸಮುದಾಯದ ಕೆಳಗಿನಕೇರಿಯ ಮಾದಜ್ಜ. ಭಜನೆಯಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಹಾಡು ಹೇಳಿದರೂ, ಅದರಲ್ಲಿ ಚಲುವಜ್ಜ ಎಂದಿನಂತೆ ತನ್ನ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದ. ಮರುಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮಾದಜ್ಜ ವಾಪಾಸು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಸಾಗುವೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ, ಅವನ ಮೊಮ್ಮಗನ ಬಳಿ ಚಲುವಜ್ಜನು 'ಕೂಡಿ ಬಾಳುವಿಕೆ'ಯ ತನ್ನ ಅಂತಃರಂಗವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಸಿದ್ದನು. ಮುಂದೆ ಮೊಮ್ಮಗನು ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ಚಲುವಜ್ಜ ಭಜನೆಯ ನಡುವೆ ಹೇಳಿದ್ದ ಡೋಂಬಿರಾಜನ ಕಥೆಯನ್ನು ತನ್ನಜ್ಜಿ ಗಂಗಜ್ಜಿಗೆ ರಾತ್ರಿ ಮಲಗುವ ಮುನ್ನ ಹೇಳುವನು. ಮೇಲ್ವರ್ಗದವರು ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ದಲಿತರನ್ನು ತುಳಿಯುತ್ತಾ ಬರುವುದನ್ನು ಸಶಕ್ತವಾಗಿ ಆ ಕಥೆ ಧ್ವನಿಸಿತ್ತು. ದಲಿತರ ಉಪಜಾತಿಗಳ ನಡುವೆಯೇ ಇಂದು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ತಿಕ್ಕಾಟ, ಒದ್ದಾಟಗಳನ್ನು ಕಥೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೊಮ್ಮಗನಿಗೆ ಗಂಗಜ್ಜಿ ಬುದ್ಧಿಮಾತು ಹೇಳುವಳು. ದಲಿತ ಸಮುದಾಯಗಳು, ಉಪಸಮುದಾಯಗಳು ಮೇಲ್ಜಾತಿಗಳ ಕುತಂತ್ರಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗದೇ, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಒಡಕನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿಕೊಳ್ಳದೇ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ, ಶಿಕ್ಷಣದ 'ರೆಂಪಗಿ'ಯನ್ನಿಡಿದು ಮುಂದೆ ಸಾಗಬೇಕಾದ ದಾರಿಗೆ 'ಚಮ್ಮಾವುಗೆ'ಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ತುರ್ತನ್ನು ಸಾರುವ ಸಂದೇಶದ ಭಾಷಣವನ್ನು ಕನಸಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಮೊಮ್ಮಗನಿಗೆ ಗಂಗಜ್ಜಿ ಆ ಹೆಜ್ಜೆಗೆ ಶಕ್ತಿ ತುಂಬಲು ರೊಟ್ಟಿ ಮಾಡಿಕೊಡುವಲ್ಲಿಗೆ ಕಥೆ ಸಮಾಪ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಅ. ದಲಿತ ಸಮುದಾಯಗಳೊಳಗಿನ ತಿಕ್ಕಾಟಗಳು

ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯು ದಲಿತರನ್ನು ಜರ್ಜರಿತರನ್ನಾಗಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ದಲಿತರ ಈ ದುರ್ದೆಶೆಗೆ ಅದು ನೇರವಾಗಿ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಅಮಾನುಷ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅನೂಚಾನಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿತು. ಪಶುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಕಡೆಯಾಗಿ ದಲಿತರನ್ನು ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಲಾಯಿತು. ಆ ಜಾಢ್ಯವನ್ನು ತೊಲಗಿಸಲು ಅನೇಕ ಮಹನೀಯರು ಶ್ರಮಿಸಿದರೂ ಅದಕ್ಕೊಂದು ತಾರ್ಕಿಕ ಇತಿಶ್ರೀ ಹಾಡಲು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ರವರೇ ಬರಬೇಕಾಯಿತು. ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಕಾನೂನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿದರು. ಆ ಮೂಲಕ ದಲಿತರಿಗೆ ಎಲ್ಲರಂತೆ ಒಂದು ಗೌರವದ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟರು.

ವಿಪರ್ಯಾಸವೆಂದರೆ, ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಕಲ್ಪಿಸಿದ ಸಂವಿಧಾನದ ಮೀಸಲಾತಿ, ಸಮಾನ ಶಿಕ್ಷಣ ಮುಂತಾದ ಸವಲತ್ತಿನಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಾದ ದಲಿತ ಸಮುದಾಯಗಳು. ಇನ್ನು ಬೆಳಕುಕಾಣದ ತಮ್ಮದೇ ದಲಿತ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು, ಉಪ ದಲಿತ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಕೈಹಿಡಿದು ನಡೆಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆ ರೀತಿ ಮಾಡದೇ, ಉನ್ನತಸ್ತರದವರ, ಮೇಲ್ಜಾತಿಗಳ ಮೇಲಿರಮೆ ಎಂಬ ಜಾಢ್ಯವನ್ನು ಅಂಟಿಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಸಹವರ್ತಿ ದಲಿತ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನೇ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣುವುದು. ಮೇಲ್ವರ್ಗದವರ ಕುತಂತ್ರ ರಾಜಕೀಯಕ್ಕೆ ದಾಳಗಳಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಕಳವಳಕಾರಿಯಾಗಿದೆ.ಈ ಮೇಲಿರಿಮೆ ಎಂಬುದು ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಪ್ರಾಯೋಜಿತ ಫಲಾನುಭವಿಯಾದ ಚಲುವಜ್ಜನು ತನ್ನ ಮನೆಯ ಭಜನೆ ಮೇಳಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೂ ಗೆಳೆಯ, ಸಹವರ್ತಿ ಅಲ್ಲದೆ ತನ್ನಂತೆ ಬೇರೊಬ್ಬ ದಲಿತ ಸಮುದಾಯದವನು ಆದ ಮಾದಜ್ಜನನ್ನು ಖುದ್ದು ಕರೆಯಲು ಹೋಗದೆ ತನ್ನ ಆಳು ರಾಜುನನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವಾಗ ಆತನ ಮಡದಿ ಅಂಬಜ್ಜಿ "ಅಲ್ಲ ! ಮಾದಪಣ್ಣ ನಿನ್ನ ವಾರಗ್ಯಾಂವ ಅದಾನ, ನೀನ ಹೋಗಿ ಕರ್ದರ ಏನಾಗತ್ತಿತ್ತು." ಎಂದು ಹೇಳುವ ಮಾತಲ್ಲಿ ಅದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಚಲುವಜ್ಜ "ಅಂವ ನನ್ನ ಮಾತ ಮೀರಾಂಗಿಲ್ಲೇಳು. ರಾಜು ಹೋಗಿ ಕರಿತಾನ. ಬರ್ತಾನೇಳು." ಎನ್ನುವ ಆತನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಸಮಾಗಾರ ಮಾದಜ್ಜನಿಗಿಂತ ತನ್ನ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ. ಅವನು ಕಡುಬಡವ ತನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮೀರಿ ಬರದಿರುವ ದುಸ್ಸಾಹಸ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಧೋರಣೆ ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿದೆ.

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಆದರೂ, ರಾಜು ತನ್ನ ಕರೆಯಲು ಬಂದಾಗ ಮಾದಜ್ಜ "ಅಂವ ದೊಡ್ಡಾಂವ ಆಗ್ಯಾನ, ಮಗಾ ಹೊರಗಿನ ದೇಶಕ್ಕ ಹೋಗ್ಯಾನ ನೋಡು ಅವನ ಕರ್ಯಾಕ ಬಂದ್ರ ಸಣ್ಣಾಂವ ಆಗತಾನ ಅದಕ್ಕ ನಿನಗ ಕಳಿಶ್ಯಾನೇನಪ್ಪ" ಎಂದು ಸಿಟ್ಟಾಗುವುದರ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ಅಸಹನೆಯನ್ನು ಹೊರಹಾಕುವನು. ಬಾಲ್ಯದ ಗೆಳೆಯರಾಗಿದ್ದರೂ ಊರಲ್ಲಿ ಬೇರು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಜಾತಿ ರಾಜಕೀಯ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ, ಆ ಜಾತಿ ಮೇಲು ಈ ಜಾತಿ ಕೀಳು ಮುಂತಾದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಚಲುವಜ್ಜ ಮತ್ತು ಮಾದಜ್ಜನ ಗೆಳೆತನ ಬಿರುಕು ಬಿಟ್ಟು ಮಸುಕು ಕವಿದಿರುವುದನ್ನು ಮನಗಂಡಿದ್ದ ಆತನ ಹೆಂಡತಿ ಗಂಗಜ್ಜಿ "ಎಟ್ಟೇ ಆದ್ರೂ ನೀವು ನೀವು ವಾರಿಗೆವ್ರು, ಬಿಡಾಕ ಹೆಂಗ ಬರ್ತದ, ರಾಜು ನೀ ಹೊಗೆಪ್ಪ ಬರ್ತಾರಂತ ಹೇಳು" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಅದನ್ನು ಶಮನ ಮಾಡಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಾಳೆ.

ದಲಿತ ಸಮುದಾಯಗಳೊಳಗೆ ಹೆಚ್ಚಿದ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯೆಂಬ ಅಂಟು ಜಾಢ್ಯ ಮತ್ತು ಅದರ ಹಿಂದಿನ ಕುತಂತ್ರವನ್ನು ಗಂಗಜ್ಜಿ ಮೊಮ್ಮಗನಿಗೆ ಮಲಗುವ ಮುಂಚೆ "ಹೌದಪ್ಪ ಅನಾದಿ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಈ ವೈರತ್ವ ಮ್ಯಾಲಿನಕೇರಿ, ನಮ್ಮ ಕೇರಿ ನಡುವ ನಡಕೊಂಡ ಬಂದದ. ಆದರ ಅವು ಈಗ ನಮಗ ಅನ್ನಾ ಹಾಕಂಗಿಲ್ಲ, ತಮಾ ಅದಕ್ಕ ಅವೆಲ್ಲ ನೀ ತೆಲ್ಯಾಗ ಹಾಕ್ಕೊಬ್ಯಾಡ. ನಾ ! ನೀ ! ಅಂದೇ ನಮ್ಮ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಜಾತಿಯವರು ಹಾಳಾಗ್ಯಾರ, ಇವೆಲ್ಲ ಬ್ಯಾರೆಯವರು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿ ಇವ ದೊಡ್ಡುಮಾಡಿ ನಮಗ ಜಗಳಾ ಹಚ್ಚಿ ಮೋಜಾ ನೋಡ್ಲಾಕ ಹತ್ಯಾರ, ಅವೆಲ್ಲ ತೆಲ್ಯಾಗ ಹಾಕೋಬ್ಯಾಡ...." ಎಂದು ಹೇಳುವ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ದಲಿತರ ಏಳ್ಗೆಯನ್ನು ಸಹಿಸದ ಮೇಲ್ವರ್ಗದವರ ಕುತಂತ್ರ ಬಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ದಲಿತರ ಒಗ್ಗಟ್ಟನ್ನು ಒಡೆದು ತಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ಬೇಳೆ ಬೇಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರ ನರಿಬುದ್ಧಿ, ಮುಂದೆ ಮಾದಜ್ಜನ ಮೊಮ್ಮಗನು ಕಂಡು ಕೊಳ್ಳುವ "ಹೌದಲ್ಲ ನಾವೆಲ್ಲ ಜಾಂಭವ ಸಂಘ, ಅಂಥಾ ಸಂಘ ಇಂಥ ಸಂಘ ಅಂತ್ಹೇಳಿ ಸುಮ್ಮ ಸುಮ್ಮನೆ ಹಾಳಾಗಕ ಹತ್ತಿವಲ್ಲಾ, ಮೊದಲ ಚಲುವಜ್ಜ, ಮಾದಜ್ಜ ಅಂದ್ರ ದೇಹ ಎರಡು ಜೀವ ಒಂದಿದ್ದಾಂಗ ಇದ್ರು. ಇವತ್ತ ನೋಡದ್ರ ನಾವೇ ಬೇರೆ, ಅವ್ರೇ ಬೇರೆ ಆಗಿದೇವು, ಊರವರು ಅವರಿಗೂ ಮುಟ್ಸಕೊಳ್ಳಾಂಗಿಲ್ಲ, ನಮಗೂ ಮುಟ್ಸಕೊಳ್ಳಾಂಗಿಲ್ಲ. ಮ್ಯಾಲಿನವರ ಕಣ್ಣಾಗ ನಾವು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರೇ, ಅವ್ರು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರೇ" ಎಂಬಲ್ಲಿ ಅದು ಮನದಟ್ಟಾಗುತ್ತದೆ.

ಆ. ದಲಿತರನ್ನು ಭೂರಹಿತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದರ ಹಿಂದಿನ ಮರ್ಮ

ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಮೇಲ್ವರ್ಗದವರು ದಲಿತರನ್ನು ಭೂಸಾಗುವಳಿಯಿಂದ ಅದರ ಮಾಲಿಕತ್ವದಿಂದ ಹೇಗೆ ವಂಚಿಸುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬುದನ್ನು ಕಥೆಯೊಳಗೆ ಬರುವ ಪುರಾಣಕಾಲದ ಡೋಂಬಿರಾಜನ ಕಥೆ ರೂಪಕವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವುದಲ್ಲದೆ ತುಂಬಾ ಶಕ್ತಿದಾಯಕವಾಗಿ ಧ್ವನಿಸುತ್ತದೆ. ಮಾತಂಗ ವಂಶದವನಾಗಿದ್ದ ಅಲ್ಲಿಯ ಅಜ್ಜನ ತಂದೆಯ ಕಾಲನ್ನು ಡೋಂಬಿರಾಜನ ಗೂಳಿಯು ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತುಳಿದು ಮುರಿದ ಪ್ರಸಂಗವಂತೂ ಉನ್ನತಸ್ತರದವರು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೂ ನಡೆಸುತ್ತಾ ಬಂದ ದಲಿತರ ಮೇಲಿನ ದೌರ್ಜನ್ಯದ ಭೀಕರತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ. ಆ ಗೂಳಿಯ ಸೊಕ್ಕನ್ನು ಅಡಗಿಸುವ ಮಾತಾಡುವ ಅಜ್ಜನ ತಂದೆಯ ಮಾತಿಗೆ ಆ ಗೂಳಿ "ನಿನ್ನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಸಾಯೋದಾ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಮಾತು. ಅದು ನಿನ್ನ ಕನಸು, ನಿನ್ನ ಕೈಯಾಗ ನನ್ನ ತೊಗಲಿನ ಸಣ್ಣ ಚೂರು ಸಿಗಾಂಗಿಲ್ಲ" ಎನ್ನುವ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಂತ ನೆಲದ ಉಳುಮೆಯಿಂದ ದಲಿತರಿಂದ ಯಾಕೆ ದೂರೀಕರಿಸಲಾಗಿತ್ತು ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ದಲಿತರು ಸ್ವಂತ ಉಳುಮೆ ಮಾಡಿದರೆ ತಮ್ಮಂತೆ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸಬಲರಾಗುವರು ಆಗ ಅವರನ್ನು ತಮ್ಮ ಜೀತದಾಳುಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುವುದು ಎಂಬ ಸತ್ಯ ಗೋಚರವಾಗುವುದು.

ಹೀಗೆ ಭೂಮಿಯ ಕನಸನ್ನು, ಅಕ್ಷರದ ಕನಸನ್ನು, ಸಮಾನತೆಯ ಕನಸನ್ನು ಕಾಣಲೂ ಸಹ ಆಗದಂತೆ ಪುರಾಣಕಾಲದಿಂದಲೂ ನಡೆಸುತ್ತಾ ಬಂದ ವರ್ಣಾಶ್ರಮದ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದ ಪಿತೂರಿಯು ಆ ಮೂಲಕ ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಮುಂದೆ ರಾಜನು ಯುವರಾಜನಿಗೆ "ನೀನು ಮತ್ತ ನಿನ್ನ ವಂಶದವರು ಸದಾ ಶ್ರಿಮಂತರಾಗಿರಬೇಕು, ಭೂಮಿ ಒಡೆಯರಾಗಿರಬೇಕಂದ್ರ, ನಾ ಸತ್ತ ಮ್ಯಾಲ ನನ್ನ ತೊಗಲ ಮಾತಂಗ ವಂಶದವರಿಗಿ ಕೊಡಬಾರ್ದು, ಕೊಟ್ಟೆಂದ್ರ ನೀ ದರಿದ್ರನಾಗತಿ ಸಂಪತ್ತೆಲ್ಲ ಕಳಕೊಂಡು ಬಡವನಾಗತಿ" ಎಂದು ಹೇಳುವಲ್ಲಿ ದಲಿತರನ್ನು ಭೂರಹಿತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಕೇವಲ ಜೀತಕ್ಕಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ಸಂಚು ಬಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಇ. ಶಿಕ್ಷಣವೇ ದಲಿತರ ಉದ್ಧಾರಕ

ದಲಿತರು, ಮಹಿಳೆಯರನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಒಟ್ಟಾರೆ ಎಲ್ಲಾ ದಲಿತ ಸಮುದಾಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣವೇ ಪರಿಹಾರಕ ಎನ್ನುವುದು ಕಥೆಯ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಅಲ್ಲದೆ ಅಂತರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗಾಮಿಯಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಚಲುವಜ್ಜನ ಸ್ಥಿತಿ ಬದಲಾವಣೆಗೆ, ಆತನ ಅಹಂಭಾವಕ್ಕೆ, ಗರ್ವ ಅಭಿಮಾನಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷಣ ನೇರ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. "ಹೊಲ ಮನಿಯ ಪರವಾ ಇಡಲಾರದೆ ಸಾಲ ಸೂಲ ಮಾಡಿ ಮಗನ್ ಓದಿಸಿ ಕೀರ್ತಿ ಏಳ ಸಮುದ್ರ ದಾಟಿ ಹೋಗುವಂಗ ಮಾಡ್ಯಾನಾ ನೋಡ್ರಪಾ" ಎಂದು ಆತನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದ್ದ ಭಜನೆ ಮೇಳಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದ ಜನರು ಮಾತನಾಡುವಲ್ಲಿ ಅದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಮಾದಜ್ಜನನ್ನು ಕರೆಯಲು ವಾರೆಗೆಯ ಚಲುವಜ್ಜ ಹೋಗದೇ ರಾಜುನನ್ನು ಕಳುಹಿದಾಗ, ಇದಕ್ಕೆ ಮಾದಜ್ಜ ಸಿಡಿಮಿಡಿಗೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಗಂಗಜ್ಜಿ ಹೇಳುವ "ನೋಡು! ಚಲುವಣ್ಣ ನಿನ್ನ ವಾರಗ್ಯಾಂವ ಹೆಂಗ ಸಂಸಾರ ಮಾಡ್ಯಾನ, ನೀ ಹ್ಯಾಂಗ ಮಾಡೀದಿ" ಎಂಬ ಸಿಡುಕು ಮಾತಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೂಲಕ ಚಲುವಜ್ಜನು ಕಂಡುಕೊಂಡ ಉತ್ತುಮಿಕೆಯನ್ನೇ ತೋರ್ಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಹುಲ್ಲು ತರಲು ಹೋದಾಗ ಗಂಗಜ್ಜಿ ಮೊಮ್ಮಗನಿಗೆ ಅವನ ಕಾಕಾ "ಅಂದ್ರ, ಅದೇ ತಮಾ ಚಲುವಜ್ಜನ ಮಗಾ ಏನ ಓದ್ಯಾನ!" ಎಂದಾಗ "ಏನ ಕಾಕಾ ನೀ ಹೀಂಗ ಕೇಳಾಕ್ಹತ್ತಿ, ನಮ್ಮ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ ಹಳ್ಳ್ಯಾಗ್ಯಾಕ ಜಿಲ್ಲಾದಾಗ ಯಾರೂ ಓದಿಲ್ಲ. ಪುಸ್ತಕಾನು ಬರದಾರ ಕಾಕಾ! ದೊಡ್ಡಸಾಹೆಬ್ರ ಅದಾರ. ನಿನಗ ಗೊತ್ತಿಲೇನ, ಅವರೀಗ ಹೊರಗಿನ ದೇಶಕ್ಕ ಹೋಗ್ಯಾರ ಫಾರೆನ್! ಫಾರೆನ್!" ಎನ್ನುವಲ್ಲಿ ಈಗಿಗಿನ್ನು ಅಕ್ಷರ ಕಾಣುವ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವುದಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಅದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಮುಂದೆ ಅವನ ಕಾಕಾ ಆಡುವ "ತಮಾ ನೀನು ಚಲುವಜ್ಜನ ಮಗನಂಗಾಗಬೇಕಾದರ ಏಟ ವರ್ಸ ಓದ ಬೇಕು, ಏನ ತಮಾ ನಿನ್ಯಾಕ ಹಿಂಗ ಹೇಳ್ತಿ, ನಾ ಇದ್ದಿನಲ್ಲೋ ನನ್ನೆಲ್ಲ ಆಸ್ತಿ ಹೋದ್ರ ಚಿಂತಿ ಇಲ್ಲ. ನನಗರೆ ಯಾರದಾರ ಹೇಳು, ನೀನೂ ಚಲುವಜ್ಜನ ಮಗನಂಗಾಗಬೇಕು." ಎಂಬ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ತುಳಿತಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ದಲಿತ ಸಮುದಾಯಗಳು ಸ್ವಾಭಿಮಾನದ ಬದುಕನ್ನು ಕೊಡುವ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಹಾತೊರೆಯುವುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು.

"ಅನಾದಿ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಬೇರೆಯವರ ಮಾತ ಕೇಳಿ ಹಾಳಾಗಿದ್ದಲ್ದೆ, ಅವ್ರ ಆಳಾಗಿ ದುಡದು ದುಡದು ಸಾಕ್ಯಾಗ್ಯಾದ, ನಮಗೂ ಸ್ವತಂತ್ರ ಬದುಕದ, ನಾವು ಇತರರಂತೆ ಬಾಳಬೇಕಾಗ್ಯಾದ. ಅದಕ್ಕ ನೀವೆಲ್ಲ ಈ ಜಾತಿ ರಾಜಕೀಯ ತೆಲ್ಯಾಗ ಹಾಕ್ಕೊಂಡು ಎಡ ಹೆಚ್ಚು, ಬಲ ಕಮ್ಮಿ! ಅಂತ ಹೊಡದಾಡೋದ್ರಿಂದ ಏನೂ ಸಾಧಿಸ್ಲಿಕ್ ಆಗಾಂಗಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಏನೂ ಇಲ್ದೆ ಹಾಳಾಗಿವಿ. ಕುಲಕ್ ಕೊಡ್ಲಿಕಾಂವ ಮೂಲ ಅಂದಂಗಾಗಿ ನಮ್ಮೌರನ್ನ ನಾವೇ ಹಾಳ ಮಾಡಾಕ್ಹತ್ತೇವಿ. ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ನಾವು ಬಿಡಬೇಕು

ನಮ್ಮನ್ನ ನಾವು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಬೇಕು. ಬಡವರಾಗಿ ಹುಟ್ಟೋದು ಹುಟ್ಟೀವಿ, ಸಾಯುವಾಗ ಬಡವರಾಗಿ ಸಾಯಬಾರ್ದು. ಗುಲಾಮರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಗುಲಾಮರಾಗಿ ಸಾಯುವುದಂತೂ ಅಪರಾಧ. ಅದಕ್ಕ ಎಲ್ಲರ ಮಕ್ಕಳೂ ನನ್ನಂಗ ಓದಿ ಸನ್ಮಾನಕ್ ಪಾತ್ರರಾಗಬೇಕು." ಎಂದು ಮಾದಜ್ಜನ ಮೊಮ್ಮಗನು ಕನಸಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಈ ಭಾಷಣದ ನುಡಿಗಳು ದಲಿತರ ಸರ್ವ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷಣವೇ ಸೋಪಾನವೆಂಬುದನ್ನು ಶಕ್ತಿಯುತವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವೆಂಬಂತೆ ಗಂಗಜ್ಜಿ "ಅದಕ ಅಪಾ! ನೀ ಓದಿ ದೊಡ್ಡ ಸಾಹೇಬ ಆಗು. ಅದ ನಿನ್ನ ಬಾಳಿಗಿ ಬೆಳಕ ನೀಡತೈತಿ. ಇದೆಲ್ಲ ಇದ್ದೇ ಇರ್ತದ. ಇಂದಲ್ಲ ನಾಳೆ ಕಡಮಿ ಆಗ್ತದ. ಈ ಓಣ್ಯಾನ ಜಂಜಾಟ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡು. ತಮ್ಮಾ! ನಾಳಿಗಿ ನೀ ಹೊಂಟ ಬಿಡು." ಎಂದು ಮೊಮ್ಮಗನನ್ನು ಹುರಿದುಂಬಿಸುವುದು, ದಲಿತರಿಗೆ ಇರುವ ಏಕೈಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸಾಧನವೆಂದರೆ ಅದು ಶಿಕ್ಷಣವೇ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯಾವುದೂ ಅಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ಶತಶತಮಾನಗಳಿಂದಲೂ ಬದುಕನ್ನೇ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳದ ದಲಿತರಿಗೆ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಕಂಡುಕೊಂಡ ಹಾಗೂ ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಾರ್ಗ ನಿಜಕ್ಕೂ ಸ್ತುತ್ಯಾರ್ಹ.

ಪರಿಸಮಾಪ್ತಿ

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ, ಸಮಕಾಲೀನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದಲಿತ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿನ ಜ್ವಲಂತ ಘರ್ಷಣೆಗಳನ್ನು, ಅದರ ಹಿಂದಿನ ಆಳ–ಅಗಲಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವುದಲ್ಲದೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಸಹ ಕಥೆ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಯಾವೊತ್ತು ದಲಿತರ ಏಳ್ಗೆಗೆ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಮಾರ್ಗವೇ ಅಂತಿಮ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಾರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಯಾವುದೇ ಆರ್ಥಿಕ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಪಿತ್ರಾರ್ಜಿತವಾಗಿ ಹೊಂದಿರದ ದಲಿತರ ಬದುಕಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣವೇ ಅವರಿಗಿರುವ ಏಕೈಕ ಸಾಧನ, ಸಂಪನ್ಮೂಲವೆಂಬುದನ್ನು ಸಾರುತ್ತದೆ. ಕಥೆಯು ಪುರಾಣಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ತೋರಿ, ಸ್ವಪ್ನ ತಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಂದುಗಾಣಿಸಿ, ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಪರ್ಯಾವಸನವಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಮೂಲಕ ದಲಿತರು ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಜೀವನ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಬೇಕಾದ ಸಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಅವರಿಗೆ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ದಲಿತರ ಒಳಬೇಗುದಿಯನ್ನು ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದ ಕಲಬುರಗಿ ಪರಿಸರದ ದಲಿತರ ಆಡುನುಡಿ ತುಂಬಾ ಶಕ್ತವಾಗಿಯಲ್ಲದೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿದೆ. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಅಲ್ಲಿನ ಗ್ರಾಮ್ಯಭಾಷೆ ಹಿನ್ನಲೆಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ದಲಿತ ಜೀವನ, ಕಥೆಯನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟೂ ಧ್ವನಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿಸಿದೆ.ಉಳಿದಂತೆ, ಪೋತೆಯವರ ಕಥೆಗಳ ವಸ್ತುವಿನ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಮುದಾಯ ಓದಿಕೊಂಡು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು, ಉಳಿದ ಸಮುದಾಯದ ಓದುಗರ ಪಾಲಿಗೆ ಅಲ್ಪ ಕಹಿಯಾಗಬಹುದು.ಹೆಚ್ಚೆಚ್ಚು ಕಲಾತ್ಮಕವಾದಷ್ಟು ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಗಿತನ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ಲೇಖಕನ ಚೌಕಟ್ಟು ಮೀರಿ ಕಥಾಜಗತ್ತಿನ ವಿಸ್ತಾರತೆ ಮೆರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯತೆ ಇರುತ್ತದಲ್ಲದೆ,ಅವರ ಕಥನ ಕ್ರಮ ದೂರ ಹರಿಯುವ ನದಿಯಾಗುವ ಜೊತೆಗೆ ಇನ್ನು ಆಳಕ್ಕಿಳಿಯಬಲ್ಲ ಶಕ್ತಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬಂತಹ ಮಿತಿಗಳು ಏನೇ ಇದ್ದರೂ,'ಚಮ್ಮಾವುಗೆ' ಕಥೆ ಅದು ಹೇಳಬೇಕಾದುದನ್ನು ಹೇಳಿ ಅಷ್ಟೇ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಮುಗಿಯುತ್ತದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- **ಪ್ರೊ. ಎಚ್.ಟಿ.ಪೋತೆ. ಕಥಾ ಸಂಕಲನ (2020) :** ಚಮ್ಮಾವುಗೆ ಕಥೆ–ಕಾಲದ ಕೆಂಡಗಳ ನಡುವೆ – ದಶಕದ ಸಣ್ಣ ಕಥೆಗಳು, ಬೆಂಗಳೂರುಸಪ್ನ ಬುಕ್ ಹೌಸ್.
- **ಪ್ರೊ. ಎಚ್.ಟಿ.ಪೋತೆ (2022) :** ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಭಾರತ, ಬೆಂಗಳೂರು ಸಪ್ನ ಬುಕ್ ಹೌಸ್.
- **ನಿಮ್ಮ ಶರಣರ ಚಮ್ಮಾವುಗೆ (2017) :** ರಂಜಾನ್ ದರ್ಗಾ, ವಚನ ಬೆಳಕು ಅಂಕಣ ಬರಹ, ವಾರ್ತಾಭಾರತಿ ಪತ್ರಿಕೆ.

■■

– 36ನೇ ಪುಟದಿಂದ ಮುಂದುವರೆದುದು

ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಇದರ ವರ್ಣನೆ ಇರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಹೊಯ್ಸಳಸೆಟ್ಟಿಯ ಮಗ ಒಬ್ಬೆಯ ನಾಯಕನ ಬಗೆಗೆ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಅವನು ಮಹಾಸಾಮಂತನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನು ಬಿರುದಾಂಕಿತ ವೈರಿ ಸಾಮಂತರೆಂಬ ಮದ್ದಾನೆಗಳಿಗೆ ಸಿಂಹವಾಗಿದ್ದನು. ಸಾಮಂತರೆಂಬ ಶರಭಗಳಿಗೆ ಬೇರುಂಡನಾಗಿದ್ದನು.

ದೋರಸಮುದ್ರ ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಹೊಯ್ಸಳರಾಜ ವೀರಬಲ್ಲಾಳ ದೇವನು ಅವನನ್ನು ಕರೆದು ವೀಳೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸಂಕಮದೇವನ ಸೇನೆಗೆದುರಾಗಿ ಕಾದಲು ಅಪ್ಪಣೆಯಿತ್ತು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಅದು ತನಗೆ ಮಾಡಿದ ಮಹೋಪಕಾರವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಅವನು ನಡೆದನು. ಈ ಸಾಮಂತನು ನೇರವಾಗಿ ಮುನ್ನುಗ್ಗಿಮಂಡಲಿಕರನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಶತ್ರುವಿನ ಆಯುಧವು ತನ್ನ ಎದೆಗೆ ನಾಟಲು ವೀರಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಅಪ್ಪಿದನು[10].

ಕೆ.ಆರ್. ಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಅಗ್ರಹಾರ ಬಾಚಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ದೊರೆತಿರುವ ಅಮೂಲ್ಯ ಶಾಸನಗಳು ಹೊಯ್ಸಳ ವಂಶದ ರಾಜರುಗಳಿಗೆ ಗರುಡರಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಅವರು ಅವಸಾನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದ ಬಗ್ಗೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಈ ಶಾಸನಗಳು ಗರುಡರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆತ್ಮಾಹುತಿಯ ಬಗೆಗೆ ಒಂದು ಒಳನೋಟವನ್ನು ನೀಡುವುದಲ್ಲದೆ ಸೈನ್ಯ ಹಾಗೂ ಆಡಳಿತ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸೇನೆಗಳ ಬಗೆಗೆ ಮಾಹಿತಿ ದೊರಕುತ್ತದೆ. ಈ ನಿದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಈ ಪಂಥದ ಅನುವಂಶಿಕ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಅಡಿ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

1. Mandya District Gazetter - p. 867
2. E.C. VI Kr. 82 1179. A.D.
3. E.C. VI Kr. 82 P.66
4. E.C. VI Kr. 82. 1179 A.D.
5. E.C. VI - ibid-
6. E.C. VI Kr. 82. P.66
7. E.C. VI B1. 112. 1200 A.D.
8. ಎಂ.ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿ–ಸಮಾಧಿ ಬಲಿದಾನ–ವೀರಮರಣ ಸ್ಮಾರಕಗಳು – ಪುಟ 58–59
9. E.C. VI Kr. 82. 1179 A.D.
10. E.C. VI Kr. 77. 1074. A.D.

■■

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರತಿಫಲನದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು : ಕನ್ನಡ ಸಿನೆಮಾ

✍ **ಡಾ. ಗೋವಿಂದರಾಜು ಕೆ.ಎಂ.,** ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ ಕೇರಳ ಕೇಂದ್ರೀಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಕಾಸರಗೋಡು.
✍ **ಶಭಾನ,** ಸಂಶೋಧಕಿ, ಕುವೆಂಪು ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಮಾನಸ ಗಂಗೋತ್ರಿ ಮೈಸೂರು, ಕರ್ನಾಟಕ

ಕನ್ನಡ ಸಿನಿಮಾ – ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೆಂಬ ಈ ಲೇಖನ ಸಿನೆಮಾ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಇವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ 'ಕನ್ನಡ' ಎಂಬ ಭಾಷಿಕ ಜಗತ್ತಿನ ಕುರಿತಾದ ಕೆಲವು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು, ಇನ್ನು ಕೆಲವು ವಿಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಮುಂದಿಡಲು ಬಯಸುತ್ತದೆ. ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಭಾಗಗಳಿವೆ. ಮೊದಲನೆ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೆಂಬ ಬಹುಚರ್ಚಿತ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಕುರಿತ ಆಧುನಿಕ ವಾಗ್ವಾದಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಎರಡನೇ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸಿನೆಮಾದ ಕ್ವಚಿತ್ತಾದ ಹಿನ್ನೋಟದೊಂದಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಿನಿಮಾ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು ಬೆಸೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನಪದ ಪರಂಪರೆಯ ವರ್ಚಸ್ಸನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮೂರನೇ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಚಿತ್ರಕರ್ತರು ಕನ್ನಡದ ಮಣ್ಣು, ವಾಸ್ತು ಶಿಲ್ಪ, ನಾಡರಸರ ಇತಿಹಾಸ, ನಾಡು–ನುಡಿಯ ಗೌರವಾದರಗಳನ್ನು ಪರದೆಯ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಮರುನಿರೂಪಿಸಿದರು ಎಂಬುದನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಇಂದು ಖಚಿತವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದಾದ ಗಡಿ ರೇಖೆಗಳಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಚರಾಚರಗಳನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಬಹುದಾದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅಳತೆಗೋಲುಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ಕನ್ನಡ ನುಡಿಯನ್ನು, ಆ ನುಡಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಜನರ ಬೇರೆ–ಬೇರೆ ಬಗೆಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅವರ ಸೃಜನಶೀಲ ಸೃಷ್ಟಿಗಳನ್ನು ಇದಂಮಿತ್ಥಂಯೆಂದು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುವ ಯಾವುದೇ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಮೂರ್ತ ಸ್ವರೂಪದ್ದಾದರೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಬಹುರೂಪಿಯಾದದ್ದು ಮತ್ತು ಚಲನಶೀಲವಾದದ್ದು. ಈ ಚೈತ್ಯನ್ಯ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ, ಕನ್ನಡ ನಾಡು, ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎಂಬ ಸಂಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೈದೋರಿದ್ದು ಅದರ ಆಕಾರವನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕನ್ನಡದ ನಿಡಿದಾದ ಪರಂಪರೆಯ ಕುರಿತು ನಾವು ಅನುಸಂಧಾನ ನಡೆಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

'ಸಂಸ್ಕೃತಿ' ಮತ್ತು 'ಸಿನೆಮಾ' ಇವೆರಡೂ ಪದಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿದ್ದು ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ. ಪಶ್ಚಿಮದ ದೇಶಗಳು ವಸಾಹತು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಪೂರ್ವರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಕಡೆಗೆ ಬಂದಾಗಲೇ 'ಸಂಸ್ಕೃತಿ' ಎಂಬ ಪದ ಅಥವಾ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯೊಂದು ವಾಖ್ಯಾನ, ವಿವರಣೆ, ಚರ್ಚೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದು. "ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡವಾಗಲೀ ಭಾರತವಾಗಲಿ ನಿಭಾಯಿಸಿರುವುದು ಆತ್ಮ ರಕ್ಷಣೆಯ ಒಂದು ಸಾಧನವಾಗಿ ಅದು ತನಕ ಬಹಳ ತೀರ್ವವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಪರಿಭಾವಿಸಿರಲಿಲ್ಲ".[1] ವಸಾಹತ್ತೋತ್ತರ ಕಾಲದ ಪೂರ್ವದಿಂದಲೂ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಂತೆ ಭಾರತ ದೇಶದ ವಿವಿಧ ಭೂಭಾಗಗಳ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಜನ ಸಮುದಾಯಗಳ ಪಾರಂಪರಿಕ ಬದುಕಿನ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು, ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ದಾಖಲಿಸುವ ಕೆಲಸ ನಡೆದದ್ದು ವಸಾಹತು ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ. ಹಾಗಾದರೆ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೆಂಬ ಚರ್ಚೆಯೇ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲವೇ, ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನೂ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ.

"ಯಾವುದೇ ಜನಾಂಗವನ್ನು, ಭೂ–ಭಾಗವನ್ನು ಅಥವಾ ಒಟ್ಟು ಸಮಾಜದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ಅದರ ಸಾಮಾಜಿಕ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದಾದ ಹೆಗ್ಗುರುತುಗಳನ್ನು, ವಿಶೇಷತೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಹುಡುಕಾಟದಲ್ಲಿ ಕಾಣಸಿಗುವ ವಿಭಿನ್ನ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿಯೇ ಆ ಸಮಾಜದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೆಂಬ ಪದವು ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಭಾಷೆಯ 'cultus' (ಕಲ್ಟಸ್) ಪದದಿಂದ 'culture' (ಕಲ್ಚರ್) ಆಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಪದಕ್ಕೆ ಬೇಸಾಯ ಮಾಡು, ಕೃಷಿ ಮಾಡು, ಪರಿಷ್ಕರಿಸು, ಆರಾಧಿಸು ಮುಂತಾದ ಅರ್ಥಗಳಿವೆ. ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞನಾದ ಇ.ಬಿ. ಟೈಲರ್ ತನ್ನ 'ಪ್ರಿಮಿಟೀವ್ ಕಲ್ಚರ್' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಪದ ಮತ್ತು ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಬಗೆಗೆ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಮೌಲಿಕ ಒಳನೋಟಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದವ. ಇವನ ನಂತರ ಕ್ರೋಬರ್, ಮಾರ್ಗನ್, ರಾಲ್ಫ್‌ಬೀಲ್ಸ್, ಮ್ಯಾಥ್ಯೂಆರ್ನಾಲ್ಡ್, ಟಿ.ಎಸ್.ಎಲಿಯೆಟ್, ರೇಮಂಡ್‌ವಿಲಿಯಮ್ಸ್, ಮೊದಲಾದವರು ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಚರ್ಚೆಗೆ ತಮ್ಮ ವಾಗ್ವಾದಗಳ ಮೂಲಕ ಹೊಸ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಡಿ.ವಿ.ಜಿಯವರಿಂದ ಆರಂಭಗೊಂಡ ಈ ಚರ್ಚೆ ಶಂಬಾ ಜೋಷಿಯವರಿಂದ ತೊಡಗಿ ಡಿ.ಆರ್. ನಾಗರಾಜ್, ಕೆ.ವಿ.ಸುಬ್ಬಣ್ಣ, ಜಿ.ರಾಜಶೇಖರ, ಕೆ.ವಿ ನಾರಾಯಣ, ದೇಜಗೌ, ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿ, ಬರಗೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪ, ರಹಮತ್ ತರೀಕೆರೆ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ಚಿಂತಕರಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಬಂತು".[2] ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ವಿವಿಧ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದ್ದಾರೆ

ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಮಾನವ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞನಾದ ಇ. ಬಿ ಟೈಲರ್ "ಒಂದು ಸಮಾಜದ ಸದಸ್ಯನಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ಗಳಿಸಿಕೊಂಡ ಜ್ಞಾನ, ನೀತಿ, ಕಲೆ, ನ್ಯಾಯ, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ನಂಬಿಕೆ, ಮತ್ತಿತರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹಾಗೂ ಅಭ್ಯಾಸಗಳ ಒಟ್ಟು ಮೊತ್ತವನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದು" ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ.[3]

ಕ್ರೋಬರ್ (ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ) "ಕಲಿಕೆಯಿಂದ ಬಂದ ಮತ್ತು ತಲೆಮಾರುಗಳ ಮೂಲಕ ಚಲಿಸುವ ಚಾಲಕ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಸಂಪ್ರದಾಯ, ತಂತ್ರವಿಧಾನ, ಭಾವನೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸುವ ನಡವಳಿಕೆಗಳ ಸಮೂಹವನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದು".[4]

ಚಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿ "ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಒಂದು ಜನತೆಯ ಸಮಗ್ರ ಜೀವನ ವಿಧಾನವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಅದು ಜನತೆ ಒಟ್ಟಾರೆ ಬಾಳುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ಭೂಮಿಯಂತೆ ಜನರಿಗೆ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ನೀಡಿ ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಆಕಾಶವಾಗಿ ನಿಂತು ಆದರ್ಶಗಳ ಕಡೆ ಬೆಳೆಯುವ ಉತ್ತೇಜನವೂ ಆಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಜನತೆಯ ಧರ್ಮ, ಮೌಲ್ಯ, ಕಲೆಗಳು, ಸಾಹಿತ್ಯ, ರಾಜಕೀಯ ವಿಧಾನ, ಉಡುಗೆ–ತೊಡುಗೆ, ಆಹಾರ ವಿಧಾನಗಳು, ಉದ್ಯೋಗ, ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿ, ಕಾನೂನು ಆಚರಣೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ".[5] ಈ ಮೇಲಿನ ಪದ ವಿವರಣೆ–ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳಿಂದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕುರಿತು ವ್ಯಾಪಕವಲ್ಲದೇ ಹೋದರೂ ಪಾಕ್ಷಿಕ ನೋಟ ದೊರಕುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಈ ಪ್ರಬಂಧದ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿರುವ 'ಸಿನಿಮಾ' ಎಂಬ ವಿದ್ಯಮಾನವನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸೋಣ.

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

18ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ (1895) ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ಲೂಮೀಯೆರ್ ಸಹೋದರರಿಂದ ಅಂತಿಮ ರೂಪು ಪಡೆದ ಈ ಸಿನೆಮಾ ಎಂಬ ಯಂತ್ರ–ತಂತ್ರ ಭಾಷೆಯು ಮನುಷ್ಯನ ಭಾವನೆಗಳ ಪ್ರಬಲ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಸಿನೆಮಾ ಭಾಷೆ ಬೆಳೆದದ್ದು ಮಾನವನ ಮನಸ್ಸಿನ ಕ್ರಿಯೆ–ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ನಕಲು ಮಾಡಲು ತಕ್ಕ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡದ್ದರಿಂದಲೇ"[6] ಎನ್ನಬಹುದು. ಪಶ್ಚಿಮದಿಂದ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದ ಸಿನೆಮಾವು 1913ರಲ್ಲಿ ಮೂಕಿಯುಗದಿಂದ ಆರಂಭವಾಗಿ, ದಾದಾ ಸಾಹೇಬ್ ಫಾಲ್ಕೆ, ಆ.ಜಿ. ಟಾನಿಕ್, ಸತ್ಯಜಿತ್ ರೇ, ಋತ್ವಿಕ್ ಘಟಕ್ ಮುಂತಾದ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ನಿರ್ದೇಶಕರ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವೂ ಆಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಿನೆಮಾದ ನವೋದಯದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಿರಂಗ ಭೂಮಿಗಳು ಉಚ್ಛ್ರಾಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿದ್ದವು. ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯು ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಕಲ್ಪಿತ ಬಾಹ್ಯ ರೂಪಗಳನ್ನು ನೀಡಿತು. ಬುದ್ಧ, ಬಸವ, ತುಕಾರಾಮ ಮುಂತಾದವರ ಬಾಹ್ಯ ಚಹರೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದು ರಂಗಭೂಮಿಯೇ ಹಾಗೆ ರೂಪುಗೊಂಡ ಕಿರೀಟಧಾರಿ ಬಸವಣ್ಣ, ಪೇಟ ತೊಟ್ಟ ತುಕಾರಾಮ ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಬಾಹ್ಯ ಗುರುತಿನ ಚಹರೆಯನ್ನು ರಂಗಭೂಮಿಯು ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿತ್ತು. ಅದೇ ಪದ್ಧತಿಯು ಮುಂದೆ ಸಿನೆಮಾದಲ್ಲೂ ಮುಂದುವರಿದು ಅನೇಕ ಕೇಳುಗಬ್ಬಗಳನ್ನು ದೃಶ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಪರದೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿತ್ತರಿಸಿತು. ಕನ್ನಡ ಸಿನೆಮಾದಲ್ಲಿ ಪದೇ–ಪದೇ ಪುನರಾವರ್ತನೆಯಾಗುವ ಮಂಡ್ಯ, ಮೈಸೂರು, ಬೆಂಗಳೂರು ಭಾಗದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಭಾಷೆ, ಪರಿಸರ, ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿಗಳಷ್ಟು ಇತರ ಯಾವುದೇ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕನ್ನಡ ಚಲನಚಿತ್ರವನ್ನು ಆವರಿಸಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಕೇಂದ್ರದ ಸಿನೆಮಾವೇ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನೂ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಿನೆಮಾಕ್ಕೂ ಮೈಸೂರು ಅರಸರಿಗೂ ಒಂದು ಸಂಬಂಧವಿದೆ.

'ರತ್ನಾವಳಿ ಥಿಯೇಟ್ರಿಕಲ್ ಕಂಪನಿ'ಯ "ಎ. ವಿ. ವರದಾಚಾರ್ಯರು ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ 'ನಿರುಪಮಾ' ನಾಟಕವನ್ನು ಆಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಲವು ಬಾರಿ ವಿದೇಶ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿ ಸಿನೆಮಾ ವಿಷಯ ಅರಿತಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಕಂಠೀರವ ನರಸಿಂಹ ರಾಜ ಒಡೆಯರ್‌ರವರು ಕೈಯಿಂದ ಸುತ್ತಿ ಚಿತ್ರ ತೆಗೆಯುವ ಕ್ಯಾಮೆರಾದಿಂದ ಅದನ್ನು ಚಿತ್ರೀಕರಿಸಿದ್ದರು. ಸಂಸ್ಕರಣದ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ವಿದೇಶಿ ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಚಲನಚಿತ್ರರಂಗದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಎ. ವಿ. ವರದಾಚಾರ್ಯರೇ ಮೊದಲ ನಾಯಕನಟ. ಯುವರಾಜ ಕಂಠೀರವ ನರಸಿಂಹರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಅವರೇ ಮೊದಲ ನಿರ್ಮಾಪಕ–ನಿರ್ದೇಶಕ".[7] ಇಂತಹ ಪ್ರಭಾವಳಿಗಳಿಂದ 'ಕನ್ನಡ ಸಿನೆಮಾ' ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೆಂದರೆ ಮೈಸೂರು–ಬೆಂಗಳೂರು ಭಾಗದ ಸಿನೆಮಾವಾಗಿ ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಿನೆಮಾವನ್ನು ಉತ್ತುಂಗಕ್ಕೇರಿಸಿದ 'ವರನಟ ಡಾ. ರಾಜಕುಮಾರ್' ಅವರಿಗೂ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡಭಾಗದ, ಕರಾವಳಿ ತೀರಿದ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಿಕ್ಕ ಅವಕಾಶ ಮತ್ತು ಕಥೆಗಳೇ ಕಡಿಮೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಸಿನೆಮಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಕಡಿಮೆ ಎಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು.

ಕನ್ನಡ ಸಿನೆಮಾ ಪರಂಪರೆಯೊಂದು ಆರಂಭಗೊಂಡ ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಿನೆಮಾಕ್ಕೆ ಅಪಾರ ವಸ್ತು–ವಿಷಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದು ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಚಹರೆಗಳು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳು, ಕನ್ನಡ ಭಕ್ತಿ–ಐತಿಹ್ಯ ಕಥನಗಳು, ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಜಾನಪದ, ನಾಡರಸರ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಕಥನಗಳು, ವಚನ–ಕೀರ್ತನೆ–ತತ್ವಪದಕಾರರು, ಭಕ್ತಿ ಸಂತರು, ನೃತ್ಯ–ಸಂಗೀತ–ಚಿತ್ರಕಲೆ–ಶಿಲ್ಪಕಲೆ, ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಧರ್ಮ ಸಮನ್ವಯಗುಣ, ಕವಿ–ಸಾಹಿತಿಗಳ, ನಾಡು–ನುಡಿ ಪ್ರೇಮ ಮುಂತಾದವು ಕನ್ನಡ ಸಿನೆಮಾವನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ನೆರವಾದವು.

ಇದು ಈ ಪ್ರಬಂಧದ ಕೊನೆಯ ಭಾಗ. ಕನ್ನಡ ಸಿನೆಮಾ–ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಹೇಗೆ ಕೊಡುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿದವು ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಿಂದ ಸಿನೆಮಾ ಉಂಟಾದರೆ ಸಿನೆಮಾದಿಂದಲೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗಿವೆ. ಸಿನೆಮಾ ಮಾಧ್ಯಮವು ಬಿತ್ತರಿಸಿದ ದೈವ ಕಥನ–ಸ್ಥಳ ಮಹಾತ್ಮೆ ಪುರಾಣ ಸಿನೆಮಾಗಳಿಂದ ಅನೇಕ ದೇವಾಲಯಗಳಿಗೆ ಅಪಾರವಾದ ಭಕ್ತವಲಯವೂ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ. ಉತ್ತರ ರಾಜ್ಯಗಳ ಹಬ್ಬ–ಆಚರಣೆಗಳು ದಕ್ಷಿಣರಾಜ್ಯಗಳ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸುಂದರವಾಗಿ ಕಂಡು ಇಲ್ಲಿಯೂ ಅವುಗಳ ಆಚರಣೆ ಆರಂಭವಾಗಿದೆ. ಇಷ್ಟು ಸಂಕೀರ್ಣವಾಗಿರುವ ಸಿನೆಮಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಬೆರೆತು ಉಂಟಾಗಿರುವ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯನ್ನು ಈ ಐದು ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

1. ಪೌರಾಣಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕಥನವಾಹಿಯಾಗಿ ಸಿನೆಮಾ : ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವಾಕ್ಚಿತ್ರಗಳು ಆರಂಭವಾದಾಗ (1933–34) ಮಾತಿನ ಸಿನೆಮಾಗಳಿಗೆ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಆಧಾರವಾಗಿ ನಿಂತದ್ದು ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು. ಅಂದರೆ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಥನಗಳು, ಧಾರ್ಮಿಕ ಗ್ರಂಥಗಳು, ಧಾರ್ಮಿಕ ಸ್ಥಳ ಪುರಾಣಗಳು ಮತ್ತು ಸಂತಭಕ್ತರ ಕಥೆಗಳು. ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ವಾಕ್ಚಿತ್ರಗಳು ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ 'ಭಕ್ತಧ್ರುವ' (ಚಿತ್ರೀಕರಣ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಮೊದಲ ವಾಕ್ಚಿತ್ರ–1933) ಮತ್ತು 'ಸತಿ ಸುಲೋಚನ' (ಮೊದಲು ತೆರೆ ಕಂಡ ವಾಕ್ಚಿತ್ರ– 1934) ಚಲನಚಿತ್ರಗಳೂ ಸಹ ಪೌರಾಣಿಕ ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿಕಥನವನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದ್ದವುಗಳೇ ಆಗಿದ್ದವು.

ಆರಂಭಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಿನೆಮಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪುರಾಣ ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿಕೇಂದ್ರಿತ ಸಿನೆಮಾಗಳೇ ಏಕೆ ನಿರ್ದೇಶಕರ ಆದ್ಯ ಆಯ್ಕೆಗಳೆಂಬಂತೆ ತಯಾರಾಗುತ್ತಿದ್ದವು, ಮತ್ತು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದವು, ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. "ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅದರಲ್ಲೂ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಹಿತ್ಯ–ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಪಂಥ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಯಜಮಾನ ಧರ್ಮವೊಂದು ತನ್ನ ಕಠೋರತೆಯಿಂದ ಜನವಿಮುಖವಾದಾಗ ಅದನ್ನು ಜನಮುಖಿಯಾಗಿಸಿದ್ದು ಭಕ್ತಿಪಂಥ. ಮಠಮಾನ್ಯಗಳ, ದೇವಸ್ಥಾನಗಳ ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಂಡ ಧಾರ್ಮಿಕ ರೀತಿ ರಿವಾಜುಗಳು ತಮ್ಮ ಮಡಿವಂತಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಂಪ್ರದಾಯ ಶರಣತೆಯಿಂದಾಗಿ ಮಾನವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಿ ಬಹಳ ಬಂಧನಕಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದಂಥವು. ತಳಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ದೇವರು ಅಧ್ಯಾತ್ಮವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದಂಥವು. ಈ ಬಂಧನಕಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಪ್ರತಿರೋಧ ಒಡ್ಡಿದ್ದೇ ಭಕ್ತಿಪಂಥ".[8] ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಪಂಥದ ನಾಯಕರುಗಳ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಪುರಾಣಕಥನಗಳನ್ನು ಕೇಳುವುದು, ಹೇಳುವುದು, ಮತ್ತು ನೋಡುವುದು ಪಾರಂಪರ್ಯ ಪವಿತ್ರಕಾರ್ಯಗಳಾಗಿ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಚರಣೆಗಳಾಗಿ ಉಳಿದುಬಂದಿದ್ದವು. ಇಂತಹ ಭಕ್ತಿಕಥನಗಳನ್ನು ತೆರೆಯ ಮೇಲೆ ನೋಡಲು ಜನರಿಗೂ ಅತೀವವಾದ ಆಸಕ್ತಿ ಇತ್ತು.

ಸಿನೆಮಾ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ 'ರಾಶೆಲ್ ಡ್ವಯರ್' ತಮ್ಮ 'ಫಿಲ್ಮಿಂಗ್ ದ ಗಾಡ್ಸ್: ರೀಜನ್ ಅಂಡ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಸಿನೆಮಾ' ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿ ಮತ್ತು ಮರಾಠಿ ಸಿನೆಮಾಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಹೇಳುವ "ಪೌರಾಣಿಕ ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿಕೇಂದ್ರಿತ ಸಿನಿಮಾಗಳು ಭಾರತ ಚಿತ್ರೋದ್ಯಮದ ತಳಪಾಯ ಆಗಿದ್ದವು. 1934ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಕನ್ನಡ ಚಿತ್ರೋದ್ಯಮ ಮುಂದಿನ ಎರಡು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಬರೇ 40 ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರೆ ತದನಂತರ ಎರಡು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ 394 ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿತು. 1954ರ ತನಕ ನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಈ 40 ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಧಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪೌರಾಣಿಕ, ಭಕ್ತಿಕೇಂದ್ರಿತವಾಗಿದ್ದರೆ ಉಳಿದವು ವಿನೋದಪೂರಿತ, ಸಾಮಾಜಿಕ,

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮತ್ತು ರಂಗದಿಂದ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ಕಥಾನಕಗಳಾಗಿದ್ದವು. 1965ವರೆಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪೌರಾಣಿಕ ಹಾಗೂ ಭಕ್ತಿಕೇಂದ್ರಿತ ಸಿನೆಮಾಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಯಿತು".[9] ಹೀಗೆ ತೆರೆಕಾಣುವ ಪ್ರತಿ ಭಕ್ತಿಸಿನೆಮಾಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಸಂತರನ್ನು ಸಮಾಜದ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅವತಾರವೆತ್ತಿ ಬಂದವರಂತೆ ಬಿಂಬಿಸಲಾಯ್ತು. ಈ ಸಿನೆಮಾಗಳ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸುವಾಗ ಭಕ್ತರನ್ನು ಸುಧಾರಣಾವಾದಿಗಳನ್ನಾಗಿ, ಇಡೀ ಸಿನೆಮಾವನ್ನು ಪ್ರಗತಿಪರ ಸಂದೇಶ ವಾಹಕವಾಗಿರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಕನ್ನಡದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ತೆರೆಯ ಮೇಲೆ ಮರುನಿರೂಪಿಸುವ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ಸಿನಿಮಾವು 'ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ' ವಾಹಕವಾಗಿಯೂ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸಿತು.

2. ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕಥನವಾಹಿಯಾಗಿ ಸಿನೆಮಾ : ಬಹಳ ಸರಳವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ನಡೆದುಹೋದ ಅನೇಕ ಘಟನೆಗಳು ಮತ್ತು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಮರೆಯಾಗಿ ನೇಪತ್ಯಕ್ಕೆ ಸರಿದ ವಸ್ತು–ವ್ಯಕ್ತಿ–ವಿಷಯವನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ ಚಲನಚಿತ್ರಗಳು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಚಲನಚಿತ್ರಗಳೆನಿಸುತ್ತವೆ. ಇವು ಕೇವಲ ಚರಿತ್ರೆಯ ದಾಖಲಾತಿಗಳಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಸಮಕಾಲೀನ ಜಗತ್ತಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ತನ್ನೊಳಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಮಹತ್ತರವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಿನೆಮಾಗಳೂ ನಿರ್ವಹಿಸಿವೆ.

ಅರವತ್ತರ ದಶಕ ಕನ್ನಡ ಚಿತ್ರರಂಗವು ಪರಭಾಷಾ ಚಿತ್ರಗಳೊಂದಿಗಿನ ತೀವ್ರ ಸ್ಪರ್ಧೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲವಾಗಿತ್ತೆಂದು ಅನೇಕ ಚಿತ್ರ ವಿಮರ್ಶಕರು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಸಂಕಷ್ಟ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಘಟಿತವಾದ 'ಕನ್ನಡ ಕಲಾವಿದರ ಸಂಘ' ನಾಟಕ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಆ ಸರಣಿ ನಾಟಕದ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳಿಂದ ಹಣವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಕನ್ನಡ ನಾಡನ್ನು ಆಳಿದ ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರಾದ 'ರಣಧೀರ ಕಂಠೀರವ ನರಸಿಂಹರಾಜ ಒಡೆಯರ್' ಅವರ ಕಥೆಯನ್ನು (ರಣಧೀರ ಕಂಠೀರವ–1960) ಸಿನೆಮಾವಾಗಿ ಮಾಡಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಸಿನೆಮಾವು ಕನ್ನಡಿಗರ ಸ್ವಾಭಿಮಾನದ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿ ಇಂದಿಗೂ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದೆ.

ಈ ಸಿನೆಮಾ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರನ್ನು "ಗೆಳೆಯ ಕನ್ನಡಿಗರೇ.." ಎಂದು ಸಂಭೋಧಿಸುವ ಪ್ರಾರ್ಥನಾಗೀತೆಯ ಮೂಲಕ. ಈ ಗೀತೆಯು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿಗರಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕಾದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಒಗ್ಗಟ್ಟನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ. "ಒಬ್ಬ ಕನ್ನಡ ದೇವಿ ಉದರದಿಂದ ಬಂದು, ಒಬ್ಬ ಕನ್ನಡ ಜನನಿ ಎದೆ ಹಾಲ ಕುಡಿದು" ಎಂಬ ಒಗ್ಗೂಡುವಿಕೆಯ ಕರೆ ಗೀತೆ ಅದು. ಸಿನೆಮಾ ಮುಂದುವರೆದಂತೆ ರಣಧೀರ ಕಂಠೀರವ ಮದಿಸಿದ ಆನೆಯನ್ನು ಪಳಗಿಸಿ ನೆಲಕ್ಕುರುಳಿಸುವ, ಆಂಧ್ರ, ತಮಿಳು ನಾಡಿನ ಪೈಲ್ವಾನರನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವ ದೃಶ್ಯಗಳಿವೆ. ರಣಧೀರ ಕಂಠೀರವನನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದ ಗುರುತಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ–ಪರಂಪರೆಯ ವಾರಸುದಾರನ್ನನ್ನಾಗಿ ಬಿಂಬಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕಂಠೀರವನ ಗೆಲುವೆಲ್ಲವೂ ಕನ್ನಡನಾಡಿನ, ಕನ್ನಡಭಾಷೆಯ ಗೆಲುವೆಂಬಂತೆ ಪರದೆಯಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾಭಿಮಾನವನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು, ಕನ್ನಡ ನಾಡು–ನುಡಿ ಐತಿಹಾಸಿಕತೆಯ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಈ ಸಿನೆಮಾ ಮೂಲಕ ಆರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ.

1961ರಲ್ಲಿ ಬಂದ 'ಕಿತ್ತೂರು ರಾಣಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮ' ಸಿನೆಮಾವು ರಣಧೀರ ಕಂಠೀರವ ಸಿನೆಮಾದಂತೆ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುವ ಸಿನೆಮಾವೇ ಆಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸ್ವಾತಂತ್ರ ವೀರರ ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ರುಪಕವಾಗಿ ಈ ಸಿನೆಮಾವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಜಿ.ಕೆ ವೆಂಕಟೇಶ್ ನಿರ್ದೇಶನದ 'ಇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಿಕೇಶಿ' (1967)ರಲ್ಲಿ ತೆರೆಕಂಡ ಚಿತ್ರ. ಕನ್ನಡ ಸಿನಿನಟರು–ತಂತ್ರಜ್ಞರು ಸೇರಿ ಹೆಣೆದ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಮರುನಿರೂಪಣೆಯ ಕಥನವೇ ಈ ಸಿನೆಮಾ. ಕನ್ನಡ ನಾಡನ್ನು ಕ್ರಿ.ಶ. 609–642ವರೆಗೆ ಆಳಿದ ಚಾಲುಕ್ಯ ದೊರೆ ಇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಿಕೇಶಿಯ ಕಥಾನಕವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸಿನೆಮಾ ಇದು. ಸಿನೆಮಾದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಚಾಲುಕ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ದಿಗ್ವಿಜಯದ ನೆನಪಿಗೆ 'ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಜಯಸ್ತಂಭ' ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆಯಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಆ ಕಂಬವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ದಾರಗಳ ಮೂಲಕ ಎಳೆದು ಎತ್ತಿ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕಾದ ದೃಷ್ಯ ಅದು. (ಇತ್ತೀಚಿನ ಬಾಹುಬಲಿ ಸಿನೆಮಾದಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ ದೊರೆ ಬಲ್ಲಾಳದೇವನ ಚಿನ್ನದ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಎಳೆದು ನಿಲ್ಲಿಸುವ ದೃಶ್ಯವಿದೆ.)

ಹೀಗೆ ವಿಜಯಸ್ತಂಭ ಮೇಲೇರುವಾಗ ಕಂಬಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಹಗ್ಗ ಹರಿದು ವಿಜಯಸ್ತಂಭ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬೀಳಬೇಕು ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬಂದು ಬೆನ್ನು ಕೊಡುವ ಪುಲಿಕೇಶಿಯು (ರಾಜಕುಮಾರ್) ನಾನು "ಕನ್ನಡದ ಕರಿಮಣ್ಣ ಬಸಿರಿಂದ ಬಂದವನು, ನನ್ನ ತಾಯಿ ಕೌಶಿಕೆ ಕನ್ನಡ, ನನ್ನ ತಂದೆ ಮುಕುಟೇಶ್ವರ ಕನ್ನಡ, ನನ್ನ ಭಾಷೆ ಕನ್ನಡ, ನನ್ನ ಧರ್ಮ ಕನ್ನಡ, ಈ ನನ್ನ ಶಕ್ತಿ, ಧೈರ್ಯ ಕನ್ನಡ ತಾಯಿಯು ನೀಡಿದ ಕೊಡುಗೆ. ಬನ್ನಿ.. ಬನ್ನಿ.. ಈ ಕೀರ್ತಿಯ ಕಂಬ ಕೆಳಗುರುಳಬಾರದು, ನೆಲ ಹಿಡಿಯಬಾರದು. ಬನ್ನಿ ಬನ್ನಿ" ಎಂದು ಕರೆ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಈ ಕರೆ ಕೇವಲ ವಿಜಯ ಸ್ತಂಭದ ವಿಚಾರಕ್ಕಾಗಿಯೆ ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ಚಿತ್ರವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವ ಪ್ರೇಕ್ಷಕನಿಗೆ ರಾಜಕುಮಾರ್ ಎಂಬ ನಟನೊಬ್ಬ ಕನ್ನಡದ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಪುನರ್ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲು ನೀಡುತ್ತಿರುವ ಕರೆಯಾಗಿಯೂ, ಕನ್ನಡಿಗರ ನಾಡು–ನುಡಿಯ ನಿರಭಿಮಾನವನ್ನು ಅಳಿದುಹಾಕಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ ದೃಶ್ಯವಾಗಿಯೂ ಕಾಣದಿರಲಾರದು.

'ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ' (1970), ಸಿನೆಮಾವು ಆರಂಭವಾಗುವುದು "ಸಿರಿಗನ್ನಡಂ ಗೆಲ್ಗೆ: ಸಿರಿಗನ್ನಡಂ ಬಾಳ್ಗೆ...." ಎಂಬುವ ಶುಭ ಆಶಯ ಗೀತೆಯೊಂದಿಗೆ. ಸಿನೆಮಾದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಗೀತೆಯು "ಬಾ ವೀರ ಕನ್ನಡಿಗ ಹೊಸ ಚರಿತ್ರೆ ಬರೆಯುವ; ಭಾರತಾಂಬೆ ಮುಕುಟಮಣಿ ಕನ್ನಡಿಗನೇ ಎನ್ನುವ" ಎಂಬ ಗೀತೆಗಳು ಕನ್ನಡಿಗರ ಆತ್ಮಬಲವನ್ನು, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸ್ಮಿತೆಯನ್ನು ಮರುಸಂಘಟಿಸುತ್ತವೆ. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನು ರಾಯಚೂರು ಕೋಟೆ, ಮುದಗಲ್ಲು ಕೋಟೆ, ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ ಮುಂತಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವಾಗ ಅದನ್ನು ಕನ್ನಡ, ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಗೆಲುವಾಗಿರುವಂತೆ ಬಿಂಬಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಜಯಿಸಿದ ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನು ಅಲ್ಲಿನ ಸುಲ್ತಾನನ ಮಗನಿಗೆ ಪಟ್ಟಕಟ್ಟಿ, ರಾಜಖಿಡ್ಗದೊಂದಿಗೆ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದ ಪವಿತ್ರ ಗ್ರಂಥವಾದ ಖುರಾನ್‌ಗೆ ತಲೆಬಾಗಿ "ಅಲ್ಲಾಹು ಅಕ್ಬರ್" ಎನ್ನುವ, ಕುರಾನಿನ ಕೆಲವು ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಧರ್ಮಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಸನ್ನಿವೇಶವೂ ಇದೆ. ಬಹುಷಃ ಇಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳೇ ರಾಜಕುಮಾರ್ ಅವರನ್ನು ಇಡೀ ಕನ್ನಡದ ರೂಪಕವಾಗಿಸಿರಬಹುದು.

3. ನಾಡು–ನುಡಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕಥನವಾಹಿಯಾಗಿ ಸಿನೆಮಾ : ಕನ್ನಡದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ನಾಯಕ ನಟನೂ ತನ್ನ ಸಿನೆಮಾಗಳ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡದೊಂದಿಗೆ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ತೀವ್ರ ಹಂಬಲವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಕನ್ನಡ ಸಿನೆಮಾಗಳಲ್ಲಿ ನಾಡು– ನುಡಿಯನ್ನು ಹಾಡಿ ಹೊಗಳುವ, ಕನ್ನಡ ಧ್ವಜ ಹಿಡಿದು ಕುಣಿದು ನಲಿಯುವ ನಾಯಕರ ಗೀತೆಗಳು ಕನ್ನಡ ಚಲನಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಪಾರವಾಗಿ ಕಾಣಸಿಗುತ್ತವೆ.

"ಸಿರಿವಂತನಾದರೂ ಕನ್ನಡ ನಾಡಲ್ಲೇ ಮೆರೆವೆ, ಭಿಕ್ಷುಕನಾದರೂ ಕನ್ನಡ ನಾಡಲ್ಲೇ ಮಡಿವೆ", "ಹುಟ್ಟಿದರೆ ಕನ್ನಡ ನಾಡಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಬೇಕು" (ರಾಜಕುಮಾರ್), ಕಲ್ಲಾದರೆ ನಾನು...., ಏಳು ಜನ್ಮದಲು ಕನ್ನಡ ಕುಲವಾಗಿರುವೆ"(ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನ್), "ನನ್ನ ಮಣ್ಣಿದು ಕನ್ನಡ ಮಣ್ಣು

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ನನ್ನುಸಿರಲ್ಲಿ ಬೆರೆತಿಹ ಮಣ್ಣು" (ಅಂಬರೀಶ್)ಎಂಬ ಭಾಷಾಭಿಮಾನದ ಗೀತೆಗಳನ್ನೂ ಕನ್ನಡ ನಾಡನ್ನು 'ಚಿನ್ನದ ಬೀಡು' 'ಗಂಧದ ಗುಡಿ' ಎಂದೆಲ್ಲಾ ವರ್ಣಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸಿನೆಮಾವನ್ನು ನೋಡಿತ್ತಿರುವ ಪ್ರೇಕ್ಷಕನಿಗೆ ಕರುನಾಡ ಬಗೆಗೆ ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ಮೂಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ನೆಲದ ಮೇಲಿನ ಅಭಿಮಾನವು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಭಾಗವಾಗಿಯೇ ಇದೆ.

'ಮಯೂರ' (1975) ಸಿನೆಮಾದಲ್ಲಿ "ಕನ್ನಡ ತಾಯಿಯ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಮಕ್ಕಳು ನಾವು, ಕನ್ನಡ ಧರ್ಮ, ಕನ್ನಡ ನೀತಿ, ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಮ್ಮ ನರನಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಅಸಹಾಯಕರಿಗೆ ಕರುಣೆ ತೋರಿಸುವುದೇ ನಮ್ಮ ಹುಟ್ಟುಗುಣ" ಈ ಸಿನೆಮಾದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಹೊಗಳುವ ಅನೇಕ ಸಂಭಾಷಣೆ ಮತ್ತು ಗೀತೆಗಳು ಇವೆ. "ಒಂದೇ ನಾಡಿನ ಮಕ್ಕಳು ನಾವು ಸೋದರರಂತೆ ನಾವೆಲ್ಲಾ" ಎಂಬ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಿನ್ನತೆಗಳನ್ನು ಮೀರಿದ ಆದರ್ಶ ಸಂದೇಶಗಳೂ ಸೇರಿವೆ.

4. ಜಾನಪದ, ನೈತಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕಥನವಾಹಿಯಾಗಿ ಸಿನೆಮಾ : ಕನ್ನಡ ಸಿನೆಮಾವು ಕನ್ನಡ ಜನಪದದಿಂದ ಅಪಾರವಾಗಿ ಪ್ರಭಾವಿತವಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಿನೆಮಾಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಗಟು, ನುಡಿಗಟ್ಟು, ಚುಟುಕು, ಐತಿಹ್ಯ ಕಥೆಗಳು, ಸ್ಥಳ ಪುರಾಣಗಳು ನಂಬಿಕೆ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲೇ ಕಾಣಬಹುದು. 'ಸಂತ ತುಕಾರಾಮ' ಸಿನೆಮಾದಲ್ಲಿ ತುಕಾರಾಮನ ಹೆಂಡತಿ ನಿತ್ಯವೂ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳನ್ನೇ ಹಾಡುತ್ತಾ ತನ್ನ ದಿನಚರಿಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಬಂಗಾರದ ಪಂಜರ, ಬೂತಯ್ಯನ ಮಗ ಅಯ್ಯು, ಕವಿರತ್ನ ಕಾಳಿದಾಸ, ಹೇಮಾವತಿ, ಬಂಗಾರದ ಮನುಷ್ಯ, ಹುಬ್ಬಳಿ, ಸಂಗೊಳ್ಳಿರಾಯಣ್ಣ, ಅಶ್ವಮೇಧ, ಮುಂತಾದ ಸಿನೆಮಾಗಳಲ್ಲಿ ಜಾನಪದೀಯ ಮತ್ತು ನೈತಿಕ ಕಥೆ, ಹಾಡು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿ ಬೆರೆತಿವೆ.

ಬಹುತೇಕ ಕನ್ನಡ ಸಿನೆಮಾಗಳ ಪ್ರಧಾನ ಕಾಳಜಿ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಆಧುನಿಕತೆಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬ, ವೃದ್ಧಾಶ್ರಮ, ಕೈಗಾರಿಕೋದ್ಯಮ, ವ್ಯಾಪಾರೀ ಮನೋಭಾವ, ಕೃಷಿಕುರಿತ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ, ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಿನೆಮಾವು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿದೆ. ಒಡಹುಟ್ಟಿದವರು(1972) ಸಿನೆಮಾವು ಕುಟುಂಬ ವಿಘಟನೆಯಿಂದಾಗುವ ಅಪಾರ ನೋವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟರೆ, ಬಂಗಾರದ ಮನುಷ್ಯ ಸಿನೆಮಾವು ಕೃಷಿಯಿಂದ ವಿಮುಖರಾಗಿ ನಗರಗಳತ್ತ ವಲಸೆ ಹೋದ ಹಳ್ಳಿಯ ಯುವಕರಿಗೆ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯ ನೈತಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುತ್ತದೆ.

5. ಸಾಮಾಜಿಕ–ರಾಜಕೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕಥನವಾಹಿಯಾಗಿ ಸಿನೆಮಾ : ಎಲ್ಲಾ 'ಕಲಾಮಾಧ್ಯಮ'ಗಳಿಗೆ ಇದ್ದಂತೆ ಸಿನೆಮಾಕ್ಕೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳಿವೆ. ಕನ್ನಡ ಸಿನೆಮಾವು ಈ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿರುವ, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ, ಅಸಮಾನತೆ, ಸ್ತ್ರೀ ಶೋಷಣೆ, ಆರ್ಥಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ಮುಂತಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವ ಸಾಧನವಾಗಿಯೂ ಕೆಲಸಮಾಡಿದೆ. 'ಕಾಮನಬಿಲ್ಲು' (1983) ಸಿನೆಮಾವು ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಕ್ರೂರತೆಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರೆ, 'ಶಬ್ದವೇದಿ' ಸಿನೆಮಾವು ಮಾದಕ ವ್ಯಸನಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಗಟ್ಟಿ ಧ್ವನಿ ಎತ್ತುತ್ತದೆ. 'ನಾಂದಿ' ಸಿನೆಮಾವು ಕಿವುಡ ಮೂಗರಾಗಿ ಅಂಚಿಗೆ ತಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟವರ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪ್ರಚುರ ಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಿನೆಮಾ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಪೂರಕವಾಗುತ್ತಾ ಸಾಗಿಬಂದಿವೆ. ಕನ್ನಡ ಸಿನೆಮಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವರನಟರೆಂದೇ ಖ್ಯಾತರಾದ ಡಾ. ರಾಜಕುಮಾರ್ ಅವರಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ ಇಂದಿನ ಕನ್ನಡ ಸಿನಿನಾಯಕ ನಟರುಗಳವರೆಗೆ ಕನ್ನಡವೆಂಬುದು ಕೇವಲ ಭೌತಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲ. ಅದೊಂದು ಜೀವಂತ ಭಾವತರಂಗವಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಹೊಸ ನಾಯಕ–ನಾಯಕಿಯರೂ ಸಹ ತಮ್ಮ ಸಿನೆಮಾಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ, ನೆಲ, ಜಲ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕನ್ನಡ ಧ್ವಜದೊಂದಿಗೆ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ಸಿನೆಮಾಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾಳಜಿಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಮೇಲೆ ತೋರಿಸಲು ಶಕ್ತವಾಗಬೇಕು ಎಂದು ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕೊನೆ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

1. ಪುಟ–21, ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಾಙ್ಮಯ, (ಶೋಧ ಗಂಗಾ)
2. ಪುಟ–22, ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಾಙ್ಮಯ, (ಶೋಧ ಗಂಗಾ)
3. ಪುಟ–23, ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಾಙ್ಮಯ, (ಶೋಧ ಗಂಗಾ)
4. ಪುಟ–23, ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಾಙ್ಮಯ, (ಶೋಧ ಗಂಗಾ)
5. ಪುಟ–08, ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಮ್ಮ ಹೆಮ್ಮೆ
6. ಪುಟ–01, ಕನ್ನಡ ಸಿನಿಮಾ,
7. ಪುಟ–02, ಕನ್ನಡ ಸಿನಿಮಾ
8. ಪುಟ–49, ಸಿನಿಮಾಯಾನ
9. ಪುಟ– 147ರಿಂದ 148, ಕನಕನ ಸುತ್ತಮುತ್ತ: ಸಂಕಥನಗಳ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- **ಅಕ್ಷರ ಕೆ.ವಿ. (1998) :** ಮಾವಿನ ಮರದಲಿ ಬಾಳೆಯ ಹಣ್ಣು, ಹೆಗ್ಗೋಡು ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನ.
- **ಮೊದಲಿಯಾ ಗಂಗಾಧರ (1998) :** ಕನ್ನಡ ಸಿನಿಮಾ–ಇತಿಹಾಸದ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ.
- **ಎಂ. ಮಾಧವ ಪ್ರಸಾದ್ (2014) :** ಕನ್ನಡ ಸಿನೆಮಾದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಸ್ಮಿತೆಯ ರಾಜಕೀಯ, ಲೋಕಜ್ಞಾನ ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ತುಮಕೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ
- **ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ ಕೆ. (2019) :** ಕನ್ನಡ ಸಿನಿಮಾ, ಬೆಂಗಳೂರು ಅಭಿನವ ಪ್ರಕಾಶನ.
- **ಶೆಟ್ಟಿ ಬಿ. ಶಿವರಾಮ (2013) :** ಕನಕನ ಸುತ್ತ–ಮುತ್ತ ಸಂಕಥನಗಳ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ, ಕನಕದಾಸ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ
- **ಶೆಟ್ಟಿ ಬಿ. ನಿತ್ಯಾನಂದ (2006) :** ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಾಙ್ಮಯ, (ಶೋಧ ಗಂಗಾ, ಅಪ್ರಕಟಿತ).

■■

ವಿದ್ಯಾನಿಧಿ ಪ್ರಕಾಶನ ®
ಶ್ರೀ ಶಿವಕುಮಾರ ಏಜನ್ಸಿ®
ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪ್ರಕಾಶಕರು ಮತ್ತು ಮಾರಾಟಗಾರರು
ಸ್ಟೇಶನ್ ರೋಡ ಮತ್ತು 'ನನಸು' ಜೆ. ಟಿ. ಮಠ ರೋಡ, ಗದಗ.
ದೂರವಾಣಿ : 08372–200527
e-mail : vidyanidhiprakashana@gmail.com.
www. vidyanidhionline.com

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಸಂಗೀತ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸರೋದ್ ಮಾಂತ್ರಿಕ ಪಂಡಿತ್ ರಾಜೀವ ತಾರಾನಾಥ ಅವರ ಕೊಡುಗೆ

✍ **ನಾಗರಾಜ ಎಮ್. ಪುರಮಕರ,** ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಕೊನೆಯ ವರ್ಷ, ಸಂಗೀತ ವಿಭಾಗ, ಕಲಬುರಗಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಕಲಬುರಗಿ.

ಪಂಡಿತ್ ರಾಜೀವ ತಾರಾನಾಥ ಭಾರತದ ಪ್ರಮುಖ ಸರೋದ್ ವಾದಕರಲ್ಲೊಬ್ಬರು. ಅವರು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಏಕಮೇವ ಸರೋದ್‌ವಾದಕರೆಂಬುದು ಕನ್ನಡಿಗರೆಲ್ಲರು ಅಭಿಮಾನ ಪಡುವ ಸಂಗತಿ. ಅವರು ಕವಿ, ಸಾಹಿತಿ, ಇಂಗ್ಲೀಷ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ, ಸಂಗೀತ ನಿರ್ದೇಶಕ, ಸಂಗೀತ ಶಿಕ್ಷಕ, ಅತ್ಯುತ್ತಮ ವಾಗ್ಮಿ, ಸಂಗೀತ ಸಂಯೋಜಕ ಹೀಗೆ ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಬಹುಮುಖಿ. ಪಂಡಿತ್ ರಾಜೀವ ತಾರಾನಾಥ ಅವರದು ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ಮನೆತನ.

ರಾಜೀವರು ಜನಿಸಿದ್ದು 1932 ರ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 17 ರಂದು. ಮಂತ್ರಾಲಯ ಸಮೀಪದ ತುಂಗಭದ್ರಾ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ. ಅವರ ತಂದೆ ಪಂಡಿತ್ ತಾರಾನಾಥರು ಮಹಾನ್ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು. ಅವರು ವೈದ್ಯ, ಸಂಗೀತ ತಜ್ಞ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಚಿಂತಕ, ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ, ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಕ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿಗಾರ, ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞ, ಬರಹಗಾರ ಹೀಗೆ ಏನೆಲ್ಲಾ ಆಗಿದ್ದರು. ಇಂತಹ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ರಾಜೀವರಿಗೆ ತಂದೆಯ ಜ್ಞಾನಸಂಪತ್ತು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಇವರಲ್ಲಿ ಹರಿದು ಬಂದಿತು. ಪಂಡಿತ್ ತಾರಾನಾಥರು ಹಿಂದೂ–ಮುಸ್ಲಿಂ ಏಕತೆ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ಪ್ರವಾದಿಯಾಗಿದ್ದರು.

ಸಂಗೀತ ಶಿಕ್ಷಣ ಸರ್ವರಿಗೂ ದೊರೆಯಲೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅವರು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತ ಶಾಲೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಆಸಕ್ತರಿಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಸಂಗೀತ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕರ್ನಾಟಕೀ ಸಂಗೀತವೇ ಒಳ–ಹೊರಗು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರದಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತ್ ತಾರಾನಾಥರು ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿ ಸಂಗೀತ ಬೆಳೆಸುವಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಶ್ರಮಿಸಿದವರು. ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿ ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಪಂಡಿತ್ ತಾರಾನಾಥರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಹಿರಿಯ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿ ಸಂಗೀತಗಾರರು ಬಂದು ಕಚೇರಿ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಇಂತಹ ಸಂಗೀತದ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ರಾಜೀವ ತಾರಾನಾಥರಿಗೆ ಎಳೆಯವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಗೀತ ಆಕರ್ಷಿಸಿತು, ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡಿತು. ರಾಜೀವ ತಾರಾನಾಥರಿಗೆ ತಂದೆಯೇ ಸಂಗೀತದ ಪ್ರಥಮ ಗುರು. ಅವರು ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮಗನಿಗೆ ಸಂಗೀತ, ಭಾಷೆ, ಚರಿತ್ರೆ ಕಲಿಕೆಗೆ ಶ್ರೀಕಾರ ಹಾಕಿದರು. ರಾಜೀವರದು 'ಬಾಲಪ್ರತಿಭೆ'. ಮೂರನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ತಬಲಾದ ಪಾಠ, ಆರನೆಯ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ ಪ್ರಾರಂಭ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಹಿರಿಯ ಸಂಗೀತಗಾರರ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ ಕೇಳಿದ ತಕ್ಷಣವೇ ಅದರ ಅನುಕರಣೆ, ರಾಜೀವರಿಗೆ 8,9 ವರ್ಷವಿದ್ದಾಗ ಗಾನಯೋಗಿ ಪಂಡಿತ್ ಪಂಚಾಕ್ಷರ ಗವಾಯಿಗಳು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರ ಗಿಳಿವಿಂಡಿನೊಂದಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗವಾಯಿಗಳಿಂದ ರಾಜೀವರಿಗೆ ಎರಡು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ರಾಗಗಳ ತಾಲೀಮು ಹಾಗೂ ಗ್ವಾಲಿಯರ್ ಘರಾಣೆಯ ಶಂಕರ ಜೋಷಿ ದೇವಗಿರಿ ಅವರಿಂದ ಆರು ವರ್ಷ, ಕಿರಾನಾ ಘರಾಣೆಯ ಪಂಡಿತ್ ವೆಂಕಟರಾವ ರಾಮದುರ್ಗಕರ ಅವರಲ್ಲಿ–ಹೀಗೆ ರಾಜೀವರಿಗೆ ಸಂಗೀತ ಶಿಕ್ಷಣ ದೊರೆಯಿತು. ಮುಂದೆ ರಾಜೀವರು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಬಿ.ಎ. ಆನರ್ಸ ಮುಗಿಸಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಮೊದಲ ರ್‍ಯಾಂಕ್ ಪಡೆದರು. ಅದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಧವಿಯವರೊಂದಿಗೆ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಚೇತನ ಎಂಬ ಮಗನನ್ನು ಪಡೆದರು. 1968ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಪ್ರೊ.ಸಿ.ಡಿ ನರಸಿಂಹಯ್ಯ ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ **"ಇಮೇಜ ಇನ್ ಪೊಯಿಟ್ರಿ ಆಫ್ ಟಿ.ಎಸ್. ಎಲಿಯೆಟ್"** ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪಿಎಚ್.ಡಿ ಪದವಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡರು.

ವೃತ್ತಿ

ಡಾ. ರಾಜೀವ ತಾರಾನಾಥರು ರಾಯಚೂರಿನಲ್ಲಿ ಉಪನ್ಯಾಸಕರಾಗಿ (1963), ಧಾರವಾಡದ ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ (1964), ಮೈಸೂರಿನ ರೀಜನಲ್ ಕಾಲೇಜ್ ಆಫ್ ಎಜುಕೇಷನಲ್ಲಿ (1965–68) ತಿರುಚ್ಚಿಯ ರೀಜನಲ್ ಕಾಲೇಜ್ ಆಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಜಮಾಲ್ ಮಹಮದ್ ಕಾಲೇಜ್‌ನಲ್ಲಿ (1968–74) ಹೈದರಾಬಾದಿನ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ ಮತ್ತು ಫಾರಿನ್ ಲಾಂಗ್ವೇಜ್‌ಸ್ (CIEFL) ನಲ್ಲಿ (1974–81), ಯೆಮನ್ ದೇಶದ ಏಡನ್ (1980) ಮುಂತಾದ ಕಡೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಹಾಗೂ ಪುಣೆಯ ಫಿಲ್ಮ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಿನಿಮಾ ಸಂಗೀತ ವಿಭಾಗದ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ (1981–82) ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ತಿರುವು

ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತ ಸಿತಾರವಾದಕ 'ಭಾರತರತ್ನ' ಪಂಡಿತ್ ರವಿಶಂಕರ ಹಾಗೂ ಸರೋದ್ ಸಮ್ರಾಟ್ ಉಸ್ತಾದ ಅಲಿ ಅಕ್ಬರ್‌ಖಾನರು ಸಂಗೀತ ಕಛೇರಿ ನೀಡಲು ಒಮ್ಮೆ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ರಾಜೀವರು ಸಂಗೀತ ಕಛೇರಿಗಾಗಿ ಶ್ರೋತೃವಾಗಿ ಸಭಾಭವನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರು. ಸಿತಾರ– ಸರೋದ್ ವಾದ್ಯಗಳ ಜುಗಲಬಂದಿ ಕಛೇರಿ ಆರಂಭಗೊಂಡಿತು. ಅದುವರೆಗೆ ಸರೋದ್‌ವಾದ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಅದೊಂದು ಸೀಮೆ ಎಣ್ಣೆ ಡಬ್ಬ ಎಂದು ತಾತ್ಸರ ತಳೆದಿದ್ದ ರಾಜೀವರಿಗೆ ಅಂದು ಉಸ್ತಾದ್ ಅಲಿ ಅಕ್ಬರ್‌ಖಾನರು ನುಡಿಸಿದ ಸರೋದ್‌ವಾದನ ಕೇಳಿ ಸ್ತಂಬೀಭೂತರಾದರು. ಅಂದಿನ ಕಛೇರಿ ಕೇಳಿ ಸ್ವತಃ ಪಂಡಿತ್ ರವಿಶಂಕರ ಮೂಕವಿಸ್ಮಿತರಾಗಿ ಅಲಿ ಅಕ್ಬರ್‌ರ ಸರೋದ್‌ವಾದನಕ್ಕೆ ಪರವಶರಾಗಿದ್ದರು. ಸರೋದ್‌ವಾದನ ರಾಜೀವರ ಮೇಲೆ ಗಾಢ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿತು. ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅವರು ತಮ್ಮನ್ನೇ ಮರೆತು ಸಂಗೀತ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ತಲ್ಲಿನರಾಗಿಬಿಟ್ಟರು. ಅಂದು ಉಸ್ತಾದ್ ಅಲಿ ಅಕ್ಬರ್‌ರ ಸರೋದ್‌ವಾದನ ಕೇಳಿ ರಾಜೀವರಿಗೆ ಇನ್ನೇನೂ ಬೇಡ, ಈ ಗುರು ಬೇಕು ಅನಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತು.

ಉಸ್ತಾದ ಅಲಿ ಅಕ್ಬರಖಾನರು ಜಗತ್ತಿನ ಮಹಾನ ಸರೋದವಾದಕರಲ್ಲೊಬ್ಬರು. ಅವರು ಉಸ್ತಾದ ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನ್ ಖಾನರ ಮಗ ಹಾಗೂ ಶಿಷ್ಯ. ಅವರ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಸ್ವರ–ಲಯಗಳು ರಕ್ತದಂತೆ ಬೆರೆತುಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಸರೋದ್‌ವಾದನಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅವರು ಜನ್ಮವೆತ್ತಿಬಂದಂತಿದ್ದರು. ಇಂತಹ ಮಹಾನ ಗುರುವಿನ ಸರೋದ್‌ವಾದನದ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ ರಾಜೀವರು 1955 ರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಉಪನ್ಯಾಸಕ ವೃತ್ತಿಗೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ನೀಡಿ ಗುರುವಿನ ಶಿಷ್ಯತ್ವವಹಿಸಿ ಅವರ ಬಳಿ ಆರು ವರ್ಷ ಸರೋದ್ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದರು. 1942 ರಲ್ಲಿ ತಂದೆಯನ್ನು, 1955 ರಲ್ಲಿ ತಾಯಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ರಾಜೀವರು ಸಂಗೀತವೇ ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನ

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಸರ್ವಸ್ವವೆಂದು ಬಗೆದು ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಗುರುವಿನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಸರೋದ್ ವಾದ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಠಿಣತಮಸಾಧನೆ ಮಾಡಿ ಅಪಾರ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಪಡೆದುಕೊಂಡರು. ಮುಂದೆ ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ನಂತರ ರಾಜೀವರು ತಮ್ಮ ಗುರುವಿನ ತಂಗಿ ವಿಖ್ಯಾತ ಸಿತಾರ ಹಾಗೂ ಸೂರಬಹಾರ ವಾದಕಿ ಡಾ. ಅನ್ನಪೂರ್ಣಾದೇವಿ ಅವರ ಬಳಿ ಸಂಗೀತ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದು ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಮಹಾನ್ ಸಾಧನೆ ಮಾಡುತ್ತ ಇಂದು ವಿಶ್ವದ ಮಹಾನ ಸರೋದ್ ವಾದಕರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರೆನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪಂಡಿತ್ ರವಿಶಂಕರ್, ಗುರು ಉಸ್ತಾದ್ ಅಲಿ ಅಕ್ಬರಖಾನ ಹಾಗೂ ಗುರುಮಾತೆ ಡಾ. ಅನ್ನಪೂರ್ಣಾದೇವಿ. ಈ ಮೂವರು ಮಹಾನ್ ಕಲಾವಿದರು ತಮ್ಮ ಬಾಳಿನ 'ತ್ರಿಮೂರ್ತಿ'ಗಳೆನ್ನುತ್ತಾರೆ ರಾಜೀವರು.

ಸಾಹಿತ್ಯ – ಸಂಗೀತದ ಸಮಾಗಮ

ಉಸ್ತಾದ್ ಅಲಿ ಅಕ್ಬರ್‌ಖಾನ್ ರಲ್ಲಿಯ ಶಿಷ್ಯ ವೃತ್ತಿಯ ನಂತರ ಡಾ. ರಾಜೀವರು ಬಂದು ಸೇರಿದ್ದು ಮೈಸೂರಿನ ಬನುಮಯ್ಯ ಕಾಲೇಜಿಗೆ, ಅಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಸಾಹಿತಿಗಳಾದ ಪ್ರೊ. ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಅಡಿಗ, ತೇಜಸ್ವಿ, ಡಾ.ಯು.ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿ, ಲಂಕೇಶರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬಳಗದ ಸಂಪರ್ಕ ದೊರೆಯಿತು.

ಆರಂಭದಿಂದಲೂ ಇಂಗ್ಲೀಷ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಲವಿದ್ದ ರಾಜೀವರು ಸಾಹಿತ್ಯ–ಸಂಗೀತ ಕುರಿತು ಲೇಖನ, ಉಪನ್ಯಾಸ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ–ಸಂಗೀತದ ಮಧ್ಯೆ ತಮ್ಮ ಸಂಚಾರೀ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿಂದಾಗಿಯೋ ಏನೋ ಅವರ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುವ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿ ರಚನೆಗೊಂಡಂತ್ತಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ವಿಮರ್ಶಕರ ಮಾತು ಬನುಮಯ್ಯ ಕಾಲೇಜಿನಿಂದ ಹೈದರಾಬಾದಿನ CIEFL ಕಾಲೇಜಿನ ಇಂಗ್ಲೀಷ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರಾಜೀವ ತಾರಾನಾಥರಿಗೆ ಪಂಡಿತ್ ರವಿಶಂಕರ್‌ರು ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಕೆಲಸ ಸಾಕಷ್ಟಿದೆ; ನೀನು ವೃತ್ತಿಬಿಟ್ಟು ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ತೊಡಗಿಸಿಕೋ ಎಂದು ಕರೆಕೊಟ್ಟರು. ಅವರ ಕರೆಗೆ ಓಗೊಟ್ಟು ರಾಜೀವರು ವೃತ್ತಿಗೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ನೀಡಿ, ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದು ತಮ್ಮನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಂಗೀತ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರ ಫಲವಾಗಿಯೇ ಇಂದು ಅವರು ದೇಶದ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಸರೋದ್ ವಾದಕರೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

ಫೋರ್ಡ ಫೌಂಡೇಶನ್ ಸಹಾಯದಿಂದ 'ಅಲ್ಲಾವುದ್ದಿನ್–ಮೈಹರ್' ಘರಾಣೆಯ ಕಲಿಕೆಯ ಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಸಿರುವ ರಾಜೀವರಿಗೆ ಕಲಿಸುವಿಕೆ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ ಕ್ರಿಯೆ ಎನಿಸಿತು. ರಾಜೀವರು ಅಮೇರಿಕೆಯಲ್ಲಿಯ ತಮ್ಮ ಗುರು 'ಉಸ್ತಾದ್ ಅಲಿ ಅಕ್ಬರ ಕಾಲೇಜ್ ಆಫ್ ಮ್ಯೂಜಿಕ್'ನಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಂಗೀತ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಅಮೇರಿಕೆಯ ಜಗತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧ 'ವಲ್ಡ ಡಿಸ್ನೆ ಫೌಂಡೇಶನ್' ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಸಂಸ್ಥೆ ಕ್ಯಾಲಾರ್ಟ್ಸ್, 'ಕ್ಯಾಲಿಫೋರ್ನಿಯ ಇನ್ಸಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಪರಫಾರ್ಮಿಂಗ ಆರ್ಟ್ಸ್' ಪಂಡಿತ್ ರಾಜೀವ ತಾರಾನಾಥರನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಸಂಗೀತದ ವಿಸಿಟಿಂಗ ಪ್ರೊಫೆಸರ್‌ರಾಗಿ ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಗೌರವಿಸಿವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ, ಅಭಿಜಾತ ಸಂಗೀತದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ, ಶಿಕ್ಷಣ ರಚನೆ ಹಾಗೂ ಭಾರತೀಯ ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದರಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಮೇರಿಕೆಯ ಇಂಥ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಸಂದರ್ಶನ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ ಹುದ್ದೆ ರಾಜೀವರಿಗೆ ದೊರೆತುದು ಭಾರತೀಯ ಕಲಾ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಅಭಿಮಾನದ ಸಂಗತಿ. ಪಂಡಿತ್ ರವಿಶಂಕರರ ನಂತರ ಈ ಆಹ್ವಾನದ ಗೌರವ ಪಡೆದ ಎರಡನೆಯ ಭಾರತೀಯ ಸಂಗೀತಗಾರ ಪಂಡಿತ್ ರಾಜೀವ ತಾರಾನಾಥರೆಂಬುದು ಅಭಿಮಾನದ ಮಾತು ಡಾ. ರಾಜೀವ ತಾರಾನಾಥರು ಭಾರತವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಜಗತ್ತಿನ ಅನೇಕ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸರೋದ್ ಕಚೇರಿ ನಿಡಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತೀಯ ಸಂಗೀತ ಕುರಿತು ವಿದ್ವತ್ಪೂರ್ಣ ಉಪನ್ಯಾಸ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಬರಹದಲ್ಲೂ ಇಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ, ಯೆಮೆನ್, ಅಮೇರಿಕಾ, ಯೂರೋಪ, ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್ ಮುಂತಾದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸರೋದ್ ನುಡಿಸಿ ಜನಮನ ಗೆದ್ದಿದ್ದಾರೆ. ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದ ಸಿಡ್ನಿ ಅಪೆರಾಹೌಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಚೇರಿ ನೀಡಿದ ಮೊದಲ ಭಾರತೀಯ ಸಂಗೀತಗಾರರು ಅವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ನುಡಿಸಿದ ಸರೋದ್ ವಾದನದ ಸಂಗೀತದ ಮಾಧುರ್ಯವನ್ನು ಅನೇಕ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಕ್ಯಾಸೆಟ್ ಕಂಪನಿಗಳು ಧ್ವನಿಮುದ್ರಿಸಿವೆ. ವಿಡನ್ ಟೆಲಿವಿಜನ್ ಸಂಸ್ಥೆ ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಇವರ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಸಂಗೀತ ಕುರಿತು 'ಸಾಕ್ಷ್ಯಚಿತ್ರ' (ಟೆಲಿವಿಜನ್ ಡಾಕ್ಯುಮೆಂಟರಿ) ನಿರ್ಮಿಸಿವೆ.

ಡಾ. ರಾಜೀವ ತಾರಾನಾಥ ಅವರು ಸಂಗೀತ ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡಿದ ಚಿತ್ರಗಳು

'ಸಂಸ್ಕಾರ' 'ಪಲ್ಲವಿ' 'ಖಂಡವಿದೆಕೋ ಮಾಂಸವಿದೆಕೋ' 'ಅನುರೂಪ' 'ಪೇಪರ್ ಬೋಟ್ಸ್' 'ಶೃಂಗಾರ ಮಾಸ' 'ಅಗಂತುಕ' (ಎಲ್ಲವೂ ಕನ್ನಡ) ; 'ಕಡವು' 'ಪೊಕ್ಕುವೇಯಿಲ್' 'ಕಾಂಚನ ಸೀತಾ' (ಎಲ್ಲವೂ ಮಲೆಯಾಳಂ) – ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಸಂದಿವೆ.

ಡಾ. ರಾಜೀವ ತಾರಾನಾಥರಿಗೆ ಸಂದ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು

- ಕೇಂದ್ರ ಸಂಗೀತ ನಾಟಕ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ (2000)
- ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ ನೃತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಕರ್ನಾಟಕ ಕಲಾಶ್ರೀ ಪ್ರಶಸ್ತಿ (1993)
- ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಟಿ.ಚೌಡಯ್ಯಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ (1998)
- ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ (1996)
- ಕೆಂಪೇಗೌಡ ಪ್ರಶಸ್ತಿ (2006)
- ಗಾಯನ ಸಮಾಜದ ಸಂಗೀತಕಲಾ ರತ್ನ
- ಜ್ಯೋತಿ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ
- ವ್ಹಿ.ಟಿ. ಶ್ರೀನಿವಾಸನ್ ಸ್ಮಾರಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿ
- ಭ್ರಮರಾಂಬ ಎನ್ ನಾಗರಾಜರಾವ್ ಸ್ಮಾರಕ ಬಂಗಾರ ಪದಕ
- ಪದ್ಮಶ್ರಿ (ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ)
- ನಾಡೋಜ (ಹಂಪಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ)

ಮುಂತಾದ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಕೊಡುಗೆ

ಸರೋದ್ ವಾದನದಲ್ಲಿ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಧನೆಗೈದಿರುವ ಮತ್ತು ಅನೇಕ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಾಗೂ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದ ಪ್ರಶಸ್ತಿ–ಪುರಸ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಭಾಜನರಾಗಿರುವ ಡಾ. ರಾಜೀವ ತಾರಾನಾಥರ ಕಲ್ಯಾಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾಗದ ರಾಯಚೂರಿನವರೆಂಬುದು ಹೆಮ್ಮೆಯ ಸಂಗತಿ. ಅವರದು ಸಂಗೀತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ ಹೋರಾಟಗಾರರ ಮನೆತನ. ಅವರ ತಂದೆ ಪಂಡಿತ್ ತಾರಾನಾಥರು ಸಂಗೀತಗಾರರು, ಆಯುರ್ವೇದ ವೈದ್ಯರು ಹಾಗೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ ಹೋರಾಟಗಾರರಾಗಿದ್ದರು. ತಂದೆಯವರ ಈ ಎಲ್ಲ ಗುಣವಿಶೇಷಗಳನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಡಾ. ರಾಜೀವ ತಾರಾನಾಥರು ಸಂಗೀತ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಸಾಧನೆ ಗೈದಿದ್ದಾರೆ.

– 65ನೇ ಪುಟಕ್ಕೆ ಮುಂದುವರೆದುದು

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಕಾಶ್ಮೀರದ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಲಲ್ಲೇಶ್ವರಿ

✍ ಡಾ. ರಾಜಶೇಖರ ಬಿರಾದಾರ, ಕನ್ನಡ ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಸರಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಯರಗಟ್ಟಿ–591129 ಜಿ. ಬೆಳಗಾವಿ.

ಹುಡು ಹುಡುಕಿ ಹೂ ಮಾತುಗಳ ಗಿಡದಿ ಬಿಡಿಸಿ ಆಯ್ದು
ಕೋದ ಮಣಿಗಳ ಮುತ್ತಿನ ಹಾರವಾಗಿಸು ನಿನ್ನ ಕವನ;
ಕಿರಿರೂಪ, ಹಿರಿಯರ್ಥ ಧ್ವನಿಸೆ ಚಿಕ್ಕದದು ಚೊಕ್ಕವಿರೆ ಚಿನ್ನ
ಬಹುಕಾಲ ಉಳಿದು ನೆನೆವರು, ಸತ್ವವಿರೆ, ಮಾಡಿ ಮನನ !

(ಫಾರಸೀ ಕವಿ, ನಿಜಾಮಿ – ಫಾರಸೀ ಕವನಗಳು, ಪು. 68)

ಲೋಕದ ಜಂಜಡಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಒದ್ದಾಡುವ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅಧ್ಯಾತ್ಮವು ನಿರಾಳತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಭಾರತವು ಜನರನ್ನು ಲೌಕಿಕ ತಾಕಲಾಟಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಗೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿದ ಅನುಭಾವಿಗಳು, ಶರಣರು, ಸಂತರು ಹಾಗೂ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಜೀವಗಳ ಆಗರವಾಗಿದೆ. ಈ ಅನುಭಾವಿಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಭಿನ್ನ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರೂ 'ಲೋಕಾರಣ್ಯದಿಂದ ವಿಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು' ಅವರ ಅಂತಿಮ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಪುರುಷರು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಮಹಿಳೆಯರೂ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಾಧನೆಗೈದಿದ್ದಾರೆ. ಅಂಥವರಲ್ಲಿ ಕಾಶ್ಮೀರದಲ್ಲಿ 14ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಿದ್ದ ಲಲ್ಲಾ ಅಥವಾ ಲಲ್ಲೇಶ್ವರಿಯೂ ಒಬ್ಬಳು. ಶಿವಭಕ್ತೆಯಾಗಿದ್ದ ಅವಳನ್ನು ಕಾಶ್ಮೀರದ ಹಿಂದೂಗಳು 'ಲಲ್ಲೇಶ್ವರಿ' ಎಂದು ಆರಾಧಿಸಿದರೆ, ಸದಾ ದೇವರ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನಳಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದ ಅವಳನ್ನು ಮುಸ್ಲಿಮರು 'ಲಲ್ಲಾ ಆರೀಫಾ' ಎಂದು ಆಧರಿಸಿದರು. ಸೂಫಿ ಸಂತ ಬಾಬಾ ದಾವೂದ್ ಮಿಶ್ಕಾತಿ ಅವಳನ್ನು 'ಮಜನೂ–ಇ ಅಕೀಲಾ' (ಭಗವಂತನ ಪ್ರೇಮದಲ್ಲಿ ಉನ್ಮತ್ತಳು)ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾನೆ.

ಉದಾತ್ತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಭೌಗೋಳಿಕವಾಗಿ ಭಿನ್ನ ಕಾಲ, ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಿದ್ದರೂ ಕಾಕತಾಳೀಯವೆಂಬಂತೆ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸುತ್ತಾರೆ; ಬಾಳುತ್ತಾರೆ. ಕಾಶ್ಮೀರದ ಈ ಲಲ್ಲಾಳ ಜೀವನವು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವೆನ್ನುವ ಹಾಗೆ ನಮ್ಮ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯ ಜೀವನದೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇವಳ ಸ್ವಾಭಿಮಾನ, ಅರಿವು, ಅನುಭಾವ ಹಾಗೂ ಶಿವಪ್ರೇಮಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅಕ್ಕನ ನೆನಪನ್ನು ತರುತ್ತವೆ. ಇಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಎಷ್ಟು ಸಾಮ್ಯವೆಂದರೆ, ಅಕ್ಕನ ಹಾಗೆ ಲಲ್ಲಾ ಕೂಡಾ ನಿರ್ವಾಣದಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದಳೆಂದು ಕೆಲವು ಪಠ್ಯಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಮಹಾದೇವಿ ವಚನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರೆ, ಲಲ್ಲೇಶ್ವರಿಯು ವಾಕ್ಕುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದಳು. ನಾವು ಮಹಾದೇವಿಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿ–ಗೌರವಗಳಿಂದ 'ಅಕ್ಕ' ಎಂದು ಕರೆದ ಹಾಗೆ, ಕಾಶ್ಮೀರದ ಜನರು ಅವಳನ್ನು 'ಲಾಲ್ ದೀದಿ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಲಲ್ಲಾ ವೂಜ್ (ಅಮ್ಮ), ಲಾಲ್ ಡೇಡ್(ಅಜ್ಜಿ), ಲಲ್ಲಾ ದೇವಿ ಎಂದೂ ಅವಳನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

'ವಾಕ್ಕುಗಳು' ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಅವರ ಪದ್ಯಗಳು ಕಾಶ್ಮೀರಿ ಭಾಷೆಯ ಆರಂಭಿಕ ಸಂಯೋಜನೆಗಳಾಗಿದ್ದು, ಆಧುನಿಕ ಕಾಶ್ಮೀರಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಭಾಗಗಳಾಗಿವೆ. "ನಾಲ್ಕು ಸಾಲಿನ ಲಾಲ್ ದೇಡ ವಾಕ್‌ಗಳು ಶಿವಶರಣರ ವಚನಗಳಂತೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದು, ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಅರ್ಥ ವಲಯವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತವೆ"(ಎಲ್ಲ ಎಲ್ಲೆ ಮೀರಿ, ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ).

ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಹಲವು ವಿದ್ಯಾವಂತರೂ 'ಮೌಢ್ಯ'ದ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಂಡು ನರಳಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ಸುಮಾರು ಆರು ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಒಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು ತನ್ನ ಜೀವನ ಹಾಗೂ 'ವಾಕ್' ರೂಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಕ ಅಪ್ಪಟ 'ವೈಚಾರಿಕತೆ'ಯನ್ನು ಮೆರೆದಿದ್ದಾಳೆ. "ದೇಗುಲದ ಮೂರ್ತಿ ಕಲ್ಲು, ದೇವಾಲಯ ಕಲ್ಲು, ಬರೀ ಕಲ್ಲು, ಮೇಲಿಂದ ತಳತನಕ. ನೀ ಏನನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದೀ, ಓ ಪಂಡಿತ? ಆಗುವುದಾದರೆ ಒಂದಾಗಿಸು ಮನಸ್ಸು, ಉಸಿರುಗಳೆರಡನ್ನು"(ವಾಕ್ಕು. 51, ಪು. 25) ಎಂದು ಕಲ್ಲು, ಗಿಡ, ಮರಗಳು ದೇವರಲ್ಲ. ಆತ್ಮವನ್ನು ಶುದ್ಧೀಕರಿಸುವುದು, ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಒಂದಾಗಿಸುವುದೇ ದೇವರು' ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಮುಂದುವರೆದು,

ಸಿಟ್ಟು, ದ್ವೇಷ, ಅಸೂಯೆಗಳ
ಪರೆಯ ಕಿತ್ತೆಸೆ
ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದುದರ
ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಕಲಿ
ಅವನು ಸಿಕ್ಕೇ ಸಿಗುವನು

(ವಾಕ್ಕು. 122, ಪು. 56)

ಎಂಬ ವಾಕ್ಯದ ಮೂಲಕ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಸ್ವೀಕಾರಾರ್ಹ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾಳೆ. ದೈವ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಲೋಕವನ್ನೇ ಒಂದು ಸಾಧನವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಅದರ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿಯೂ ಶಿವತತ್ವವನ್ನು ಕಾಣುವ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಲಲ್ಲಾಳು ಒಂದು ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ:

ಗರಿಕೆ, ಹೂವು, ಎಳ್ಳು ದೀಪ, ನೀರು ಯಾವುದೂ ಬೇಡ
ಗುರುವಿನಾದೇಶವ ಪಾಲಿಸುವವನಿಗೆ
ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಶಂಭುವಿನ ಧ್ಯಾನದ
ಆಳಕ್ಕೆ ಇಳಿದವನಿಗೆ ಕರ್ಮದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡವನಿಗೆ
ಮರುಹುಟ್ಟು ಎನ್ನುವುದಿಲ್ಲ

(ವಾಕ್ಕು, 54, ಪು. 27)

ಎಂಬ ಲಲ್ಲಾಳ 'ವಾಕ್ಕು', ಅಕ್ಕನ "ಲೋಕದ ಚೇಷ್ಟೆಗೆ ರವಿ ಬೀಜವಾದಂತೆ, ... ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಲೀನವಾದ ಬಳಿಕ ಎನಗೆ ಭವವುಂಟೆ?" ಎಂಬ ವಚನದ ಸಾಲುಗಳೊಂದಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿ ಹೋಲಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಭಕ್ತಿ, ಜ್ಞಾನ, ವೈರಾಗ್ಯ, ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಣೆ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇವರಿಬ್ಬರ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಕಾಲ–ದೇಶಗಳನ್ನು ಮೀರಿದ ಅನುಪಮ ಅನುಭಾವ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ತಮ್ಮದಾಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿ–ಎಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯೂ ಶಿವ(ಮಂಗಳ)ನನ್ನೇ ಕಾಣಲೆತ್ನಿಸಿದ ಅಪರೂಪದ ಅನುಭಾವಿ ಲಲ್ಲಾ. ಇವಳ ಅನುಭಾವಿಕ ಜೀವನವು ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯೊಂದಿಗೆ ಬಹುವಾಗಿ ಹೋಲಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದ ಇತರ ಶರಣರ ತಾತ್ವಿಕ ದೃಷ್ಟಿಗೂ ಹತ್ತಿರವಾಗಿದೆ. ಸಾಧನೆಯ ಪಥದಲ್ಲಿ ಎದುರಾದ ಅಪಾರ ಕಷ್ಟ, ನೋವುಗಳಿಗೆ ಎದೆಗುಂದದೆ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ನಡೆದ ದೃಢ ಭಕ್ತಿ

– 65ನೇ ಪುಟಕ್ಕೆ ಮುಂದುವರೆದುದು

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಹಾಗೂ ತುಮಕೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಸ್ಥಾಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞ ಡಾ. ಜಿ. ಪರಮೇಶ್ವರ್

✍ **ಶಿವಾನಂದ ಅಣ್ಣಪ್ಪ ಕಾಂಬಳೆ,** ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ, ತುಮಕೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ತುಮಕೂರು.

✍ **ಡಾ. ಮಿನಾಕ್ಷಿ ಖಂಡಿಮಠ,** ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ, ತುಮಕೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ತುಮಕೂರು.

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಡಾ. ಜಿ. ಪರಮೇಶ್ವರ್‌ರವರು ಒಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ಬಡ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಇಂದು ಅನೇಕ ಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣ ಮುಖಾಂತರ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ.ಇವರ ತಂದೆಯನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣ ಭೀಷ್ಮ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಗಾಂಧೀಜಿ,ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಹಾಗೂ ವಿನೋಬಾ ಭಾವೆ ಯವರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಅನೇಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರು.ಇದೇ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಅವರ ಸುಪುತ್ರರಾದ ಡಾ. ಜಿ. ಪರಮೇಶ್ವರ್ ಅವರು ಒಬ್ಬ ರಾಜಕಾರಣಿಯಾದರು ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅತೀವ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವರು. ರಾಜಕೀಯ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿನಿಂತು ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಅನೇಕ ಮಂತ್ರಿ ಪದವಿಯನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಸೇವೆ ಅನನ್ಯ. ಏಕೆಂದರೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಒಂದು ಡಿಂಡ್ಡ್ ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿ ಇರುವಾಗಲು ಎಲ್ಲಾ ಬಡ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಹಾಗು ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಲಿ ಎಂದು ತುಮಕೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವನ್ನು ಹಟ ಬಿದ್ದು ಆರಂಭಿಸಿದವರು.ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವರಾಗಿದ್ದಾಗ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಕಾಯಿದೆ 2000 ಜಾರಿಗೆ ತಂದು 1970ರ ಹಳೆಯದಾದ ಅಂದಿನ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಿದರು. ಇದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಅತೀವ ಪ್ರೀತಿ ಮತ್ತು ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಪದಗಳು

"ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಕಾಯಿದೆ 2000" "ಶಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವರಾಗಿ ಡಾ. ಜಿ. ಪರಮೇಶ್ವರ್" "ತುಮಕೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ"

ಉದ್ದೇಶಗಳು

- *"ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಕಾಯಿದೆ 2000" ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳುವದು.*
- *ತುಮಕೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಸ್ಥಾಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಪರಮೇಶ್ವರ್ ಅವರ ಪಾತ್ರ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವದು.*

ಜನರಿಗೆ ಎಂತಹ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಬೇಕೆಂದರೆ ಅವರು ಇದ್ದ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಹೊಂದುವಂತ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಬೇಕು"

– ಡಾ.ಜಿ.ಪರಮೇಶ್ವರ

ಪರಿಚಯ

ಡಾ. ಜಿ. ಪರಮೇಶ್ವರ್ 6 ಆಗಸ್ಟ್ 1951 ರಂದುತುಮಕೂರಿನ ಗೊಲ್ಲಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು (ಈಗ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ ನಗರ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ) (Bharni, 2022)[120] ಇವರು ಒಬ್ಬ ತಳ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಮತ್ತು ಕಷ್ಟಗಳ ನಡುವೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಬಿ.ಎಸ್ಸಿ ನಂತರ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಎಂ.ಎಸ್ಸಿ., ಸ್ನಾತಕೋತರ ಪದವಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಪ್ರತಿಷ್ಟ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದ ಅಡಿಲೇಂಡಿನ ವೇಟ್ ಅಗ್ರಿಕಲ್ಚರ್ ರಿಸರ್ಚ್ ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಮೂಲಕ ಸಸ್ಯ ತಳಿ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ತಜ್ಞರು ಎನಿಸಿ "Environmental Stress and Accumulation Bio-synthesis and Physiological Rules of Stachydrine, Trigonesine, and Proline in Africa". ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪದವಿ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ.[85]ಇದು ಉಪ್ಪು ನೀರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಳೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಬೆಳೆ ಬೇಕು ಎಂಬುದರಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನವಾಗಿದೆ.[109] ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜಕೀಯ ಹಾಗೂ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಎರಡರಲ್ಲಿ ಬಹುದೊಡ್ಡ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಡಾ.ಜಿ ಪರಮೇಶ್ವರ್ ರವರು ರಾಜಕೀಯ ರಂಗ ಪ್ರವೇಶದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಉಪಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಪದವಿಯವರೆಗಿನ ನಡೆಯು ಹಲವು ಮಜಲುಗಳಲ್ಲಿ ಏಳುಬೀಳುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಅವರ ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿ ಚಿತ್ರವನ್ನು ನೀಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.[105] ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದಲ್ಲಿ ಪಿ.ಹೆಚ್.ಡಿ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತಂದೆಯವರ ಕರೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಬಂದು ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಜಂಟಿ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಎಸ್.ಎಸ್.ಐ.ಟಿ. (Sri Siddhartha Institute of Technology)ಯನು ಆಡಳಿತ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯಭಾರ ವಹಿಸಿಕೊಂಡರು.73.ಉನ್ನತ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ದೀರ್ಘಕಾಲ ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೆಲವೇ ಮುಖಂಡರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು.[187] ತುಮಕೂರಿನಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸಿದ್ಧಗಂಗಾ ಬಿಟ್ಟರೆ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. [138]ಬಯಲು ಸೀಮೆಯ ದಲಿತರು ಸ್ವಾಭಿಮಾನದಿಂದ ತಲೆ ಎತ್ತಿ ನಿಂತು ಬದುಕು ನಡೆಸಬೇಕೆಂಬ ಮಹಾದಾಸೆಯಿಂದ ಒಂದರ ನಂತರ ಮತ್ತೊಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರು.[146]ಡಾ. ಜಿ ಪರಮೇಶ್ವರ್ ತುಮಕೂರು ಹಾಸನ ಚಿಕ್ಕಮಂಗಳೂರು ಬೆಂಗಳೂರು, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಮತ್ತು ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಾಲೇಜುಗಳು ತೆರೆದಿದ್ದಾರೆ. ತುಮಕೂರಿನ ಮರಳೂರು ಕ್ಯಾಂಪಸ್ ನಲ್ಲಿ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ ನಗರದಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕಾಲೇಜು ತಂದೆಯವರ ಜೊತೆ ಗೂಡಿ ಕಟ್ಟಿದರು. ಗಾಜಿನ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಸುಮಾರು 80 ಎಕರೆ ಪ್ರದೇಶದ ಇಡೀ ಕ್ಯಾಂಪಸ್ ಸುಂದರವಾದ ನವ ನವೀನವಾದ ಕಟ್ಟೆಗಳ ಸಂಕೀರ್ಣಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ ನಗರ ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜು 200 ಎಕರೆ ಪ್ರದೇಶ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. 270ತುಮಕೂರಿನ ಕುಣಿಗಲ್ ಗೇಟ್ ಹರಳೂರು ದಿಣ್ಣೆಯ ಬಳಿ ಎಪ್ಪತ್ತು ಎಕರೆ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಪ್ರದೇಶ ಹುಲ್ಲು ಗಾವಾಲಿನ ನಡುವೆ ಆಕರ್ಷಕವಾದ ಗೋಲಾಕಾರದ ಗಾಜಿನ ಕಟ್ಟಡ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಅವರಿಗೆ ಇರುವ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.2945 ಚದರ ಮೀಟರುಗಳಷ್ಟು ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನಿಂತಿರುವ ಈ ಗಾಜುಮಯ ಜ್ಞಾನಕೋಶ ಐದು ಮಾಗಡಿಗಳಿಗೆ ಮೇಲೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಈ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಆಧುನಿಕ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಹೊಂದಿದೆ.ಇವೆರಡು ಸುಂದರವಾದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ತುಮಕೂರಿಗೆ ಕಳಸ ಪ್ರಯಾವಾಗಿ ನಗರ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿವೆ.

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

"ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಕಾಯಿದೆ 2000"

ಎಸ್.ಎಂ.ಕೃಷ್ಣ ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಆಗಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವರಾಗಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಗುಣಮಟ್ಟ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಸುಧಾರಣಾ ಕ್ರಮಗಳ ಯೋಚನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ತಪ್ಪದೆ ಕಾರ್ಯನಿಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಸದಾ ಕಾಲ ಶ್ರಮಿಸಿದರು.(86) ಡಾ.ಜಿ. ಪರಮೇಶ್ವರ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ ವಿಧಾನಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿ ಮಾಡಿದ ಭಾಷಣವನ್ನು ಇಡೀ ಸದನವೇ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿತು. (106) ಅದರಲ್ಲಿ ಕುಲಪತಿಗಳ ಆಯ್ಕೆ ಅವಧಿ,ಸೆನೆಟ್ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಸದಸ್ಯರ ಆಯ್ಕೆ, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ, ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗ, ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸ್ಥಾನ ಮೀಸಲು,ಇಂತಹ ಹಲವು ಬದಲಾವಣೆ ತಂದರು. 2000ನೇ ಇಸವಿಯ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಮಂಡಿಸಿ ಸಂಸದೀಯ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆದ ಒಟ್ಟು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಅದ್ಭುತವಾದದ್ದು. ಮುಂದೆ ಅದು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ಆಡಳಿತ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಕೊಡುಗೆಯಾಯಿತು. ತುಮಕೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಅನೇಕ ರಾಜಕೀಯ ವೈಪರಿತ್ಯಗಳ ನಡುವೆಯೂ ಕೋಲಾರ ಹೊರತಾಗಿಯೂ ಕೇವಲ ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿ ಒಂದು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಆರಂಭಿಸಿದರು.ತಮ್ಮದೇ ಒಂದು ಡಿಮ್ಡ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಇದ್ದಾಗಿಯೂ ಸಾಮಾನ್ಯರ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಅವರು ಮಾಡಿದ್ದ ತುಮಕೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಇಂದು ದಾವಣಗೆರೆ, ಬೆಳಗಾವಿ, ಬಳ್ಳಾರಿ, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ ಇದರಿಂದ ನಾಡಿನ ಅನೇಕ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ಹಾಗೂ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಮಟ್ಟ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಮತ್ತು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾರಣರಾಗಿದ್ದಾರೆ.ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವರಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತನೆ ಮಾಡಿದರು ಈ ಮೂಲಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ನೈತಿಕ ಸ್ಪರ್ಶ ನೀಡಿದರು.ತಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಮೆರೆದರು. ತುಮಕೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡಾಗ ಜಿಲ್ಲೆಗೊಂದು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳು ಬೇಕೆ ಬೇಡವೇ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಗರಿಗೇರಿದವು. ಆದರೂ ತಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಬಿಡದೆ ಜಿಲ್ಲೆಗೊಂದು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಾಕಿದರು. ಇಗ NEP ಅದಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ಕೊಟ್ಟಿದೆ.(126) ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವರಾಗಿದ್ದಾಗ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಸೆನೆಟನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಮತ್ತು ಅಕಾಡೆಮಿಕ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿತ್ತು.ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಕಾಯಿದೆ 2000 ಜಾರಿಗೆ ತಂದು 1970ರ ಹಳೆಯದಾದ ಅಂದಿನ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಿದರು ಹಾಗು ಎಲ್ಲರಿಗು ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡಿದರು.ಒಟ್ಟು ಈ ಕಾಯ್ದೆಯಲ್ಲಿ 14 ಅಧ್ಯಾಯಗಳಿದ್ದರೆ 2ನೇ ಅಧ್ಯಾಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.ಇದರಿಂದಾಗಿ ತುಮಕೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ರಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಪರಮೇಶ್ವರ ಅವರು ಕಾದ್ದೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಿದರು ನಂತರ 2004 ರಲ್ಲಿ ತುಮಕೂರಿನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು. ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಅಗತ್ಯತೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಇದನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ಕಾಯಿದೆ, 2000 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಹು–ಅಧ್ಯಾಪಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ, ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿ ವಿದ್ಯಾಧಿಗಳ ದಾಖಲಾತಿ

'B+' - NAAC ಮಾನ್ಯತೆ.
'ತ್ರೀ ಸ್ಟಾರ್' ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ
ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶ್ರೇಯಾಂಕ 100–150 ಬ್ಯಾಂಡ್.
93 ಸಂಯೋಜಿತ ಕಾಲೇಜುಗಳು
34326 ಯುಜಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು
3198 ಪಿಜಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು
608 ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು

ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಇತರೆ ಕೊಡುಗೆಗಳು

ಶಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವರಾಗಿದ್ದಾಗ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸಂಶೋಧನಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಮಾತು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿ ಒಂದು ನಮ್ಮನ್ನು ಸ್ವಾಭಿಮಾನದಿಂದ ಸುಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಬೇಕು, ಎರಡು ನಮ್ಮ ಪ್ರತಿಭೆ ಮತ್ತು ಗುಣ ಸಂಪತ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲ ವರ್ಗದ ಜೊತೆಗೆ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಪೈಪೋಟಿ ನೀಡಲು ಕರೆ ನೀಡಿದರು.

- ಇವರು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವರಾಗಿದ್ದಾಗ ಅರೆಕಾಲಿಕ ಉಪನ್ಯಾಸಕರ ರಣರಂಪವಾಗಿದ್ದು ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಇತರ ಮಾಡಿ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಆಡಳಿತ ಗಾರರೆನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆರು ಏಳು ಶಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವರು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ಹೋದ ಅರೆ ಕಾಲಿಕ್ ಉಪನ್ಯಾಸಕರ ಜೀವನ ರೂಪಿಸಿದ್ದು ಪರಮೇಶ್ವರ್, ಈ ನಿಯಮನುಸಾರ ಇಂದಿಗೂ ಅಧ್ಯಾಪಕ ನೇಮಕಾತಿ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇದೆ. 400 ರೂಪಾಯಿ ಸಂಬಳದಿಂದ ಇವತ್ತು 40,000 ಸಂಬಳ ಪಡೆಯುವಂತಾಗಿದೆ ಅರೆ ಕಾಲಿಕ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು.(114)
- ವೃತ್ತಿ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಶೇಕಡ ಐದರಷ್ಟು ಮೀಸಲಾತಿ ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗರು ಅವರ ಈ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದರು ನಂತರ ಇದೇ ಮೀಸಲಾತಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಹುದ್ದೆಗಳಿಗೂ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಯಿತು. ರಾಜ್ಯ ಭಾಷೆಯನ್ನು ವೃತ್ತಿ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕಲಿಸುವ ಪಠ್ಯ ಪದ್ಧತಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾರಿ ತರುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದರು.(62)
- ಶಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವರಾಗಿದ್ದಾಗ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮೀಸಲಾದ ಬ್ಯಾಕಲಾಗ ಹುದ್ದೆಯನ್ನು ಭರ್ತಿ ಮಾಡಲು ಶ್ರಮಿಸಿದರು ಆಗ ನೂರಾರು ಜನ ಬ್ಯಾಕಲಾಗ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳು ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರ ಹುದ್ದೆಯನ್ನು ಪಡೆದರು.(248)
- ಶಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವರಾಗಿದ್ದಾಗ ಮಾಡಿದ ಮಹತ್ತರ ಕೆಲಸವೆಂದರೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಡಾ. ಬಿ. ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರಗಳು ತಂದರು.(197)
- ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವರಿಗೆ ಅವರು ತುಂಬಾ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿ ಅಪರೂಪದ ಸುಧಾರಣೆಗಳು ತಂದರು. ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಅರೆಕಾಲಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ಪೂರ್ಣಾವಧಿ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ಕಾಯಂ ಗೊಳಿಸಿದಲ್ಲದೆ ಅವರಿಗೆ ಕೈ ತುಂಬಾ ಸಂಬಳ ನೀಡಿದರು, ಶಿಕ್ಷಕ ಎಂಬ ವೃತ್ತಿಗೆ ಗೌರವದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ನೀಡಿದರು.(92)
- ಶಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವರಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಮತ್ತೊಂದು ಕಾರ್ಯವೆಂದರೆ ಮಾತೃಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷೆ ನೀಡುವುದು ಪ್ರಮುಖವಾದದ್ದು ಹೀಗಾಗಿ ಇವರು ಬಿ.ಇ. ಮತ್ತು ಎಂ.ಬಿ.ಬಿ.ಎಸ್. ಕೋಸುಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪಠ್ಯದ ಬೋಧನೆಗೆ ನಾಂದಿ ಹೇಳಿದರು.(94)
- ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಇಲಾಖೆ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ ಬದಲಾವಣೆ (ಮೂರು ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ) ರೋಸ್ಟರ್ ಅನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಪಾಲಿಸುವುದು ಸಂಶೋಧನೆ ಹಾಗೂ ವಿಸ್ತರಣಾ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತಂದರು. (103)

– 57ನೇ ಪುಟಕ್ಕೆ ಮುಂದುವರೆದುದು

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಒಕ್ಕಲಿಗ ಜನಾಂಗದ ಕೃಷಿ ಆಚರಣೆ

✍ ಡಾ. ಎಚ್.ಎಸ್. ವಿರೂಪಾಕ್ಷಪ್ಪ, ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಸರಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಹೊಳೆಹೊನ್ನೂರು.

ಹಳ್ಳಿಗಳ ನಾಡಾದ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ, ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬಾಳುವ ರೈತರೇ ಆಧಾರ ಸ್ತಂಭಗಳಂತೆ. ಅವನ ಮೂಲ ಉದ್ಯೋಗ ಒಕ್ಕಲುತನವಾಗಿದ್ದು ಒಕ್ಕಲುತನದಲ್ಲಿಯೇ ರೈತನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಒಡಮೂಡಿದೆ. ಇಂತಹ ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗಳ ನಾಡಾದ ಹಳ್ಳಿಗರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿರುವುದು ಪಂಡಿತರ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ, ಶಿಲಾಶಾಸನ ಶಿಲ್ಪಕಲೆಗಳಲ್ಲಲ್ಲ, ಪಾಮರರೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಹಳ್ಳಿಗರ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ, ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಜೀವನದ ಅನೇಕ ನೈಜ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಡುವ ಈ ಹಾಡುಗಳು ರೈತನಿಗೆ ಆನಂದ ಮತ್ತು ಶ್ರಮದ ಧಣಿವನ್ನಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಂತವುಗಳು, 'ಅಂತೆಯೇ ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪಾಮರರ ಉಸಿರಾದರ ಅದನ್ನು ರಸಿಕರೆಲ್ಲರೂ ಹೊತ್ತು ಕುಣಿದಾಡುತ್ತಾರೆ, ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವು ನಿರಾಭರಣ ಸುಂದರಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಜಂಜಾಟವಿಲ್ಲ, ಅನುಕರಣ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಮುರುವತ್ತಿಲ್ಲ, ನಿತ್ಯ ನಿಸರ್ಗಕ್ಕೆ ಅದು ಸದಾ ಕಣ್ಣು ತೆರದಿದೆ, ಅಲ್ಲಿ ಬಂದುದು ಎಲ್ಲವು ಹೊಚ್ಚಹೊಸದೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ಸುಳಿದಾಡುತ್ತಿರುವುದು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ' ಎಂದು ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಗೀತೆಗಳು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಡಾ.ಗದ್ದಗಿಮಠ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ.

'ಒಕ್ ಧಾತುವಿಗೆ ಬಲಕರಣೇ ಶಕುನೇಚೆ' ಅರ್ಥಗಳು ಶಬ್ದಮಣಿ ದರ್ಪಣ (ಪು.ಸಂ.48) ದಲ್ಲಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಖಲಕರಣ ಅಂದರೆ ತೆನೆಗಳಲ್ಲಿನ ಕಾಳನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸುವುದು ಎಂಬರ್ಥ. ಒಕ್ಕಿಕ, 'ಒಕ್ಕಿಲ್' ಎಂಬ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಭೇದಿಸುವುದೆಂದರೆ ಕಾಳನ್ನು ಬೇರೆ ಮಾಡುವುದೆಂದೇ, ಅರ್ಥ, ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ 'ವಿವಕ್ಕು' ಪದಕ್ಕೆ to beat ಎಂಬರ್ಥವಿದ್ದರೂ ಅರ್ಥ ಕನ್ನಡದ 'ಒಕ್ಕು' ಧಾತುವಿನಿಂದ ಒಕ್ಕು ಕ್ರಿಯಾಪದ. ಈ ವದಕ್ಕಿರುವ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಟಿಬರೋ, ಎಮಿನೋ ಅವರ ದ್ರಾವಿಡ ಜ್ಞಾತಿ ಪದಕೋಶದಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಮೇಲಿನ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಾಗ ಇತರ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳಿಗಿಂತ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಒಕ್ಕಲು ಅಥವಾ ಒಕ್ಕಲಿಗ ಎಂಬ ಪದ ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧ ವೃತ್ತಿ ಹೆಚ್ಚು ಹತ್ತಿರ ಮತ್ತು ಪದ ಕುಲ, ಜಾತಿ, ಮನತನ, ಗೇಣಿದಾರ ಎಂಬುದಾಗಿ ಬಳಕೆಗೊಂಡಿದೆ. 'ಪ್ರಾಚೀನ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ 'ಒಕ್ಕಲು' ಪದ ಕುಟುಂಬಗಳು ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ಎರ್ಪತ್ತೂಕ್ಕಲ ಮಿರ್ದು ಉಲ್ಲೇಖನಗೊಂಡಿದೆ'.

ಒಕ್ಕಲಿಗರಿಗೆ ಧರ್ಮಕ್ಕಿಂತ ದೇವರ ಭಾವನ ಹೆಚ್ಚಿನದು; ಸಾಂಪ್ರಾದಾಯಿಕ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ರೈತನು ಅನೇಕ ದೇವರುಗಳ ಆರಾಧಕ, ರೈತರು ದೇವರು, ದೈವ ಮತ್ತು ದೆವ್ವ ಮೂರರಲ್ಲಿಯೂ ನಂಬಿಕೆ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಭಯದಿಂದಲೂ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಸಂತೋಷವಾದಾಗ ಆನಂದದಿಂದ ಹಾಡಿ, ಅಸಹಾಯಕ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ದೇವರ ಮೇಲೆ ಭಾರಹಾಕಿ ಬಾಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಅಂಜಿಕೆಯಿಂದ ವೊರಹೊಕ್ಕಿದ್ದಾನೆ. ಒಕ್ಕಲುತನವೇ ಮೂಲ ಉದ್ಯೋಗವಾಗಿರುವ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಹದೇ(ಶಿವಲಿಂಗ) ಮತ್ತು ಬಸವಣ್ಣ ದೇವರ ಗುಡಿಗಳು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ.

"ಶಿವ ಶಿವ ದಾರ ಸಿಡಿಲೆಲ್ಲ ಬಯಲಾಗಿ
ಕಲ್ಲು ಬಂದರಗಿ ಕಡೆಗಾಗಿ ಎಲೆಮನವ
ಶಿವನೆಂಬ ಸಬುದ ಬಿಡಬ್ಯಾಡ"

ಶಿವನ ಆರಾಧಕನಾದ ರೈತನು ದೇವರ ಮೊರೆ ಹೋದರೆ, ತನಗೆ ಬಂದ ಕಷ್ಟಗಳೆಲ್ಲ ಕೊನೆಯಾಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ನಂಬಿದ್ದಾನೆ. ರೈತನಿಗೆ ಸುಗ್ಗಿಯ ದೇವರುಗಳೇ ಬೇರೆ, ಭೂ ತಾಯಿ, ಬನದಮ್ಮ, ಪತ್ರಿಯ ಗಿಡ, ಬನ್ನಿಯ ಗಿಡ ಮೊದಲಾದ ನಿಸರ್ಗ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸುವನು.

"ಬೆಳದ ಬೆಳಸಿಗೆ ಬನ್ನಿ ಭೂತಾಯಿಗೆ ಬನ್ನಿ
ನಾಡ ಸಂಪತ್ತ ಬರಿ ಬನ್ನಿ ಕೋಲು ಕೋಲೆ ॥
ಬಿತ್ತಿದ ಹೊಲದಾಗ ಒತ್ತಿಹಾಯಕಿ ಯಾರ
ಮುತ್ತಿನುಡಿಯಕ್ಕಿ ಬನದಮ್ಮ ಹಾಯ್ದರ
ಬಿಚ್ಚಿಬಿದ್ದಾವ ಬಿಳಿಜೋಳ ॥

ಅಲ್ಲದೇ ಜೋಕುಮಾರನ ಆರಾಧನೆ, ಅವನು ಹುಟ್ಟಿ ಮಳೆಯನ್ನು ತರುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಒಕ್ಕಲಿಗರು ನಂಬಿದ್ದರು. ಮಳರಾಜನ ಕುರಿತು ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಆಚರಣೆ–ನಂಬಿಕೆಗಳು ಇರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಮಳರಾಜನ ಕುರಿತು ಕೆರೂರ ಕವಿ ಕುರುಡರಾಜ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಡುವ ಹಾಡುಗಳನ್ನು 'ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಗೀತ' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ.

ರಾಗಿ ಬಣ್ಣದ ಕುದುರಿ, ರಾಜೇಕ ದೊಡ್ಡದು
ರಾಜರೊಳು ರಾಜ ಮಳೆರಾಜ ಬರುವಾಗ
ರಾಜೀವ ಕೈಯ ಮುಗಿದಾವು
ಮಳೆಯಪ್ಪ ಮಳರಾಜ, ಕರೆಯುತಾರೂ ನಿನ್ನ
ಮೊದಲು ಕೂರೀಗ ರೈತಾರು ಹೊಲದಾಗ
ಫಲವೆದ್ದು ಕೈಯ ಮುಗಿದಾವ ॥

ಅಲ್ಲದೇ ರೈತನ ಭೂಮಿ ತಾಯಿಯ ಸ್ತುತಿ ತುಂಬಾ ಗಮನಾರ್ಹ ಮತ್ತು ಸ್ಫೂರ್ತಿದಾಯಕ ಉದಯರಾಗದಲ್ಲಿಯೇ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವಂತದ್ದು.

"ಏಳುತಲೆ ಎದ್ದು ಯಾರ್ಯಾರ ನೆನೆಯಲೆ
ಎಳ್ಳು ಜೀರಿಗೆ ಬೆಳೆಯೋಳು ಭೂ ತಾಯಿ
ಎದ್ದೊಂದು ಗಳಿಗೆ ನೆನೆದೇನು !

ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ ಅನೇಕ ಗ್ರಾಮ ದೇವತೆಗಳ ಆರಾಧನೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಒಕ್ಕಲಿಗರು ಆರಾಧಿಸುವ ದೇವರುಗಳಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣ ಮತ್ತು ಹನುಮಪ್ಪ ಮುಖ್ಯರಾದವರು, ಬಸವಣ್ಣನ ಜಾತ್ರೆಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು, ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಅನೇಕ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದ ಬಸವಣ್ಣನ ಗುಡಿಗಳಿವೆ. ಬಸವಣ್ಣನ ಕುರಿತು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

"ಕುಂಟೋಜಿ ಬಸವಣ್ಣ ಒಂಟಾಗಿ ಕಾದಾಡಿ
ಕುಂಟಾದ ಕಾಲ ಮುರಕೊಂಡು । ಪರಿತ್ಯಾಗ
ಮಂಟಪದ ಮುಂದ ಮಲಗ್ಯಾನ ॥

ಬಸವಣ್ಣಗಳು ಕಾದಾಡಿ, ಕಾಲು ಮುರಿದುಕೊಂಡ ಅಂಶ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಜಾನಪದ ಕಥೆಯೂ ಉಂಟು. ಆ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ಪೂಜಿಸದ ಒಕ್ಕಲಿಗನೇ ಇಲ್ಲ, ಹಳ್ಳಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಬಸವನಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಕಳಿ ಬಸವನಾದರೂ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತಾನೆ. ದ್ರಾವಿಡ ಜನಾಂಗದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಅನೇಕ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು, ಒಕ್ಕಲಿಗನ ಉಪಕರಣಗಳೂ ಈ ಮಾತನ್ನು ಪುಷ್ಟಿಕರಿಸುವವು.

ಬಸವಣ್ಣಗಳು ಕಾದಾಡಿ, ಕಾಲು ಮುರಿದುಕೊಂಡ ಅಂಶ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಜಾನಪದ ಕಥೆಯೂ ಉಂಟು. ಆ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ಪೂಜಿಸದ ಒಕ್ಕಲಿಗನೇ ಇಲ್ಲ, ಹಳ್ಳಿಗೆ ದೊಡ್ಡ

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಬಸವನಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಕಳಿ ಬಸವನಾದರೂ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತಾನೆ. ದ್ರಾವಿಡ ಜನಾಂಗದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಅನೇಕ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು, ಒಕ್ಕಲಿಗನ ಉಪಕರಣಗಳೂ ಈ ಮಾತನ್ನು ಪುಷ್ಟಿಕರಿಸುವವು.

ಹನುಮಪ್ಪನು ಒಕ್ಕಲಿಗನಿಗೆ ಸುಗ್ಗಿಯ ದೇವರಲ್ಲ. ಕಾಟ ಪೀಡೆಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲು ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ದೇವರಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ಡೊಂಕ ಮಾರಿಯ ಹನುಮ, ಲಂಕಾಕ ಬಲು ಚೆಲುವ
ಟೊಂಕದ ಮ್ಯಾಲೆ ಎಡಗೈಯ ಇಟಕೊಂಡು
ಲಂಕಾಕ ಲಾಗ ಹೊಡೆದಾನೊ ॥

ರೈತನ ನಂಬಿಕೆ–ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ದೆವ್ವ ಪಿಶಾಚಿಗಳ ಕುರಿತು ಅನೇಕ ದಂತ ಕಥೆಗಳಿವೆ. ಏಳು ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿ ದೆವ್ವ ಕುರಿತಂತೆ.

ಜೋಳದ ಹೊಲವನ್ನು ಏಳು ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿ
ಹಾಳ ಮಾಡಬ್ಯಾಡ ನಂ ಬೆಳಸು ಸುಷ್ಮಾಗ
ಬಲಿಕೊಟ್ಟು ಕೈಯ ಮುಗಿದೇನು ॥

ಎಂದು ರೈತನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅಂಜಿಕೆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಹಾಡುಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಒಕ್ಕಲಿಗರು ರಾಶಿ ಮಾಡುವ ಮುನ್ನ ಬಲಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಆ ದೆವ್ವವನ್ನು ತೃಪ್ತಿ ಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

'ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಗೀತಗಳು' ಎಂಬ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಡಾ. ಎಸ್.ಎಸ್. ಗದ್ದಿಗಿಮಠ ಖಂಡಕ್ಕೆ ಬರುವ ಮುನ್ನ ಮೂಲ ಜನಾಂಗ ದ್ರಾವಿಡರೂ ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹೆಗ್ಗುರುತಾದ ಕೃಷಿ ಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿಪುಣರಿದ್ದು, ಮುಂದುವರೆದಿದ್ದರು. ಅವರ ಮೇಲೆ ಆರ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಗಣಪತಿ ಪೂಜೆಯು ಏನು ಪ್ರಭಾವ ಮಾಡಿದಂತೆ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಗಣಪತಿ ಪೂಜೆಗೆ ಸುಗ್ಗಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನವಿಲ್ಲ–ಶಿವಶರಣರ ನೀತಿಯ ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಅವರನ್ನು ತನ್ನ ಸುಗ್ಗಿಯ ಕಣದಲ್ಲಿ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಹಂತಿ ಪದ ಕೊಂದಿಲ್ಲ, ನಿಂತು ಬೆನಕನ ಪೂಜೆ
ಹಂತಿಯೊಳ ಪೂಜೆ ಶರಣರಿಗೆ ಗಣಪತಿಗೆ
ಸ್ವಂತ ನೆನೆಯಂದ ಒಕ್ಕಲಿಗ ॥

ಒಕ್ಕಲಿಗನ ಸುಗ್ಗಿಯ ಕಣದಲ್ಲಿ ಗೌರವಾದರದಿಂದ ಶರಣರನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಗಣಪತಿಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರ ಇಂದು ಬೆನಕನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮೊದಲು ಮಾಡುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಹಂತಿಯ ಹಾಡುಗಳು ರೈತನ ಬದುಕಿನ ಸಮಗ್ರ ಚಿತ್ರಣ ನೀಡುತ್ತವೆ. ಅವನ ಆಚಾರ–ವಿಚಾರ, ಬದುಕಿನ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತವೆ. ಸುಗ್ಗಿಯ ಕಣದಲ್ಲಿ ರೈತನಿಗೆ ಅನೇಕ ಜನ ಬಾಬುದಾರರು ಇರುತ್ತಾರೆ. (ಮಠದಯ್ಯ, ಹೂಗಾರ, ಚಲುವಾದಿ ಮೊದಲಾದವರು) ಆಯಗಾರರು (ಬಡಿಗ, ಕಂಬಾರ, ಮಡಿವಾಳ, ಹಡಪಿಗ ಮೊದಲಾದವರು) ಹಕ್ಕುದಾರರು (ಸರಕಾರಿ ಚಾಕರಿಮಾಡುವ ಹಳಬ,(ತಳವಾರ) ಹೊಲೆಯ ಮೊದಲಾದವರು) ಅಲ್ಲದೇ ವಾಸ, ಮುಲ್ಲಾ, ಚೋರ, ಗಸ್ತಿ, ಕೊರವಂಜಿ ಮೊದಲಾದ ಭಿಕ್ಷುಕರು ಕಂಡು ಬರುವರು. ಕೊಡುಗೈದಾನಿಯಾದ ರೈತ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಜನರಿಗೆ ತನ್ನ ಬೆಳೆಯ ಪಾಲನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾನೆ.

ಬೂದನಿಗೆ ಬಾಸಿಂಗ, ಭೂಮಿತಾಯಿಗೆ ದಂಡೆ
ಸಾಲ ಶರಣರಿಗೆ ಸರಮಾಲೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು
ಮಾದಯ್ಯ ಗೆದ್ದ ಕೈಲಾಸ ॥

ಹೈಗಾರನು ಸುಗ್ಗಿಯ ಕಣಕ್ಕೆ ಹೂ ಪತ್ರಿಗಳನ್ನಲ್ಲದೆ, ಬೂದನಿಗೆ ಬಾಸಿಂಗ ಭೂತಾಯಿಗೆ ದಂಡೆಯನ್ನು, ಪಾಲ ಶರಣರಿಗೆ ಅಂದರೆ ಸುಗ್ಗಿಯ ಉಪಕರಣಗಳಾದ ಸೆಳ್ಳು, ರಾಫೋಲು, ಜಂತೆ–ಗುಂಟೆ, ಹಂತಿಗಟ್ಟಿ, ಮೇಟ್ಲು ಮತ್ತು ಕರಿಬಂಟ–ಬಿಳಿಬಂಟ ಮೊದಲಾದವು. ಸರಮಾಲೆ ಕೊಡುವ ವಾಡಿಕೆ ಇರುವುದನ್ನು ಈ ಪದ್ಯ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಒಕ್ಕಲಿಗನು ತನ್ನ ಬೆಳಸಿನಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಕೊಡುವುದಲ್ಲದೇ ಈ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಂತಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಡಿ ಆಯಾಗಾರರಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಮಳರಾಜನ ಬಗ್ಗೆ ಒಕ್ಕಲಿಗರಿಗೆ ತುಂಬಾ ನಂಬಿಕೆ ಆತನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾರೆ, ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ, ಹಾಡಿ ಹೊಗಳುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಯಾವ ಯಾವ ಮಳೆ ಎಷ್ಟು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂದು ಹಂತಿಯ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಉತ್ತರಿ, ಸ್ವಾತಿಯ ಮಳೆಗಳು ರೈತನಿಗೆ ಭಾಷೆ ಕೊಟ್ಟ ಮಳೆಗಳು ಎಂದು ನಂಬಿರುತ್ತಾರೆ.

ಆ ರಾಜ ರಾಜ, ಬೋರಾಜ ಮಾರಾಜ
ರಾಜರೊಳು ರಾಜ ಮಳರಾಜ ಘನರಾಜ
ಬೀಜ ಸಕಲರಿಗೆ ತೆನಿರಾಜ ॥

ರೋಣಿಯ ಮಳೆಯಾಗಿ, ಓಣಿಲ್ಲ ಜೋಳಾಗಿ ಕಾಣಾದ ಹುಲುಸು ಕುಡಿಯಾಗಿ ಹೊಲದಾಗ ಕಣ ತುಂಬ ರಾಶಿ ಹೂಳಿಯಾಗಿ

ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದ ತ್ರಿಪದಿಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಗೀತೆಗಳು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಅಲ್ಲದೇ ಯಾವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರೈತನಿಗೆ ಮಳಗಳು ಮೋಸಮಾಡುತ್ತವೆ ಎಂದು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಅಸಾಡಿ ಮುಂದಾಗಿ ಬೀಸ್ಯಾವ ಗಾಳಿ
ಮೋಸ ಮಾಡ್ಯಾವ ಮಗಿಮಳಿ ಉತ್ತ್ರಿಸಾತಿ
ಬಾಸೆ ಕೊಟ್ಟಾವ ಬಡವರಿಗೆ ॥ ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ.

ಹಂತಿಯ ಕಟ್ಟುವ, ತುಳಿಸುವ, ಎತ್ತಿನ ಸಿಂಗಾರ ಮತ್ತು ಅಂದ ಚಂದ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆಯುವ, ಒಕ್ಕಲು ತಾಯಿ ಕಾಣುವ ಬಯಕೆಯ ಚಿತ್ರಗಳು ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಹಂತಿ ತಿರುಗುವ ಬಸವನನ್ನು ಮಗನೆಂದು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಮೈಮೇಲಿನ ಸುಂಕವರೆಸುತ್ತಾಳೆ.

ಮೂಡಲ ಹೋರೀಗ, ಮುರಗಿಯ ಕೋಡಣಸು
ಸಣಗೆಜ್ಜೆ ಕೊರಳ ಸರಪಳಿಯ ಕಟಿಕೊಂಡು
ಸವನಾಗಿ ಹಂತಿ ತುಳಿದಾನೊ ॥
ಹಂಡ ಹವಳ್ಯನ ಕಟ್ಟು, ಗುಂಡು ಗುಟ್ಯಾನ ಕಟ್ಟು
ಮಾಲಿಂಗನ ಕಟ್ಟು ಮೇಟ್ಯಾಗ । ನಮ್ಮತ್ತ
ಕಾಡಿದರ ಕಟ್ಟೋ ಕಡಿಸುತ್ತೊ ॥
ಹಂತೀಯ ಕಟ್ಟವನ, ಹೌಸ ಹುರುಪನು ನೋಡೊ
ಹಂತಿಯ ಧೂಳ ಮೈಧೂಳೂ ಹದಿನಾರು
ಹಂತಿ ಎತ್ತಿನಾ ಹಣಿ ಧೂಳೊ ॥
ಹಂತಿಯ ಹೊಡೆದತ್ತು ಹಂತೇಲಿ ಬಂದಾರ
ಸುಂಕ ಜಾಡಿಸದ ಸರಗೀಲೆ ಕಂದನಿಗೆ
ಹಂತೀಯ ಎತ್ತು ಹದಿನೆಂಟು ॥ ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ.

ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಜನಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಜನಾಂಗದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಬಿಂಬಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳೇ ಆಚರಣೆಗಳು ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಬೇರುಗಳು, ಜನಾಂಗದ ರಕ್ತ ರಕ್ತಗಳಲ್ಲಿ ಆಳವಾಗಿ ಬೇರೂರುತ್ತವೆ. ಒಕ್ಕಲುತನದ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಇದಕ್ಕೆ ಹೊರತಲ್ಲ. ಸುಗ್ಗಿಯ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಒಕ್ಕಲಿಗರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾದದ್ದು. ಒಕ್ಕಲುತನದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. 1. ಉತ್ತುವುದು 2. ಬಿತ್ತುವುದು 3. ಒಕ್ಕುವುದು ಈ ಮೂರರಲ್ಲಿಯೂ ಒಕ್ಕಲಿಗನು ಕೆಲವು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ನೇಮ ನಿತ್ಯದಿಂದ ಪಾಲಿಸುವುದು ಕಂಡು ಬರುವುದು. ಶ್ರಮದ ನಂತರ ಪಡೆಯುವ ವಿಶ್ರಾಂತಿ, ಮನಸ್ಸಿನ ಆನಂದಕ್ಕಾಗಿ ಒಕ್ಕಲಿಗನು ಅನೇಕ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಶ್ರಮದ ದಣಿವನ್ನು ಆರಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿದೆ. ಬಸವಾದಿ ಶರಣರ ಜೀವನ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಒಗ್ಗಿಕೊಂಡು ಒಕ್ಕಲಿಗ ಅವರ ಕುರಿತಾಗಿ ಅನೇಕ ಸ್ತುತಿ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಇಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಪ್ರಥಮರಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಒಕ್ಕಲಿಗರಿದ್ದಾರೆ. ಇಳಿಹಾಳ ಬೊಮ್ಮಯ್ಯ,

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಏಲೇಶಕೇತಯ್ಯ, ಮಾರಗೌಡ ಮುಂತಾದವರು. ಶಿವಶರಣರು ಹೊಲಗೆಲಸವನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಾಯಕವೆಂದು ನಂಬಿ ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಕೈಲಾಸ ಕಂಡವರು.

ಇಳಿಹಾಳ ಬೊಮ್ಮಯ್ಯ ಹೊಲಗೆಲಸ ಕಾಯಕವ
ನಲುಮೆಯಲಿ ಸುಗ್ಗಿದಾಸೋಹ ಹರಸೇವೆ
ಸಲಿಸಿ ಲಿಂಗದೊಳು ಬಯಲಾದ ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ.

ಕಣವನ್ನು ಒಕ್ಕಲಿಗ ಶುಭದಿನವನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಎತ್ತರದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕಣಕತ್ತುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅದು ಮಸಾರಿ ಭೂಮಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನೀರನ್ನು ಹಾಕಿ ಕರೆಗಣ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. (ಕಣವನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ನೀರುನುಗ್ಗಿ ಮೇಟಿಯಿಲ್ಲದೆ ನೆಲ ತುಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕರೆಗಣ=ಬರಗಣ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ) ನಂತರ ಮಧ್ಯ ಕಣದಲ್ಲಿ ಮೇಟಿಯ ನಾಟಲು ಕುಣಿಯನ್ನು ತೆಗೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆ ಕುಣಿಯ ಹಸಿಮಣ್ಣನ್ನೊಯ್ದು ಹೊಲದ ಸಮೀಪದ ಹಾದಿಯ ಮೇಲೆ ಹಾಕುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆಳವಾದ ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಜಾನಪದ ಗೂಡಾರ್ಥದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಪಡುತ್ತಾರೆ. 'ಕಣದ ಮೇಟಿಯ ಕುಣಿಯ ಐದು ಬೊಗಸಿ ಹಸಿಮಣ್ಣನ್ನು ಹಾದಿಗೆ ಹಾಕುವುದೆಂದರೆ ಹಾದಿಗೆ ಔತಣ ಕೊಟ್ಟಂತೆ ಸುಗ್ಗಿಯು ನಡೆದಿದೆ. ಎಂಬುದರ ಸೂಚನೆಯಾಗಿದೆ.

ತನೆಮುರಿಸಿ ಹಂತಿಯ ಕಟ್ಟುವುದು, ಮೇದೆ ಕಂಕಿಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗುವುದು, ತೂರಿರಾಶಿಯನ್ನು ಮಾಡುವುದು, ಮೇಟಿಯರಾಶಿ, ಕರಿಬಂಟ, ಬಿಳಿಬಂಟ, ಗೋಪಾಳ ಮುಂತಾದ ಸುಗ್ಗಿಯ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಮೂತಾಳ ಕೂರಿಗೆಗೆ, ಯಾತರದು ಹಂಗಿಲ್ಲ
ಭೂತಾಯಿ ಬೆಳೆಯ ಒಕ್ಕಲಿಗ ॥ ಜಗದೊಳಗೆ
ಕೋತುಳ್ಳ ಮೇಳಿ ಬಲಗೊಂಡು
ಕಡೆಯ ಬಲಕಿನತಾಳ, ಎಡೆಯಾಯ್ತು ಅರಸನಿಗೆ
ಎಡಗಡೆಯ ತಾಳ ಪಶುಪಕ್ಷಿ ಜೀವನಕೆ
ನಡುವಿನಾ ತಾಳ ರೈತನಿಗೆ ॥

ಒಟ್ಟು ಬೆಳೆಯನ್ನು ಮೂರು ಭಾಗಮಾಡಿ ಹಂಚುತ್ತಾನೆ. ಒಂದು ತಾಳಿನ ಬೆಳಸು ರಾಜನಿಗೆ, ಮತ್ತೊಂದು ತಾಳಿನದು ಹಕ್ಕಿಪಕ್ಕಿಗಳಿಗೆ, ನಡುವಿನ ತಾಳಿನದು ತನಗೆ ಎಂದು ನಂಬಿರುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಒಕ್ಕಲಿಗ ಕೊಡುಗೈದಾನಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಬೆಳಕನ್ನು ಕಣದಲ್ಲಿ ಹಂಚುತ್ತಾನೆ.

ಕಣವನ್ನು ಮಂಟಪಕ್ಕೆ, ಮೇಟಿಯನ್ನು ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣನಿಗೆ, ಆರಾಧನೆ ಮಾಡುವ ರೈತನೇ ಬಸವೇಶ, ಇದಕ್ಕೆ ಗುರು ಪ್ರಭುದೇವ, ಕಣದೊಳಗಿನ ಬುದ್ಧಿವಂತ ಲಿಂಗ

ಕಣವ ಮಂಟಪವಾತೂ, ಗುಣವಂತ ಬಸವೇಶ
ಹೊಣೆಗಾರ ರೈತ ದಂಡೇಶ ಕಣಮೇಟಿ
ಗಣಿ ಗುರುವು ಕಣಕ ಪ್ರಭು ಲಿಂಗೂ ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ.

ಮೂರು ಕಾಲಿನ ಮೆಟ್ಟು (ರಾಶಿಯನ್ನು ತೂರಲು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಎತ್ತರವಾದ ತಿವುಟಿಗೆ ಅದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಕಾಲುಗಳಿದ್ದು ಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲಲು ಒಂದು ಹಲಗೆಯನ್ನು ಜೋಡಿಸುವುದು) ಇದು ತ್ರಿವಿಧ ಲಿಂಗಗಳ ಸಂಕೇತವಾಗಿದೆ. ಡೋಹಾರ ಕಕ್ಕಯ್ಯನೇ ಈ ರಾಶಿಗೆ ಸಳ್ಳಾದ, ವಚನಗಳೇ ಚೊಕ್ಕ ಮುತ್ತಿನ ರಾಶಿ, ಎಂಟು ಕಟ್ಟಿನ ಇಕ್ಕಲಿಯೇ ಅಷ್ಟಾವರಣ ಬದ್ಧವಾದ ಲಿಂಗಾಯತ ಮತ. ಇದರಿಂದ ಹುಲುಸಾಗಿ ಉಕ್ಕಿಯೇ ವಚನಶಾಸ್ತ್ರವಾಗಿದೆ.

ಕಕ್ಕಯ್ಯ ಸಳ್ಳಾಗಿ, ಚೊಕ್ಕ ಮುತ್ತಿನ ರಾಶಿ
ಇಕ್ಕಲಿಯ ಎಂಟು ಕಟ್ಟುಗಳು ಹುಲುಸಾಗಿ
ಉಕ್ಕಿದವು ರಾಶಿ ವಚನಗಳು ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ.

ತೂರುವ ಮೆದಕ್ಕೆ ಬಿಳಿಬಂಟ, ರಾಶಿಗೆ ಕರಿಬಂಟನನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವು ಸುಗ್ಗಿಯ ಕಣದಲ್ಲಿ ಉಂಟು.

ನೂರೊಂದು ಶರಣಾರು, ನೂರೊಂದು ಬಂಟಾರು
ಸಾರಿ ಹೇಳ್ಯಾನೊ ಒಕ್ಕಲಿಗೂ । ಹೊಲಸುಗ್ಗಿ
ಧೀರ ಕಾಯದ ದಿನವೆಂದು
ಶರಣಮಡಿವಾಳಾದ, ಕರಿಬಂಟ । ಪ್ರಭುಲಿಂಗ
ಗುರು ಬುದ್ಧಿವಂತ ಲಿಂಗಾದ ॥

ಅಂದರೆ "ಕಣದ ರಾಶಿಯನ್ನು ಕಾಯಲು ಉಗ್ರವೀರ ಬಂಟ ವೀರಘಂಟೆಯ ಮಡಿವಾಳನಿಗೆ ಒಕ್ಕಲಿಗನಿನು ಕರಿಬಂಟನೆಂದೂ, ಮತ್ತು ಪಾವನ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಮಹಾಶರಣ ಹರಳಯ್ಯನಿಗೆ ಬಿಳಿಬಂಟನೆಂದೂ ಕರೆದಿರುವನು. ಕರಿಬಂಟನೆಂದರೇ ಈಗಿನ ಒಕ್ಕಲಿಗನಿಗೆ ಕಂಕಿಯ ಸುಟ ಕರುಕಾಗಿದೆ, ಬಿಳಿಯ ಬಂಟನಂದರ ಕಣದ ದಂಡೆಯ ಮೇಲಿರುವ ಒಲೆಯಲ್ಲಿಯು ಬೂದಿಯಾಗಿದೆ. ಅವನು ಈಗ ಈ ಬಂಟರ ಮಹತ್ವವನ್ನರಿಯಲು ಬಂಟರನ್ನು ರಾಶಿಗೆ ಕಟ್ಟುವುದರಿಂದ ಸಂಕದೇವನ ಬಲವಾಗಿ ರಾಶಿಯು ಹುಲುಸಾಗುವುದೆಂದು ಹೇಳುವನು.

ಸುಗ್ಗಿಯ ಕಣದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯವು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವರೇ ಕಣದಲ್ಲಿ ಪೂಜೆಗೊಳ್ಳುವ 'ಬುದ್ದಿವಂತ ಲಿಂಗ' ಈಗ ಅದು ಬೂದ ಎಂದು ಕಣದಲ್ಲಿ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಬೆಳವಲದ ಎರಯಲ್ಲಿ ಸುಗ್ಗಿಯ ಲಿಂಗಯ್ಯನಾಗಿ, ಮಸಾರಿಯಲ್ಲಿ, ಬುದ್ಧಯ್ಯನೆಂದು, ಬೂದಯ್ಯನೆಂದು, ಕಣದಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸುವರು.

ಬೂದನಿಗೆ ಬಾಸಿಂಗ ಭೂಮಿತಾಯಿಗೆ ದಂಡೆ
ಸಾಲ ಶರಣರಿಗೆ ಸರಮಾಲೆ । ಕಟಿಕೊಂಡು
ಮಾದಯ್ಯ ಗೆದ್ದ ಕೈಲಾಸ ॥

ಎಲಪತ್ರಿಯ ಮುಕುಟ ಬಾಸಿಂಗ ಇದನ್ನು ಒಕ್ಕಲಿಗರು ಬೂದನ ರಾಶಿಗೆ ಏರಿಸುವುದು, ಹೂ ದಂಡೆಯನ್ನು ಮೇಟಿಗೆ ಕಟ್ಟುವರು. ಉಳಿದ ಉಪಕರಣಗಳಿಗೆ ಸಾಳುಶರಣರೆಂದು ಹೂಮಾಲೆ ಹಾಕಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವರು. ಹೂಗಾರನಿಗೆ ಬಾಬು ಎಂದು ಕೊಡುವ ವಾಡಿಕ ಈಗಲೂ ಇರುವುದು ಕೆಲವು ಕಡೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ವಿರಕ್ತ ಜಂಗಮ ಮಠಗಳು ದಾಸೋಹದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿವೆ. ಒಕ್ಕಲಿಗರು ಇಂತಹ ಮಠಗಳಿಗೆ ತಾವು ಬೆಳೆದ ಬೆಳಸಿನಿ ಕೆಲವು ಭಾಗ ನೀಡುವ ಅಂಶ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ರಾಶಿಗಾಳಿಯು ಬಿಸಿ, ಸೂಸಿ ಹರಿಯಿತು ಕಣವು
ಕೂಸ ಕೋಳೂರ ಕಡೆಗಾಳಿ । ಬಿಸಿಂದು
ಮೀಸಲೀ ರಾಶಿ ಜಂಗಮಕೆ
ಕಣದೊಳಗೆ ಒಕ್ಕಲಿಗ, ದನಿಯೆತ್ತಿ ಬೆಳತನಕ
ದನಿಯೆಂದು ಹಾಡಿ ಬೆಳಕೊಂಡು । ಒಕ್ಕುವನು
ಕಣ ರಾಶಿ ಉಣಿಸಿ ಜಂಗಮಕ ।

ಇಂದೂ ಕೂಡ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪರಿಪಾಠವಿದ್ದು, ಆದರೆ ಕೊಡುವ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗಿದೆ. ಬೂದನ ರಾಶಿಯೆಂದು ಒಕ್ಕಲಿಗ ತನ್ನ ಗುರು ಮಠಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ರಾಶಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂದು ಕಾಲ ಬದಲಾದಂತೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಸುಂಕದ ರಾಶಿಯು ಹುಲುಸಾಗಲೆಂದು ಶರಣರ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡಿ, ಒಕ್ಕಲಿಗನು ಕಣದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಸಗಣಿಯ ಹೊರಹಾಕದೇ, ಕಡೆಯೆತ್ತಿನ ಸಗಣಿಯಿಂದ ಲಿಂಗಾಕೃತಿ ಮಾಡಿ ಎತ್ತಿನ ಬಾಲದ ಕೂದಲು ಕಿತ್ತು ಲಿಂಗದ ನೆತ್ತಿಯೊಳು ಚುಚ್ಚುತ್ತಾನೆ, ಸೌಳ್ಳು, ಜಂತೆ ಗುಂಟಿ, ರಾಫೋಲು ಮೊದಲಾದ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಶರಣರಿಗೆ ಹುಲುಸನ್ನು ನೀಡಿರೆಂದು ಉಡಿಯೊಡ್ಡಿ ಬೇಡುವ ರೂಢಿಗಳು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಗುಂಡ ತಿಗರಿಯ ತಿರುವಿ, ರುಂಡಧಾರಿಯು ಕುಣಿದು
ಥಂಡಿ ಚೇಳುತಲಿ ಬೆಳವಲಕ । ಕುಂಬಾರ
ಗಿಂಡಿ ರಸಗಾಳಿ ಬೀಸುತಲಿ ॥
ಜಂತ ಗುಂಟಲಿ ಎಳದ, ನಿಂತಕಕದರಾಶಿ
ಬಂತು ನಿನ್ಹಾಡ ಹಾಡುತಲಿ । ಬೆಳತನಕ
ಗಿಂಡಿ ರಸಗಾಳಿ ಬೀಸುತಲಿ ॥
ಚಿಂತಿಲ್ಲದಡೆಯು ಶಿವನಡಿಗೆ
ಸುಂಕ ರಾಶಿಯ ಕಣಕ, ಸಂಕದೇವನ ಬಲವು
ಕಂಕಿಯಾ ಕಣಕ ನಿನಬಲವು । ಮಾದೇವಿ
ಸೊಂಕಿದರೆ ರಾಶಿ ಕಣ ತುಂಬಿ ॥

ಬಿತ್ತುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಅದು ಅಡವಿ ಪೂಜೆಯಾಗಿದ್ದು ಇದ್ದನ್ನು ಕುರುಬರು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಅಡವಿ ಪೂಜೆಯ ಮಾಡಿ, ಎಡೆಮಾಡಿ ಕೂರಿಗೆ
ಒಡೆಯ ಗೊಲ್ಲಾಳ ಬಿತ್ತಿದರೆ । ಮಳೆಯಾಗಿ
ಕಡೆರಾಶಿ ತುಂಬಿ ಕೈ ಸೋತು ॥

ಮಹಾಶಿವಶರಣ ಗುಂಡಯ್ಯನ ಶಿವಭಕ್ತಿ ಅಮರವಾಗಿ ಉಳಿಯಲೆಂದು ಒಕ್ಕಲಿಗನು ಗುಂಡಯ್ಯನ ಮಡಿಕೆಯನ್ನು ಪೂಜೆಮಾಡಿ ಜೋಕುಮಾರ ಆಕಳ ಅಂಬಲಿ (ಹುಳಿನುಚ್ಚು) ಚರಗವನ್ನು ಹೊಲದ ತುಂಬೆಲ್ಲ ಚೆಲ್ಲುತ್ತಾರೆ.

ಬೆಚ್ಚು ಗಡಿಗೆಯು ಗುಂಡ, ನುಚ್ಚು ಜೋಕನು ಚರಗ
ಬೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೊಲಕ ಒಕ್ಕಲಿಗ/ಚರಗೊಗದ
ಬಚ್ಚಿಡಲು ಹುಲುಸು ಹೊಲದೊಳಗೆ ॥
ಬೆಚ್ಚು ಹಾಕಿದ ಗಡಿಗಿ, ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟ ಬನ ಹುಲುಸು
ಬಚ್ಚಾದ ಬೆಳೆಯ ಕಣವುಕ್ಕಿ ಗುಂಡಯ್ಯ
ಹೆಚ್ಚಾಯ್ತು ನಿನ್ನ ಶಿವ ಭಕ್ತಿ ॥

ಮೇಲಿನ ಎರಡು ತ್ರಿಪದಿಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಒಕ್ಕಲಿಗರು ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವ ಬೆದರು ಗೊಂಬೆಯ ಕುರಿತು ಹೇಳಲಾಗಿರುವ ಅಂಶ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಬೆಚ್ಚು ಅಂದರೆ ಬೈಚ್ಚು, ಮುಚ್ಚಿಡು ಎಂಬ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವುದೆ? 'ಅಂದರೆ ಈ ಬೆಚ್ಚು ಈಗ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಬೆದರು ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುವುದು, ಬನದ ಹುಲಸನ್ನು ಕುಂಬಾರ ಗುಂಡಯ್ಯನ ಸಮರಸ ಶಿವಭಕ್ತಿಯ ಮಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟರೆ ಅದು ಹೊಲ ಬಿಟ್ಟು ಹಾರಿ ಹೋಗಲಾರದೆಂಬ ಮುಗ್ಧ ಭಾವದಿಂದ ಹೊಲ್ಲದಲ್ಲಿ ಶಿವಶರಣನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ದಬ್ಬು ಹಾಕುವ ಮಡಿಕೆಗೆ ಒಕ್ಕಲಿಗನು ಬೆಚ್ಚು ಎಂದು ಕರೆದಿರಬಹುದು. ಈ ಬೆಚ್ಚ ಗಡಿಗೆಯೇ ಗುಂಡನೆಂದೂ, ನುಚ್ಚು (ಅಂಬಲಿ) ಜೋಕನು ಹೊಲಕ್ಕೆ ಚೆಲ್ಲುವ ಚರಗವೆಂದೂ, ಒಕ್ಕಲಿಗರು ಕುಂಬಾರ ಗುಂಡಯ್ಯನ ಹಂತಿಯ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ' ಎಂದು ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಗೀತೆ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- **ಡಾ. ಬಿ.ಎಸ್. ಗದ್ದಗಿಮಠ :** ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಗೀತೆಗಳು.
- **ಡಾ. ವೃಷಭೇಂದ್ರಸ್ವಾಮಿ (ಸಂ.) :** ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ದರ್ಶನ – ಸಂಪುಟ–2.
- **ಡಾ. ಹೆಚ್.ಎಸ್. ವಿರೂಪಾಕ್ಷಪ್ಪ :** ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಶಾಸ್ತ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ.

■■

– 53ನೇ ಪುಟದಿಂದ ಮುಂದುವರೆದುದು

ಸಮಾರೋಪ

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 2004 ರ ಸಮ್ಮಿಶ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಭಾರತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ (INC) ಮತ್ತು ಜನತಾ ದಳ (ಜಾತ್ಯತೀತ) (JD (S)) ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರದ ಸಮ್ಮಿಶ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಹಣದ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ ತುಮಕೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯು ವಿಳಂಬವಾಯಿತು ಸ್ಥಾಪನೆಯನ್ನು ಸ್ಥಗಿತಗೊಳಿಸಿದ ಸರ್ಕಾರದ ಆದೇಶವನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿ ಘೋಷಿಸಿದಕ್ಕೆ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ಪರಮೇಶ್ವರ್ ಅವರು ಪಟ್ಟು ಹಿಡಿದು ಅಧೇಶವನ್ನು ರದ್ದು ಗೊಳಿಸಿದರು ಎಕೆಂದರೆ ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಇದು ಪರಮೇಶ್ವರ್ ಹಾಗು ಅವರ ಪಕ್ಷ ಭಾರತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸಗೆ ಶ್ರೇಯಸು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಜನತಾ ದಳ (ಜಾತ್ಯತೀತ) ಉದ್ದೆಶವಾಗಿತ್ತು ಆದರು ಪರಮೇಶ್ವರ್ ಹಿಂದೆ ಸರಿಯಲಿಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಮನವೊಲಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದರು.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- https://rcub.ac.in/SSR-2020/QIF/Govt-Acts-RCU/THE-KARNATAKA-STATE-UNIVERSITIES-ACT-2000. pdf
- https://www.elections.in/karnataka/assembly-constituencies/2004-election-results.html
- https://en.wikipedia.org/wiki/Tumkur_University
- http://tumkuruniversity.ac.in/index.php?/aboutus
- http://tumkuruniversity.ac.in/
- https://en.wikipedia.org/wiki/G._Parameshwara#cite_note-:0-8
- **Prof mahadev Bharni (2022) :** Savyasaachi Dr. Parameshwar Gaurav Grantha,Bale ele Prakashana P.No. [120]

Ibid [85]
Ibid [109]
Ibid [105]
Ibid [187]
Ibid [187]
Ibid [146]
Ibid [86]
Ibid [106]
Ibid [126]
Ibid [126]
Ibid [114]
Ibid [62]
Ibid [248]
Ibid [197]
Ibid [92]
Ibid [94]
Ibid [103]

APPROVED BY UGC CARE

■■

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಮ್ಯಾಸಬೇಡರ ನ್ಯಾಯ ಪದ್ಧತಿ : ಒಂದು ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಅವಲೋಕನ

(ಚಿತ್ರದುರ್ಗಾ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದಂತೆ)

✍ ಡಾ. ಮಂಜುಳ ಕೆ.ಪಿ., ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಸಾಗರ.

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯವು ತಮ್ಮ ಸದಸ್ಯರ ವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯ ನ್ಯಾಯ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆಯಾ ಜಾತಿಯ, ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಆಯಾ ಜಾತಿಯ, ಬುಡಕಟ್ಟಿನವರೇ ಸೇರಿ ಬಗೆಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಕುಲ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಹುತೇಕ ಬುಡಕಟ್ಟಿನವರು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಒಳಾಡಳಿತ ಪದ್ಧತಿ (ಕುಲ ಪಂಚಾಯಿತಿ) ಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಅದನ್ನು ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಕಟ್ಟು ನಿಟ್ಟಾಗಿ ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲಿನ ಒಳ ಜಗಳಗಳು, ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳು, ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರ್ಯ ಮುಂತಾದ ವಿಧಿ ನಿಷೇಧಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಆಯಾ ಊರಿನ, ಹಟ್ಟಿಯ ಪ್ರಮುಖರು ಸೇರಿ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸಿ ತಿರ್ಮಾನ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಒಳಾಡಳಿತ ಪದ್ಧತಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ದಿನಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಪೋಲಿಸ್ ಠಾಣೆಗಳು, ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು ಈ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಬಹುತೇಕ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯಗಳು ತಮ್ಮ ಮೂಲ ನ್ಯಾಯ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಕೈಬಿಡುತ್ತಿವೆ. ಆದರೆ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಮ್ಯಾಸಬೇಡ ಸಮುದಾಯದವರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮೊರೆ ಹೋಗದೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಕುಲಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನವು ಮಾದ್ಯಮಿಕ ಮಾಹಿತಿ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರಚಿತವಾಗಿದ್ದು ಮ್ಯಾಸಬೇಡರ ನ್ಯಾಯಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದು.

ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶಗಳು

1. ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿನ ಕುಲಪಂಚಾಯಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯುವುದು.
2. ಮ್ಯಾಸಬೇಡರ ಪಾರಂಪರಿಕ ನ್ಯಾಯಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದು.
3. ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ಪ್ರಾಚೀನ ಮತ್ತು ಪ್ರಸ್ತುತ ನ್ಯಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೂ ಇರುವ ಸಾಮ್ಯತೆ ತಿಳಿಯುವುದು.

ಮ್ಯಾಸಬೇಡರು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು, ವಿಧಿ ನಿಷೇಧಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಮುದಾಯದವರಿಂದ ಏನಾದರೂ ಅಪಚಾರವಾದರೆ ಸಮುದಾಯದ ಹಿರಿಯರೆಲ್ಲಾ ಸೇರಿ, ಚರ್ಚಿಸಿ ಸಮಸ್ಯೆ ಬಗೆಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಒಳಾಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಕುಲಪಂಚಾಯಿತಿ, ಕಟ್ಟೆಮನೆ ಪದ್ಧತಿ, ನ್ಯಾಯ ಪದ್ಧತಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮ್ಯಾಸಬೇಡರಲ್ಲಿನ ಕುಲಪಂಚಾಯಿತಿಯು ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಇಂದಿನ ನ್ಯಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿನ ಸ್ಥಳೀಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯ, ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ, ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಂತೆ ಬೇಡರ ಒಳಾಡಳಿತ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲೂ ಸಹ ಕೆಳ ಹಂತದಿಂದ ಮೊದಲನೆಯದು ಗುಡಿಕಟ್ಟೆ, ಎರಡನೆಯದು ಕಟ್ಟೇಮನೆ, ಮೂರನೆಯದು ಗುರುಸ್ಥಾನ (ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮೋಳಕಾಲ್ಮುರು ತಾಲೂಕಿನ ಚಿಕ್ಕಂತಿ/ಕಂಪಳದೇವರ ಹಟ್ಟಿ) ಕೊನೆಯ ನ್ಯಾಯ ಕೇಂದ್ರ ಸಂಸ್ಥಾನ(ಆನೇಗುಂದಿಯ ರಾಜರ ಆಸ್ಥಾನ)ಗಳೆಂಬ ನ್ಯಾಯ ಕಟ್ಟೆಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯ, ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ, ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸ ಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಮ್ಯಾಸಬೇಡರ ಒಂದೊಂದು ಬೆಡಗಿನವರು ತಮಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ತಮ್ಮ ಮನೆದೇವರ ಅಥವಾ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನಾಯಕರ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು (ಪೌಳಿಗಳನ್ನು) ನ್ಯಾಯಸ್ಥಾನದ ಗುಡಿಕಟ್ಟೆ ಎಂದು ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಹಲವಾರು ಗುಡಿಕಟ್ಟೆಗಳು ಸೇರಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ಒಂದೊಂದು ಕಟ್ಟೆಮನೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ, ಇಂತಹ ಹಲವು ಕಟ್ಟೆಮನೆಗಳು ಸೇರಿ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥಾನವಿರುತ್ತದೆ. ಮ್ಯಾಸಬೇಡರ ನ್ಯಾಯವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಈ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಇವರ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ನ್ಯಾಯ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಆಯಾ ಗ್ರಾಮ, ಹಟ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಅದೇ ಸಮುದಾಯದ ಹಿರಿಯರೇ ಸೇರಿ ಬಗೆಹರಿಸುತ್ತಾರೆ, ಒಂದು ವೇಳೆ ಅಲ್ಲಿ ಆ ವ್ಯಾಜ್ಯ ಬಗೆಹರಿಯದಿದ್ದರೆ ಗುಡಿಕಟ್ಟೆಗೆ (ಆ ಬೆಡಗಿನವರ ಮನೆದೇವರ ಗುಡಿ ಅಥವಾ ಪೌಳಿಗೆ) ಬರುತ್ತಾರೆ, ಅಲ್ಲಿಯ ದೇವರ ಪೂಜಾರಿ ಮತ್ತು ಹಿರಿಯರೆಲ್ಲಾ ಸೇರಿ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಬಗೆ ಹರಿಯದ ಕೆಲವು ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು, ಗಂಭೀರ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟೇಮನೆಗಳಿಗೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿನ ಕಟ್ಟೆಮನೆ ಯಜಮಾನರ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆದು ಸಮಸ್ಯೆ ಬಗಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು, ಕಟ್ಟೆಮನೆಯಲ್ಲೂ ತೀರ್ಮಾನವಾಗದ ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಗುರುಸ್ಥಾನವಾದ ಕಂಪಳದೇವರ ಹಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗುವುದು ಗುರುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಚಾರಗಳ ಚರ್ಚೆಯಾಗುವುವು, ಇಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಬಗೆಹರಿಯದಂತಹ ಗಂಭೀರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಮ್ಯಾಸಬೇಡರ ಕಟ್ಟೇಮನೆಗಳ ಯಜಮಾನರು ಮತ್ತು ಆರೋಪಿ ಪ್ರತ್ಯಾರೋಪಿಗಳು ಸೇರಿ ಕೊಪ್ಪಳ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗಂಗಾವತಿ ತಾಲೂಕಿನ ಆನೆಗುಂದಿಯ ರಾಜರ ಅರಮನೆ/ ನ್ಯಾಯ ಕಟ್ಟೆ (ಹಂಪಿಯ ಭೀಮನ ಬಾಗಿಲ ಸಮೀಪದ ಕಟ್ಟೆಮನೆ)ಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಆನೆಗುಂದಿ ರಾಜರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಬಗೆಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ರಾಜರ ಆಸ್ಥಾನವನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ನ್ಯಾಯ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಥಾನವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಕುಲ ಪಂಚಾಯಿತಿಯಲ್ಲಿ ತೀರ್ಮಾನವಾಗುವ ಅಪರಾಧಗಳು

ಮ್ಯಾಸಬೇಡರು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ನೀತಿ ನಿಯಮ, ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಅವುಗಳನ್ನು ತುಂಬಾ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಪಾಲಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಅವರ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳಿಗೆ ಯಾರಾದರೂ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡರೆ ಅದನ್ನು ಅಪರಾಧವೆಂದು ಬಗೆದು ಅಂಥವರಿಗೆ ಕುಲ ಪಂಚಾಯಿತಿಯಿಂದ ಶಿಕ್ಷೆ, ದಂಡ ವಿಧಿಸಲಾಗುವುದು.ಇವರ ನ್ಯಾಯಪದ್ಧತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯುವ ಮೊದಲು ಇವರಲ್ಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು ಸೂಕ್ತ.

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳು

1. ಆಚರಣೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕುಲದೈವಗಳಿಗೆ ಮೀಸಲು ಹಾಲು, ಬೆಣ್ಣೆ, ಕಾಸು (ಕಾಸು ಮೀಸಲು) ಅರ್ಪಿಸುವುದು.
2. ಮಾದಿಗರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಊಟಮಾಡುವುದು ಅಪರಾಧ.
3. ಹೆಂಡ ಕುಡಿಯುವುದು ಅಪಚಾರ.
4. ಈಚಲ ಹಣ್ಣು ತಿನ್ನುವಂತಿಲ್ಲ.
5. ಕೋಳಿ ತಿನ್ನುವಂತಿಲ್ಲ.
6. ವಿಧವೆ ಅನೈತಿಕ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದುವಂತಿಲ್ಲ.
7. ಅಂತರ್ಜಾತಿ ವಿವಾಹ ನಿಷಿದ್ಧ.
8. ಚಪ್ಪಲಿಯಿಂದ ಹೊಡೆದಾಡಿದರೆ, ಜೈಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದರೆ ಮೈಲಿಗೆ ಎಂದು ಬಗೆಯುತ್ತಾರೆ.
9. ಶುಭಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕುಲಸ್ಥರಿಗೆ ಊಟ ಹಾಕುವುದು.
10. ಹಟ್ಟಿಯೊಳಗೆ ಬೇಸಾಯದ ಹಸೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವಂತಿಲ್ಲ.

ಇನ್ನು ಮುಂತಾದವುಗಳು ಮ್ಯಾಸಬೇಡನವರಲ್ಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳಾಗಿವೆ. ಯಾರಾದರೂ ಈ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದರೆ ಕುಲ ಪಂಚಾಯಿತಿಯವರು ಅಂಥವರಿಗೆ ದಂಡ ವಿಧಿಸುವ ಅಥವಾ ಶಿಕ್ಷೆ ನೀಡುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.ಆದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿನ ಜನರು ದಂಡ, ಶಿಕ್ಷೆ, ಬಹಿಷ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹೆದರಿ ತಮ್ಮ ಸಮುದಾಯದ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಮಿರದೇ ಪಾಲಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕಟ್ಟೆ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನರ ನಿರ್ಣಯವೇ ಇಲ್ಲಿ ಅಂತಿಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಮ್ಯಾಸಬೇಡರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿನ ಸ್ಥಳೀಯ ನ್ಯಾಯಾಡಳಿತದಲ್ಲಿನ ಗುಡಿಕಟ್ಟೆ, ಕಟ್ಟೆಮನೆ, ಗುರುಸ್ಥಾನ, ಸಂಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ನ್ಯಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪವಿತ್ರ ಸ್ಥಾನಗಳೆಂದು, ಅಲ್ಲಿನ ಯಜಮಾನ/ದೊರೆಗಳನ್ನು ದೇವರ ಸಮಾನ ಎಂದು ನಂಬಿದ್ದಾರೆ, ಅಲ್ಲದೆ ಯಜಮಾನ ಮತ್ತು ದೊರೆಗಳು ಕೂಡಾ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ, ನೀತಿವಂತರೂ, ಅನುಭವಸ್ಥರೂ ಹಾಗೂ ಗಂಭೀರ ಸ್ವಭಾವದವರಾಗಿದ್ದು ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತವಾಗಿ ನ್ಯಾಯ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುವವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. "ರಾಜ್ಯ ಕಾನೂನನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ಕಾನೂನು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತದೆ"[1] (ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ : 1984:8) ಎಂಬ ಮಾತು ಇಂಥ ಬುಡಕಟ್ಟಿನವರ ನ್ಯಾಯ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ನೋಡಿಯೇ ಹೇಳಿರಬೇಕು. ಇಂದಿನ ನಮ್ಮ ಕಾನೂನು ನಿಯಮಗಳು ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ಪ್ರಾಚೀನ ನ್ಯಾಯಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದವುಗಳೇ ಆಗಿವೆ. ಈ ಮ್ಯಾಸಬೇಡರ ಪಾರಂಪರಿಕ ಒಳಾಡಳಿತ ನ್ಯಾಯ ಪದ್ಧತಿಯ ಗುಡಿಕಟ್ಟೆ, ಕಟ್ಟೆಮನೆ, ಗುರುಸ್ಥಾನ, ಸಂಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಇಂದಿನ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಾದ ಸ್ಥಳಿಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯ, ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ, ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ, ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ಕುಲ ಪಂಚಾಯಿತಿಯ ಯಜಮಾನರನ್ನು ಇಂದಿನ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಿಗೆ ಹೋಲಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಪಾರಂಪರಿಕ ನ್ಯಾಯ ಕೇಂದ್ರಗಳು

ಮ್ಯಾಸಬೇಡರಲ್ಲಿನ ಕುಲ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳು/ ನ್ಯಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಒಂದೇ ಹಂತದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ, ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ, ಅವರಲ್ಲಿನ ಅಂಥಹ ನ್ಯಾಯ ಕೇಂದ್ರಗಳೆಂದರೆ ಗುಡಿಕಟ್ಟೆ, ಕಟ್ಟೆಮನೆ, ಗುರುಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥಾನ. ಅವುಗಳ ಕಾರ್ಯವಿವರ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ.

1. ಗುಡಿ ಕಟ್ಟೆಗಳು

ಗುಡಿಕಟ್ಟೆ (ಗುಡಿಕಟ್ಟು) ಎಂದರೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನಾಯಕ ಅಥವಾ ಕುಲದೇವರನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವ ಹಲವು ಬೆಡಗುಗಳವರು ಸೇರಿ ತಾವು ಆ ನಾಯಕನ ಗುಡಿಕಟ್ಟೆಗೆ ಸೇರಿದವರು ಎಂದು ತಮ್ಮನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಹಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ದೇವರ ಸನ್ನಿಧಿ ಅಥವಾ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳನ್ನೇ ಗುಡಿಕಟ್ಟೆ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕಂಪಳದೇವರ ಹಟ್ಟಿಯ ಗುಡಿಕಟ್ಟೆಗೆ ಸೇರಿದವರು, ಬೋಸೇದೇವರ ಗುಡಿಕಟ್ಟೆಗೆ ಸೇರಿದವರು, ದಡ್ಡಿ ಸೂರನಾಯಕ ಓಬಳ ದೇವರ ಗುಡಿಕಟ್ಟೆಗೆ ಸೇರಿದವರು ಎಂದು ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ, ಅಂಥವರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿನ ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಆಯಾ ಗುಡಿಕಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿನ ಹಿರಿಯರಿಂದ ಬಗೆಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹತ್ತಾರು ಹಟ್ಟಿಗಳಿಗೆ ಒಂದರಂತೆ ಗುಡಿಕಟ್ಟೆಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಈ ಗುಡಿಕಟ್ಟೆಯ ಹಿರಿಯನನ್ನು ಯಜಮಾನ/ ದೊರೆ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

2. ಕಟ್ಟೆ ಮನೆ

ಹಲವಾರು ಗುಡಿಕಟ್ಟೆಗಳು ಸೇರಿ ಒಂದು ಕಟ್ಟೆಮನೆ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಕಟ್ಟೆ ಮನೆಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನನ್ನು ದೊರೆ' ಅಥವಾ ಯಜಮಾನ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಕಟ್ಟೆಮನೆಯು ದೇವಸ್ಥಾನದ ಮುಂಭಾಗದ ಕಟ್ಟೆ ಅಥವಾ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಜಗಲಿಗಳೇ ಆಗಿರುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿ ದೊರೆಯ ತೀರ್ಪು ಅಂತಿಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಗುಡಿಕಟ್ಟೆಯ ಯಜಮಾನರಿಂದ ಬಗೆಹರಿಯದಿದ್ದ ಗಂಭೀರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟೆಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಗೆಹರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಕಟ್ಟೆಮನೆಯ ದೊರೆ, ಯಜಮಾನ, ಪೂಜಾರಿ ಮತ್ತು ದೈವದವರು ಸಭೆ ಸೇರಿ ಆರೋಪಿಗಳಿಬ್ಬರನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಕೂಲಂಕುಷವಾಗಿ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಭಾಗದ ಬೇಡರಿಗೆ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿರುವ "ಗೋನೂರು ಪವಿತ್ರವಾದ ನ್ಯಾಯ ಸ್ಥಾನದ ಕಟ್ಟೆಮನೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಗೋನೂರು ಕಟ್ಟೆಮನೆಯನ್ನು 'ಸತ್ಯದಸನ್ನಿಧಿ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಗ್ರಾಮದಿಂದ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಇರುವ ಆಂಜನೇಯ ಸ್ವಾಮಿಯ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಮುಂದೆ 'ಸತ್ಯದ ಕಟ್ಟೆ'ಯಿದೆ ಗುಡಿಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ತೀರ್ಮಾನವಾಗದಿದ್ದ ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತಿರ್ಮಾನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ 'ಆಚಾರದ ಕಟ್ಟೆ' ಮತ್ತು 'ಅನಾಚಾರದ ಕಟ್ಟೆ' ಎಂಬ ಎರಡು ಕಟ್ಟೆಗಳಿವೆ ಆಚಾರದ ಕಟ್ಟೆಯಮೇಲೆ ಒಳ್ಳೆಯ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತೀರ್ಮಾನಮಾಡಿದರೆ, ಅನಾಚಾರದ ಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ವಿಧವೆ, ಅವಿವಾಹಿತಳು ಮೊದಲಾದವರು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದರೆ, ಅನೈತಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳ ಕುರಿತಾಗಿ ಅನಾಚಾರದ ಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ತೀರ್ಮಾನಮಾಡಿ ದಂಡವಿಧಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮತ್ತು ಆ ದಂಡವನ್ನು ರಾಜನ ಬೊಕ್ಕಸಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಬೇಕಾಗಿತ್ತು" (ಮಾಹಿತಿ: ಪಾಪನಾಯಕ, ಹುಡೇಂ).

3. ಗುರುಸ್ಥಾನ

ಮ್ಯಾಸಬೇಡರು ತಮ್ಮ ಕೆಲವು ಪವಿತ್ರವಾದ ದೈವ ಸನ್ನಿಧಿಗಳನ್ನು ಗುರುಸ್ಥಾನಗಳೆಂದು ಕರೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದ ಮೂರು ಕಟ್ಟೆಮನೆಗಳಿಗೆ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಕಂಪಳದೇವರ ಹಟ್ಟಿಯು (ಚಿಕ್ಕುಂತಿ) ಗುರುಸ್ಥಾನವಾಗಿದೆ. ಕೆಲವೊಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗುಡಿಕಟ್ಟೆ, ಕಟ್ಟೆಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ತಿರ್ಮಾನವಾಗದ ಹಲವು ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಇಂತಹ ಗುರುಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಬಗೆಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕಟ್ಟೆಮನೆಗಳ ಯಜಮಾನರು ನ್ಯಾಯ ತಿರ್ಮಾನ ಮಾಡುವಾಗ ಕೆಲವು ಕಟ್ಟು ಕಟ್ಟಳೆಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಆಗ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥರಾದವರು ಈ ಗುರುಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಪೂಜಾರಿ ಅಥವಾ ದಾಸಯ್ಯ ಇಲ್ಲವೆ

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಎತ್ತಿನ ಕಿಲಾರಿಗಳಿಂದ ತೀರ್ಥ ಹಾಕಿಸಿಕೊಂಡು ದೇವರಿಗೆ ಹಣ್ಣು ಕಾಯಿ, ದೀಪಕ್ಕೆ ಎಣ್ಣೆ, ದಂಡದ ಹಣ ಕೊಟ್ಟು ಶುದ್ಧರಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದು ಇಂದಿಗೂ ಸಹ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ.

4. ಸಂಸ್ಥಾನ

ಮ್ಯಾಸಬೇಡರ ಒಳಾಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಥಾನವು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ಮತ್ತು ಕೊನೆಯ ನ್ಯಾಯ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ. ಇಂದಿನ ನ್ಯಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಹೇಗೋ ಸಂಸ್ಥಾನವೂ ಹಾಗೆ.ಸ್ಥಳೀಯ ಎಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಇದು ಸುಪ್ರೀಮ್ ಆಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಹಂಪಿ ಆನೆಗುಂದಿಯ ಬೇಡ ಸಮುದಾಯದ ಪಾಳೇಗಾರರ/ ರಾಜರ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಇವರು ಇಂದಿಗೂ ಸಹ ತಮ್ಮ ನ್ಯಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಂತಿಮ ತೀರ್ಪು ನೀಡುವ ನ್ಯಾಯಸ್ಥಾನವೆಂದು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಆನೆಗುಂದಿಯ ರಾಜರ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಸಂಸ್ಥಾನವೆಂದು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಪಾರಂಪರಿಕ ನ್ಯಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಾದರೂ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವುದು ಈ ಸಮುದಾಯದ ವಿಶೇಷತೆಯಾಗಿದೆ.

ನ್ಯಾಯ ಪದ್ಧತಿ ಮತ್ತು ಕಟ್ಟೆಮನೆ ಯಜಮಾನನ ಪಾತ್ರ

ಹತ್ತಾರು ಹಟ್ಟಿಗಳಿಗೆ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಒಂದು ಹಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿನ ಹಿರಿಯನನ್ನು ಗುಡಿಕಟ್ಟೆಯ ಯಜಮಾನನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಆತನಿಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಿ ಪ್ರತಿ ಹಟ್ಟಿಯಿಂದಲೂ 3–4 ಮಂದಿ ಆಯಾ ಬೆಡಗಿನ ಹಿರಿಯರು ನೇಮಕವಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಹಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬ, ಜಾತ್ರೆ, ಉತ್ಸವ ಮೊದಲಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹತ್ತಾರು ಹಟ್ಟಿಯ ಜನರು ಬಂದು ದೇವರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ಹಬ್ಬ, ಜಾತ್ರೆಗಳು ಮುಗಿದ ನಂತರ ಆಚರಣೆಯ ವೆಚ್ಚದ ಹಣವನ್ನು ಗುಡಿಕಟ್ಟೆಯ ಯಜಮಾನನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮುಗಿದ ನಂತರ ಕುಲಸ್ಥರು ತಮ್ಮ ಸಮಸ್ಯೆ, ಜಗಳ, ಕೌಟುಂಬಿಕ ಕಲಹ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಮಸ್ಯೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆ, ವೈವಾಹಿಕ ವಿಚಾರಗಳು, ವ್ಯಭಿಚಾರ ಮೊದಲಾದ ಗುಡಿಕಟ್ಟೆಯ ಯಜಮಾನರ ಮುಂದೆ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದವು, ಆಗ ಗುಡಿಕಟ್ಟೆ ಯಜಮಾನ, ಪೂಜಾರಿ, ಹಟ್ಟಿಯ ಗೌಡ ಮತ್ತು ದೈವದವರು ವಿಚಾರಮಾಡಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ತೀರ್ಪು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ತೀರ್ಪು ಕೇವಲ ಎಲೆ ಅಡಿಕೆ ಅಥವಾ ದಂಡ ವಿಧಿಸುವುದು, ದೇವರ ದೀಪಕ್ಕೆ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿಸುವುದು, ಬೇವಿನ ಕಡ್ಡಿಯಿಂದ ನಾಲಿಗೆ ಸುಡುವುದು, ದೇವರ ಎತ್ತಿನ ಕಿಲಾರಿಗಳಿಂದ ತೀರ್ಥ ಹಾಕಿ ಶುದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವುದು ದೇವರ ಪೌಳಿಯಲ್ಲಿ ತೀರ್ಥ ಹಾಕಿಸುವುದು, ಬೆಂಕಿ ನೀರು ಕೊಡದೇ ಸಮುದಾಯದಿಂದ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಹಾಕುವುದು, ಕುಲದಿಂದಲೇ ಹೊರಹಾಕುವುದು ಇವೇ

ಮೊದಲಾದ ಶಿಕ್ಷೆ ದಂಡ ಬಹಿಷ್ಕಾರಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅಪರಾಧ ಮತ್ತು ಪಿರ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವೊಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗುಡಿಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಬಗೆಹರಿಯದಿದ್ದ ಗಹನವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟೆಮನೆಗಳ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆದು ವಿಷಯ ಮುಟ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಗುಡಿಕಟ್ಟೆಗಳೆಂದರೆ ಬರೀ ನ್ಯಾಯ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುವುದು ಇದರ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯವಲ್ಲ ಹಬ್ಬ, ಜಾತ್ರೆ, ವಿವಾಹ ಮೊದಲಾದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಸಹ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಗುಡಿಕಟ್ಟೆ, ಕಟ್ಟೆಮನೆಗಳ ಯಜಮಾನರು ನಿರ್ವಹಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ಮಂದಿ ಕಟ್ಟೆಮನೆ ನಾಯಕರ ಪಾತ್ರ

ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಎಲ್ಲಾ ಮ್ಯಾಸಬೇಡರ ನ್ಯಾಯ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಇಂದಿಗೂ ಮೂರು ಮುಖ್ಯ ಕಟ್ಟೆಮನೆಗಳು ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಆಯಾ ಕಟ್ಟೆಮನೆಗಳಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಹಿರಿಯರನ್ನು ದೊರೆ ಅಥವಾ ಯಜಮಾನನನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲಾ ಹಟ್ಟಿಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾಗಿ ಒಂದೊಂದು ಕಟ್ಟೆಮನೆಗೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ನಾಯಕನನ್ನು ನೇಮಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆ ಕಟ್ಟೆಮನೆ ಮತ್ತು ನಾಯಕರೆಂದರೆ

ನಾಯಕನ ಹಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟೆಮನೆ : ಮೀಸೆನಾಯಕ/ಮೀಸಲು ನಾಯಕ

ನನ್ನಿವಾಳ ಕಟ್ಟೆಮನೆ : ಗಟ್ಟಿಮಿತ್ತೆನಾಯಕ

ಗೋನೂರು ಕಟ್ಟೆಮನೆ : ಬೋಸೇನಾಯಕ ಯಜಮಾನರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಇವರು ಗುರುಸ್ಥಾನವಾದ ಕಂಪಳದೇವರ ಹಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಜರುಗುವ ಎಲ್ಲಾ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗೆ ಹೆಗಲಮೇಲೆ ಕರಿಕಂಬಳಿ, ಬಿಳಿ ಅಂಗಿ ಅಥವಾ ಬರಿ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಬಿಳಿ ಪಂಚೆ ಅಥವಾ ಲಂಗೋಟಿ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಕೈಯಲ್ಲೊಂದು ಬಿದಿರು ಕೋಲು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಹಟ್ಟಿಗೆ ಬಂದು ದೇವರ ಪೌಳಿಯ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಮೂಲತಃ ಮ್ಯಾಸಬೇಡರಲ್ಲಿ ಎಪ್ಪತ್ತೇಳು ಹಟ್ಟಿಗಳಿದ್ದವಂತೆ ಆ ಹಟ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕಂಪಳದೇವರ ಹಟ್ಟಿ ಮೊದಲನೆಯದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಕಂಪಳದೇವರ ಹಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕಂಪಳರಂಗಸ್ವಾಮಿಯ ದೇವಸ್ಥಾನವನ್ನು 'ಗುರುಮಠ' ಎಂದೇ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಪರಿಸಮಾಪ್ತಿ

ಆಧುನಿಕತೆಯ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಗೋಚರಿಸಿದಂತೆಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯ ತೀರ್ಮಾನದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟೆಮನೆಗಳ ಪಾತ್ರ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಮೊದಲಿನಷ್ಟು ಕಟ್ಟೆಮನೆಗಳಿಗಿದ್ದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಇಂದು ಕಂಡುಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹಟ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಮ್ಯಾಸಬೇಡರು ಆಧುನಿಕ ನ್ಯಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಒಗ್ಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕಟ್ಟೆಮನೆಯ ನ್ಯಾಯ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಗೌರವವನ್ನು ಇಂದಿನವರು ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ ಪ್ರತಿ ಸಣ್ಣ ವಿಷಯಕ್ಕೂ ಕೋರ್ಟುಗಳಿಗೆ ಮೊರೆ ಹೋಗುವುದೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಇಂದಿಗೂ ಕಟ್ಟೆಮನೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ತಮ್ಮ ಜಗಳಗಳಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಜನರು ಇದ್ದಾರೆ.

ಹಟ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದು ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳ ಪ್ರವೇಶವಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯ ನ್ಯಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಆಗಿವೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ರಾಜಕೀಯ ಮುಖಂಡರು ಇವರಲ್ಲಿ ಗುಂಪುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಿ ಅವರ ಒಗ್ಗಟ್ಟನ್ನು ಒಡೆಯುವಂತಹ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರತಿ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಜಗಳಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟೆಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಗೆಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಕೋರ್ಟು ಕಛೇರಿಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವಂತಾಗಿದೆ.ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾದರೂ ಇಂದಿಗೂ ಹಟ್ಟಿಯ ಹಿರಿಯರು ಕಟ್ಟೆಮನೆಗಳ ಮತ್ತು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ನ್ಯಾಯ ನಿರ್ಣಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಪಾರ ಗೌರವ ಉಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಬೇಡ ಬುಡಕಟ್ಟಿನವರಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಸಹ ಹಟ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬ, ಜಾತ್ರೆ, ಉತ್ಸವಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಮುದಾಯದವರೆಲ್ಲಾ ಕಟ್ಟೆಮನೆ ಅಥವಾ ಗುರುಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ದಿನಾಂಕ, ಸ್ಥಳ ಖರ್ಚು ವೆಚ್ಚ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ತೀರ್ಮಾನ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಹೀಗೆ ಮ್ಯಾಸಬೇಡರ ನ್ಯಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ನ್ಯಾಯ ನಿರ್ಣಯ, ಶಿಕ್ಷೆ, ಹಬ್ಬ, ಜಾತ್ರೆ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಪಾರಂಪರಿಕ ನ್ಯಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ

– 65ನೇ ಪುಟಕ್ಕೆ ಮುಂದುವರೆದುದು

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳ ಪಾತ್ರ

(ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ)

✍ **ಗಣೇಶ್‌ಪ್ರಸಾದ್ ಜಿ. ನಾಯಕ್, ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಹಂಪಿ.**

✍ **ಡಾ. ದುಗ್ಗಪ್ಪ ಕಜೆಕಾರ್, ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಸ.ಪ್ರ.ದ.ಕಾಲೇಜು ಮತ್ತು ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ, ತೆಂಕನಿಡಿಯೂರು, ಉಡುಪಿ.**

ಪೀಠಿಕೆ

ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಮಲ್ಟಿ ಫೆಸೆಟೆಡ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಅಂತ ಕರೆಯಬಹುದು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಜನರ ಮಧ್ಯೆ ಸೌಹಾರ್ದತೆ, ಸೋದರತ್ವ, ಪರಸ್ಪರ ಸಹಕಾರ ಮನೋಭಾವ, ಹೊಸ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಜ್ಞಾನ ವೃದ್ಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಸಿವು ಜನರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಿ ದೇಶದ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧ್ಯ. ಗ್ರಾಮದ ನೈಜತೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರು ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮುನ್ನಡೆದರೆ ಮಾತ್ರ ದೇಶವು ಪ್ರಗತಿ ಪಥದಲ್ಲಿ ಸಾಗಲು ಪೂರಕ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತದೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಫ್ರೇಮ್ ವರ್ಕ್ (1997), ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೀಗೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಬಹುದು: ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಆದ್ಯತೆಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸುವುದು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು; ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೇವೆಗಳು, ನ್ಯಾಯ, ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಭದ್ರತೆ ಅನ್ಯಾಯಗಳೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುವುದು ಹಿಂದಿನ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸುವುದು.

ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ

"ನಿಜವಾದ ಭಾರತವು ನಗರಗಳಲಿಲ್ಲ, ಅದು ಏಳು ಲಕ್ಷ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದೆ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ನಾನು ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಹೇಳಿರುವೆ".– ಮಹಾತ್ಮಾಗಾಂಧಿ

ಯುವಜನರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿರುವ ಥಿಯರಿಗಳು

ಮಾರ್ಕ್ ಜಾನ್ಸ್ ಮತ್ತು ಕುರ್ಟ್ ಡಿ ಬೇಕರ್ ಇವರ ಟ್ರಯಾಂಗಲ್ ಆಫ್ ಯೂತ್ ಪಾರ್ಟಿಸಿಪೇಶನ್ ಥಿಯರಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಯುವ ಜನರು ಮೂರು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದ ಜೊತೆಗೆ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆಯಿಂದ ಜೋಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲ ಸಂದರ್ಭ– ಯಾವುದಾದರೊಂದು ವಿಷಯವು ಅವರಿಗೆ ಸವಾಲಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದರೆ, ಎರಡನೆಯ ಸಂದರ್ಭ– ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಬದಲಾವಣೆತರುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಮೂರನೆಯ ಸಂದರ್ಭ– ಒಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಎದುರಿಸಲು ಇತರರೊಂದಿಗೆ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಭರವಸೆ ಇದ್ದರೆ.

ಯುವ ಜನರು ನಿರ್ಣಯ ರೂಪಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆಯಿಂದ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಮತ್ತು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅವರ ಧ್ವನಿಗೆ ಬಲವನ್ನು ನೀಡಲು ಹಾರ್ಟ್‌ಸ್ ಲ್ಯಾಡರ್ ಆಫ್ ಪಾರ್ಟಿಸಿಪೇಶನ್ ಮಾಡೆಲ್ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಹಾರ್ಟ್ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಲ್ಯಾಡರ್‌ಆಫ್ ಪಾರ್ಟಿಸಿಪೇಶನ್ ನಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 8 ಹಂತಗಳು ಇವೆ. ಮೊದಲ ಮೂರು ಹಂತಗಳು– ಮ್ಯಾನಿಪುಲೇಶನ್, ಡೆಕೊರೇಶನ್ ಮತ್ತು ಟೊಕನಿಸಮ್ ಯುವ ಜನರ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಗೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ, ಬದಲಾಗಿ ಮುಂದಿನ ಹಂತಗಳಿಗೆ ತಲುಪಲು ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿವೆ. ಮುಂದಿನ ಐದು ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳು ಯುವಜನರನ್ನು ನಿರ್ಣಯರೂಪಿಸುವ

ಯುವಕ ಮಂಡಲ

ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳು ಹೊಸತೇನಲ್ಲ. ಬಹಳ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಸಮಾಜದ ಏಳಿಗೆಗೆ ಹಲವಾರು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತ ಬಂದಿವೆ. ಸಮುದಾಯದ ಬಹುತೇಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ (ಮದುವೆ, ಜಾತ್ರೆ, ವಿವಿಧ ಮೇಳಗಳಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮೀಯರ ಅಂತ್ಯ ಸಂಸ್ಕಾರದಲ್ಲಿ, ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ವಿಕೋಪದಲ್ಲಿ, ಇತ್ಯಾದಿ ಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆಯಿಂದ ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳು ಮುಂದೆ ಬಂದುತಮ್ಮ ಸೇವೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದವು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಯುವಜನರ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಸರ್ವತೋಮುಖ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರಲು ಶ್ರಮಿಸುವ ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳು ತನ್ಮೂಲಕ ಸಮಾಜದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಹಲವಾರು ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತಿವೆ. ಯುವಜನರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಯುವ ಜನರೇ ಮಾಡಬಲ್ಲರು ಎಂಬ ಧ್ಯೇಯದೊಂದಿಗೆ ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳು ಗ್ರಾಮದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹಲವಾರು ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ, ಕ್ರಮೇಣ ಆ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತಂದು ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಯತ್ತ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಹಾಕುವಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಬಾರಿ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಕಂಡರೆ, ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ವಿಫಲತೆಯನ್ನು ಕೂಡ ಕಂಡಿದೆ.

ನೆಹರೂ ಯುವಕೇಂದ್ರ

ದೇಶದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಯುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರ ನಿರ್ಮಾಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಮತ್ತು ಅವರ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸಿ, ತನ್ಮೂಲಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ನೆಹರೂ ಯುವ ಕೇಂದ್ರವು 1972 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು. ಬಳಿಕ 1987–88 ರಲ್ಲಿ ನೆಹರೂ ಯುವ ಕೇಂದ್ರ ಸಂಘಟನ್‌ಎಂದು ಮರುನಾಮಕರಣಗೊಂಡು ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಭಾರತ ಸರಕಾರದ ಯುವಜನ ಮತ್ತು ಕ್ರೀಡಾ ಸಚಿವಾಲಯದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನೋಂದಣಿ ಆಗಿದೆ. ನೆಹರೂ ಯುವ ಕೇಂದ್ರ ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲೂ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿರುವ ವಿಶ್ವದ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಯುವಜನ ಸಂಘಟನೆಯಾಗಿದೆ. ಸೇವೆ, ಜನರ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ, ಸ್ವ–ಸಹಾಯ ಇವುಗಳ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳಿಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ನೆಹರೂ ಯುವಕೇಂದ್ರ ಸಂಘಟನ್ ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಿಸಲು ನೆಹರೂ ಯುವ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ತಲೆಎತ್ತಿವೆ.

ನೆಹರೂ ಯುವಕೇಂದ್ರದ ಸಾಂಸ್ಥಿತ ರಚನೆ

- **ಯುವಜನ ಕ್ರೀಡಾ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಸಚಿವಾಲಯ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ**

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

- ನೆಹರೂ ಯುವ ಕೇಂದ್ರ ಸಂಘಟನ್ ಇದರ ಬೋರ್ಡ್ ಆಫ್ ಗವರ್ನರ್ಸ್ (ಬಿಒಜಿ)
- ನೆಹರೂ ಯುವ ಕೇಂದ್ರ ಸಂಘಟನ್ ಕೇಂದ್ರ ಕಚೇರಿ, ನವದೆಹಲಿ
- ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕಚೇರಿಗಳು
- ರಾಜ್ಯ ಕಚೇರಿಗಳು
- ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ನೆಹರೂ ಯುವ ಕೇಂದ್ರ
- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯುವ ಸ್ವಯಂ ಸೇವಕರು (ನ್ಯಾಷನಲ್ ಯೂತ್ ವಾಲಂಟಿಯರ್ಸ್)
- ಯುವಕ ಮಂಡಲ/ ಮಹಿಳಾ ಮಂಡಲ

1. ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ

ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ : ಪಿ. ಈಶ್ವರರಾವ್ ಮತ್ತು ಜಿ. ಜಗನ್ ಮೋಹನ್‌ರಾವ್ ನಡೆಸಿರುವ **"ದ ರೋಲ್ ಆಫ್ ಯೂತ್ ಇನ್ ರೂರಲ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್"** ಎಂಬ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಯುವ ಜನರು ಸಂಘಟಿತರಾಗಿ ಸಮುದಾಯದ ಏಳಿಗೆಗೆ ತಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ಅರಿತು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೆ ಅವರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಪೂರಕ ಅಂಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಯುವ ಜನರು ದೇಶದ ನಿಜವಾದ ಆಸ್ತಿ. ಅವರನ್ನು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸರಕಾರವು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದರೆ ಅದು ದೇಶದ ಪ್ರಗತಿಗೆ ನಿಜವಾದ ಹೂಡಿಕೆಯಾಗುವುದು ಎಂದು ತಮ್ಮ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಅವರು ಹಲವಾರು ಬಾರಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಯುವ ಜನರಲ್ಲಿ ಅವರ ಪಾತ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವನ್ನು ಮೂಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಅವರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸರಕಾರದ ಮೇಲಿದೆ.

ರೆಡ್ಡಿಪೋಗು, ದೇವಪ್ರಸಾದ್, ಅವರ **"**ವಾಲಂಟರಿ ಆರ್ಗನೈಸೇಶನ್ಸ್ ಎಂಡ್‌ದೆಯರ್‌ರೋಲ್ ಇನ್ ರೂರಲ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್**"** ಎನ್ನುವ ಅಧ್ಯಯನ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ಪೂರ್ವ ಗೋದಾವರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಶೋಧಕರು ಮಲ್ಟಿಸ್ಟೇಜ್ ರೇಂಡಂ ಸ್ಯಾಂಪ್ಲಿಂಗ್ ಹಾಗೂ ಪಾರ್ಟಿಸಿಪೇಟರಿ ವಿಧಾನವನ್ನು ಬಳಸಿ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಯಾವ ರೀತಿ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ ಎಂಬ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ಗುಂಟೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಔಟ್‌ರೀಚ್ ಇಂಟರ್ನ್ಯಾಶನಲ್ ಇಂಡಿಯಾ ಎಂಬ ಸ್ವಯಂ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಮತ್ತು ಸಹಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಈ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶಗಳು

1. ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳ ರಚನೆ, ವ್ಯಾಪ್ತಿ, ಹಿನ್ನಲೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
2. ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನ ಸುಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುವಲ್ಲಿ ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದು.
3. ಸರಕಾರದ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಕ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರುವಲ್ಲಿ ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳು ಯಾವರೀತಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದು.
4. ಗ್ರಾಮೀಣ ಏಕತೆ ಮತ್ತು ಸೌಹಾರ್ದತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳು ಹಾಕಿಕೊಂಡ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡುವುದು.

ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಧಾನ

ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಹಾಗೂ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು 1997ರಲ್ಲಿ ವಿಭಜಿಸಿದಾಗ ಉಡುಪಿ ಎಂಬ ಹೊಸ ಜಿಲ್ಲೆ ರಚಿತವಾಯಿತು. ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾದ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಉಡುಪಿ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಮೇಲ್ನೋಟದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ತೆರನಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಜಾಗತೀಕರಣದ ಕಠೋರ ಛಾಯೆ ಕರಾವಳಿ ಕರ್ನಾಟಕರ ಮೇಲೂ ಬಿದ್ದಿದೆ. ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಂಗಳೂರು, ಪುತ್ತೂರು, ಸುಳ್ಯ, ಬಂಟ್ವಾಳ, ಮೂಡಬಿದರೆ ಹಾಗೂ ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ಅದೇ ರೀತಿ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಉಡುಪಿ, ಕುಂದಾಪುರ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಕಳ ತಾಲೂಕುಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮಾಹಿತಿ : ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕಿನ 46 ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳು, ಕಾರ್ಕಳ ತಾಲೂಕಿನ 25, ಹಾಗೂ ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲೂಕಿನ 39 ಯುವಕ ಮಂಡಲ ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟು 110 ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳನ್ನು ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ಹಾಗೂ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕಿನ 11, ಪುತ್ತೂರು ತಾಲೂಕಿನ 10, ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ತಾಲೂಕಿನ 13, ಸುಳ್ಯ ತಾಲೂಕಿನ 4, ಮತ್ತು ಬಂಟ್ವಾಳ ಹಾಗೂ ಮೂಡಬಿದರೆ ತಾಲೂಕಿನ ತಲಾ 1 ಯುವಕ ಮಂಡಲ ಹೀಗೆ ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ಒಟ್ಟು 40 ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಉಡುಪಿ ಹಾಗೂ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಒಟ್ಟು 150 ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳನ್ನು ಸಿಂಪಲ್ ರೇಂಡಮ್ ಸ್ಯಾಂಪ್ಲಿಂಗ್ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, ಸ್ಟ್ರಕ್ಚರ್ಡ್ ಶೆಡ್ಯೂಲ್ ಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಾರ್ಯದಿಂದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆಯ್ದ ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಅವಲೋಕನ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಯನ್ನು ಬಳಸಿ ಸಿಂಪಲ್ ರೇಂಡಮ್ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹ ವಿಧಾನದ ಮೂಲಕ ಉಡುಪಿ ಹಾಗೂ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಒಟ್ಟು 320 ಮಂದಿಯಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಯ ಮೂಲಕ ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಫಲಿತಗಳು

- ಶೇಕಡ 56 ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳಲ್ಲಿ ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಪುನರಾಯ್ಕೆ ನಡೆದಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಸದಸ್ಯರು ಹೆಚ್ಚಾದರೆ ಮಾತ್ರ ಸ್ಪಷ್ಟ, ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಅದಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಪೂರಕ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತದೆ.
- ಶೇಕಡ 80 ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳಲ್ಲಿ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಇಲ್ಲಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಚುರುಕನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಸಲು, ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಲು ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿ ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮಸ್ಥರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಒಂದು ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿ ರಚಿಸಿದರೆ ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳಿಗೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಅನುಕೂಲವಾಗಲಿದೆ.
- ಶೇಕಡ 74 ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳು ಒಂದೇ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿವೆ ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬಹುತೇಕ ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸದಸ್ಯರು ಒಂದೇ

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಗ್ರಾಮದವರಾಗಿರುವ ಕಾರಣ ಆ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸದಸ್ಯರು, ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಅವುಗಳ ಕಾರ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವುದು ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ.

- ಶೇಕಡ 65 ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಲು ನೆಹರು ಯುವ ಕೇಂದ್ರ ವಯೋಮಿತಿಯ ಮಾನದಂಡ ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಹೇರಿಲ್ಲ. ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದವರಿಗೆ ಅಥವಾ ಆಗುವವರಿಗೆ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ತುಡಿತ ಮತ್ತು ಸಂಘಟನಾ ಕೌಶಲ್ಯಗಳಿರಬೇಕು ಎಂಬುದು ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳ ಸದಸ್ಯರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಇರಬಹುದು, ಆದರೆ ಆತನಿಗೆ ಸಂಘಟನಾ ಚತುರತೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ಯುವಕ ಮಂಡಲವನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.
- ಶೇಕಡ 94 ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ತರಬೇತಿ ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತರಬೇತಿಯಿಂದ ಯಾವುದೇ ಕೆಲಸವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಲು ಪೂರಕ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತದೆ.
- ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಾಪಾಡಲು ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳ ಪಾತ್ರ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಶೇ 65 ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರ ನಡುವೆ ಸಾಮರಸ್ಯ ಮತ್ತು ಸೌಹಾರ್ದತೆ ನೆಲೆಯೂರಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಯುವಕ ಮಂಡಲ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರ ನಡುವೆ ಉತ್ತಮ ಸಂಬಂಧ ಇದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರು ಯುವಕ ಮಂಡಲದ ಮಾತಿಗೆ ಸಹಮತ ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳಿಗೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರ ನಡುವೆ ಸಾಮರಸ್ಯದ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಿಸಲು ಅನೇಕ ಅವಕಾಶಗಳಿವೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರ ನಡುವೆ ಏಕತೆ, ಸೋದರತ್ವ ಬಲಪಡಿಸಲು ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳು ಹಲವು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಜಾತಿ, ಧರ್ಮಗಳ ಜನರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡಿರುವುದು ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.
- ಶೇ. 95 ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಕೊರತೆಯೇ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಎಷ್ಟೇ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದರೂ ಕ್ಲಪ್ತ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಅಡೆತಡೆಗಳು ಉಂಟಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ.
- ಶೇಕಡ 67 ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಒತ್ತುನೀಡುವ ಕಾರ್ಯಗಳಾಗಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣ ಯುವ ಜನರೇ ಇರುವ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಯುವಜನರು **"ಡೆಮಾಗ್ರಫಿಕ್ ಡಿವಿಡೆಂಡ್"** ಆಗಬೇಕಾದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಇರಬೇಕು. ಕಲಿಯುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಸರಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಹಕಾರವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಕಲಿಕೆಗೆ ಪೂರಕ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಿಸಲು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಬೇಕಾಗಿದೆ.
- ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರ ವ್ಯಾಪಾರ ವಹಿವಾಟು ಉತ್ತಮಪಡಿಸಲು ಏನು ಮಾಡಬಹುದು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಶೇಕಡ 80 ಉತ್ತಮ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ದೊರಕಿಸಲು ಜನರಿಗೆ ಸಹಕಾರ ನೀಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಗೃಹ ಉತ್ಪನ್ನಗಳೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತಯಾರಾಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳಿಗೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಲಭಿಸಿದರೆ ಅದರಿಂದ ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ ಪ್ರಯೋಜನಗಳಿವೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಜನರ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ನಗರದಲ್ಲಿ ಬಹುಬೇಡಿಕೆ ನಿರ್ಮಾಣವಾದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರ ಜೀವನ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆ ಯಾಗುವುದು. ಸ್ಥಳೀಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಸಮುದಾಯ ಆಧಾರಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾದ ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳು ಮುಂದೆ ಬಂದರೆ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅದೊಂದು ಉತ್ತಮ ಪ್ರಯತ್ನ ಆಗಬಹುದು.
- ಗ್ರಾಮಸ್ಥರ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳು ಯಾವ ರೀತಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ, ಶೇಕಡ 80 ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳು ಆರೋಗ್ಯ ಕಾಪಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಜನಜಾಗೃತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿವೆ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.
- ಯುವಕ ಮಂಡಲ ನಡೆಸಿರುವ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಂದ ಗ್ರಾಮದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆ ಆಗಿದೆಯೇ ಎಂದು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಲ್ಲಿ ಕೇಳಲಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ, ಶೇ. 45 ಒಪ್ಪಿಗೆ ಸೂಚಿಸಿಲ್ಲ.
- ಯುವಕ ಮಂಡಲ ನಡೆಸಿರುವ ಪರಿಸರ ರಕ್ಷಣೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಜಾಗೃತಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆಯೇ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಶೇ. 57 ಒಪ್ಪಿಗೆ ಸೂಚಿಸಿಲ್ಲ.
- ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಲು ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳ ಪಾತ್ರ ಹೇಗಿದೆ ಮತ್ತು 10 ರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಅಂಕ ನೀಡುವಿರಿ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಶೇ. 91 ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳ ಕಾರ್ಯವೈಖರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ 1 ರಿಂದ 5 ಅಂಕಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.
- ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆಯೇ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ, ಶೇ. 53 ಒಪ್ಪಿಗೆ ಸೂಚಿಸಿಲ್ಲ. ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಆಯೋಜನೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ ಉದ್ದೇಶದ ಕೊರತೆ. ಕೇವಲ ಯುವಕ ಮಂಡಲ ಬೆಳೆಯಬೇಕು ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಗ್ರಾಮದ ಬೆಳವಣಿಗೆ, ಗ್ರಾಮದ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಬೇಕು, ಗ್ರಾಮಸ್ಥರಲ್ಲಿ ಸೌಹಾರ್ದಯುತ ವಾತಾವರಣ, ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವನೆ ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಅಂಶಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿದರೆ ಇದರಿಂದ ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ ಪ್ರಯೋಜನಗಳಿವೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸುಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಕಾಪಾಡುವಲ್ಲಿಯೂ ಇಂತಹ ಸದುದ್ದೇಶದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಇಂಧನ ಒದಗಿಸಬಹುದು.

- ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವಲ್ಲಿ ಯುವಕ ಮಂಡಲದ ಪಾತ್ರ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಶೇ. 47 ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದು, ಶೇ. 53 ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಸುಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಇದನ್ನು ಯುವ ಜನರಲ್ಲಿ ಬೀಜಾಂಕುರ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯ ತೀರಾ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.
- ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರತಿಭೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಕಾರ್ಯಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳಿಂದ ಆಗಿದೆಯೇ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಶೇ. 87 ಹೌದು ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಕಂಡುಬಂದಿರುವ ವಿಚಾರವೆಂದರೆ ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರತಿಭೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಕಾರ್ಯಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಕೇವಲ ಗುರುತಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರತಿಭೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅವಕಾಶಗಳು ಸಿಗುತ್ತಿರುವುದು ಉತ್ತಮ ಬೆಳವಣಿಗೆ.
- ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಯುವಕ ಮಂಡಲ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಶೇ. 69 ಹೌದು ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದ್ದಾರೆ.
- ಯುವಜನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಯುವಜನರ ಮೇಲೆ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದೆಯೇ ಎಂದು ಕೇಳಲಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ, ಶೇ. 60 ಯೋಜನೆಗಳು ಯಾವುದೇ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿಲ್ಲ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಯೋಜನೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಆರಂಭದಿಂದ ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಗರಿಷ್ಠ ಪ್ರಮಾಣದ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಇರಬೇಕು.
- ಸರ್ಕಾರದ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಕಾರ್ಡ್ ನೋಂದಣಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಡೆದಿದೆಯೇ ಎಂದು ಕೇಳಲಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಶೇ. 69 ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಡೆದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.
- ಕೋವಿಡ್ ಲಸಿಕಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರ ನೀಡಲಾಗಿದೆಯೇ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಶೇ. 59 ಲಸಿಕಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.
- ಪೋಷಣ/ ಮಾತೃಪೂರ್ಣ ಯೋಜನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆಯೇ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ, ಶೇ. 54 ಪೋಷಣ/ ಮಾತೃಪೂರ್ಣ ಯೋಜನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಯುವಕ ಮಂಡಲದ ವತಿಯಿಂದ ಆಯೋಜಿಸಿಲ್ಲ ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದ್ದಾರೆ.
- ಸರ್ಕಾರದ ಬೆಳೆ ಸಮೀಕ್ಷೆಗೆ ಯೋಜನೆಗೆ ಸಹಕಾರ ನೀಡಲಾಗಿದೆಯೇ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಶೇ. 78 ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳು ಸ್ಥಳೀಯರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ನೆರವು ನೀಡಲಿಲ್ಲ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.
- ಸರ್ಕಾರದ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗೆ ಸಹಕಾರ ನೀಡಲಾಗಿದೆಯೇ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಶೇ. 76 ಯುವಕ ಮಂಡಲದ ವತಿಯಿಂದ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗೆ ಸಹಕಾರ ನೀಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಜತೆ ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳು ಸಮನ್ವಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿರುವುದು ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ.
- ಸ್ಥಳೀಯ ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಯ ಬಳಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಪರವಾಗಿ ಯುವಕ ಮಂಡಲದಿಂದ ಯಾವುದೇ ಬೇಡಿಕೆ/ ಅಥವಾ ಮನವಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆಯೇ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಶೇ. 91 ಹೌದು ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತನ್ನು ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳು ನೀಡಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಪೂರಕ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುವುದರ ಜತೆಗೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ.
- ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಜನರ ನಡುವೆ ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳು ಸಂಪರ್ಕ ಕೊಂಡಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದರೆ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲ ವಾಗಬಹುದು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಶೇ. 89 ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಒಪ್ಪಿದ್ದಾರೆ. ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅದೇರೀತಿ ಸರ್ಕಾರದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ತಲುಪಲು ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದೆ.
- ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಸೌಹಾರ್ದತೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಸಾಧ್ಯ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಶೇ. 75 ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಒಪ್ಪಿದ್ದಾರೆ. ಗ್ರಾಮಸ್ಥರಲ್ಲಿ ಅನ್ಯೋನ್ಯತೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ವೇಗ ಕುಂಠಿತವಾಗುವುದು.
- ಏಕತೆ ಮತ್ತು ಸೌಹಾರ್ದತೆಯಿಂದ ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ ಲಾಭಗಳಿವೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಶೇ. 90 ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಒಪ್ಪಿದ್ದಾರೆ. ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆಯಲು, ಒಗ್ಗಟ್ಟನ್ನು ನಾಶಮಾಡಲು, ಎರಡು ಧರ್ಮಗಳ ನಡುವೆ ಗೋಡೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರವನ್ನು ವಿಫಲಗೊಳಿಸಲು ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳು ಮುಂಚೂಣಿಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮಸ್ಥರೊಂದಿಗೆ ನಿಕಟ ಸಂಪರ್ಕವಿರುವ ಕಾರಣ, ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳಿಗೆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಏಕತೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸವೇನಲ್ಲ.

ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು

1. ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳ ಸದಸ್ಯರಾಗಲು ವಯೋಮಿತಿ ನಿಯಮವನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಬೇಕು. ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಇದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಅಡೆತಡೆಯಾಗಿದೆ.
2. ನೆಹರೂ ಯುವ ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಆಡಿಟ್ ಮಾಡಬೇಕು. ಹೆಚ್ಚು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳಿಗೆ ಅನುದಾನ ನೀಡುವ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಬೇಕು.
3. ಸರ್ಕಾರದ ವತಿಯಿಂದ ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಬೇಕು.
4. ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿನ ಮೀಸಲಾತಿ ಅಥವಾ ತಮ್ಮ ಸೇವೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಲು ಪೂರಕ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಬೇಕು.
5. ಸ್ಥಳೀಯಾಡಳಿತ ಮತ್ತು ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳ ಸಂಬಂಧ ಮತ್ತಷ್ಟು ಸುಧಾರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಯುವಕ ಮಂಡಲದ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ವಿಶೇಷ ಮುತುವರ್ಜಿ ವಹಿಸಬೇಕು.

6. ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಯುವ ಮಂಡಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅನುದಾನ ಮೀಸಲಿಡಬೇಕು.
7. ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳಿಗೆ ಸ್ವಂತ ಕಛೇರಿ ಪಡೆಯಲು ಇರುವ ಕಾನೂನು ತೊಡಕನ್ನು ನಿವಾರಿಸಬೇಕು.
8. ಯುವಕ ಮಂಡಲಗಳ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ತರಬೇತಿಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಬೇಕು.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- **ಚಂದ್ರ ಪೂಜಾರಿ, ಎಂ. (2011) :** ಸಂಶೋಧನ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ.
- **ಜೆಕೋಬ್ ಕೆ. ಸಿ. (2013) :** ರೋಲ್ ಆಫ್ ನೋನ್ ಗವರ್ನ್‌ಮೆಂಟಲ್ ಆರ್ಗನೈಸೇಶನ್ಸ್ ಇನ್ ದ ಎಕಾನಾಮಿಕ್ ಆಂಡ್ ಕಮ್ಯೂನಿಟಿ ಡೆವೆಲಪ್‌ಮೆಂಟ್‌ಆಫ್ ಕೇರಳ : ಎ ಕೇಸ್ ಸ್ಟಡಿ ಆಫ್ ಪೀರ್ಮದೆ ಡೆವೆಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಸೊಸೈಟಿ, ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧಿ ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿ.
- **ಮಾರ್ಗರೆಟ್ ಲೋಬೋ :** ಯೂತ್ ಮೂವ್‌ಮೆಂಟ್ ಆಂಡ್ ಆರ್ಗನೈಸೇಶನ್ ಇನ್ ಇಂಡಿಯಾ ವಿದ್ ಸ್ಪೆಶಲ್ ರೆಫರೆನ್ಸ್ ಟು ಯೂತ್ ಇನ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಎ ಸ್ಟಡಿ, ಡಿಪಾರ್ಟಮೆಂಟ್ ಆಫ್ ಪೊಲಿಟಿಕಲ್ ಸೈಯನ್ಸ್, ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿ ಆಫ್ ಮದ್ರಾಸ್ ಪು. 261–263
- **ಮೆಕ್ ಲಾವ್ಲಿನ್, ಮಿಲ್ಟ್ರಿಡಬ್ಲು. (2000) :** ಕಮ್ಯೂನಿಟಿ ಕೌಂಟ್ಸ್ : ಹವ್‌ಯೂತ್ ಆರ್ಗನೈಸೇಶನ್ಸ್ ಮೇಟರ್ ಫಾರ್ ಯೂತ್ ಡೆವೆಲಪ್‌ಮೆಂಟ್. ವಾಷಿಂಗ್‌ಟನ್ ಡಿ.ಸಿ. : ಪಬ್ಲಿಕ್ ಎಜ್ಯುಕೇಶನ್ ನೆಟ್ವರ್ಕ್.
- **ಯುನೈಟೆಡ್ ನೇಷನ್ಸ್, (2020) :** ವರ್ಲ್ಡ್ ಸೋಶಿಯಲ್ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಇನ್ ಇಕ್ವಾಲಿ ಟಿ ಇನ್ ಅ ರೇಪಿಡ್ ಚೇಂಜಿಗ್ ವರ್ಲ್ಡ್, ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಆಫ್ ಎಕನಾಮಿಕ್ ಆಂಡ್ ಸೋಶಿಯಲ್ ಅಫೇರ್ಸ್. ಪು. 10–13.
- Empowerment and # 8212 ; the Amartya Sen Lecture, By Christine Lagarde Managing Director, International Monetary Fund (imf.org)

■■

– 60ನೇ ಪುಟದಿಂದ ಮುಂದುವರೆದುದು

ಕೇಂದ್ರಗಳಾದ ಕಟ್ಟಿಮನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- **ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ (ಅನು) (1984) :** ಬುಡಕಟ್ಟು ನ್ಯಾಯ, ಮೈಸೂರು: ಪ್ರಸಾರಂಗ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ.
- **ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಹನೂರು (1993) :** ಮ್ಯಾಸಬೇಡರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ.
- **ಮೀರಾಸಾಬಿ ಶಿವಣ್ಣ (2003) :** ಮ್ಯಾಸಮಂಡಲ, ಬೆಂಗಳೂರು ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ.
- **ವಿರೂಪಾಕ್ಷಿ ಪೂಜಾರಹಳ್ಳಿ (2002) :** ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬುಡಕಟ್ಟು ವೀರರು, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಹಂಪಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ.
- **ಪಾಂಡಿಯನ್ ಸುಂದರ್ (2002) :** "ಟ್ರೈಬಲ್ ಡೆವೆಲೆಪ್ಮೆಂಟ್ ಇನ್ ಇಂಡಿಯಾ" ಹೊಸ ದೆಹಲಿ ಅನ್ಮೋಲ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್.
- **ಚೌದರಿ ದಾಮಿನಾ (2000) :** "ಟ್ರೈಬಲ್ ಗರ್ಲ್ಸ್" ಜೈಪೂರ ಪ್ರಿಂಟರ್ ಪಬ್ಲಿಷರ್.
- **ಸಿಸೋಡಿಯಾ ಸಬ (2004) :** "ಟ್ರೈಬಲ್ ಇಶ್ಯೂಸ್ ಇನ್ ಇಂಡಿಯಾ", ದೆಹಲಿ ರಾವತ್ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್.
- **ನಾಥನ್ ದೇವ್ (2022) :** "ಸೋಶಿಯಲ್ ಎಕ್ಸಕ್ಲೂಷನ್ ಎಂಡ್ ಅಡ್ವರ್ಸ್ ಇನ್‌ಕ್ಲೂಷನ್" ಆಕ್ಸಫರ್ಡ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್.
- **ಪಟಿ ಆರ್. ಎನ್. (1993) :** ಜುಗಟದೇಬ ಕಲಿಟೆಂಡು "ದಿ ಟ್ರೈಬಲ್ ಡೆವಲೆಪ್ಮೆಂಟ್ ಇನ್ ಇಂಡಿಯಾ", ಆಶಿಷ್ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್.

■■

– 50ನೇ ಪುಟದಿಂದ ಮುಂದುವರೆದುದು

ಡಾ. ರಾಜೀವ ತಾರಾನಾಥರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಇಂಗ್ಲೀಷ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿದ್ದು, ಸರೋದ್ ವಾದನ ಕೇಳಿ ವೃತ್ತಿಗೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ನೀಡಿ ಸರೋದ್ ವಾದನದಲ್ಲಿ ಅಪ್ರತೀಮ ಸಾಧನೆ ಗೈದು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಹಾಗೂ ಏಕೈಕ ಸರೋದ್ ವಾದಕರೆಂಬ ಖ್ಯಾತಿಗೆ ಭಾಜನರಾದದ್ದು ಕಲ್ಯಾಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾಗದ ಪುಣ್ಯವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಅವರ ಜೀವನ, ಸಂಗೀತ ಸಾಧನೆ ಹಾಗೂ ಅವರ ವಿದ್ವತ್ತಿಗೆ ದೊರೆತ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಇವೆಲ್ಲವು ಅವರು ಕಲ್ಯಾಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾಗದ ಕಲಾವಿದರೊಬ್ಬರು ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ಕೊಡಮಾಡಿದ ಕೊಡುಗೆ ಎಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು.

■■

– 51ನೇ ಪುಟದಿಂದ ಮುಂದುವರೆದುದು

ಅವಳದು. ವರ್ಣ–ಜಾತಿ ಭೇದಗಳ ನಿರಾಕರಣೆ, ಭಕ್ತ–ದೇವರ ನಡುವಿನ ನೇರ ಸಂಬಂಧ, ಬಾಹ್ಯಾಡಂಬರದ ಆಚರಣೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಅಂತರಂಗ ಶುದ್ಧಿ, ಮೂಢ ನಂಬಿಕೆಗಳ ವಿರೋಧ, ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಸುಲಭ ಗ್ರಾಹ್ಯವಾದ ಆಡುಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆ ಇವು ಲಾಲ್ ದೇಡಳ ವಾಕ್ಯಗಳ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳಾಗಿವೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- **ವಿಜಯಾ ಗುತ್ತಲ (ಅನು) :** ಎಲ್ಲ ಎಲ್ಲೆ ಮೀರಿ.
- **Paul Smith :** The book of Lalla Ded : New Humanity Books Heaven.
- **Wikipedia :** Lalleshwari.
- **Yogeshwari Bhat :** Shivayogini Lalleshwari

■■

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ನವ್ಯೋತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಮಹಿಳಾ ಸಣ್ಣ ಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯ

✍ ಡಾ. ಸುನೀಲ್‌ಕುಮಾರ್ ಎಸ್., ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಕುಶಾಲನಗರ. ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆ

ಕಥೆಗಳು ಹುಟ್ಟಲು ನಿಶ್ಚಿತ ಸಮಯ–ಸಂದರ್ಭ, ಸಂಭಾಷಣೆ, ವ್ಯವಧಾನಗಳು ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಮೌನದಲ್ಲೂ ನೂರಾರು ಕತೆಗಳು ಅರಳುತ್ತವೆ. ಮನುಷ್ಯನಭಾಷೆ, ಲಯ, ಭಾವನೆಗಳು, ಹೊಯ್ದಾಟ, ತುಡಿತ, ತುಮುಲಗಳಷ್ಟೇ ಕಥಾ ಚೌಕಟ್ಟಿಗೆ ಒಳಪಡದೆ, ಈ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಚರಾಚರ ವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕಥೆಗೆ ವಸ್ತುಗಳಾಗಬಲ್ಲವು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳು, ಸುಧಾರಣೆ ಹಾಗೂ ಜೀವನಾನುಕಂಪದೊಂದಿಗೆ ಬೆಳೆದ ಕನ್ನಡ ಕಥಾ ಪರಂಪರೆ ವಿವಿಧ ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಮನೋವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕ, ಮಣ್ಣಿನವಾಸನೆ, ಗ್ರಾಮ್ಯ ಪರಿಸರ, ವಿಶಿಷ್ಟ ಭಾಷಾ ಪ್ರಯೋಗ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ಅನ್ಯಾಯದ ವಿರುದ್ಧ ಚಳುವಳಿಯಾಗಿ, ತಾತ್ವಿಕ ನೆಲೆಗೆ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಿ, ಗೊಡ್ಡು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿಗೆ ಸವಾಲಾಗಿ, ಜನರ ಒಳತೋಟಿ, ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಬದುಕು, ಜಾಗತೀಕರಣ, ಉದಾರೀಕರಣ, ಖಾಸಗೀಕರಣ ವಿರುದ್ಧದ ಅಕ್ಷರ ರೂಪದ ಹೋರಾಟವಾಗಿ, ಮಾನವ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವ ಕನ್ನಡ ಸಣ್ಣ ಕಥಾಪರಂಪರೆಯು ತನ್ನದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬೆಳೆದಿದೆ. ಸಣ್ಣಕತೆಗಳ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಓದುಗರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಲು ಅವು ಬಿಂಬಿಸುವ ಬದುಕಿನ ಚಿತ್ರಣವೇ ಕಾರಣ. ಓದುಗರ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬ ಆತಂಕದ ಮಧ್ಯೆಯೂ ಕಥಾ ಜಗತ್ತು ಸೊರಗಿಲ್ಲ. ಆಧುನಿಕ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಬಳಕೆಯೊಂದಿಗೇ ಸಣ್ಣ ಕಥೆ ಹೊಸ ರೂಪದೊಂದಿಗೆ ಜಗತ್ತಿನ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಯಲ್ಲೂ ಇರುವ ಕನ್ನಡ ಓದುಗರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿವೆ. ವಿವಿಧ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಸಂಘ, ಸಂಸ್ಥೆ, ಕಥಾ ಪರಂಪರೆ ಸಾಗುತ್ತಿರುವ ಹೊಸ ದಿಕ್ಕಿಗೂ ಮುನ್ನುಡಿಯಾಗಿವೆ.

ಸಾವಿರದೈನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಲ್ಲಿ 20ನೆಯ ಶತಮಾನದವರೆಗೂ ಮಹಿಳೆಯರು ರಚಿಸಿದ ಮಹಿಳಾ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾದದ್ದೇನೂ ಕಂಡುಬರಲಿಲ್ಲ. ಶಿಕ್ಷಣ ವಂಚಿತಳಾದ ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಜಗತ್ತಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗುವ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅವಕಾಶಗಳಿಂದ ವಂಚಿತಳಾದಳು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಲ್ಲಿ 20ನೆಯ ಶತಮಾನದವರೆಗೂ ಯಾವುದೇ ಮಹಿಳೆ ತನ್ನ ಮನದ ತುಮುಲಗಳನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಕ ಹಂಚಿಕೊಂಡಿರುವ ಉದಾಹರಣೆಯಿಲ್ಲ. ಹದಿಬದೆಯ ಧರ್ಮದ ಸಂಚಿಯ ಹೊನ್ನಮ್ಮನೇ ಇರಲಿ, ಹೆಳವನಕಟ್ಟೆಯ ಗಿರಿಯಮ್ಮನೇ ಇರಲಿ, ಜಾನಪದ ಲೋಕದ ಗರತಿಯರೇ ಇರಲಿ, ಎಲ್ಲರೂ ಬರೆದಿರುವುದು ಕೇವಲ ತ್ಯಾಗದ ಉಪದೇಶ, ದೇವತೆಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿತವಾಗುವ ಹೆಣ್ಣಿನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೇ. ಹೆಣ್ಣೂ ಗಂಡಿನಂತೆಯೇ ಮನುಷ್ಯ ಜೀವಿ. ಅವಳಿಗೂ ಭಾವನೆಗಳಿವೆ, ಬೇಕುಬೇಡಗಳಿವೆ, ಇಷ್ಟಾನಿಷ್ಟಗಳಿವೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯುವ, ಅರುಹುವ ಅವಕಾಶವನ್ನೇ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಸಮಯವನ್ನೂ ನೀಡಲಿಲ್ಲ.

ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಮಹಿಳಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಮುರಿದುಕಟ್ಟುವ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ಮುಂದಾದ ಲೇಖಕಿಯರಲ್ಲಿ ಗೀತಾ ನಾಗಭೂಷಣ, ವೀಣಾಶಾಂತೇಶ್ವರ, ಬಿ.ಟಿ. ಲಲಿತಾನಾಯ್ಕ, ವೈದೇಹಿ, ಸಾರಾಅಬೂಬಕ್ಕರ್, ಸುಧಾಮೂರ್ತಿ, ನೇಮಿಚಂದ್ರ ಮುಂತಾದವರು ಅಗ್ರಗಣ್ಯರು. ಕಥೆ–ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚಿನ ಕಥಾನಾಯಕಿಯರು ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೆದುರು ಸೋಲೊಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳದೆ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಹೊರಬರುವ ಹೊಸ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಇದು ಮಹಿಳಾ ಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹೊಸತಿರುವು.

ಈ ಲೇಖಕಿಯರು ತಮ್ಮ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾಯಕಿಯ ಪಾತ್ರದ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮನೆ ಮಾಡಿದ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸತೊಡಗಿದರು. ಇದುವರೆಗೂ ಕೇವಲ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಮ್ಮ ಬರವಣಿಗೆಯ ವಸ್ತುವಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಲೇಖಕಿಯರು ಈಗ ಕೆಳವರ್ಗದ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೂ ಲೇಖನಿಯಾದರು, ಮುಂದಿನದು ಕರ್ಪೋರೇಟ್ ಜಗತ್ತಿನ ಅನಾವರಣ. ಅಲ್ಲಿಯ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಪರಿಚಯಿಸಿದವರು ನೇಮಿಚಂದ್ರ, ಅಕ್ಷತಾ ಹುಂಚನಕಟ್ಟೆ ಮುಂತಾದವರು.

ಸಮಾಜದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿದ ಕನ್ನಡ ಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಮಾನವನ ವಿಕಾಸ, ಕೌಟುಂಬಿಕ ಪಲ್ಲಟ, ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡುಗಳ ಸಂಬಂಧ ಹಾಗೂ ಸಮಾಜದ ರಚನೆಯ ಹಿಂದಿನ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಪರಂಪರೆಎಂದು ನಂಬಿಕೊಂಡು ಬರುವ ಕಾಲಮಾನದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಂವೇದನೆಯನ್ನು ಪುರುಷಕೇಂದ್ರಿತ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕಟ್ಟುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಬಹುತೇಕ ಕನ್ನಡದ ಕತೆಗಾರ್ತಿಯರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಅಂಬೇಡ್ಕರವಾದ, ಮಾರ್ಕ್ಸವಾದ, ಲೋಹಿಯಾವಾದ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ದಲಿತ ಪ್ಯಾಂಥರ್ ಚಳುವಳಿ, ತೆಲುಗಿನ ದಿಗಂಬರಕಾವ್ಯ, ಮೈಸೂರಿನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರ ಚಳುವಳಿ – ಬೂಸಾ ಪ್ರಕರಣ ಮುಂತಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ–ಆರ್ಥಿಕ–ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಚಳುವಳಿಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಗೊಂಡು ದಮನಿತ ವರ್ಗದವರು ತಮ್ಮ ಅನುಭವವನ್ನು ಅಕ್ಷರ ರೂಪಕ್ಕಿಳಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅದು ದಲಿತ ಬಂಡಾಯ ಸಾಹಿತ್ಯವೆನಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಸಾಮಾಜಿಕ–ಆರ್ಥಿಕ–ಧಾರ್ಮಿಕ – ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಸಮತೋಲನಗಳು ತಲಸ್ಪರ್ಶಿಯಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸಿದ ದಲಿತರು ದಮನಿತರು–ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದವರು ಸ್ವ–ಸುಧಾರಣೆ, ಸ್ವ–ಪ್ರಗತಿ, ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ, ಸ್ವಾಭಿಮಾನ, ಸ್ವ – ಪ್ರತ್ಯಯ – ಎಂಬ ತತ್ವಗಳು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲದಿಂದ ತಮಗಾದ ಶೋಷಣೆಯ, ನೋವುಗಳ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತತೆಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಲೆಗೊಂಡವು. ದೇವನೂರು ಮಹಾದೇವ, ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯ, ಚನ್ನಣ್ಣವಾಲಿಕಾರ, ಬರಗೂರ ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪ ಇವರ ಜೊತೆ ಜೊತೆಗೆ ಗೀತಾ ನಾಗಭೂಷಣ, ಬಿ.ಟಿ.ಲಲಿತಾನಾಯಕ, ಸಾರಾಅಬೂಬಕ್ಕರ, ಬಾನು ಮುಷ್ತಾಕ್, ಬಿ.ಟಿ. ಜಾಹ್ನವಿ, ಎಂ.ಎಸ್. ವೇದಾ, ಎಚ್ ನಾಗವೇಣಿ, ವೈದೇಹಿ, ನೇಮಿಚಂದ್ರ ಮುಂತಾದ ಲೇಖಕಿಯರ ಸ್ವಾನುಭವಗಳು ಕನ್ನಡ ಸಣ್ಣಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡವು.

ಗೀತಾ ನಾಗಭೂಷಣ (1948) ಅವರು ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಬರವಣಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಇವರು ದಲಿತರ ಬದುಕಿನ ಅದರಲ್ಲೂ ದಲಿತ ಸ್ತ್ರೀ ಬದುಕಿನ ಪದರು ಪದರುಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಗೀತಾ ನಾಗಭೂಷಣ ಅವರ ಐವತ್ತು ಕತೆಗಳು 'ಕ್ಯಾದಿಗೆ ಬನದಾಗ ಕತೆಯಾಗಿ ನಿಂತವರು' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿದೆ. "ಈ ಕತೆಗಳ ಮೂಲ ಅನುಭವ ಸಾಂಗ್ಲಿಯ ದಲಿತ – ಶೋಷಿತ–ಅಲೆಮಾರಿ ಸಮುದಾಯಗಳ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಬದುಕು. ಆದರೆ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಪ್ರಜ್ಞಾ

ಕೇಂದ್ರವೇ ಹೊರತು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಜೀವನವು ಒಟ್ಟು ಸಮುದಾಯಗಳದೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಕಥೆಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಆಕರ್ಷಣವೆಂದರೆ ಇಂದ್ರಿಯ ಸುಖಗಳ ವೈಭವೀಕರಣ ಮತ್ತು ನೈತಿಕತೆಯ ಮರುಮಂಡನೆ, ಬಿಡುಗಡೆಯ ಹಾದಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯದ ನಾಯಕಿಯರದು ನೋವು ಮತ್ತು ತ್ಯಾಗಗಳ ಒಂದೇದಾರಿಯಾದರೆ, ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಕೊಂಡವರದು ಹತ್ತು ಹಲವು ಏಳು–ಬೀಳುಗಳ ದಾರಿ. ಕೆಲವರು ರಿಕ್ಷಾ ನಡೆಸುವ ಚಿತ್ತಿಯಂತೆ ಒಂಟಿ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಧೀರರಾಗಿ ನಡೆದರೆ, ಬೇರೆ ಕೆಲವರು ಸಂಗಾತಿ ಅಥವಾ ಮಕ್ಕಳ ಜತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಿಡುಗಡೆ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಪರಾವಲಂಬನೆ ಇಲ್ಲದ ದೈಹಿಕ ದುಡಿಮೆಯ ಬೆಂಬಲ ಇವರೆಲ್ಲರ ಸಮಾನ ಶಕ್ತಿ, ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಇವರು ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಮಹಿಳೆಯರಿಗಿಂತ ಧೀರರು. ಇವರ ಕಷ್ಟವೂ ದೈಹಿಕ ಕ್ರೌರ್ಯದ ಪರಾಕಾಷ್ಠೆಯೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ದೇಹದ ಸುಖಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದವರಲ್ಲ. ತಾರುಣ್ಯದ ಶಿಖರ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಂತೂ ಅದು ಅವರ ತನ್ಮಯತೆಯ ಏಕೈಕ ಉಪಕರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬೌದ್ಧಿಕ ಬದುಕಿನಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಂಚಿತರಾಗಿರುವ, ಹೆಣ್ಣಿನ ಮತ್ತು ತಾಯ್ತನಗಳೇ ಭಾವ ಕೇಂದ್ರಗಳಾದ ಈ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ದುಡಿಮೆಯೆನ್ನುವುದು ಆಹಾರ ಸಂಪಾದನೆಯ ಮಾರ್ಗವೇ ಹೊರತು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಂತೋಷ ನೀಡುವ ದಗದವಲ್ಲ. ದುಡಿಮೆಯ ಫಲಗಳು ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದಾಗ ಆ ದುಡಿಮೆಗೆ ಕಾಯಕದ ಗೌರವ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೂ ಉಳಿಯುವುದು ಆಹಾರ – ನಿದ್ರೆ–ಭಯ–ಮೈಥುನಗಳ ನಾಲ್ಕಂಕಣದ ಮನೆಯೇ. ಇದು ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಪಶುಗಳ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಇಳಿಸುವ ಅಮಾನವೀಕರಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಒಂದು ಬಗೆ. ಗೀತಾ ಅವರು ಗ್ರೇಟ್ ಆಗುವದು ಅಂಥಲ್ಲಿಯೂ ಅಡಗಿರುವ ಮತ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತವಾಗುವ ಮಾನವತೆಯ ಒರತೆಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆಯುವುದರಿಂದ"[1] ಎಂದು ಎಚ್.ಎಸ್. ರಾಘವೇಂದ್ರರಾವ್ ಅವರು ಹೇಳಿರುವ ಮಾತುಗಳು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿವೆ. ಗೀತಾ ಅವರ 'ಹುಲಗ್ಯಾ', 'ಗೌಡನಗೋರಿ' ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಮೀನ್ದಾರರು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನುಹಿಂಸಿಸುವ ಕ್ರೌರ್ಯ ಇದ್ದರೆ; 'ಕಪ್ಪು' ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಳಚೆಕೇರಿಯ ಜನರ ಬದುಕಿನ ಚಿತ್ರಣ ಇದೆ. ವೈವಿಧ್ಯಪೂರ್ಣ ವಸ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ಹೈದ್ರಾಬಾದ ಕರ್ನಾಟಕ ಕೆಳ ವರ್ಗದ ಜನರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡಿರುವ ಗೀತಾ ಅವರ ಕತೆಗಳು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವಾಗಿವೆ.

ದಲಿತ ಸಂವೇದನೆಯನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿದ ಮತ್ತೋರ್ವ ಲೇಖಕಿ ಬಿ.ಟಿ. ಲಲಿತಾ ನಾಯಕ (1945). ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಆಡು ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಲಂಬಾಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಲಲಿತಾ ನಾಯಕ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ. 'ಹಬ್ಬ ಮತ್ತು ಬಲಿ' ಕಥಾ ಸಂಕಲನದ ಕಥೆಗಳು ಲಂಬಾಣಿ ಜನಾಂಗದ ಜೊತೆಗೆ ಇತರ ವರ್ಗದ ಜನರ ಜೀವನದ ಯಶೋಗಾಥೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ. ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಲಲಿತಾ ನಾಯಕ ಅವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿತವಾಗುವುದು ಹಸಿವು ಮತ್ತು ಅನಕ್ಷರತೆ, 'ಲೂಟಿ' ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಸೌದೆ ಮಾರುವ ರಾಮಿಯು ತನ್ನ ಹಸಿವಿಗಾಗಿ ಕಾಡಿನಿಂದ ಕಟ್ಟಿಗೆ ತಂದು ಮಾರುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಆಕೆಯ ಕಟ್ಟಿಗೆ, ಕೊಡಲಿ, ಆಕೆಯಗೆಜ್ಜೆ ಅಲ್ಲದೇ ಮಾನವನ್ನೂ ಪುರುಷ ವರ್ಗ ಲೂಟಿ ಮಾಡಿದಾಗ ರಾಮಿ ಪ್ರತಿಭಟನಾತ್ಮಕ ನೆಲೆಯಿಂದ ಕೂಗುತ್ತಾಳೆ. 'ಕಳು' ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಡವ ಬಲ್ಲಿದವರ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರೆ, 'ತಾಯಿ ಸಾಕೀಬಾಯಿ' ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಹೆತ್ತ ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಹಿಂಸೆಗೊಳಗಾಗುವ ತಾಯಿಯ ವ್ಯಥೆವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಲಂಬಾಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಬಿ.ಟಿ. ಲಲಿತಾನಾಯಕ ಅವರು ಕನ್ನಡ ಮಹಿಳಾ ಸಣ್ಣಕಥೆಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟರಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ.

ವೀಣಾ ಅವರಂತೆ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುವ ಲೇಖಕಿ ವೈದೇಹಿ (1954), ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಹವ್ಯಕ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತಿರುವ ವೈದೇಹಿ ಕಥಾವಸ್ತು, ಶೈಲಿ–ತಂತ್ರಗಳಿಂದ ಇತರ ಲೇಖಕಿಯರಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದಾರೆ. 'ಮರಗಿಡಬಳ್ಳಿ' (1979), 'ಅಂತರಂಗದ ಪುಟಗಳು' (1984), 'ಗೋಲ' (1986); 'ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞೆಯ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು' (1991), 'ಅಮ್ಮಚ್ಚಿ ಎಂಬನೆನಪುಗಳು' (2000), 'ಕ್ರೌಂಚ ಪಕ್ಷಿಗಳು' (2005) ಹೀಗೆ ಆರು ಕಥಾಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ವೈದೇಹಿಯರ ಕುರಿತು ಹೇಳಿರುವ ಮಾತುಗಳು ಹೀಗಿವೆ. ಸಾವಿನ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ತಾಯಿಯ ಪ್ರತೀಕ್ಷೆ, ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಂವೇದನೆಯನ್ನು ವಸ್ತು ಪ್ರತಿರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಾನವೀಯ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸುವ 'ಮರಗಿಡಬಳ್ಳಿ' ಕಥೆಯಾಗಲೀ, ಗಂಡಬಿಟ್ಟ ಕುಸುಮಳ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಹಾಗೂ ವೈಯಕ್ತಿಕ ತರ್ಕಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ 'ಒಂದು ಅಪರಾಧ ತನಿಖೆ' ಕಥೆಯಲ್ಲಾಗಲೀ ಇದೇ ವಸ್ತುವುಳ್ಳ 'ಭೂತ'ದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿಯ ಸುತ್ತ ಹೆಣೆದ ಕತೆಯಲ್ಲಾಗಲೀ, ತುಕ್ಕಹಿಡಿದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಳನ್ನು ಬಯಲು ಮಾಡುವ 'ಅಕ್ಕು' ಕಥೆಯಾಗಲೀ, ಕಾಣುವುದು ವೈದೇಹಿಯವರಿಗೆ ಲೈಂಗಿಕ ಅಸಮಾನತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಎಚ್ಚರವನ್ನು, ಈ ಹೊಸ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಅವರ ವಸ್ತು ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಸು ಹೊಕ್ಕಾಗಿ ಮೈಪಡೆಯುವ ಕಲಾತ್ಮಕ ರೀತಿ ಅನನ್ಯವಾದುದು. ಇವರ ಎಲ್ಲ ಕಥೆಗಳು ಶೋಧಿಸುವುದು ಹೆಣ್ಣಿನ ಅಂತರಂಗದ ಬದುಕನ್ನೇ. ಅದರ ಕೊರತೆ, ಅತೃಪ್ತಿ, ನಿರಾಸೆ, ಹುಚ್ಚು ಆಶಯಗಳು ಅನೇಕ ಸ್ತರದಲ್ಲಿ ಇವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿವೆ."[2] ಹೀಗೆ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಹಜ ಆಶೆ, ತಾಯ್ತನ, ಸ್ತ್ರೀ ವಿಮೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಆಕೆಯ ವೈಯಕ್ತಿಕತೆ ಮತ್ತು ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ವೈದೇಹಿ ಅವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ.

ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಹೊಸ ತಲೆಮಾರಿನ ಲೇಖಕಿ ನೇಮಿಚಂದ್ರ (1959), ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಆಗಿದ್ದರೂ, ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿ. 'ನಮ್ಮ ಕನಸುಗಳಲ್ಲಿ ನೀವಿದ್ದೀರಿ' (1985), 'ಮತ್ತೆ ಬರೆದ ಕಥೆಗಳು' (1992) ಎಂಬ ಕಥಾ ಸಂಕಲನದ ಕತೆಗಳು ಗಂಡು – ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಂಬಂಧಗಳ ನಡುವಿನ ಮಾನವೀಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಶೋಧಿಸುತ್ತವೆ. "ಒಂದು ಸಂಬಂಧದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಆದಿಯಿರುತ್ತದೆ. ಎಂದು ಭ್ರಮಿಸುವ ಕಾವ್ಯ ವೈವಾಹಿಕ ಬದುಕಿನಾಚೆಯ ಆಕರ್ಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ಕಿರಣ್‌ನ ಜೊತೆಗೆ ಹೋಗಿ ಮತ್ತೇ ಹಳೆಯ ಗಂಡನೆಡೆಗೆ ಬರುತ್ತಾಳೆ. ಇದು ಅವರ 'ನಮ್ಮ ಕನಸುಗಳಲ್ಲಿ ನೀವಿದ್ದೀರಿ' ಕಥೆಯ ವಸ್ತು. ತನ್ನ ಗಂಡನ ಜೊತೆಗೆ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಕಿಲುಬು ಹಿಡಿದ ಸಂಬಂಧ ಒಂದು ಕಡೆ, ಹೊಸ ಸಂಬಂಧದ ಆಕರ್ಷಣೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ, ಇವೆರಡರ ತುಯ್ದಾಟದಲ್ಲಿ ಒಲಿಯುವುದು ಹೊಸ ತರ ಆಕರ್ಷಣೆ. ಅನಂತರ ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ಬದುಕಿನ ಸಂಗತಿಗಳಿಗೆ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳಲಾರದೆ ವಾಪಸ್ಸಾಗುತ್ತಾಳೆ. ವಿವಾಹದ ಪಾವಿತ್ರ್ಯ ಮಾತೃತ್ವದ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಬದಿಗಿರಿಸಿ ಹೊರಟೆಯೆನ್ನುವ ಪಾಪ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಅವಳಿಗೆ ಕಾಡುತ್ತದೆ."[3] 'ನೀವು ಕಾಣದ ನಾಳೆಗಳು' ಅಂತರ್ಜಾತಿ ವಿವಾಹದ ಸಂಘರ್ಷ, ಅದರ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. 'ಮತ್ತೇ ಬರೆದ ಕವನ'ದ ನಾಯಕಿ ವಿದ್ಯಾವಂತೆ. ತಂದೆತಾಯಿಯರ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಗೆ ಬೆಲೆ ಕೊಟ್ಟು ಅವರು ಹೇಳಿದ ಗಂಡನ ಜೊತೆ ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತಾಳೆ. ತಾಯಿ – ತಂದೆಯರ ಅತಿಯಾದ ಬೋಧನೆಯಿಂದ ನಾಯಕಿ ತನ್ನ ಗಂಡನೊಂದಿಗೆ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ವರ್ತಿಸದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಆಕೆಗೆ ಗಂಡನೊಂದಿಗೆ ಇದ್ದಷ್ಟು ಸಂಬಂಧವು ಕಮರುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾಯಕಿ ಕಾಶ್ಮೀರಿಗೆ ಸೆಮಿನಾರಿಗೆಂದು ಹೋದಾಗ ಅಜೇಯನೊಂದಿಗೆ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವಳಿಗೆ ಯಾವ ಪಾಪ ಪ್ರಜ್ಞೆಯು ಕಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಹತ್ತು ಹಲವಾರು ತರಹದ ಗಂಡು – ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಂಬಂಧದ ಶೋಧ ನಡೆಸಿದ ನೇಮಿಚಂದ್ರರನ್ನು

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಕನ್ನಡ ಮಹಿಳಾ ಸಣ್ಣ ಕತಾ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಆಲೋಚನೆಯ ಕಥೆಗಾರ್ತಿಯೆಂದು ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

ನೇಮಿಚಂದ್ರರ ಸಮಕಾಲೀನತೆಯಲ್ಲಿ ಕಥೆ ರಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಲೇಖಕಿ ಭಾಗೀರಥಿ ಹೆಗಡೆ ಅವರು. ಭಾಗೀರಥಿ ಹೆಗಡೆ ಇವರು 'ಅರ್ಥ' (1991) ಸಂಕಲನದ ಕಥೆಗಳು ವಿಶಿಷ್ಟ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ಈ ಕಥೆಗಳು ಶೋಷಣೆಯ ಮಾನವೀಯ ನೆಲೆ, ಮನುಷ್ಯ ಬದುಕಿನ ನೋವುಗಳು, ಸ್ತ್ರೀಪರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡಿವೆ. 'ಗಾಂಧಾರಿ' ಕಥೆ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ತಾಯಿಪಡುವ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. 'ಹೂಗ್ಲಿ' ಕಥೆ ಹೆಣ್ಣುಮನೆಯಾಚೆ ಬಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರೆ ಸಮಾಜದ ತಿರಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುವುದನ್ನು ವಿಷದಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಬಂಡಾಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಂವೇದನೆಯನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿದ ಕಥೆಗಾರ್ತಿಯರಲ್ಲಿ ಸಾರಾ ಅಬೂಬಕ್ಕರ ಮತ್ತು ಬಾನು ಮುಷ್ತಾಕ್ ಇವರು ಪ್ರಮುಖರು.

ಸಾರಾ ಅಬೂಬಕ್ಕರ್ (1936) ಅವರು ವಿಭಿನ್ನ ವಸ್ತುವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಮೂವತ್ತೆಂಟು ಕಥೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ಚಪ್ಪಲಿಗಳು'(1989), 'ಪಯಣ ಮತ್ತು ಇತರ ಕಥೆಗಳು' (1992), 'ಅರ್ಧರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂಸು'(1996), 'ಖಿಡ್ಡಾ'(1999) ಎಂಬ ಸಂಕಲನಗಳು ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿವೆ. "ಸಾರಾ ಅವರ ಕಥೆಗಳ ಮೂಲವಸ್ತು ಸ್ತ್ರೀ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಹಿಂಸೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಟ್ಟು ಪಾಡುಗಳು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೇ ಆಗಿವೆ. ಅವು ಪರದಾ ಪದ್ಧತಿ, ತಲಾಖೆ, ಬಹು ಪತ್ನಿತ್ವ, ಬಹು ಸಂತಾನ, ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹ, ಬಡತನ, ರಾಜಕೀಯ ಭ್ರಷ್ಟತೆ, ಕೋಮುಗಲಭೆ, ಜಾತೀಯತೆ, ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯ, ಮುಂತಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮುದಾಯದ ಅನಕ್ಷರತೆ, ಅಜ್ಞಾನ, ಮೂಢ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಈ ಲೇಖಕಿ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ದಾಖಲಿಸಿದ್ದಾರೆ."[4] ಯಾವ ಉದ್ದೇಶವಿಲ್ಲದೆ ಗಂಡನು ಒಮ್ಮೆಲೇ ಮೂರು ಬಾರಿ ತಲಾಖ್ ಹೇಳುವದರಿಂದ ಮಹಿಳೆಯರ ಬದುಕು ಘಾಸಿಗೊಳ್ಳುವದನ್ನು 'ಬಿರುಗಾಳಿ', 'ಧ್ವನಿ ಇಲ್ಲದ ನೋವುಗಳು', 'ಅಂಕುರ', 'ನಿಯಮ ನಿಯಮಗಳ ನಡುವೆ' ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ.

ಮತ್ತೋರ್ವ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಂವೇದನೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಲೇಖಕಿ ಬಾನು ಮುಷ್ತಾಕ್ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು. ಹಾಸನದವರಾದ ಬಾನು ಮುಷ್ತಾಕ 'ಹೆಜ್ಜೆ ಮೂಡಿದ ಹಾದಿ' (1990), 'ಬೆಂಕಿ ಮಳೆ' (1999), 'ಎದೆಯ ಹಣತೆ' (2004) ಎಂಬ ಕಥಾ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. "ವರದಕ್ಷಣೆ, ಜಾತಿಯತೆ, ಬಹುಪತ್ನಿತ್ವ, ಪುರುಷ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುವ ನಾಟಕ, ಸ್ತ್ರೀ ಶೋಷಣೆ, ಮುಸ್ಲಿಂ ಮೂಲಭೂತವಾದಿತ್ವ, ಅಸಹಾಯಕ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಘೋರ ಸ್ಥಿತಿ ಮುಂತಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಕುರಿತು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತವೆ. 'ಬೆಂಕಿ ಮಳೆ' ಕಥಾಸಂಕಲನದ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಾನು ಅವರು "ಮಹಿಳೆ ನನ್ನ ಮುಖ್ಯ ಕಾಳಜಿ. ಹೀಗಾಗಿ ನನ್ನವಲ್ಲ ಕಥೆಗಳಲ್ಲೂ ಅವಳು ವಿರಾಜಿಸಿದ್ದಾಳೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕಥಾ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ಧರ್ಮದ ಒಳಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನೋಟಗಳಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹೋರಾಟ ಮಾಡುವ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದಾರೆ. ಸಹೋದರರಿಗೆ ಆಸ್ತಿ ಕೇಳುವ ಸಹೋದರಿಯರಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ತನ್ನ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕೇಳುವ ಅವಿದ್ಯಾವಂತ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾತ್ರಗಳಿಗೆ ನ್ಯಾಯವಾದಿಯಾಗಿರುವ ಬಾನು ಮುಸ್ತಾಕ ಅವರು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ."[5] 'ಹುಟ್ಟು', 'ಹೃದಯತೀರ್ಪು', 'ಕೆಂಪುಲುಂಗಿ' ಮುಂತಾದ ಕಥೆಗಳು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿವೆ. 'ಕೆಂಪು ಲುಂಗಿ' ಕಥೆ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮುದಾಯದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ವ್ಯಂಗ್ಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ತೊಂಬತ್ತರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಸಣ್ಣ ಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ತೀವ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗಿರುವದು ಗಮನಾರ್ಹ. ಈ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಕಥೆ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದವರು ವಸುಮತಿ ಉಡುಪ, ಕೆ.ಆರ್. ಸಂಧ್ಯಾರೆಡ್ಡಿ, ಎಚ್.ಗಿರಿಜಮ್ಮ, ಎಂ.ಎಸ್. ವೇದಾ, ಎಚ್. ನಾಗವೇಣಿ, ತುಳಸಿ ವೇಣುಗೋಪಾಲ, ಮಾಲತಿ ಪಟ್ಟಣಶೆಟ್ಟಿ, ಉಮಾರಾವ್, ಮಿತ್ರಾ ವೆಂಕಟರಾಜ್, ಕುಸುಮಾ ಇವರೆಲ್ಲರ ಜೊತೆಗೆ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿನಯಾ, ಸುನಂದಾ ಪ್ರಕಾಶ ಕಡಮೆ, ಕಸ್ತೂರಿ ಬಾಯರಿ, ಸುಮಂಗಲಾ ಬಾದರದಿನ್ನಿ ಮೊದಲಾದ ಹೊಸ ಪೀಳಿಗೆಯ ಭರವಸೆಯ ಕತೆಗಾರ್ತಿಯರಾಗಿ ಪ್ರಮುಖರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಜಾಗತೀಕರಣದಿಂದಾಗಿ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳು ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಳಗಾಗುತ್ತಿವೆ. ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧಗಳು ಹಿಂದಿನ ನಮ್ಮ ಲೇಖಕಿಯರ ಕಥೆಗೆ ವಸ್ತುವಾಗಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಇಂದು ಕೌಟುಂಬಿಕ ಜೀವನ, ಹೆಣ್ಣು – ಗಂಡಿನ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧಗಳು ತುಂಬಾ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯನ್ನೊಳಗೊಂಡು ಜಟಿಲವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಸತಿ–ಪತಿಗಳಿಬ್ಬರು ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದ ವಾರಸುದಾರರು ಮತ್ತು ಕೌಟುಂಬಿಕ ಜೀವನದ ಆಗು ಹೋಗುಗಳ ಹಿತಚಿಂತಕರಾಗಿ ಕುಟುಂಬ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ ರಕ್ಷಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ವಿವಾಹ ಸಂಸ್ಥೆ ಹೊಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಇಂದು ಜಾಗತೀಕರಣದ ಫಲವಾಗಿ ನಗರೀಕರಣ ಮತ್ತು ಔದ್ಯೋಗಿಕರಣಗಳಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಯಾಂತ್ರಿಕನಾಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅದರಷ್ಟೇ ಮನುಷ್ಯ ಮಾನವೀಯ ಸಂಬಂಧಗಳೂ ಸಹ ಯಾಂತ್ರಿಕವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಬೆಸುಗೆಗೊಳ್ಳುವ ದಾಂಪತ್ಯದ ಭಾವಗಳು ಛಿದ್ರವಾಗಿ ಕುಟುಂಬವೆಂಬ ಸಂಸ್ಥೆ ಹಾಳಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ತನ್ನ ಕುಟುಂಬ ಸ್ವಾಸ್ಥತೆಯ ಬಯಸಿದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಹೆಣಗಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ತೀವ್ರತರವಾದ ಮಾನಸಿಕ ಹಿಂಸೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಮಹಿಳೆಯರು ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಕಳೆದುಕೊಂಡವರಲ್ಲ. ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಬರುವ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಛಾತಿಯುಳ್ಳವರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮೊದಲ ಲೇಖಕಿಯರು ಚಿತ್ರಿಸಿದ ಸ್ತ್ರೀ ಮಾದರಿಗಳಿಗಿಂತ ಇಂದಿನ ಲೇಖಕಿಯರು ಚಿತ್ರಿಸಿದ ಸ್ತ್ರೀ ಮಾದರಿಗಳು ಭಿನ್ನವಾಗಿವೆ.

ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಪ್ರಭಾವ, ವೈವಾಹಿಕ ವಿರಸವನ್ನು ಮಾಲತಿ ಪಟ್ಟಣಶೆಟ್ಟಿಯವರ 'ನಾಯಾಕ ಹುಟ್ಟಿದೆನೋ' ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ವಿಧಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಿತ್ರಾ ವೆಂಕಟರಾಜ್, ತುಳಸಿ ವೇಣುಗೋಪಾಲ್ ಹಾಗೂ ಉಮಾರಾವ್ರವರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಥೆಗಳ ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರಗಳು ಪಾರಂಪರಿಕ ಮಾದರಿ ಹೊತ್ತ ಮುಖವಾಡದಲ್ಲಿ ಕ್ಷಮೆಯಾಚಿಸುವ ಅಳುಬುರಕಿಯರಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಇರುವಿಕೆಗೆ ದಕ್ಕಿದ ಅಸಮಪಾಲನ್ನು, ಒದಗಿದ ಅಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ತಮ್ಮೊಳಗೆ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ಹೀಗಾಗುವುದರಿಂದಲೇ ಅದು ಕೇವಲ ಘೋಷಣೆಯಾಗಿ "ಸ್ತ್ರೀಸಮಾನತೆಯ ಕೂಗು ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ, ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದ ದಿಟ್ಟಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಇಡುತ್ತವೆ. ನಿರ್ಭಾವುಕ ನಿರೂಪಣೆಯಿಂದಾಗಿ ಈ ಕಥೆಗಳು ಆರ್ದ್ರವಾಗಿ ನಮ್ಮನ್ನು ತಟ್ಟಿ ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಮಿತ್ರಾ ಅವರ 'ಹಕ್ಕಿ ಮತ್ತು ಅವಳು' ಸಂಕಲನದ 'ಅದೇಕಥೆ' ಮತ್ತು 'ಒಸಗೆ ಒಯ್ಯುವುದಿತ್ತು' ಕಥೆಗಳು ಬಹಳ ಮಹತ್ವವಾದವುಗಳು."[6] 'ಹಕ್ಕಿ ಮತ್ತು ಅವಳು' ಕಥೆ ಮಹಿಳೆಗೆ ನಾಲ್ಕುಗೋಡೆಯ ಬಂಧನ ಬದುಕೆ ಆಗಬೇಕೆಂದಿಲ್ಲ. ಅದರಾಚೆಗೆ ಬದುಕಿರುವದನ್ನು ಕಂಡು ವಿಕಾಸದತ್ತ ಚಲಿಸಿದ್ದಾಳೆನ್ನುವದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ತುಳಸಿ ವೇಣುಗೋಪಾಲ ಕಥೆಗಳು ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಕುರಿತಾಗಿವೆ. 'ಮುಂಜಾವಿಗೆ ಕಾದ' ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಸದೃಹಿಣಿ ಮಾನಸಿಕ ಮತ್ತು ದೈಹಿಕ ಯಾತನೆಗಳಿಂದ ಸಾವು ಬದುಕಿನ ನಡುವೆ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಿದ್ದಾಳೆ. 'ತಪ್ಪರು' 'ಋತು' ಕತೆಯ ನಾಯಕಿಯರು

– 72ನೇ ಪುಟಕ್ಕೆ ಮುಂದುವರೆದುದು

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಇಂದು ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಿಚಾರಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ ಹಾಗೂ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅದರ ಅಳವಡಿಕೆ

✍ **ಸತೀಶ ಗೌಡ ಎಂ,** ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಸಮಾಜಕಾರ್ಯ ವಿಭಾಗ, ಸರಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಹುನ್ನೂರು, ತಾ.ಜಮಖಂಡಿ, ಜಿ.ಬಾಗಲಕೋಟ.

ಪೀಠಿಕೆ

ಈ ಸಲದ (2022) ಬಸವ ಜಯಂತಿಯು ಮೂರು ವಿಶೇಷ ಹಬ್ಬಗಳ ಆಚರಣೆಯ ದಿನವಾಗಿತ್ತು, ಅವುಗಳೆಂದರೆ; ವಿಶ್ವಗುರು ಬಸವೇಶ್ವರರ ಜಯಂತಿ, ಅಕ್ಷಯ ತೃತೀಯ ಹಾಗೂ ರಂಜಾನ್ ಹಬ್ಬಗಳ ಸಂಗಮವಾಗಿತ್ತು, ವಿಶ್ವಗುರು ಬಸವೇಶ್ವರರು ಯಾವ ಭಾವೈಕ್ಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತಾನಾಡಿದ್ದರೋ ಅಂತಹ ಭಾವೈಕ್ಯತೆಯ ಸಮ್ಮಿಲನದ ದಿನ ಅದಾಗಿತ್ತು. ಇದು ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದು ಹೆಮ್ಮೆಯ ವಿಷಯ ಯಾಕೆಂದರೆ ಇಡೀ ವಿಶ್ವದ ನಾಗರಿಕತೆ ಕಣ್ತೆರೆಯುವ ಮುನ್ನ ವಿಶ್ವಗುರು ಬಸವಣ್ಣನವರು ಶಾಂತಿ ಮಂತ್ರವನ್ನು, ವಿಶ್ವ ಭ್ರಾತೃತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದಂತಹ ಮಹಾನ್ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಜನಿಸಿದ್ದು ಇದೇ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ, ಹಾಗಾಗಿ ನಾವೆಲ್ಲರು ಹೆಮ್ಮೆ ಪಡಲೇಬೇಕು. ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸುವ ವಿಚಾರವೆಂದರೆ **"ಇಂದು ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಿಚಾರಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ ಹಾಗೂ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅದರ ಅಳವಡಿಕೆ"**, ಏಕೆಂದರೆ ಸುಮಾರು ಎಂಟನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ವಿಶ್ವಗುರು ಬಸವಣ್ಣವರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಈ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತವೆ ಹಾಗೂ ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನಾವು ಯಾವೆಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂಬ ವಿಚಾರ ವಿಮರ್ಶೆ ಇಂದಿನ ಅಗತ್ಯತೆಯಾಗಿದೆ.

ಮನುಷ್ಯ ಜೀವಿಯನ್ನ ಒಟ್ಟು ಮೂರು ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸ ಬಹುದು, ಮೊದಲನೆ ವಿಧ ಬದುಕಿದ್ದು ಬದುಕಿರುವವರು ಅಂದರೆ ಜೀವಂತ ಇದ್ದು ಬದುಕಿರುವವರು. ಎರಡನೇ ವಿಧ ಬದುಕಿದ್ದು ಸತ್ತವರು, ಎಂದರೆ ಜೀವಂತ ಇದ್ದು ಸತ್ತವರು ಮತ್ತೆ ಮೂರನೇ ವಿಧ ಸತ್ತು ಸಹ ಬದುಕಿರುವವರು, ಬಸವಣ್ಣನವರು ಮೂರನೇ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದವರು, ಸುಮಾರು ಎಂಟು ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಲಿಂಗೈಕ್ಯರಾದ (ಲಿಂಗಾಯತ ಧರ್ಮದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸತ್ತವರನ್ನು ಲಿಂಗೈಕ್ಯರೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ) ಬಸವಣ್ಣನವರು ಇಂದು ಸಹ ನಮ್ಮ–ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬದುಕಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಬುದ್ಧ, ಮಹಾವೀರ, ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು, ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು, ರಾಮನುಜಾಚಾರ್ಯರು, ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು, ಶ್ರೀರಾಮ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಇಂತಹ ಸಾಕಷ್ಟು ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ನಾವಿಲ್ಲಿ ಮೂರನೇ ವಿಧದ ಮನುಷ್ಯರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿಮಾಡಬಹುದು. ಅವರು ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಬದುಕಿದ್ದರು, ಆದರೂ ಸಹ ಇಂದು ನಮ್ಮ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರು ಕೇವಲ 3–4 ತಲೆಮಾರಿಗಿಂತ ಹಿಂದಿನವರ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ಇಂದು ಸಹ ನಮ್ಮ ಮನದಲ್ಲಿ ಬದುಕಿದ್ದಾರೆ ಎಂದರೆ ಕಾರಣ ಇಷ್ಟೇ, ಯಾರು ಬೇರೆಯವರಿಗಾಗಿ ಅಂದರೆ ಸಮಾಜಕ್ಕಾಗಿ ಬದುಕುತ್ತಾರೋ ಅವರು ಸಮಾಜದ ಮನದಲ್ಲಿ ಸದಾಕಾಲ ಬದುಕುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತೆ ಯಾರು ಎಲ್ಲಾ ನನಗೇ ಬೇಕು, ನಾನು ಮಾತ್ರ ಬದುಕಬೇಕು ಎಂದು ಸ್ವರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಬದುಕುತ್ತಾರೊ ಅಂತವರನ್ನ ಸಮಾಜ ಬದುಕಿದ್ದರೂ ಮರೆತುಬಿಡುತ್ತದೆ.

ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದ ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಕರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಹೋಲಿಕೆ ಮತ್ತು ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು, ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ರವರು, ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿಜಿಯವರು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರುವ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದವರು ಅದರೆ ಬಸವಣ್ಣನವರು, ಭಗವಾನ್ ಬುದ್ಧ, ಮಹಾವೀರ, ಜ್ಯೋತಿಬಾ ಪುಲೆ ಇಂತವರು ಹುಟ್ಟಿನಿಂದಲೇ ಶ್ರೀಮಂತರು ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಪಡದೆ ಇದ್ದರೂ ಸಹ ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಮುಡುಪಾಗಿಟ್ಟವರು, ಅಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿರುವುದೇನೆಂದರೆ ನಾವು ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಣೆ ಅಥವಾ ಸೇವೆಗೆ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದರೆ ನಾವು ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಪಡಬೇಕೆಂದೇನು ಇಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಇಂತಹ ಶರಣರಿಂದ ಕಲಿಯಬಹುದು.

ಈಗ ನಾನು ನನ್ನ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಬರುವುದಾದರೆ ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳ ಇಂದಿನ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ, ಎಂದರೆ ಎಂಟನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳು ಇಂದಿಗೆ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಅನ್ವಯ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡುವುದಾದರೆ ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಿಚಾರಗಳು ಅಂದಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಅನ್ವಯವಾಗತ್ತಿದ್ದವೋ ಇಂದಿಗೂ ಸಹ ಅಷ್ಟೇ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನಾವು ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ ನೋಡುವುದಾದರೆ ದೇಶಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಿಕ್ಕಾಗ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಡಿ ಪ್ರಪಂಚದ ಎಲ್ಲಾ ಉತ್ತಮ ಸಂವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲೆ ಅತ್ಯತ್ತಮ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಡಾ ಬಿ. ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ವಿಚಾರಗಳು ಮತ್ತು ಸಂವಿಧಾನದ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ನೋಡುವುದಾದರೆ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಚಿಂತನೆಗಳು ಮತ್ತು ಅವರ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಇಂದು ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಅನ್ವಯವಾಗುವ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಅಧ್ಯಾಯನ ಮಾಡಿ ಅದರ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ನೋಡುವುದಾದರೆ ಅದರ ಒಟ್ಟು ಉದ್ದೇಶವು ವರ್ಣ, ವರ್ಗ, ಲಿಂಗ, ಬಣ್ಣ, ಉದ್ಯೋಗ ಸಮಾನತೆ ಹಾಗೂ ಸಮಾಜವಾದ ಅಥವಾ ಸಮತಾವಾದದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರಚಿತವಾಗಿದೆ.

ಬಸವಣ್ಣವರು ಸಹ ತಮ್ಮ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಇಡೀ ಜೀವನದ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಸುಮಾರು 800 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದರು, ಇದೊಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಸಾಕು ಬಸವಣ್ಣನವರ ಅಂದಿನ ವಿಚಾರಗಳು ನಮಗೆ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಸ್ತುತ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಾಬಿತುಪಡಿಸಲು. ಆದರೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿದರೆ ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳು ಅಂದಿಗಿಂತ ಇಂದು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಸ್ತುತ. ಏಕೆಂದರೆ ಅಂದಿನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಕಂದಾಚಾರ, ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳು ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಾಗಿದ್ದರೆ ಇಂದಿನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ, ನಿರುದ್ಯೋಗ, ಬಡತನ, ಅನಾರೋಗ್ಯದಂತಹ ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ನಮ್ಮ ಸಮಾಜವನ್ನು ಭಾದಿಸುತ್ತಿವೆ. ಇಂತಹ ಎಲ್ಲಾ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಕಳಬೇಡ, ಕೊಲಬೇಡ, ಉಸಿಯ ನುಡಿಯಲು ಬೇಡ . ಎಂಬ ವಚನವು ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಸೂಚಿಸಬಲ್ಲದಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಬಸಣ್ಣನವರ ವಚನಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಸಹ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿವೆ.

ಲೇಖನದ ಎರಡನೇ ವಿಷಯ ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳನ್ನು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳವುದು ಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ವಿಮರ್ಶಿಸುವುದಾದರೆ; ಬಸವಣ್ಣನವರು ಸುಮಾರು ವಚನಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ ಅವೆಲ್ಲವೂ ನಮಗೆ ದೊರೆತಿಲ್ಲ. ಹಲವು ಸಂಶೋಧಕರ ಪ್ರಯತ್ನದ ಫಲವಾಗಿ ಒಂದು ಅಂದಾಜಿನ ಪ್ರಕಾರ 1400 ವಚನಗಳ ಸಂಗ್ರಹ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಕೆಲವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ನಾವು 1400 ವಚನಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯ, ಅದರ ಬದಲಾಗಿ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಕೇವಲ 4–5 ವಚನಗಳನ್ನು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ನಾವು ಆಚರಣೆಗೆ ತಂದು ಮಕ್ಕಳು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಆಚರಣೆಗೆ ತರುವಂತೆ ಪ್ರೇರೆಪಿಸಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ 2020 ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ಈಗ ನಾವು ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ರಮಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಕಾಲವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಯಾವುದಾದರೂ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅದು ಗದ್ಯ ಅಥವಾ ಪಠ್ಯದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಆಗಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾವು ಮಕ್ಕಳ ಜೊತೆ ಮಾತಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ತುಂಬುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಸಮಾಜ ಕಟ್ಟಲು ಸಹಾಯ ಆಗಬಹುದು ಮತ್ತು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಂತೆ. ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದಂತೆ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಮೈಗೂಡಿಸಬೇಕಾದ ವಿಚಾರಗಳೆಂದರೆ:

- ಕಾಯಕವೇ ಕೈಲಾಸ
- ಮಾತು ಮತ್ತು ಕೃತಿ (ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಆಚರಣೆ)
- ವಿನಯಶೀಲತೆ
- ನಿರಂತರ ಕಲಿಕೆ
- ದಾಸೋಹ

1. ಕಾಯಕವೇ ಕೈಲಾಸ : ನಮ್ಮ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತು ಮತ್ತು ದಿನನಿತ್ಯ ಜೀವನದಲ್ಲೂ ಸಹ ಅದನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ನೋಡುವ ಮತ್ತು ಕೇಳುವ ತುಂಬ ಸರಳ ವಿಚಾರ. ಆದರೆ ಇದನ್ನ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡುವುದಾದರೆ, ಇದರ ಹಿಂದೆ ಬಸವೇಶ್ವರರ ಆಲೋಚನೆ ಏನಿತ್ತು ಎಂದು ನೋಡುವುದಾದರೆ, ಬಸವಣ್ಣನವರು 'ಕಾಯಕವೇ ಕೈಲಾಸ' ಎಂಬಂಶವನ್ನು ಯಾವುದೇ ವಚನದ ಮೂಲಕ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಅವರು ಈ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಯಾವಾಲೂ ಕಾಯಕದ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಜೊತೆಗೆ ಜೀವನಪೂರ್ತಿ ಅದನ್ನ ಆಚರಣೆಗೆ ತರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಅವರು ಜೀವನಪೂರ್ತಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಆಚರಣೆ ಮಾಡಿದರು.

ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಕಾಯಕ ಎಂದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರು ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಬೇಕು, ಇದು ಪ್ರಕೃತಿ ನಿಯಮ ಹಾಗೂ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಸಹಜ ಧರ್ಮ. ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಣಿ ಅಥವಾ ಪಕ್ಷಿ ಕಾಯಕ ಮಾಡದೆ ಬದುಕುವುದಿಲ್ಲ, ಎಂದು ಕಾಯಕ ನಿಲ್ಲಿಸುದವೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಅದರ ಜೀವನ ಮುಗಿತು ಎಂದೇ ಅರ್ಥ (ಶಿಶು ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ) ಶಿಶು ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ತಾಯಿ ಮಗುವಿಗೆ ಎಂದರೆ ಯಾವುದೇ ಜೀವಿಗಳಾಗಿರಬಹುದು ತಾಯಿ ಮಗುವಿಗೆ ಆಹಾರವನ್ನು ಕೊಡುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಇನ್ಯಾವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯು ಸಹ ಸಕಲ ಜೀವಕೋಟಿಗಳು ತಮ್ಮ ಆಹಾರವನ್ನು ತಾವೇ ಗಳಿಸುತ್ತವೆ ಆದರೆ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಹೊರತು ಪಾಡಿಸಿ ! ಮನುಷ್ಯ ಮಾತ್ರ ಬೇರೆಯವರು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಬೆವರು ಸುರಿಸಿ ದುಡಿದರೆ ಇನ್ಯಾರೋ ಅದರ ಪ್ರತಿಫಲವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸೃಷ್ಟಿಯ ನಿಯಮ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜೀವಿಯೂ ಆಹಾರವನ್ನು ಶ್ರಮಪಟ್ಟು ದುಡಿದು ಗಳಿಸಬೇಕು ಆದರೆ ಮನುಷ್ಯ ಮಾತ್ರ ಜೀವಿ ಅದರ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಬೇರೆಯವರ ಶ್ರಮದ ಮೇಲೆ ತಾನು ಜೀವಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಪ್ರತಿ ಜೀವಿಯ ಶ್ರಮದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಸಾರಲು 'ಕಾಯಕವೇ ಕೈಲಾಸ' ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು.

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಆಲೋಚನೆಯ ಹಿಂದೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾದ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಸಹ ಕಾಣಬಹುದು, ಕಾಯಕ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಮನುಷ್ಯನ ದೇಹದಿಂದ ಬೆವರು ಸುರಿಸದಿದ್ದರೆ ಅದು ಹಲವಾರು ರೋಗಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಸಂಕ್ರಮಿಕ ರೋಗಗಳಾದ ಮಧುಮೇಹ, ರಕ್ತದೊತ್ತಡ, ಮಾನಸಿಕ ಒತ್ತಡದಂತಹ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಹಲವು ರೋಗಗಳನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತರ ರೋಗಗಳು ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಮನುಷ್ಯ ಮೈಮುರಿದು–ಬೆವರು ಸುರಿಸಿ ದುಡಿಯದೆ ಇರುವುದು, ಆದ್ದರಿಂದ ಕಾಯಕದ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ದೇಹವನ್ನು ದಂಡಿಸುತ್ತಾನೆ ಅದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಕೇವಲ ದೈಹಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯವೂ ಸಹ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ದೇಹದ ದಣಿವಿನ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ನಿದ್ರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ, ಸೇವಿಸಿದ ಆಹಾರ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪಚನವಾಗುತ್ತದೆ, ಇದರಿಂದಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನ ದೇಹ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿಯೂ ಸಹ ಕಾಯಕವೆಂಬುದು ಬೇರೆ ಜೀವಿಗಳ ಹಾಗೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೂ ಸಹ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಬಸವಣ್ಣನವರ ಕಾಯಕವೇ ಕೈಲಾಸ ಎಂಬ ವಿಚಾರದಿಂದ ನಾವು ಕಲಿಯಬಹುದು.

ಮೂರನೆಯದಾಗಿ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಏನೆಂದರೆ ಕಾಯಕಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ–ಕನಿಷ್ಠ ಎಂಬುದಿಲ್ಲ, ಅಂದರೆ ಯಾವ ಕಾಯಕವು ಸಣ್ಣದಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಯಾವುದು ದೊಡ್ಡದಲ್ಲ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಾಯಕವು ತನ್ನದೇ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಇಂದಿನ ಮಕ್ಕಳ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ, ಏಕೆಂದರೆ ಇಂದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಹುದ್ದೆಗಳು ಬೇಕು ಅಥವಾ ಹಸಿರು ಬಣ್ಣದ ಪೆನ್ನಿನಿಂದ ಸಹಿ ಮಾಡುವ ಹುದ್ದೆಗಳ ಬೇಕೆಂದು ಆಸೆಪಡುತ್ತಾರೆ. ಕೇವಲ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಹುದ್ದೆ ದೊಡ್ಡದು ಮತ್ತು ದೈಹಿಕ ಶ್ರಮದ ಕೆಲಸಗಳು ಕನಿಷ್ಟವೆಂಬ ತಪ್ಪು ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ, ಹಾಗಾಗಿ ಇಂದಿನ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಂಡಿವೆ. ಬಸವಣ್ಣನವರ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯಂತೆ ಕೈಲಾಸವೆಂಬುದು ಬೇರೆಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲ ನಾವು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಇದೆ ಮತ್ತು ನಾವು ಮಾಡುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೆಲಸವೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕುವುದಾದರೆ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಸಮಾಜವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವಲ್ಲಿ ನಾವು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುತ್ತೇವೆ.

ನಾಲ್ಕನೆಯದಾಗಿ ಕೈಲಾಸ ಎಂಬುದು ಬೇರೆ ಎಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲ ನಾವು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತ ನಾವಿರುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾ ಎಲ್ಲರೊಂದಿಗೂ ಉತ್ತಮ ಬಾಂಧವ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರೆ ಕೈಲಾಸ (ಸ್ವರ್ಗ) ವೆಂಬುದು ಅಲ್ಲಿಯೆ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಒಂದು ಕಥೆಯೊಂದಿಗೆ ವಿವರಿಸುವುದಾದರೆ; ಒಂದು ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವಲ್ಲಿ ಮೂರು ಜನ ಕಲ್ಲು ಕೆತ್ತುವ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು, ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಅವರಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗನನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸಿ ನೀವು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದಾಗ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಉತ್ತರಿಸುತ್ತಾನೆ ನನ್ನ ಪೂರ್ವ ಜನ್ಮದ ಕರ್ಮ ಇಂದು ಈ ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು ಒಡೆಯುತ್ತ ನರಕವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದನು. ಮತ್ತೆ ಎರಡನೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಬದುಕಬೇಕಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿ ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕಲ್ಲು ಹೊಡಿಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಇಲ್ಲದ್ದರೆ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಅನ್ನವಿಲ್ಲ ಹಾಗಾಗಿ ಕಲ್ಲು ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಎಂದನು. ಮೂರನೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ಆ

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ವ್ಯಕ್ತಿ ಉತ್ತರಿಸುತ್ತಾನೆ; ನಾನು ಒಂದು ಪುಣ್ಯದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭವ್ಯವಾದ ಮಂದಿರ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತಿದೆ ಅದನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಪುಣ್ಯದ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ ಎಂದನು. ಇಲ್ಲಿ ಮೂರೂ ಜನರು ಮಾಡುವುದು ಅದೇ ವೃತ್ತಿ ಆದರೆ ಅವರ ಭಾವನೆಗಳು ಬೇರೆ, ಹಾಗಾಗಿ ಕೈಲಾಸ ಎಂಬುದು ಬೇರೆಲ್ಲು ಇಲ್ಲ ನಾವು ಮಾಡುವ ಕಾಯಕದಲ್ಲಿ ಇದೆ ಎಂದು ಬಸವಣ್ಣನವರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ನಾವಿಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಈ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸುವುದು. ಯಾವುದಾದರೂ ರೂಪದಲ್ಲಿರಬಹುದು ಈ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸಿದರೆ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿರುವ ಶ್ರೇಣಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು (ಶ್ರೇಷ್ಠ–ಕನಿಷ್ಠ) ಅಳಿಸಬಹುದು.

2. ಮಾತು ಮತ್ತು ಕೃತಿ (ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಆಚರಣೆ) : ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಮಾಜದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ 'ಮಾತು ಮತ್ತು ಕೃತಿ', ಇಂದಿನ ಸಮಾಜದ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆ ಎನೆಂದರೆ ಭೂಟಾಟಿಕೆ, ಕಪಟಾಚರಣೆ ಹೇಳುವುದು ಒಂದು ಮಾಡುವುದು ಇನ್ನೊಂದು ಆದರೆ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಮಾತು ಮತ್ತು ಕೃತಿ ಬಗ್ಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳ್ತಾರೆ:

ನುಡಿದರೆ ಮುತ್ತಿನ ಹಾರದಂತಿರಬೇಕು,
ನುಡಿದಡೆ ಮಾಣಿಕ್ಯದ ದೀಪ್ತಿಯಂತಿರಬೇಕು,
ನುಡಿದಡೆ ಸ್ಫಟಿಕದ ಸಲಾಕೆಯಂತಿರಬೇಕು,
ನುಡಿದರೆ ಲಿಂಗ ಮೆಚ್ಚಿ ಅಹುದಹುದೆನಬೇಕು,
ನುಡಿಯೊಳಗಾಗಿ ನಡೆಯದಿದ್ದಡೆ
ಕೂಡಲಸಂಗದೇವನೆಂತೊಲಿವನಯ್ಯ.

ಅದನ್ನ ಸಮಾಜ ಕಾರ್ಯ ಅಥವಾ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡುವುದಾದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಅಂಶಗಳನ್ನು ನಾವು ನೋಡಬಹುದು ಮೊದಲನೇದಾಗಿ ಸಂವಹನ ಹಾಗೂ ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಆಚರಣೆ ಅಂದರೆ ಮಾತು ಮತ್ತು ಕೃತಿ. ನುಡಿದರೆ ಮುತ್ತಿನ ಹಾರದಂತಿರಬೇಕು ಎಂದರೆ ಮುತ್ತಿನ ಹಾರವನ್ನು ಹೇಗೆ ಸುಂದರವಾಗಿ ಪೋಣಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ ಹಾಗೆ ನಮ್ಮ ಮಾತನ್ನು ಸಹ ನಾವು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಹೊಂದಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಪಡಿಸಬೇಕು. ನುಡಿದರೆ ಮಾಣಿಕ್ಯದ ದೀಪ್ತಿಯಂತಿರಬೇಕು ಎಂದರೆ ನಮ್ಮ ಮಾತುಗಳು ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ನುಡಿದರೆ ಸ್ಫಟಿಕದ ಸಲಾಕೆಯಂತಿರಬೇಕು ಎಂದರೆ ವಜ್ರದಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟ ಹಾಗೂ ದೃಡವಾಗಿರಬೇಕು, ಹಾಗೆಯೆ ನಮ್ಮ ಮಾತುಗಳು ಕೇಳುಗರಿಂದ ಮೆಚ್ಚುಗೆಗಳಿಸಬೇಕು ಇನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆನ್ನಿಸುವಂತಿರಬೇಕು.

ಎರಡನೆಯ ಭಾಗ ನುಡಿದಂತೆ ನಡೆಯುವುದು ಇಂದಿನ ಸಮಾಜದ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಮತ್ತು ನಾವು (ಶಿಕ್ಷಕರು) ಆಚರಿಸಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಲಿಸುವುದು. ಈ ವಚನವನ್ನು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ ನಾವು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದಾದರೆ ಅದನ್ನು ಆಚರಣೆ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನ ಎಂದು ಎನ್ನಬಹುದು, ಎಂದರೆ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರು ವೇದ, ಪುರಾಣ, ವಚನಗಳು, ದಾಸರ ಪದಗಳು, ಜಾನಪದಗಳು ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ನಾವು ಹೇಗೆ ಬದುಕಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನದ ಕೊರತೆ ಇಲ್ಲ, ಉದಾಹರಣೆಗೆ; ಕಳಬೇಡ, ಕೊಲ ಬೇಡ, ಹುಸಿಯ ನುಡಿಯ ಬೇಡ ಯಾರಿಗೆ ತಾನೆ ಈ ವಚನ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ? ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಆಚರಣೆಗೆ ತರುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ.

3. ವಿನಯಶೀಲತೆ : ಇದು (ವಿನಯಶೀಲತೆ) ನಾವು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕಲಿಸಬೇಕಾಗಿರುವ ಗುಣ. ಇಂದಿನ ಶಿಕ್ಷಣದ ಒಂದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುವ ಅಂಶ, ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರು ಶಿಕ್ಷಣ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ 'ವಿದ್ಯೆಗೆ ವಿನಯವೇ ಭೂಷಣ' ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ ಹಾಗೆಯೇ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಸಹ ವಿನಯಶೀಲತೆಯ ಕುರಿತು ತಮ್ಮ ವಚನದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ

ಪಾಪ ಪುಣ್ಯಗಳೆರಡು ತಮ್ಮಿಷ್ಟ ಕಂಡಿರೆ,
ಅಯ್ಯಾ ಎಂದರೆ ಸ್ವರ್ಗ, ಎಲವೋ ಎಂದರೆ ನರಕ,
ದೇವ ಭಕ್ತ ಜಯಾ, ಜಿಯೋ ಎಂಬ ನುಡಿಯೊಳಗಡೆ
ಕೈಲಾಸವಿದ್ದುದು ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವ.

ಬಸವ ಬಸವಣ್ಣನವರು ತಿಳಿಸುವಂತೆ ಪಾಪಪುಣ್ಯಗಳು ಬೇರೆಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲ, ನಮ್ಮ ಬಾಯಿಯಲ್ಲೆ ಇದೆ. ನಾವು ವಿನಯದಿಂದ ಮಾತನಾಡಿದರೆ ನಮಗೆ ಉತ್ತಮ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಸಿಗುತ್ತದೆ, ನಾವು ದರ್ಪದಿಂದ ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಅದರ ಪರಿಣಾಮವು ಕೆಟ್ಟದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಮಾತನ್ನು ಕವಿಗಳಾದ ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪನವರು

ಎಲ್ಲೋ ಹುಡುಕಿದೆ ಇಲ್ಲದ ದೇವರ ಕಲ್ಲು ಮಣ್ಣುಗಳ ಗುಡಿಯೊಳಗೆ,
ಇಲ್ಲೇ ಇರುವ ಪ್ರೀತಿ ಸ್ನೇಹಗಳ ಗುರುತಿಸದಾದೆನು ನಮ್ಮೊಳಗೆ,
ಎಲ್ಲಿದೆ ನಂದನ ಎಲ್ಲಿದೆ ಬಂಧನ ಎಲ್ಲಾ ಇವೆ ಈ ನಮ್ಮೊಳಗೆ,
ಒಳಗಿನ ತಿಳಿಯನು ಕಲಕದೆ ಇದ್ದರೆ ಅಮೃತದ ಸವಿ ನಾಲಿಗೆಗೆ....

ಎಂದು ನಮ್ಮ ಇತ್ತೀಚಿನ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಮಹತ್ವ ವಿದೆಯೋ ಅಷ್ಟೇ ಮಹತ್ವ ವಿನಯಕ್ಕೂ ಸಹ ನೀಡಬೇಕು. ವಿದ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ವಿನಯವು ಹೆಚ್ಚಬೇಕು ಆದರೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯೀಕರಣದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಮರೆಯುತ್ತಾ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮರೆಯುತ್ತಾ ಕೇವಲ ಅಂಕಗಳಿಕೆ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದೇವೆ ಅದ್ದರಿಂದ ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಲಿಸಿಕೊಡಬೇಕು, ಅಂಕಗಳಿಕೆಗೆ ಮಹತ್ವವನ್ನು ನೀಡಿದಂತೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಂಸ್ಕಾರ ಮತ್ತು ವಿನಯವನ್ನು ಕಲಿಸಿಕೊಡಲು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಇಂದಿನ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನೀಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

4. ನಿರಂತರ ಕಲಿಕೆ : ಇದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಚಾರ, ಕೇವಲ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೂ ಸಹ. ನಿರಂತರ ಕಲಿಕೆಗಾಗಿ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಅನುಭವ ಮಂಟಪವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿ ಪ್ರಪಂಚದ ಇತರೆ ನಾಗರೀಕತೆಗಳು ಇನ್ನು ಕಣ್ಣು ತೆರೆಯುವ ಮೊದಲೇ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತಾಡಿ ಅನುಭವ ಮಂಟಪ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದು ಸುಮಾರು 770 ಶರಣರು ಅಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳನ್ನ ಮತ್ತು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ವಿನಿಮಯ ಮಾಡುತ್ತ ಒಬ್ಬರಿಂದ 769 ಶರಣರ ಕಲಿಕೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಬೇರೆಯವರಿಂದ ಕಲಿಯುವ ಮತ್ತು ಚರ್ಚೆಗಳಿಂದ ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯಗಳ ಮೂಲಕ ಕಲಿಯುವ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಲಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಬಸವಣ್ಣನವರು –

ಉಳ್ಳವರು ಶಿವಾಲಯವ ಮಾಡುವರು ನಾನೇನ
ಮಾಡುವೆ ? ಬಡವನಯ್ಯ, ಎನ್ನ ಕಾಲೇ ಕಂಬ,
ದೇಹವೇ ದೇಗುಲ, ಶಿರ ಹೊನ್ನ ಕಳಸವಯ್ಯ,
ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವ ಕೇಳಯ್ಯ
ಸ್ಥಾವರಕ್ಕಳಿವುಂಟು ಜಂಗಮಕ್ಕಳಿವಿಲ್ಲ

ಇಲ್ಲಿ ಬಸಣ್ಣನವರು ದೇವಸ್ಥಾನಗಳ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ವಿರೋದಿಸುತ್ತಾರೆ ಹಾಗೂ ಜಂಗಮರ ಸತ್ಕಾರವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು. ಈ ವಚನವನ್ನು ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದಾದರೆ ಉಳ್ಳವರು ಮಾತ್ರ ಸಾಧನೆ ಮಾಡುವುದಲ್ಲ ಏನೂ ಇಲ್ಲದವರು ತಮ್ಮ ದೇಹವನ್ನು ಪಳಗಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ದೇಹಶಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯ ಬಲದಿಂದ

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು ಎಂದು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಬಹುದು. ಹಾಗೆಯೇ ಸ್ಥಾವರಕ್ಕಳಿವುಂಟು ಜಂಗಮಕ್ಕಳಿವಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ನೋಡುವುದಾದರೆ ನಿರಂತರ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದವರು ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಸಾಧನೆ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯ, ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಅವರ ಬೆಳವಣಿಗೆ ನಿಂತು ಹೋದಂತೆ, ಹಾಗಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಕಲಿಯಬೇಕು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಘಟನೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ಕಲಿಯುವ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ನೋಡಬೇಕು ಇದರಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಉನ್ನತಿ ಸಾಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನವನ್ನು ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಬಹುದು.

5. ದಾಸೋಹ : ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಿಚಾರ ಧಾರೆಗಳಲ್ಲಿ ದಾಸೋಹ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ದಾಸೋಹ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕಲಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ದಾಸೋಹ ಎಂದರೆ ಕೇವಲ ಅನ್ನದಾನ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ದಾನ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ದಾಸೋಹ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಕಲಿಸುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಅವಶ್ಯವಾಗಿದೆ, ಏಕೆಂದರೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕಲಿತು ಮುಂದೆ ಉತ್ತಮ ಸಾಧಕರಾಗಿ ಹೊರ ಬಂದಾಗ ಸಮಾಜದ ಕುರಿತು ಅವರಿಗೆ ಕಳಕಳಿಯನ್ನು ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿಯೇ ಕಲಿಸಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಇಂದಿನ ಸ್ಪರ್ಧ ಜಗತ್ತಿನ ಅಗತ್ಯತೆಯಗಿದೆ. ಭಗವಂತ ನಮಗೆ ವಿದ್ಯೆ ಮತ್ತು ಸಂಪತ್ತನ್ನು ನೀಡಿರುವುದು ನಮ್ಮ ಮೇಲಿನ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ, ಭಗವಂತನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ನಾವು ಸಮಾಜ ಅಥವಾ ಜನರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ ಎಂಬ ಭರವಸೆಯ ಮೇಲೆ ಭಗವಂತ ನಮಗೆ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾನೆ ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಧರ್ಮದರ್ಶಿತ್ವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಸಹ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಲಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಕಲಿತು ಸಾಧನೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ತನಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವಷ್ಟನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಳಸಿ ಉಳಿದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಸಮಾಜದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಬಳಸಬೇಕು ಎಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಕಲಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಕೊನೆಯ ಮಾತು : ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನ ಅಥವಾ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಸಾಕಷ್ಟಿದೆ, ಕಳಬೇಡ, ಕೊಲಬೇಡ, ಹುಸಿಯ ನುಡಿಯಬೇಡ ಈ ವಚನ ಯಾರಿಗೆ ತಾನೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ? ಆದರೆ ನಾವು ಇದನ್ನು ಆಚರಣೆಗೆ ತಂದಿದ್ದೇವಾ? ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರು ತುಂಬ ಸರಳವಾದ ಸೂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ ಆದರೆ ಈ ದೇಶದ ಅಥವಾ ಸಮಾಜದ ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆ ಅದನ್ನು ಆಚರಣೆಗೆ ತರದೆಯಿರುವುದು. ನಮ್ಮ ಇನ್ನೊಂದು ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆ ಬೂಟಾಟಿಕೆ, ಹೇಳುವುದು ಒಂದು ಮಾಡುವುದು ಇನ್ನೊಂದು ಹಿರಿಯರಾದ ನಾವು ಇದನ್ನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ಮಕ್ಕಳು ಅದನ್ನೆ ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹಿರಿಯವರಾದ ನಾವು ಅಂದರೆ ಶಿಕ್ಷಕರು ನುಡಿದಂತೆ ನಡೆಯಬೇಕು ಅದರ ಮೂಲಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಬೇಕು. ನನ್ನ ಕೊನೆಯ ಮಾತು ಜ್ಞಾನ ಕೇವಲ ಜ್ಞಾನವಾಗಿರಬಾರದು ಅದು ಆಚರಣೆಗೆ ಬರಬೇಕು.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- **Basava Encyclopædia Britannica (2012) :** Quote: "Basava, (flourished 12th century, South India), Hindu religious reformer, teacher, theologian, and administrator of the royal treasury of the Kalachuri-dynasty king Bijjala I (reigned 1156–67).
- **Fredrick Bunce (2010) :** Hindu deities, demi-gods, godlings, demons, and heroes, ISBN 9788124601457, page 983
- **Jan Peter Schouten (1995) :** Revolution of the Mystics: On the Social Aspects of Vîraúaivism, Motilal Banarsidass, ISBN 978-8120812383, page 4
- **S.K. Das (2005) :** A History of Indian Literature, 500–1399: From Courtly to the Popular, Sahitya Akademi, ISBN 978-8126021710, page 163.
- **Waghmare, N., & Seshan, R. G. (2011) :** Role of Virasaiva Mathas in maintaining and disseminating Virasaivism, with special reference to Bidar District.

■■

– 68ನೇ ಪುಟದಿಂದ ಮುಂದುವರೆದುದು

ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತ ಮಹಿಳೆಯರು, ಗಂಡಿನ ರಕ್ಷಣೆಯಿಲ್ಲದ ಬದುಕು ನಡೆಸುವ ಛಾತಿಯುಳ್ಳವರು. ಹೀಗೆ ಕಳೆದ ಒಂದು ಶತಮಾನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರದೇಶದ ಲೇಖಕಿಯರು ತಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂವೇದನೆ ಮತ್ತು ಜೀವನದ ಅನುಭವ ಹಾಗೂ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಕಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಸಣ್ಣ ಕಥೆಗೆ ವಸ್ತು ಮತ್ತು ಅನುಭವದ ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವ್ಯಕ್ತಿ ಬದುಕನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳು, ಮೌಲ್ಯಗಳು, ಅವುಗಳ ಸ್ವೀಕರಣೆ–ತಿರಸ್ಕಾರಗಳು ಕಾಲ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುತ್ತಾ ಬಂದರೂ ಸ್ತ್ರೀ ಶೋಷಣೆಯ ಆಯಾಮಗಳೂ ಸಹ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಿವೆ. ಬದಲಾವಣೆಯಾದ ಈ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತ ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತಾವು ಶೋಧಿಸಿಕೊಂಡು ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದಾಗಲೂ ಅವರನ್ನು ಶೋಷಿಸುವ ಪರಿಕ್ರಮಗಳು ನಡೆಯದೇ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಿತಿ ಏನಾಗಬಾರದು. ಹೀಗೆ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆಯು ಕಾಲ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬದಲಾವಣೆಗೊಂಡು ಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ವಸ್ತುವಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- **ಗಿರಿಜಾ ಶಾಸ್ತ್ರಿ (2000) :** ಕಥಾ ಮಾನಸಿ, ಪುಟ–164.
- **ಗೀತಾ ನಾಗಭೂಷಣ (2006) :** ಕ್ಯಾದಗಿ ಬನದಾಗ ಕಥೆಯಾಗಿ ನಿಂತವರು.
- **ಗಿರಿಜಾ ಶಾಸ್ತ್ರಿ (2000) :** ಕಥಾ ಮಾನಸಿ, ಪುಟ–164.
- **ಸವಿತಾ ಕೊಟಬಾಗಿ (2010) :** ಶ್ರೀಮತಿ ಸಾರಾ ಅಬೂಬಕ್ಕರ್ ಅವರ ಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯ.
- **ಸವಿತಾ ಕೊಟಬಾಗಿ (2010) :** ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆ : ಮುಸ್ಲೀಂ ಸಂವೇದನೆ ಪುಟ–73,74.
- **ಗಿರಿಜಾ ಶಾಸ್ತ್ರಿ (2000) :** ಕಥಾ ಮಾನಸಿ, ಪುಟ–182.
- **ಶಾಂತ ಇಮ್ರಾಪುರ (2008) :** ಸಂತೂಬಾಯಿ ನೀಲಗಾರ, ಪುಟ–19,20.

■■

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಭಾರತದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ

✍ ಡಾ. ವರುಣ್ ಎಂ., ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಶಂಕರಗೌಡ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಮಂಡ್ಯ
✍ ಡಾ.ಹೇಮಂತ್ ಕುಮಾರ್ ಬಿ.ಸಿ., ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಶಂಕರಗೌಡ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಮಂಡ್ಯ

ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ, ಜಾತಿ, ವೃತ್ತಿ, ವರ್ಗ ಮತ್ತು ಜನಾಂಗ ಇತ್ಯಾದಿ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಣೀಕರಣಗೊಂಡಿರುವುದೇ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ಉಂಟಾಗಲು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿ ಅವಕಾಶಗಳಲ್ಲಿ, ಆದಾಯದ ಮೂಲದಲ್ಲಿ, ಆರೋಗ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಲ್ಲಿ, ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿತ್ವ ಮತ್ತು ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಮೊದಲಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಧರ್ಮಾಂಧತೆ, ಅಮಾನವೀಯ ಪಿಡುಗುಗಳಾದ ಸತಿ ಪದ್ಧತಿ, ವಿಧವಾ ವಿವಾಹ ನಿಷೇಧ, ದೇವದಾಸಿ ಪದ್ಧತಿ, ಜೀತ ಪದ್ಧತಿ, ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹ ಮೊದಲಾದ ದುಷ್ಟ ಆಚರಣೆಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಮಾತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಕೆಲವರಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯವನ್ನೂ ನಿಷೇಧಿಸಿವೆ. ಇಂತಹ ಆಚರಣೆಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆರಂಭದಿಂದಲೂ ಅನೇಕ ಹೋರಾಟಗಳು, ದಂಗೆಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಡಾ.ಬಿ.ಆರ್.ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ನಡೆಸಿದ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯ ನಿವಾರಣೆ, ದಲಿತೋದ್ಧಾರದ ಹೋರಾಟಗಳು ಸಹ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿವೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಹಲವು ದಶಕಗಳೇ ಕಳೆದರೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಎಂಬುದು ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತರಿಗೆ ಮರೀಚಿಕೆಯಾಗೇ ಉಳಿದಿದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ನೀಡಬಹುದಾದ ಅರ್ಥ, ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅವಕಾಶಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಮಾರ್ಗಗಳು ಹಾಗೂ ಇವುಗಳ ನಡುವೆ ಇರಬಹುದಾದ ಸಂಬಂಧ, ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಸಂವಿಧಾನ ನೀಡಿರುವ ಅವಕಾಶಗಳು ಮೊದಲಾದ ಆಯಾಮಗಳೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ವಿಚಾರವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೊಳಪಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಅರ್ಥೈಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ 'ದೇಶದ ಎಲ್ಲಾ ನಾಗರಿಕರನ್ನೂ ಒಂದೇ ರೀತಿ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಹಾಗೂ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಸಮಾನತೆಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಯಾವುದೇ ತಾರತಮ್ಯವಿಲ್ಲದೇ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಬದುಕಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುವುದೇ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ' ಎನ್ನಬಹುದು. ಅಂದರೆ ದೇಶವಾಸಿಗಳನ್ನು ಯಾವುದೇ ಬೇಧಭಾವವಿಲ್ಲದೇ ಒಂದೇ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣುವುದಾಗಿದೆ.

ದೇಶದ ಎಲ್ಲಾ ನಾಗರಿಕರು ತಮ್ಮ ಶ್ರೇಯೋಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ಸಮೃದ್ಧಿ ಜೀವನ ನಡೆಸಲು ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಹೊಂದುವುದು; ಇಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನೂ ಸಹ ಅವರ ಜಾತಿ, ಮತ, ಲಿಂಗ, ಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ಸ್ಥಳ ಆಧಾರಿತವಾಗಿ ತಾರತಮ್ಯ ಮಾಡದಿರುವುದೇ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ. ಅನ್ಯಾಯದ ಸವಾಲನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ನ್ಯಾಯಯುತ ಸಮಾಜವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಿ ಅದನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದೇ ಇದರ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ದೇಶದ ಎಲ್ಲಾ ನಾಗರಿಕರೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಾನವೀಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಆ ಮೂಲಕ ಸಮಾನತೆಯಿಂದ ಜೀವಿಸುವ ಹಕ್ಕು, ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಸಮಾನವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸುವರೋ ಆಗ ಮಾತ್ರ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಎಂಬುದು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಕೂಡ 'ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯವೆಂಬುದು ವ್ಯಕ್ತಿಯು ನೈಜ, ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಹಾಗೂ ಗೌರವಯುತವಾಗಿ ಬದುಕನ್ನು ಹೊಂದುವ ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರ ಆ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಜನರಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ, ಆರ್ಥಿಕ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು' ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಗ್ರಾಹಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ v/s. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ (1995) ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದೆ. ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಆಯೋಗ ಮತ್ತು ಇತರ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಕೂಡ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ ರಕ್ಷಕರಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಒಂದು ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ನಿರ್ಣಾಯಕವಾದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒದಗಿಸಲು ಸಮಾನತೆ, ಸಮತೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ರೂಪುಗೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ. ಆದರೆ ಭಾರತದಂತಹ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಮಾನತೆಯು ಬಹುದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿ ಕಾಡುತ್ತಿದೆ. ಇಂತಹ ಅಸಮಾನತೆಯ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಬಳಸಬೇಕಿದೆ. ಸಮಾನ ಶಿಕ್ಷಣ, ಸೂಕ್ತ ಅವಕಾಶ, ತರಬೇತಿಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಮಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಾಣ ಸಾಧ್ಯ. ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಗತ್ಯ ಎಂದು ಬಲವಾಗಿ ನಂಬಿರುವ ಭಾರತವು, ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಮತೋಲನ, ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರುವ ಕಾಯಕದಲ್ಲಿ ನಿರತವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದ ಆಶಯ ಮತ್ತು ಆದ್ಯತೆಯು ಕೂಡ ಇದನ್ನೇ ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ ಅನುಷ್ಠಾನ ಸಂಬಂಧ ಸಂವಿಧಾನ ಕೆಲವೊಂದು ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವುದಾದರೆ –

- 45ನೇ ವಿಧಿ ಪ್ರಕಾರ 14 ವರ್ಷದ ಒಳಗಿನ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣ.
- ವಿಧಿ 15(3)ರ ಪ್ರಕಾರ 'ಧರ್ಮ, ಜನಾಂಗ, ಜಾತಿ, ಲಿಂಗ, ಜನ್ಮಸ್ಥಳ ಇಲ್ಲವೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೊಂದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಾಗರಿಕರಲ್ಲಿ ತಾರತಮ್ಯತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸಲಾಗಿದೆ'.
- 86ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ಪ್ರಕಾರ 6 ರಿಂದ 14 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣ.
- 21ನೇ ವಿಧಿ ಪ್ರಕಾರ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಕ್ಕಳ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕು.
- 45ನೇ ವಿಧಿ 6 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳ ಶೈಶಾವಸ್ಥೆಯ ರಕ್ಷಣೆ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅವಕಾಶಗಳು.
- ವಿಧಿ 19ರ ಪ್ರಕಾರ ವಾಕ್ ಮತ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹಕ್ಕು.
- 29ನೇ ವಿಧಿ ಪ್ರಕಾರ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ.

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

- 30ನೇ ವಿಧಿ ಪ್ರಕಾರ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಅವಕಾಶ.
- 46ನೇ ವಿಧಿ ಪ್ರಕಾರ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ/ಪಂಗಡಗಳ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಆಸಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಬೆಂಬಲ.
- 21ನೇ ವಿಧಿಯನ್ನು 'ಶಿಕ್ಷಣ ವಂಚಿತ ಮಕ್ಕಳ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸ ಆಶಾ ಭಾವನೆ' ಎಂದು ಸಮರ್ಥಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದರಂತೆ,
  - ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ವಿಧಿ 21ರ ಜೀವಿಸುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥೈಸಿದೆ.
  - ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು 'ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕು' ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿದೆ.
  - 1993ರಲ್ಲಿ ಉನ್ನಿಕೃಷ್ಣನ್ v/s. ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ ಸರ್ಕಾರದ ಮೊಕದ್ದಮೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ತೀರ್ಪು. ಈ ತೀರ್ಪು 21ಎ ವಿಧಿಯಲ್ಲಿ 6 ರಿಂದ 14 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವುದನ್ನು ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕು ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದೆ. ಈ ತೀರ್ಪು ಶಿಕ್ಷಣ ವಂಚಿತ ಮಕ್ಕಳ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಆಶಾ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದೆ.
- ವಿಧಿ 15ರ ಪ್ರಕಾರ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆ ಇಲ್ಲವೇ ನೌಕರಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾನಾವಕಾಶಗಳನ್ನು ಖಚಿತಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ವಿಧಿ 16ರ ಪ್ರಕಾರ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ಯೋಗ ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶ.
- 23ನೇ ವಿಧಿಯು ಜೀತಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿದೆ.
- ವಿಧಿ 24ರ ಪ್ರಕಾರ ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು (17 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಖಾನೆ, ಗಣಿ ಅಥವಾ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಕೆಲಸ-ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು) ನಿಷೇಧಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ವಿಧಿ 17ರ ಪ್ರಕಾರ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಲಾಗಿದೆ.
- 19ನೇ ವಿಧಿಯು 6 ವಿಧದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸಿದೆ.
- 32ನೇ ವಿಧಿಯು ಸಂವಿಧಾನ ಪರಿಹಾರದ ಹಕ್ಕನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.
- 51 ಎ.ಕೆ ಅನ್ವಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವುದನ್ನು ಪೋಷಕರ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನಾಗಿಸಿದೆ.
- 350ಎ ವಿಧಿಯು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮಾತೃಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ಸಂವಿಧಾನವು ತನ್ನ ವಿಧಿಗಳ ಮೂಲಕ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸದಾವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದಕ್ಕೆ ಅಪವಾದವಾಗಿದ್ದು, ಒಂದೆಡೆ ಅಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ತನ್ನ ಒಡಲಿನಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ಖಾಸಗೀಕರಣ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರೀಕರಣವನ್ನು ತನ್ನ ಮಂತ್ರವನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಐ.ಸಿ.ಎಸ್.ಇ, ಸಿ.ಬಿ.ಎಸ್.ಇ ಮೊದಲಾದ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಪಠ್ಯಕ್ರಮ, ಶುಲ್ಕನಿಗದಿ, ಭಾಷಾಮಾಧ್ಯಮ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಂವಿಧಾನದ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಗೆ ಅಪವಾದ ಎಸಗಿ ಏಕಪಕ್ಷೀಯ ಮತ್ತು ಲಾಭಕೋರ ನೀತಿಯ ಮೂಲಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಒಂದು ಮಾರಾಟದ ಸರಕನ್ನಾಗಿಸಿದೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿನ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಕೊರತೆ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಬೋಧನಾ ಮಾಧ್ಯಮ ನೀತಿಯ ವಿಷಯವನ್ನೇ ಬಂಡವಾಳವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಖಾಸಗೀ ಶಾಲೆಗಳು, ತಮ್ಮ ಸುಸಜ್ಜಿತ ಕಟ್ಟಡ, ಸಕಲ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಆಂಗ್ಲಭಾಷಾ ಮಾಧ್ಯಮದ ಮೂಲಕ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅನುಪಯುಕ್ತ ಕೇಂದ್ರಗಳಂತೆ ಬಿಂಬಿಸಿ ಆ ಮೂಲಕ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಶೋಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಸುಲಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿನ ಈ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿನ ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ ತತ್ತ್ವಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಇಂದಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಾ, 'ಇಂದಿನ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆ, ಅಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತಿದೆ' ಎನ್ನುವ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು, 'ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಶ್ರೀಮಂತರ ಮತ್ತು ಬಡವರ ನಡುವಿನ ಅಂತರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮೂಲಕ ಕಣ್ಣಿಗೆ ರಾಚುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದೆ' ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಒಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ ಸಾಧನವನ್ನಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿ, ಅವಕಾಶ ವಂಚಿತ ಜನಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ತಲುಪಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರಗಳೂ ಕೂಡ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಬೇಕಿದೆ. ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸಮಾನಾವಕಾಶಗಳು ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಎಂಬುದು ಮರೀಚಿಕೆಯಾಗೇ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಈ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಒಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಒಳಿತನ್ನಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ಶಿಕ್ಷಣವೇ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಬೇಕಿದೆ. ಗುಣಾತ್ಮಕವಾದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮಾನವಾಗಿ ಒದಗಿಸಲು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಅನುದಾನದ ಜತೆಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳೂ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕಿದೆ. ರಾಜಕೀಯ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಯೊಂದೇ ಈ ಕಾರ್ಯ ಸಾಧಿಸಲು ಇರುವ ಏಕೈಕ ಮಾರ್ಗ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಬಹುಜನರ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸುವ, ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಮಾನ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣ ಒದಗಿಸಬಲ್ಲ, ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಸಮಗ್ರ ಶಿಕ್ಷಣದ ನೀತಿಯೆಡೆಗೆ ಗಮನಹರಿಸಬೇಕಿದೆ. ಇದರ ಅಂಗವಾಗಿ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಆಯೋಗವನ್ನು ರಚಿಸಿಬೇಕಿದೆ. ಆ ಮೂಲಕ ಬಹುಜನರ ಆಶೋತ್ತರಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸಬಲ್ಲ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರಗಳು ಹೊರಬೇಕಿದೆ. ಅನಾವಶ್ಯಕ ಪೈಪೋಟಿ, ಅನಾರೋಗ್ಯಕರ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ವ್ಯಾಪಾರೀಕರಣ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಖಾಸಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಮುಂದಾಗಬೇಕಿದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿನ ಅಸಮಾನತೆ ಬಗ್ಗೆ ತೀವ್ರ ಅಸಮಾಧಾನ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಬರಗೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪನವರು ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳ ಸಬಲೀಕರಣ ಮತ್ತು ಸಮಾನ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಕರೆಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ನೆರವೇರದ ಹೊರತು ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅಸಮಾನತೆ ತೊಲಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಅವರ ಖಚಿತ ನಿಲುವಾಗಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಣದ ಅಸಮಾನತೆ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಅವರು ಸೂಚಿಸಿರುವ ಸಲಹೆಗಳೆಂದರೆ –

- ವಿವಿಧ ಮಾದರಿ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಬಿಡಿಯಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ತಾರತಮ್ಯ ಮಾಡುವ ಬದಲು ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗೊಂದು ಸುಸಜ್ಜಿತ ಹಾಗೂ ಸಮಸ್ತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳುಳ್ಳ ಏಕರೂಪದ ಮಾದರಿ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು.
- ಕನ್ನಡವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಮಾತೃಭಾಷಾ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಒಂದನೇ ತರಗತಿಯಿಂದಲೇ ಒಂದು ಕಡ್ಡಾಯ ವಿಷಯ ವಾಗುವುದು.
- ಎಲ್.ಕೆ.ಜಿ., ಯು.ಕೆ.ಜಿ.ಯಂತೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಪೂರ್ವ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರವು ಆರಂಭಿಸಬೇಕು.

– 86ನೇ ಪುಟಕ್ಕೆ ಮುಂದುವರೆದುದು

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಕೊರೊನಾ ಕುರಿತಾದ ಲೇಖನಗಳು

✍ ಡಾ. ಸತೀಶ್ ಎಲ್. ಎ., ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರ ಸಹಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಸರ್ಕಾರಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕಾಲೇಜು, ನೃಪತುಂಗ ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು
✍ ಪ್ರೊ. ಜ್ಯೋತಿ ಅರಹುಣಸಿ, ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರ ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕೆಎಸ್ಎಸ್ ಕಲೆ, ವಾಣಿಜ್ಯ, ವಿಜ್ಞಾನ ಕಾಲೇಜು ಮತ್ತು ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಕೇಂದ್ರ, ಗದಗ.

ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಮಾನದಲ್ಲಿ ಕೊರೊನಾ ಎಂಬ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ವೈರಾಣುವಿನ ಅಬ್ಬರದ ಹರಡುವಿಕೆಯಿಂದ ವಿಶ್ವಾದ್ಯಂತ ಜನಸಮೂಹ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಕ್ಲಿಷ್ಟ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ರಚಿಸಿರುವ ಲೇಖನ ಇದು. ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣದ ಕರಿ ನೆರಳಿನಂತೆ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕಾಡುತ್ತಿರುವ, ನಟ್ಟಡವಿಯ ನಡುವಿನ ಭಯವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಿರುವ ಕೊರೊನಾ ಎಂಬ ವಿದೇಶದಿಂದ ಹಾರಿಬಂದ ವೈರಾಣುವಿನಿಂದ ಸಮಾಜ ಮೇಲೆ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಋಣಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಯಾವುದೇ ಚೌಕಟ್ಟು ಇಲ್ಲದೆ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ ಸಾಧ್ಯವಾದ ಸಂಗತಿಯೇ ಸರಿ. ಆದರೂ, ಈ ಲೇಖನದ ಮೂಲಕ ಒಂದು ಕಿರು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಕೊರೊನಾ ಸೊಂಕು ತನ್ನಿರುವಿಕೆಯಿಂದ ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲ ವರ್ಗದವರ ಹುಟ್ಟಡಗಿಸಿದೆ. ಯುವ ಮನಸ್ಸುಗಳ ಅರಿವಿನ ಹರಿವನ್ನು ಅಗಾಧವಾಗಿ ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದೆ. ಹಿರಿಯರೆನ್ನದೆ, ಕಿರಿಯರೆನ್ನದೆ, ಎಲ್ಲ ವಯೋಮಾನದ ಮನುಜರನ್ನು ಯಾವುದೇ ಬೇಧವಿಲ್ಲದೆ ನಲುಗಿಸಿ, ನಡುಗಿಸಿದೆ. ಈ ದೇಶದ ಎಲ್ಲ ಮಧ್ಯಮ ಮತ್ತು ಕೆಳ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಜನರ ದುಡಿಮೆಯನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ದ್ರವ್ಯದ ಹರವು ತಗ್ಗಿಸಿದೆ. ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜನರ ಕಾಯಕವನ್ನು ಕಳಚಿದೆ, ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜನರ ಕಾಯವನ್ನೂ ಕೆಡಿಸಿದೆ. ಹೀಗೆ, ಈ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಣುವಿನಿಂದ ಕೆಲಸ ಕಳೆದುಕೊಂಡವರೆಷ್ಟೊ ?, ಸೂರು ಕಳೆದುಕೊಂಡವರೆಷ್ಟೋ, ಬದುಕು ನಿಲ್ಲಿಸಿದವರೆಷ್ಟೊ ?, ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಚಿತ್ರಣ ಸಿಗದ ವಿಷಯ. ಪ್ರಪಂಚದ ಎಲ್ಲ ಆಡಂಭರಗಳನ್ನು, ಆರ್ಭಟಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ವೈಭೋಗಗಳನ್ನು ಏಕಾಏಕಿಯಾಗಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣದ ಗೋಡೆಯಂತೆ ಆವಿರ್ಭವಿಸಿ, ತಡೆಯೊಡ್ಡಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದೆ. ಈ ಹಿನ್ನಲೆಯನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿರಿಸಿ ಕೊಂಡು, ಯಾವುದೇ ಆಯಾಮಗಳ ಒಳಹೊಕ್ಕು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದರ ಬದಲಾಗಿ, ಈ ರೋಗಾಣು ಜಗತ್ತಿನ ಬದುಕು ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಿರುವುದರ ಕುರಿತು, ರೋಗ ಹರಡುತ್ತಿರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ, ವಿಷಾಣುವಿನೊಂದಿಗಿನ ಗತ್ಯಂತರವಿಲ್ಲದ ಜನ–ಜೀವನದ ಕೆಲವೊಂದು ಹೋರಾಟಗಳ ರೂಪುರೇಷಗಳನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ವರ್ಣನೆಮಾಡುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಲೇಖನವನ್ನು ಅಂತಿಮಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೊರೊನಾ : ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಣುವಿನೊಂದಿಗೆ ಹಣಾಹಣಿ !

ಕೊರೊನಾ, ನಿನಗೆ ಮಿತವಿಲ್ಲ, ಸೀಮಿತವಲ್ಲ, ಸ್ಥಿಮಿತವಂತೂ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ !. ಹರಡುವಿಕೆಯೂ ನಿಂತಿಲ್ಲ !. ನಿನ್ನ ಎದುರಿನ ಪ್ರತಿ ಹೆಜ್ಜೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಜಗತ್ತಿಗೇ ಅಪಜಯದ ಛಾಯೆ!. ನಿನ್ನ ಮುಂದೆ ಎಲ್ಲ ಸೂತ್ರಗಳು ನಿಸ್ತೇಜವಾಗಿ ನಿಂತಿವೆ. ಯಾವುದೇ ಪರಿಹಾರದ ಹಂಬಲವಿಲ್ಲದೆ ಸಮೀಕರಣಗಳು ಸತತ ವಿಮುಖವಾಗುತ್ತಿವೆ !. ನಿನ್ನ ಹರಡುವಿಕೆಯ ವೇಗಕ್ಕೆ (speed), ಆವೇಗಕ್ಕೆ (momentum), ಜೀವನದ ವೇಗೊತ್ಕರ್ಷವೇ (acceleration) ಸಂಕೊಚದಿಂದ ಕುಗ್ಗಿ (decline) ನಿಂತಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿದೆ. ನಿನ್ನ ಹಬ್ಬುವಿಕೆಯ ಎಲ್ಲ ನಡೆಯು ಘಾತೀಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿವೆ (exponentially increasing), ಎಡೆಬಿಡದಂತೆ ಅನುಕ್ಷಣವೂ ಮುನ್ನುಗ್ಗುತ್ತಿದೆ. ಯಾವ ಸಮೀಕರಣಕ್ಕೂ ನಿಲುಕದೆ, ಯಾವ ಸೂತ್ರಕ್ಕೂ ಸಿಲುಕದ ನಿನ್ನ ಕ್ಷಿಪ್ರಗತಿಯ ಹರವು (Spread) ಇಂದ ಮುಕ್ತಿ ಎಂದು ಅರಿಯದಂತಾಗಿದೆ ?. ನಿನ್ನ ಶರವೇಗದ ಸಂಚಾರದಿಂದ, ಸಂಚಾರಿಗಳಿಗೆ, ಜೀವಸಂಕುಲಕ್ಕೆ ಸಂಚಕಾರ ಅಧಿಕವಾಗುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ನಿನ್ನ ತಡೆಯಿಲ್ಲದ ಪ್ರವಾಹ (flow)ದ ವೇಗಕ್ಕೆ, ಬೆಳಕಿನ ವೇಗವೂ ಕೂಡ ನಿನ್ನತ್ತ ತಿರುಗಿ ನೋಡುವಂತಾಗಿದೆ. ಈ ವ್ಯಥೆಯ ನಡುವೆ, ಈ ವೇದನೆಯ ಗೊಡವೆ, ಸಂವೇದನೆ ಎಂತು (ಹೇಗೆ), ಎಂತುಟು(ಎಷ್ಟು) ತಿಳಿಯದಾಗಿದೆ!. ಕೊರೊನಾ, ನಿನ್ನಿಂದ ದಿಕ್ಕು ತಪ್ಪುತ್ತಿರುವ ಜೀವನ ! ಕಾನನದಂತಾಗಿರುವ ಮನ ! ಎತಂ(ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ) ನೋಡಿದರೂ ಕೊರೊನಾ!, ಕೊರೊನಾ !, ಕೊರೊನಾ ! ಸೊಂಕಿನ ನಡುವೆ ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಲಾಗದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಜನ, ಜನ–ಜೀವನ ! ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ನಿನ್ನದೇ ರವ (ಕೂಗು). ಶಬ್ಧವೂ ನಿನ್ನದಾಗಿದೆ !. ಹದುಳ (ನೆಮ್ಮದಿ), ಹಾರಿ ಹೋಗಿದೆ ! ಸಾಮಾನ್ಯ ಹವಾ ಕೂಡ ಹೊರೆಯಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ ! ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಣದೆ ಸುಡುವ ಕಿಚ್ಚುಗಣ್ಣಾಗಿದೆ ! ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ನಮ್ಮ ಹಣಾಹಣಿಯೋ ? ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ನಮ್ಮ ಜೀವನದ ಅಂತಿಮ ಹನನವೋ ತಿಳಿಯದಾಗಿದೆ !

ಬದುಕು ಬದಲಿಸಿದ ಕೊರೊನಾ !

ಬದುಕು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಲು, ಬರಡಾಗಿಸಲು ಬಂದೆಯಾ ನಿ ಕೊರೊನಾ ? ನಿನ್ನ ಭವ (ಇರುವಿಕೆ)ದಿಂದ ಪಾಶಿ (ಕೊಲ್ಲುವ ಶಿಕ್ಷೆ)ಗೆ ಸಿಲುಕಿ ಬವಣೆಸಿ (ದಿಗ್ಭ್ರಮೆ), ಬವಣೆ (ಕಷ್ಟ)ಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ಬವರ(ಕಾಳಗ)ವಾಡುತಾ, ವಿಧಿಯಿಲ್ಲದೆ ನಿನ್ನ ಬವರಿ(ಪಟ್ಟು)ಯಲ್ಲಿ ಬವರಿಸು(ಹೋರಾಡು)ತಾ ಬದುಕು ಬರಡಾಗದೆ ಬದಲುವುದೆ ಹೇಳುವೆಯಾ ನಿ ಕೊರೊನಾ ? ನಿನ್ನ ವಶಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ಶವವಾಗುತ್ತಿರುವವರು ಅಧಿಕ !. ನಿನ್ನ ವಶವೆಂಬ ಕ್ಷಣಿಕ ವಶೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಜರ್ಜರಿತರಾದವರೂ ಕೂಡ ಅಧಿಕವೇ ! ನಿನ್ನ ಸೊಂಕು ತಳೆದು, ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ಉರುಳಾಡುತಾ ನರಳಿ, ನಿನ್ನ ಛಾಯೆಯ ತೊರೆದು, ಮತ್ತೆಂದೂ ನಿನಗೆ ಮುಖ ತೋರದೆ ಹೊರಬರುವುದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಮರುಜನ್ಮವೇ ಸರಿ ಕೊರೊನಾ ! ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲ ಸ್ತರಗಳ ಜನಸಮೂಹವನ್ನು ನಿನ್ನ ಸೊಂಕಿನ ಪರಿಧಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು, ಸರ್ವರನು ನಡುಗಿಸುತಾ ಬದುಕಿನ ಮಜಲುಗಳನ್ನು ಯಾರ ಅರಿವಿಗೂ ಬಾರದಂತೆ ಬದಲಾಯಿಸಿರುವೆ, ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಿರುವೆ ನಿ ಕೊರೊನಾ ! ನಿನ್ನೊಂದಿಗಿನ ಬವಣೆಯೋ ?, ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ಬವರವೋ?. ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ಬವರಿಸಲೇ ಬೇಕಿದೆ ನಮಗೆ ?. ಕಾರಣ, ನಮ್ಮ ಉಳಿವಿಗಾಗಿ, ನಮ್ಮ ಬದುಕಿಗಾಗಿ. ನಮ್ಮ ಜೀವಕ್ಕಾಗಿ, ನಮ್ಮ ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ !. ಕಲಿತನಕ್ಕೊಂದು ಸದ್ಯದ ದಿಟ ಸವಾಲು ನಿ ಕೊರೊನಾ!. ಕಲಿಗಳಿಗೆ ನಿನ್ನ ಛಾಯೆಯಿಂದ ಕಲಿಕೆಯೋ? ತಿಳಿವಳಿಕೆಯೋ ? ತಿಳಿದವರಾರು ಈ ಹುರುಳಾ ?. ಕಾಲವೇ ಉತ್ತರಿಸ ಬೇಕಿದೆ ಇದ ನಮಗೆ !

ಅನಾಮಯವೆಂದು ನಿನ್ನಿಂದ ಕೊರೊನಾ ?

ಕೊರೊನಾ, ನಿನೊಂದು ಹೊಸ ವಿಶೇಷ ಅಧ್ಯಾಯ !. ಆಶ್ಚರ್ಯವಾದರೂ ಇದು ಸತ್ಯ ! ನಮಗೂ, ನಿನಗೂ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಅನನ್ವಯ (ಹೊಂದಿಕೆಯಿಲ್ಲದ)ತೆಯಿಂದಾದ ನಡೆ. ನಿನಗೆ ಆಯ(ಆಕಾರ)ವಿಲ್ಲ. ನೀ ನಮ್ಮೊಂದಿಗಿದ್ದರೆ, ನಮಗೆ ಆದಾಯವಿಲ್ಲ.

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಆಘಾತವಾದರೂ ಸರಿ, ವಿದಾಯವೇ ಎಲ್ಲ ! ನಿ ನಮ್ಮ ಜೊತೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡರೆ, ಶಕ್ತಿಯುತ ಪಾಯವಿದ್ದರೂ ಸಹ, ಅಲುಗಾಡುತಲಿಹುದು ಎಲ್ಲರ ಗಹನ ಅಡಿಪಾಯ ! ಆಯತ (ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬಂದ)ವಾದ ನಿನ್ನನ್ನ ಶಕ್ತಿಯುತ ಆಯುಧವಿಡಿದು ಹೊರಾಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಹೊಡೆಯಲೂ ಕೂಡ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದರೂ, ನಿನ್ನ ಆಯು (ಜೀವಿತಾವಧಿ) ಅತ್ಯಂತ ಚಿಕ್ಕದಾದರೂ, ನಿನ್ನಿರುವಿಕೆಯಿಂದ ನಮಗಾಗುವ ಗಾಯ ಮಾಗುವುದಕ್ಕೆ ವ್ಯಯವಾಗುತ್ತಿರುವ ಕಾಲ ಮಾತ್ರ ಅಗಾಧ!. ನಿನ್ನಿಂದ ಜಗವೆಲ್ಲ ಆಮೆಯ (ರೋಗ) ಮಯವಾಗಿದೆ. ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ಜಗಕೆ/ಜನಕೆ ಆಯಾಸವಾಗಿದೆ. ನಿನ್ನಿಂದ ಎಂದು ಅನಾಮಯ (ರೋಗವಿಲ್ಲದ್ದು)ವಾಗುವೆವು ಎಂಬುದು ನಮಗೆ ತಿಳಿಯದಾಗಿದೆ. ಇದು, ಈಗ, ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರನು ಕಾಡುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿದೆ ? ಕೊರೊನಾ, ನಿನ್ನಿಂದ ಜಗ/ದೇಹವೆಲ್ಲ ಅಮೇಧ್ಯ (ಅಶುದ್ಧ)ವಾಗಿದೆ. ನಿನ್ನಿಂದ ಜಗದ/ಜನರ ಅಭ್ಯುದಯವಿಲ್ಲ ! ನಿನ್ನ ಮೇಲಿನ ಯಾವುದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ದಿಟವಲ್ಲ. ಕಾರಣ, ನಿನ್ನ ಅಸ್ಥಿತ್ವವಿಲ್ಲದ ರೂಪದ ಪುನರುಕ್ತಿಯ ಅವಿರತ ರೂಪಾಂತರ ! ನಿನ್ನ ಆನಯ (ನೀತಿ ರಹಿತ) ನಡೆ, ಅನಿರ್ವಚನೀಯ (ವರ್ಣಿಸಲು ಶಕ್ಯವಲ್ಲ) !!. ನಿನ್ನೊಂದಿಗಿನ ನಮ್ಮ ಯಾವುದೇ ಅನುನಯತೆಯೂ (ಮನವೊಲಿಕೆ) ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ದುಡಿಯಲು ಹೊರ ಹೋಗೋಣವೆಂದರೆ, ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ನಿನ್ನದೇ ಅಂತರಾಯ (ಅಡೆತಡೆ). ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ನಿನ್ನಿಂದ ಲಯ ತಪ್ಪಿದೆ ಬದುಕು–ದುಡಿಮೆ ! ಕೊರೊನಾ, ನಿನ್ನಿಂದ ನಮಗಾರು ಕೊಡುವರು ಅಭಯ ? ನಿ ನಮ್ಮ ಅನುಯಾಯಿಯೋ? ನಾವು ನಿನ್ನ ಅನುಯಾಯಿಯೋ ? ತಿಳಿಯದಾಗಿದೆ, ಇದರ ಮರ್ಮ ! ನಿನ್ನಿಂದ ಜಗದಗಲ ದ್ರವ್ಯವೆಲ್ಲವೂ ಅಪವ್ಯಯವಾಗುತ್ತಿದೆಯಲ್ಲ ! ಜೀವನದ ಸಮಯ ಅಯೋಮಯ!

ವಿಕಾರ ನಿ ಕೊರೊನಾ !

ಕೊರೊನಾ, ನಿನಗೆ ಆಕಾರ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ, ನಿ ನಿರಾಕಾರ ಅಲ್ಲ ! ನಿನ್ನದೇ ಸ್ವಂತ ರಚನೆ ಇಲ್ಲ. ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವುದೂ ಇಲ್ಲ ! ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಲು ಆಗದಿದ್ದರೂ ಅಗೋಚರ ವಂತು ಅಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲ !. ಆಹಾರ ಬೇಡ ನಿನಗೆ, ಆರೈಕೆ ಬೇಡ ನಿನಗೆ, ಎಲ್ಲವೂ ಹಾರ(ಬಲಿ) ವೇ ನಿನಗೆ!. ಹಾಹಾಕಾರದ ಆಸೆ ನಿನಗೆ. ನಿರೂಪ ನೀನು, ವಿರೂಪವೂ (ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಲ್ಲದ್ದು) ನೀನೇ !. ನಿನ್ನಿಂದ, ಸ್ವಸ್ಥ ನೆಲೆಕಾಣದೆ, ನಿರಸ್ತ (ಸೋಲು)ವಾಯಿತು ಜಗವು ಅನುಕ್ಷಣವು ನಿನ್ನೆದುರಿಗೆ !. ನಿನಗೆ, ಸಮೀರ ಶ್ವಾಸವೇ, ಸಲಿಲ ಸ್ಪರ್ಶವೇ, ಮಲಿನ ಜಾಡ್ಯವೇ ರಹದಾರಿಯು ದೇಹಕ್ಕೆ ಬಂದೊದಗಲು ಬಾಗಿಲು ! ನಿನಗೆ ಹೆದರದೆ, ನಿನ್ನ ಸೊಂಕಿಗೆ ಕೊಂಚವೂ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳದೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಬಗ್ಗುಬಡಿದವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ ! ನಿನಗೆ ಬೆದರಿ ಬಸವಳಿದವರೇ ಎಲ್ಲ ! ನೀ ಎಲ್ಲರ ದೇಹಲಿ(ಹೊಸ್ತಿಲು) ದಾಟಿ, ಎಲ್ಲ ದೇಹಿ(ಶರೀರ)ಯ ಒಳಹೊಕ್ಕು, ಎಲ್ಲರೆಲ್ಲೆಯ ಬೇಲಿ ನುಗ್ಗಿ, ಮದ್ದಿಗೂ ಅಂಜದೆ, ಅನುದಿನವೂ ಉಲ್ಬಣಿಸಿ ಕಾಡುತ್ತಿರುವ ನೀ ವಿಕಾರ ಕೊರೊನಾ !

ಕೊರೊನಾಲಂಘನ !

ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳು ಬೇಕಿಲ್ಲ, ಏಣಿಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲ ಕೊರೊನಾ ಸೊಂಕಿನ ಸಂಖ್ಯೆ ಮೇಲೇರಲು !. ರೆಕ್ಕೆಗಳ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ ಸೊಂಕು ಬಾದಿತರ ಅಂಕಿ–ಅಂಶಗಳು ಆಕಾಶದೆತ್ತರಕ್ಕೆ ಹಾರಿ ಪ್ಲವನ(ತೇಲುವಿಕೆ) ವಾಗಲು!!. ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಹಂತಗಳನ್ನು ಏರಿ ಹಂತಕವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿರುವ ಸೊಂಕಿನ ಹತ(ನಾಶ)ವೆಂದು ಕೇಳುವಂತಾಗಿದೆ ?. ಎಲ್ಲ ನಗರಗಳು ಸೊಂಕಿನ ತಟಾಕ (ಜಲಾಶಯ) ಗಳಾಗಿ ಬದಲಾಗಿ ನಿಂತಿವೆ !!!. ಎಲ್ಲ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಸೊಂಕು ತಟನಿ (ಹೊಳೆ)ಯಂತೆ, ತರಂಗಿಣಿ (ನದಿ)ಯಂತೆ ಹರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಕೊರೊನಾ ಸೊಂಕನ್ನು ತಡಕುವುದೇ ಬೇಡ, ತಗುಲಿದರೆ ಸಾಕು ಸೊಂಕು ತಡವು(ಕೆರಳು/ಳಿ), ತಡಸಲು(ಜಲಪಾತ) ನಂತೆ ಹರಿಯಲು!. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ನಿನ್ನದೇ ತಲ್ಲಣ(ಚಿಂತೆ), ನಿನ್ನಿಂದ ತಣಿವು(ಸಮಾಧಾನ) ಇಲ್ಲದ ಜೀವನ. ಸೊಂಕಿನ ಅವಾಂತರಗಳನ್ನು ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲ, ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲೂ ವಿವರಣೆ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ!. ನಖ ಶಿಖಾಂತ ಹರಡಿ ತುತ್ತ ತುದಿಯನ್ನು ತಲುಪಿ, ಅದನ್ನೇ ತಂಗುದಾಣವನ್ನಾಗಿಸಿ ಕೊಂಡಿದೆ.ಸೊಂಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಹಾಕಲು ತಂತ್ರವಿಲ್ಲ!. ತಂತ್ರವನ್ನರಿತ ತಂತ್ರಿಯೂ ಇಲ್ಲ !!. ಸೊಂಕಿನ ಸಾಂದ್ರತೆಯಿಂದ, ತಂದ್ರತೆ(ಬಳಲಿಕೆ)ಯೇ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿದೆ ಜಗದಲ್ಲಿ. ಸೊಂಕಿನಿಂದಾದ ತೊಂದರೆಗಳ ತಖ್ತೆ(ಲೆಕ್ಕ) ತಯಾರು ಮಾಡುವುದು ಸುಸು ತಾಪತ್ರಯದ್ದಾಗಿದೆ. ಸೊಂಕಿನ ತಗಹು(ನಿರ್ಬಂಧ), ತವು(ನಾಶ) ಮರೀಚಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಸೊಂಕಿನದ್ದೇ ತರ್ಜನ(ಹೆದರಿಕೆ), ಸೊಂಕಿನಿಂದ ತತ್ತರ (ನಡುಕ)ವ ತಾಳದಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸೊಂಕಿನ ತಮ (ಕತ್ತಲು) ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಹರಡಿ ನಿಂತಿದೆ. ತಾಲುಗೆ (ಗಂಟಲು)ಯಿಂದ ತನು (ಮೈ) ತಲುಪಿ, ತಪ್ಪ(ನೋವು) ಗೈಯುತ್ತಿರುವ ನಿನ್ನಿಂದ ತಕ್ಕ (ಯೋಗ್ಯ) ಆರೋಗ್ಯದ ತಟ ತಲುಪುವುದೆಂತು ?. ನೀ ತಟಸ್ಥವಾಗುವುಗೆಂದು ? ಕೊರೊನಾ !.

ಕೊರೊನಾ ಸೊಂಕು ! ಶಂಕೆ !! ಶೂನ್ಯದಲ್ಲೂ ಧಾರಣೆ !

ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ನಡುವಣ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅಂತರವನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ತಳೆದರೂ, ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡು ನಡೆದರೂ, ನಿನ್ನ ಅವಾಂತರ ಮಾತ್ರ ಅಂತ್ಯ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ !. ಮೌನವಾಗಿಯೇ, ನಂತರದಲಿ, ಅನಂತರದಲಿ ನಿನ್ನ ಅಸ್ಥಿತ್ವವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಲೇ ಇರುವೆ. ನಿನ್ನಿರುವಿಕೆಯ ಪುರಾವೆಯ ತೋರಿಸುತಾ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಗಹಗಹಿಸುತ್ತಿರುವೆ. ನಿನ್ನಿರುವಿಕೆಯ ನೆಲೆಯ ಹೊಳೆಯನು ಎಡೆಬಿಡದೆ ಇಳೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿಸುತ್ತಲೇ ಇರುವೆ !. ಸಂಪೂರ್ಣ ಗುಣಮುಖ ಎಂಬ ಮಿಥ್ಯ ಬಿಂಬವನು ಜಗಕೆ ತೋರಿಸಿ, ಶೇಷಾತ್ಮಕವಾಗಿ (Residual) ದೇಹದಲ್ಲೇ ವಿರಮಿಸಿ, ವಿವಿಧ ಲಕ್ಷಣಗಳೊಂದಿಗೆ ಮರುಕಳಿಸುತಲಿರುವೆ !. ಶೂನ್ಯ ಸೊಂಕಿನಲ್ಲೂ ಧಾರಣವಾಗುತ್ತಲೇ (Retentive) ಇರುವೆ. ಇದೇ ನಿನ್ನ ವಿಶೇಷತೆಯೋ ?! ನಿನ್ನ ಅವಶಿಷ್ಟ (ಉಳಿದ)ವ ಅರಿಯದಾದೆವು ನಾವು ಕೊರೊನಾ !. ಶೇಷವಾಗದೆ, ನಿಷ್ಕ್ರಮಣ(ಹೊರಹೋಗು)ವಾಗುವುದಾರು ಎಂದು ನಿ ಕೊರೊನಾ ?!. ಇದ್ದರೂ ಇರದಂತೆ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಇರುವ ಭಾಸ ಗೋಚರಿಸುತಾ, ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯ ಶಕ್ತಿ (Coercive force) ತೋರುತಲಿರುವ ನಿನ್ನ ಕೊನೆ ಎಂದು ಕೊರೊನಾ ?!

ಕೊರೊನಾ ಮುಕ್ತಾಯವೋ ? ಕೊರೊನಾದಿಂದ ಮುಕ್ತಾಯವೋ ?

ಆದಿಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಇಂದಿನವರೆಗೂ (ಮುಂದೆಯೂ ಕೂಡ !) ಪ್ರಪಂಚಾದ್ಯಂತ ಯಾವುದೇ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಿಂದಲೇ ಸಮವಸ್ತ್ರ (ವಸ್ತ್ರಗಳ ಆಂತರಿಕ ಗುಣಮಟ್ಟಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಉಲ್ಲೇಖವಿಲ್ಲ) ತೊಡುವುದನ್ನು ಕಲಿಸಿಕೊಟ್ಟು, ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ, ನಿಯಮಗಳು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದೇ ಎಂಬ ಮನೋಭಾವದ ಬೀಜವನ್ನು ಆರಂಭಿಕ ಹಂತದಲ್ಲೇ ಬಿತ್ತಿ, ತಾರತಮ್ಯವೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯೇ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡದಿರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದಲ್ಲೇ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಡುವ ಪ್ರತಿ ಹಂತದಲ್ಲಿಯೂ ಶಿಸ್ತು (Discipline) ಪಾಲಿಸುವುದನ್ನು ಕೂಡ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿ (Instill), ಕ್ರಮಬದ್ಧ ಹಳಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ನಿಯಮ (Rules) ಗಳನ್ನು ಚಾಚೂ ತಪ್ಪದೆ ಪಾಲಿಸುವ ಸಂಬಂಧ, ನೀತಿಬೋಧನೆ ಮಾಡಿ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ (Strict) ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸಣ್ಣ–ಪುಟ್ಟ ಶಿಕ್ಷೆಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಹೇರುತ್ತಾ ದೈಹಿಕ ದಂಡನೆಯ ಮೂಲಕ ಸಣ್ಣವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಸಾಮಾಜಿಕ

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಅಂಜಿಕೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ, ನೀತಿ–ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಯೇ ಮುನ್ನಡೆಯಬೇಕು ಎಂಬ ಜೀವನದ ಪಾಠವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತವೆ. ಹಾಗೂ, ಇದನ್ನು ಸರಿ ಸುಮಾರು 18 ರಿಂದ 20 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ, ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಾಗೂ ಪ್ರೌಢ ಹಂತದಲ್ಲಿ (6ನೇ ವಯಸ್ಸಿಗೆ [2] ಶಾಲೆಗೆ ಸೇರಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಊಹೆಯ ಮೇರೆಗೆ, 12ನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ) ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಳಗಿಸಿ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮುಂದೆ, (ಈ ಹಂತದಲ್ಲೇ ಶಾಲೆ ಬಿಟ್ಟಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಹಾದಿ ತಪ್ಪಿರಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ, ಅದು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿತ ವಿಷಯವಲ್ಲ !) ಪದವಿ ಪೂರ್ವ, ಸ್ನಾತಕ, ತಾಂತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿ(ಕಾಲೇಜು) ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಅಡಿ ಇಡುವ ವೇಳೆಗೆ ಮಕ್ಕಳು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಶಿಸ್ತುಬದ್ಧ ನಡೆಗಳನ್ನರಿತು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನದ ನಿಯಮಗಳ ಅನುಸರಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನೂ ಪಡೆದು, ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಮತ್ತು ಸುಲಲಿತ ಚಲನೆಗೆ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಾ ಮುನ್ನಡೆಯುವುದುಂಟು. ಆದರೆ, ಅದೇ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿನ ಅಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣದ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಜನತೆ (ಎಲ್ಲ ವಯಸ್ಸಿನ, ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದ, ಪಡೆಯದ ಅಥವಾ ಜೀವನ ಪಾಠ ಕಲಿತ, ಕಲಿಯದ) ನಿಯಮಬಾಹಿರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು, ಅಶಿಸ್ತನ್ನು ಅವ್ಯಾಹತವಾಗಿ ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ವರ್ತನೆಯಿಂದ ಇಡೀ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ತತ್ತರಿಸುವಂತಾಗಿರುವುದು, ಉತ್ತರಿಸಲಾಗದ ಪ್ರಶ್ನೆಯಂತಾಗಿರುವುದು ಮಾತ್ರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕಟುಸತ್ಯ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು ! ಇಲ್ಲಿ, ಯಾರು ಕಾರಣ? ಏಕೆ ಹೀಗಾಯಿತು ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ತಡಕುವುದು ಅಥವಾ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಸದ್ಯದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಯವಿಲ್ಲದೆ, ಇಂದು ಇರುವ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಮಯವಿಲ್ಲದ ಸಮಯ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿರುವುದು, ನಿಜಕ್ಕೂ, ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ಗುಂಪಿನ ಸ್ಥಾಪಿತ ಬೇಜವಬ್ದಾರಿ ನಡೆಯಿಂದಲ್ಲದೇ, ಏಕವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ, ಕುಟುಂಬವಾಗಿ, ಸಮುದಾಯದ ಭಾಗವಾಗಿ ನೀತಿ–ನಿಯಮಗಳ ಪರಿಪಾಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಮತ್ತು ಅದನ್ನೇ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವವರಿಂದಲ್ಲ ಅನ್ನುವುದು ಸತ್ಯ, ಸರಿಯಲ್ಲವೇ ?. ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ (Uniformity), ಶಿಸ್ತು (Discipline), ನಿಯಮ(Rules), ಪಾಲನೆ (Follow), ಅಭ್ಯಾಸ (Practice) ಮತ್ತಿತರ ಗುರುತರ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದು, ಒಂದು ಹಂತದಲ್ಲಿ ಏಕಾಏಕಿಯಾಗಿ ಇಲ್ಲದಂತಾಗುವುದಾದರು ಏಕೆ ?. ತುಸು ಆತ್ಮಾವಲೋಕನ, ಅವಧಾನ ಮತ್ತು ಗಂಭೀರತೆ, ಎಲ್ಲರ ದೈನಂದಿನ ಜೀವನವನ್ನು ಮರಳಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತರಬಹುದೇ ?. ಇಲ್ಲ, ಕೊರೊನಾ ಮುಕ್ತಾಯವೋ? ಕೊರೊನಾದಿಂದ ಮುಕ್ತಾಯವೋ? ಎನ್ನುತ್ತಾ ಕಾಲದಿಂದ ಉತ್ತರಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಯಬೇಕೆ?

ಹದನು (Temper) !!!

ಬದುಕು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ನಾನು ಕೂಡ ಹುಟ್ಟಿದ ಊರು ಬಿಟ್ಟು ಬಂದವನೆ ! ಸಾಪೇಕ್ಷ ಜತನ (ಸಾಧನೆ)ಅರಸಿ, ಸ್ವ–ಜತನ (ಪ್ರಯತ್ನ)ದಿ ಜೀವನ ನಡೆಸಲು ಊರೂರು ತಿರುಗಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ ! ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ನನ್ನನ್ನು, ನಿ ಯಾರೆಂದು ಕೇಳದ ಈ ಬೆಂಗಳೂರು, ತನ್ನ ಅಂಗಣದಿ ಕಳೆದೊಂದು ದಶಕಕ್ಕಿಂತ ಕೊಂಚ ಹೆಚ್ಚು ಸಮಯದಿಂದ ನೆಲೆ (ಆಶ್ರಯ) ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಕೊಟ್ಯಾಂತರ ಜನರ ಜೀವನದ ಕೊಡೆಯಂತಿರುವ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ನೆಲದಲ್ಲಿ, ನಾನು ಕೂಡ ನೆಲೆ ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ ! ಈ ಭೂಮಿಯಾಗಲಿ, ಈ ಬೆಂಗಳೂರಾಗಲಿ ಎಂದಿಗೂ ಕೂಡ ನಿ ನನ್ನವನಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಅಥವಾ ಕೇಳುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಆಶ್ಚರ್ಯವಾದರೂ, ಇದು ಜ್ವಲಂತ ಸತ್ಯ ! ಜೀವನದ ಯಾವುದೇ ಏರಿಳಿತಗಳ (Tidal)ಲ್ಲಾಗಲಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ನನ್ನನ್ನು ಸಂತೈಸಿದೆ (Tempo), ಸಂತುಷ್ಟಿಗೊಳಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಇಂದಿಗೂ ಕೂಡ ಸಲಹುವ ಮನೋಧರ್ಮ (Temperament) ಹೊಂದಿದೆ !. ನೋವೋ (Tearful), ನಲಿವೋ (temperate), ಜೀವನ ನಿರೂಪಿಸಿದ ಈ ಸ್ಥಳ ಕೂಡ ನನ್ನೂರು ಅಲ್ಲವೇ ? ಕಾರಣ, ಈ ಭೂಮಿ, ಈ ಬೆಂಗಳೂರು, ಈ ನನ್ನೂರು ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿರುವ ನಾನು ಹಾಗೂ, ಸದ್ಯದ ಮಬ್ಬಾದ (Tenebrous) ಸಮಯ (ಕೊರೊನಾ) ಎಲ್ಲವೂ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ (Temporal)! ಕೊಂಚ ಆತ್ಮಸ್ಥೈರ್ಯ ಮತ್ತು ಸೈರಣೆ ಇರಬೇಕಲ್ಲವೇ? ಕೊರೊನಾ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಗರ ಬಿಟ್ಟು ಊರಿನೆಡೆಗೆ ಜನರು ತೆರಳುತ್ತಿದ್ದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬರೆದದ್ದು.

ಕೊರೊನಾ ವೀರ ಸೇನಾನಿಗಳು

ಗಡಿ ಕಾಯುವ ಕೆಚ್ಚೆದೆಯ ಯೋಧರಂತೆ ಸಮಾಜದ ಸ್ವಾಸ್ಥದೆಲ್ಲೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಕೊರೊನಾವೆಂಬ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಾಣುಗಳು ಜನಗಣವನ್ನು ತಗುಲದಂತೆ, ಕಾಡದಂತೆ, ಕಣ್ತಪ್ಪಿಯೂ ಸ್ವಸ್ಥತೆಯಲ್ಲೆಯ ನುಸುಳದಂತೆ, ಹಗಲಿರಿಳೆನ್ನದಂತೆ ನಮ್ಮ ಸುತ್ತ ಸುಭದ್ರ ಕೋಟೆಯನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿರುವ ಪೊಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ತಂಡಕ್ಕೆ, ವೈದ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ತಂಡಕ್ಕೆ, ಶುಶ್ರೂಷಕಿಯರು, ದಾದಿಯರು, ಆಶಾ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರು, ದೃಶ್ಯ ಮತ್ತು ಮುದ್ರಣ ಮಾಧ್ಯಮ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಮತ್ತು ತಂಡಕ್ಕೆ, ಸರ್ಕಾರದ ಎಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರಿ ವರ್ಗದವರುಗಳು ಮತ್ತು ತಂಡಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಬೆನ್ನೆಲುಬಾಗಿ ನಿಂತು, ಪ್ರೇರಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನಿತ್ತು ಜನಗಣಕ್ಕೆ ರಕ್ಷಾಕವಚವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ನಾಯಕರುಗಳಿಗೂ ನಮ್ಮ ಶತನಮನಗಳು.ಕೊರೊನಾ ವೀರ ಸೇನಾನಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಮರೆತು ತಮ್ಮತ್ತಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದೊದಗಬಹುದಾದ ಅಪಾಯವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ನಿಸ್ವಾರ್ಥತೆಯಿಂದ ನಾಡಿನ ಸ್ವಸ್ಥ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿರುವ ನಿಮಗೆ ನಮನಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಲು ಸಾಲುಗಳ ಸಾಲುಗಳು ಸಾಲದು. ಕೊರೊನಾ ಕಾರ್ಗತ್ತಲ ಸಂಕ್ರಮಣವನ್ನು ತೊಡೆದು ಹಾಕಲು ಮುಂಜಾವಿನ ಸುಖನಿದ್ದೆಯನ್ನು ತೊರೆದು, ನೇರವಾಗಿ ಕೊರೊನಾ ರಣಾಂಗಣಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗಿ, ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲಿನ ಬಿರುಬಿಸಿಲೆನ್ನದೆ ಕೊಂಚವೂ ಬಳಲದೆ ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ತೊಯ್ದರೂ ಬಗ್ಗದೆ, ಎದೆಯೊಡ್ಡಿ ನಿಂತು ಜನಗಣಕ್ಕೆ ರಕ್ಷಣೆ ನೀಡುತ್ತಿರುವ ನಿಮಗೆ ನಮ್ಮ ಶತನಮನಗಳು. ಹಗಲೋ–ಇರುಳೋ ಕೊರೊನಾ ಪರಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ ಪರಿತಪಿಸುತ್ತಿರುವ ಜನಗಣಕ್ಕೆ ಮದ್ದು–ಮುಲಾಮು–ಶುಶ್ರೂಷೆ ನೀಡುತ್ತಿರುವ ನಿಮಗೆ ನಮ್ಮ ಶತನಮನಗಳು. ಮಳೆಯೋ, ಬಿಸಿಲೋ ಮನೆ ಮನೆಗೆ ತೆರಳಿ ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ನಿಮಗೆ ನಮ್ಮ ಶತನಮನಗಳು. ಪ್ರಪಂಚಾದ್ಯಂತನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಕೊರೊನಾ ಸುದ್ದಿಗಳನ್ನು ಕ್ಷಣ ಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಜನಗಣದ ಕಣ್ಮುಂದೆ ಭಿತ್ತರಿಸುತ್ತಿರುವ ಕಾಲೋಚಿತ ಮಾಹಿತಿಯ ಮಳೆಗರೆಯುತ್ತಿರುವ ನಿಮಗೆ ನಮ್ಮ ಶತನಮನಗಳು. ಯವನಿಕೆ ಹಿಂದೆ ನಿಂತು ಮುಂಭಾಗಕ್ಕೆ ಎಂದೂ ಬರದೆ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ನಿಮಗೆ ನಮ್ಮ ಶತನಮನಗಳು. ವೈರಾಣುವಿನ ಹರಿವಿನ ಆರಂಭದಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೂ ಕಣ್ಣು ರೆಪ್ಪೆಯನ್ನು ಮಿಟುಕಿಸದೆ, ಪ್ರತಿಕ್ಷಣದಲ್ಲೂ ವಿವೇಚನೆಯುಕ್ತ ನಡೆಯನ್ನಿಡಿತ್ತಿರುವ ನಿಮಗೆ ನಮ್ಮ ಶತನಮನಗಳು. ಜನಗಣದ ನಮನವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸದೆ ಸರ್ವದಾ ಮುಲಾಮನ್ನಿತ್ತು, ವೈರಾಣುವನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ನಿಗವನ್ನಿಟ್ಟು, ಮೊಗದಲ್ಲಿ ಸಂತಸ ಮೂಡಿಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿರುವ ನಿಮಗೆ ನಮ್ಮ ಶತನಮನಗಳು.ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಹಾರಿಬಂದ, ಗೂಳಿಯಂತೆ ಹೂಂಕರಿಸದೆ, ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆ ಸರಹದ್ದನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಿರುವ ಕಾರ್ಗತ್ತಲ ಕೊರೊನಾವನ್ನು ಗೂಟಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿಹಾಕಲು ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿರುವ, ಹುಟ್ಟಡಗಿಸಲು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿರುವ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ನಮ್ಮ ನಮನಗಳು, ಶತನಮನಗಳು.

■■

ISSN : 2249-2429 ಸಂಶೋಧನೆ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ್ ಮಿಷನ್ (ಗ್ರಾಮೀಣ) ಯೋಜನೆಯ ಪಾತ್ರ

✍ **ಶಿವಕುಮಾರ ನೀಲಗುಂದ,** ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಸಮಾಜಕಾರ್ಯ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ

✍ **ಡಾ. ರೇಣುಕಾ ಈ. ಅಸಗಿ,** ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಸಮಾಜಕಾರ್ಯ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ

ಪೀಠಿಕೆ

ಗ್ರಾಮಗಳು ಸ್ವಚ್ಛತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದರೆ–ಅದುವೇ ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯ "ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಮಾನವನ–ಜನ್ಮಸಿದ್ಧ ಹಕ್ಕು" ಎನ್ನುವ ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಹೇಳಿಕೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಯಲು ಮಲವಿಸರ್ಜನೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೊಡೆದು ಹಾಕಲು ಹಾಗೂ ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು ಜನರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಲು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ರೂಪಿಸಿರುವ ಒಂದು ಜನಾಂದೋಲನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವೇ ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ್ ಮಿಷನ್ (ಗ್ರಾಮೀಣ) ಯೋಜನೆ. ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ್ ಮಿಷನ್ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು 2ನೇ ಅಕ್ಟೋಬರ್–2014ರಂದು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದ್ದು, ಇದರ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶವು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಯಲು ಬಹಿರ್ದೆಸೆ ಮುಕ್ತ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವುದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆ ನವೆಂಬರ್19, 2018ರ ವಿಶ್ವ ಶೌಚಾಲಯ ದಿನದಂದು, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು "ಬಯಲು ಬಹಿರ್ದೆಸೆ ಮುಕ್ತ" ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸ್ವಚ್ಛತೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಒತ್ತು ನೀಡುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಟೋಬರ್02.2014ರಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ್ ಮಿಷನ್ (ಗ್ರಾಮೀಣ) ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, ಪ್ರಸ್ತುತ 2020–21 ರಿಂದ 2023–24 ರವರೆಗೆ ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ್ ಮಿಷನ್ (ಗ್ರಾಮೀಣ) ಯೋಜನೆಯ 2ನೇ ಹಂತ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದೆ.

ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ್ ಮಿಷನ್ (ಗ್ರಾಮೀಣ) ಯೋಜನೆ

ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ್ ಮಿಷನ್ (ಗ್ರಾಮೀಣ) ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು 2ನೇ ಅಕ್ಟೋಬರ್–2014ರಂದು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದ್ದು, ಇದರ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶವು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಯಲು ಬಹಿರ್ದೆಸೆ ಮುಕ್ತ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವುದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಶೌಚಾಲಯ ಕಟ್ಟುವುದು ಮತ್ತು ಬಳಸುವುದು, ಸಮುದಾಯ ಶೌಚಾಲಯ ಕಟ್ಟುವುದು ಮತ್ತು ಬಳಸುವುದು, ಶಾಲೆ ಹಾಗೂ ಅಂಗನವಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಬಳಸುವುದು, ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ, ದ್ರವತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಒಟ್ಟಾರೆ ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಚ್ಛತೆಗೆ ಪೂರಕವಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ್ ಮಿಷನ್(ಗ್ರಾಮೀಣ) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು.

ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ್ ಮಿಷನ್ (ಗ್ರಾಮೀಣ) ಯೋಜನೆ ಅನುಷ್ಠಾನ ವಿಧಾನ

ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ್ ಮಿಷನ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಗ್ರಾಮ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಹೊಣೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯದಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಯೋಜನೆಯ ಯಶಸ್ವಿ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಮಾರ್ಗ ಸೂಚಿಯಂತೆ ಪ್ರತಿಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 5 ಸಮಾಲೋಚಕರನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶವಿದ್ದು, ಅದರಂತೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 151 ಸಮಾಲೋಚಕರ ಪೈಕಿ 144 ಸಮಾಲೋಚಕರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಅವರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ. 2019–20 ರಲ್ಲಿ 44597.35 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಹಾಗೂ 2020–2021 ರಲ್ಲಿ 35622.16 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಹಾಗೂ 2021–2022ರಲ್ಲಿ 31080.31 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ್ ಮಿಷನ್ (ಗ್ರಾಮೀಣ) ಯೋಜನೆಗೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ್ ಮಿಷನ್ (ಗ್ರಾಮೀಣ) ಯೋಜನೆ ಉದ್ದೇಶ

1. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಎಲ್ಲಾ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ, ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ, ಅಂಗವಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯಗಳಿರಬೇಕು,
2. ಮಲ–ಮೂತ್ರ ವಿಸರ್ಜನೆಗಳಿಗೆ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನೇ ಬಳಸಬೇಕು, ಉತ್ತಮ ನಿರ್ವಹಣೆ ಇರಬೇಕು,
3. ಗ್ರಾಮದ ಬೀದಿಗಳು, ಓಣಿಗಳು ಶುಚಿಯಾಗಿರಬೇಕು, ಇದರಜೊತೆಗೆ ಮನೆಗಳ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮದ ಕಸ, ಬಳಸಿದ ನೀರು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು.
4. ಸ್ವಚ್ಛ ಪರಿಸರಕ್ಕಾಗಿ ಜನರಿಂದಲೇ ಬೇಡಿಕೆ ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು
5. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಶುಚಿತ್ವ, ಕುಟುಂಬದ ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಹಾಗೂ ಸಮುದಾಯ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಈ ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರ ಜೀವನ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆತರುವುದು

ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ್ ಮಿಷನ್ (ಗ್ರಾಮೀಣ) ಅಭಿಯಾನ ಯೋಜನೆಯು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕೈಗೊಂಡಿರುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು

1. ಗೃಹ ಶೌಚಾಲಯಗಳು (ವೈಯಕ್ತಿಕ ಶೌಚಾಲಯ) ನಿರ್ಮಾಣ

ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಬಿಪಿಎಲ್ ಕುಟುಂಬಗಳು ಹಾಗೂ ನಿರ್ಬಂಧಿತ ಎಪಿಎಲ್ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಅನುಸೂಚಿತ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಅನುಸೂಚಿತ ಪಂಗಡ ಕುಟುಂಬಗಳು, ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತಿಸಣ್ಣ ರೈತ ಕುಟುಂಬಗಳು, ಭೂರಹಿತ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ, ಅಂಗವಿಕಲರಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಮಹಿಳಾ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ ಕುಟುಂಬಗಳು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಗೃಹ ಶೌಚಾಲಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ರೂ.7200/– (ಶೇ.60%) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ರೂ.4800/–(ಶೇ.40%) ಒಟ್ಟು ರೂ.12000/– ಗಳು ಹಾಗೂ ಅನುಸೂಚಿತ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಅನುಸೂಚಿತ ಪಂಗಡ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ರೂ.15000/– ಗಳನ್ನು (ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ ರೂ.3000/–ಗಳನ್ನು ಎಸ್‌ಸಿಪಿ/ಟಿಎಸ್‌ಪಿಯಡಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ) ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನವಾಗಿ ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಸರ್ಕಾರ 2019–20 ರಲ್ಲಿ 256982 ಹಾಗೂ 2020–2021 ರಲ್ಲಿ 179188 ಹಾಗೂ 2021–2022 ರಲ್ಲಿ 81226 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಗೃಹ ಶೌಚಾಲಯ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಅನೂಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಹಾಗೂ 2018–19ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ರೂ.34.00 ಕೋಟಿಗಳು ಹಾಗೂ 2019–20ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ರೂ.219.80 ಕೋಟಿಗಳು ಪಿ.ಬಿ.ಆಯ್. ಅನುದಾನವನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗಿದ್ದು, ಈ ಅನುದಾನದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಗೃಹ ಶೌಚಾಲಯಗಳು,

ISSN : 2249-2429 ಸಂಶೋಧನೆ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಅಂಗನವಾಡಿ ಹಾಗೂ ಶಾಲಾ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

2. ಘನ ಮತ್ತು ದ್ರವತ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ

ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದೊಂದಿಗೆ ಘನ ಹಾಗೂ ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವ ನೀಡಲಾಗಿದ್ದು, ದಿನಾಂಕ 01.04.2012 ರಿಂದ ಅನ್ವಯವಾಗುವಂತೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಘನ ಮತ್ತು ದ್ರವತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಘಟಕಕ್ಕೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿ ಪಂಚಾಯತಿಗೆ ರೂ.20.00 ಲಕ್ಷದವರೆಗೆ ಅನುದಾನದ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿದೆ. 2019–20ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 6021 ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಲ್ಲಿ ಘನ ಮತ್ತು ದ್ರವತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಈಗಾಗಲೇ 1333 ಡಿಪಿಆರ್ ಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾಗಿದ್ದು, 1039 ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಿಗೆ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಲಾಗಿದ್ದು, 312 ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ 60:40 ರ ಅನುಪಾತದಲ್ಲಿ ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವನ್ನುಒದಗಿಸುತ್ತವೆ.

3. ಬಯಲು ಬಹಿರ್ದೆಸೆ ಮುಕ್ತ ಗ್ರಾಮಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ

ದಿನಾಂಕ 19–11–2018ರ ವಿಶ್ವ ಶೌಚಾಲಯ ದಿನದಂದು ರಾಜ್ಯದ 30 ಜಿಲ್ಲೆಗಳು, 176 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು, 6021 ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ಹಾಗೂ 26935 ಗ್ರಾಮಗಳು "ಬಯಲು ಬಹಿರ್ದೆಸೆ ಮುಕ್ತ" ಎಂದು ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

4. ವಿಶ್ವ ಶೌಚಾಲಯ ದಿನಾಚರಣೆ ಅಂಗವಾಗಿ ಚಿಂತನ ಮಂಥನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ

ವಿಶ್ವ ಶೌಚಾಲಯ ದಿನಾಚರಣೆ ಅಂಗವಾಗಿ ಚಿಂತನ ಮಂಥನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಘನ ಮತ್ತು ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಅಂಗವಾಗಿ ರಾಜ್ಯದ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಒಂದು ದಿನದ ಸಂವಾದ ಸಭೆಯನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಭಾಗವಹಿಸಿದವರ ಸಂಖ್ಯೆ: 660 ಗ್ರಾ.ಪಂ.ಗಳು/ 1250 ಅಧ್ಯಕ್ಷರು/ಪಿಡಿಓಗಳು.

5. ಸಮುದಾಯ ಶೌಚಾಲಯ ನಿರ್ಮಾಣ

ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರು ಬಯಲು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಲ ಮೂತ್ರ ವಿಸರ್ಜನೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ತಡೆಯಲು ಸರ್ಕಾರ ಸಮುದಾಯ ಶೌಚಾಲಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದೆ, ಸರ್ಕಾರ 2019–20 ರಲ್ಲಿ 187 2020–2021 ರಲ್ಲಿ 517 ಹಾಗೂ 2021–2022 ರಲ್ಲಿ 237 ಸಮುದಾಯ ಶೌಚಾಲಯ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಅನೂಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ.

6. ಶಾಲಾ ಶೌಚಾಲಯ ನಿರ್ಮಾಣ

ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದೊಂದಿಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಶಾಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದೆ, 2019–20 ರಲ್ಲಿ 677 ಹಾಗೂ 2020–2021 ರಲ್ಲಿ 00 ಹಾಗೂ 2021–2022 ರಲ್ಲಿ 00 ಶಾಲಾ ಶೌಚಾಲಯ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ್ ಮಿಷನ್ (ಗ್ರಾಮೀಣ) ಯೋಜನೆಯ ಕುರಿತು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಎಲ್ಲಾ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ, ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ, ಅಂಗವಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯಗಳಿರಬೇಕು, ಮಲ–ಮೂತ್ರ ವಿಸರ್ಜನೆಗಳಿಗೆ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನೇ ಬಳಸಬೇಕು ಎಂಬುದರ ಕುರಿತು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

7. ಅಂಗನವಾಡಿ ಶೌಚಾಲಯ ನಿರ್ಮಾಣ

ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಶುಚಿತ್ವದ ಸಲುವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ, ಅಂಗವಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯಗಳಿರಬೇಕು ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಅಂಗನವಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 2019–20 ರಲ್ಲಿ 414 ಹಾಗೂ 2020–2021 ರಲ್ಲಿ 00 ಹಾಗೂ 2021–2022 ರಲ್ಲಿ 00 ಅಂಗನವಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

8. ಓ.ಡಿ.ಎಫ್ ಸೆಲ್–ಎಸ್ ನಿರ್ಮಾಣ

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ್ ಮಿಷನ್ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಬಯಲು ಬಹಿರ್ದೆಸೆ ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಹಾಗೂ ಘನ ಮತ್ತು ದ್ರವತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲು ಓ.ಡಿ.ಎಫ್. ಸೆಲ್ ಅನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಲು ರಾಜ್ಯ ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿ ಆಯ್.ಈ.ಸೆಲ್. ಅನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

9. ಸ್ವಚ್ಛಾಗ್ರಹಿಗಳ ನೇಮಕ

ಸ್ವಚ್ಛಾಗ್ರಹಿಗಳ ನೇಮಕ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹಾಗೂ ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ್ ಮಿಷನ್ (ಗ್ರಾಮೀಣ) ಯೋಜನೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕುರಿತು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ 30 ಜಿಲ್ಲಾ ಸಮಾಲೋಚಕರಿಗೆ ಎರಡು ದಿನಗಳ ತರಬೇತಿದಾರರ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿ, ಅದರಂತೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ 30566 ಸ್ವಚ್ಛಾಗ್ರಹಿಗಳಿಗೆ ತರಬೇತಿ ಆಯೋಜಿಸಿ ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ್ ಮಿಷನ್ (ಗ್ರಾಮೀಣ) ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

10. ಪಿಂಕ್ ಶೌಚಾಲಯ

ಶಾಲಾ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿರುವ ಸಮುದಾಯ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಹಾಗೂ ಮಹಿಳೆಯರು ಬಳಸುವಂತೆ ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಅವರಿಗೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸ್ವಚ್ಛತೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಕೈತೊಳೆಯುವ ಸೌಲಭ್ಯ, ಡ್ರೇಸಿಂಗ ರೂಮ್, ಮೂತ್ರಾಲಯಗಳು, ಅಂಗವಿಕಲ ಹಾಗೂ ವಯೋವೃದ್ಧರಿಗಾಗಿ ಕಮೋಡ ಶೌಚಾಲಯ ಹಾಗೂ ಇನ್ಸಿನಿರೇಟರ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪಿಂಕ್ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಗದಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದ್ದು 32 ಘಟಕಗಳನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸುವ ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಘಟಕದ ವೆಚ್ಚ : ಸ್ವಚ್ಛಭಾರತ್ ಮಿಷನ್ (ಗ್ರಾ) ಯೋಜನೆಯಿಂದ ರೂ.1.80 ಲಕ್ಷ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ರೂ.3.0 ಲಕ್ಷ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ 15ನೇ ಹಣಕಾಸು ಯೋಜನೆ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ರೂ.1.20 ಲಕ್ಷಒಟ್ಟಾರೆ 6.0 ಲಕ್ಷ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

11. ಆರೋಗ್ಯಕರ ಋತು ಚಕ್ರ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ

ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಮಹಿಳೆಯರು ಸರಿಯಾದ ಋತು ಚಕ್ರ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡದಿರುವುದರಿಂದ ಆರೋಗ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತಿವೆ.

– 83ನೇ ಪುಟಕ್ಕೆ ಮುಂದುವರೆದುದು

ISSN : 2249-2429 ಸಂಶೋಧನೆ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಕೋವಿಡ್–19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಶೋಧಕರ ಅನುಭವಗಳು

✍ **ಡಾ. ಸಂದೀಪ ಜಗದಾಳೆ,** ಸಹಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಸಮಾಜ ಕಾರ್ಯ ವಿಭಾಗ, ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಮತ್ತು ಸಂಯೋಜಕರು ವಾಲ್‌ಚಂದ್ ಕಾಲೇಜ್ ಆಫ್ ಆರ್ಟ್ಸ್ ಆಂಡ್ ಸೈನ್ಸ (ಸ್ವಾಯತ್ತ), ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಸಮಾಜಕಾರ್ಯ ವಿಭಾಗ, ಸೊಲ್ಲಾಪುರ.

✍ **ಸೋಮಲಿಂಗ ಕರ್ಣೆ,** ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಗದಗ – **582101,** ಕರ್ನಾಟಕ, ಭಾರತ.

ಸಾರಲೇಖ

ನಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತವೆ. ಕೋವಿಡ್–19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕವು ನಮ್ಮ ಆಲೋಚನೆ, ನಡವಳಿಕೆ ಮತ್ತು ಕೆಲಸದ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತದೆ. ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗವು ಜೀವನದ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳ ಜನರ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಸಾಬೀತಾದರೂ ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನವು ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ವಾನರ ಒಟ್ಟಾರೆ ಅನುಭವಗಳ ಮೇಲೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅವರ ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಯತ್ನದ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಉಲ್ಲೇಖದ ಚೌಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ವಾಸಿಸುವ ಅನುಭಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದೆ. ಬೋಧನೆ, ಕಲಿಕೆಯ ಅನುಭವಗಳು ಈ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗದಿಂದ ಹೇಗೆ ಪ್ರಭಾವಿತವಾಗಿವೆ ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳು ಅದರಿಂದ ಒಡ್ಡಿದ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಜಯಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದವು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಇದು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿತ ಲೇಖನಗಳ ಗುರಿಯು, ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಧಾನಗಳ ಬದಲಾವಣೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವಿಕೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಪದಗಳು : ಅನುಭವಗಳು, ಸಂಶೋಧಕರು, ಕೋವಿಡ್–19, ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ, ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನಗಳು.

ಪರಿಚಯ

ನಾವು ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ನಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತವೆ, ನಾವು ಅದನ್ನು ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ. ಈಗ ಕೋವಿಡ್–19 ಒಂದು ಅಥವಾ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದೆ ಎಂಬುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ವಾಸ್ತವವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡಿದ್ದೆವೆ.ಚೀನಾದ ವುಹಾನ್ ನಗರದಲ್ಲಿ ಈ ವೈರಸ್ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು ಮತ್ತು ಕ್ರಮೇಣ ಭೂಮಿಯ ಇತರ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಹರಡಿತು. ಅದರ ಹರಡುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಾವಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವಾಗ, ವಿಶ್ವ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಜನೇವರಿಯಲ್ಲಿ ಕೋವಿಡ್–19 ಅನ್ನು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾಳಜಿಯ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ತುರ್ತುಸ್ಥಿತಿ ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿತು ಮತ್ತು ಮಾರ್ಚ 2020 ರಲ್ಲಿ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗ ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿತು (ಕುಸಿನೊಟ್ಟಾ ಮತ್ತು ವ್ಯಾನೆಲ್ಲಿ, 2020). ಈ ಘೋಷಣೆಯ ನಂತರ ಕೂಡಲೇ ಅಥವಾ ತದನಂತರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ದೇಶಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸಾಂಕ್ರಾಮೀಕ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕಾಯಿದೆಗಳ ಮೇಲೆ ಆಡಳಿತವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವು, ಅದರ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ, ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ಔಷಧದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶ್ವ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆ (WHO)ಯೊಂದಿಗೆ ಆರಂಭಿಕ ಸಂಶೋಧನೆ ವರದಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಮಾಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗ; ಹರಡುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಾವಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಶಿಕ್ಷಣ, ಜಾಗೃತಿ, ತಡೆಗಟ್ಟುವ ತಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ದೇಶಗಳು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡವು.

ಮಾನವ ಒಪ್ಪಂದಗಳು, ಬಲವಂತದ ದೈಹಿಕ ಅಂತರ, ಮನೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು, ಮಾಸ್ಕ ಧರಿಸುವುದು, ಸ್ಯಾನಿಟೈಜರ್‌ಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದು, ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಕೈ ತೊಳೆಯುವುದು ಮತ್ತು ಒಟ್ಟುಗೂಡುವಿಕೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದು ಜೀವರಕ್ಷಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಹರಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅರಿತುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ, ಈ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗವು ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಲಯವನ್ನು ಅಭೂತಪೂರ್ವವಾಗಿ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಪರಿಣಾಮವು ದೊಡ್ಡದಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮತ್ತು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣವು ಈ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗದಿಂದಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದೆ ಮತ್ತು ಅನುಭವಿಸಿದೆ. UNESCO (McCarthy, 2020), Team Lease (2021), IIE(2021)1, AUI (2020) ನಿಂದ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಅಂದಾಜುಗಳು ಶಿಕ್ಷಣ ವಲಯದಲ್ಲಿನ ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸುವ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿವೆ. ಕಲಿಯುವವರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೋಧನೆ–ಕಲಿಕೆ ಅನುಭವಗಳು ಅಡಚಣೆಯಾಗಿವೆ ಅಥವಾ ನಿರ್ಬಂಧಿಸಲಾಗಿದೆ, ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುವವರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಹೊರಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಕೋವಿಡ್–19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗದಿಂದ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮೊದಲೇ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ವಾಸ್ತವಗಳು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ಕಲಿಕೆಯ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿವೆ.

ಅಂತಿಮ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳು ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಾವಧಿ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳ ದಿನಾಂಕಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲು UGC, ಎಲ್ಲಾ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆ (HEI) ಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ಈ ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿತ ಕಲಿಕೆ, ಆನ್‌ಲೈನ್ ಬೋಧನೆ–ಕಲಿಕೆಗೆ ಹೋಗಲು ಬಲವಂತಪಡಿಸಿತು.(Crawford et.al: 2020). ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಆನ್‌ಲೈನ್ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿವೆ ಆದರೆ ಕೆಲವು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಆಫ್‌ಲೈನ್ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ಮೊರೆಹೋದ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿವೆ. ಅದೇನೆ ಸಂಭವಿಸಿದ್ದರೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ಪೋಷಕರು ಅಥವಾ ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲಕರವಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು, ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾಲೇಜುಗಳು, ಬೋಧನೆ–ಕಲಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ಅನುಭವದ ಹೊಸ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ, ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಶೋಧನೆಯು ಇದಕ್ಕೆ ಹೊರತಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ಲೇಖನವು ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನದ ಸಂಶೋಧನೆಯ ವಿದ್ಯಮಾನವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ, ಅದರೊಂದಿಗೆ ಏನು ಸಂಭವಿಸಿತು ಮತ್ತು ಅದರ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ISSN : 2249-2429 ಸಂಶೋಧನೆ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಶೋಧಕರು

ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನವು, ಸಮಾಜ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ನಡವಳಿಕೆಯ ವಿಜ್ಞಾನವಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಮಾನಸಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ವರ್ಣಪಟಲದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ನಡವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ವ್ಯಕ್ತಿ, ಗುಂಪುಗಳು, ಸಮುದಾಯಗಳು, ರಾಜ್ಯಗಳು, ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಅವರ ವಿಭಿನ್ನ ಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಶೋಧಕರು ಜನರು ಮತ್ತು ಅವರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿರುವ ವಿದ್ವಾನರು, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ, ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ, ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಮಾಜಕಾರ್ಯ, ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ, ರಾಜಕೀಯ ವಿಜ್ಞಾನದಂತಹ ವಿಷಯಗಳು ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಶೋಧನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿವೆ. ಈ ವಿಭಾಗಗಳ ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ವಾನರು ತಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ–ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಾನಗಳ ಮೇಲೆ ಹೊಂದಿರುವ ಪರಸ್ಪರತೆ ಸಾಮಾಜಿಕ–ಜನಸಂಖ್ಯಾ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಸ್ಥಿರಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಅವರನ್ನು ಅನೇಕವಿಷಯಗಳಿಗೆ ದುರ್ಬಲಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಹೊಸ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ, ವಿನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ಇಂತಹ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಬಹಳ ಸಹಾಯಕವಾಗಿವೆ.

ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನದ ಸಂಶೋಧಕರು ಕೆಲವು ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಏಕೆ ಗುರಿಯಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ? ಎಂಬುದರ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ಕೆಲಸವನ್ನು ಏಕೆ ಬಿಡಬೇಕು? ಪೋಷಕರ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಟ್ಟಕ್ಕೂ ಅವರ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಧನೆಗೂ ಏನಾದರೂ ಸಂಬಂಧವಿದೆಯೇ ? ಅಪನಗದೀಕರಣದ ನಂತರ ಏನಾಗುತ್ತದೆ ? ಒಬ್ಬ ಭಯೋತ್ಪಾದಕನಾಗಲು ಕಾರಣವೇನು ? ಜನರ ರಾಜಕೀಯ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಅಂಶಗಳು ಯಾವವು ? ಜನರು ಬ್ಯಾಂಕರ್‌ಗಳಿಂದ ಏಕೆ ವಂಚನೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ? ಇತರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ಯಾವವು ? ಲಿಂಗ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರತೆಯ ಅಧ್ಯಯನಗಳಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಭೇದಕಗಳು ಯಾವವು ? ಇತ್ಯಾದಿ ಎಂಬುದರ ಕುರಿತು ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಶೋಧಕರು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅವರು ಉತ್ತಮ ಆಯ್ಕೆಗಳು, ಮಾದರಿಗಳು, ಮಾನವ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುವ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಲು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಸಂಶೋಧನೆಯಂತಹ ವಿಶಾಲವಾದ ಮತ್ತು ವಿಶಾಲವಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಅಂತಹ ವಿದ್ವಾನರಿಗೆ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯವು, ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಮುಖ ಭಾಗವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಕೋವಿಡ್–19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಂತರ, ಲಾಕ್‌ಡೌನ್‌ಗಳು, ಜನಸಂದಣಿ ಮತ್ತು ಅನುಮತಿಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದು ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಶೋಧಕರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಸ್ತರಣಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೈಬಿಡುವಂತೆ ಮಾಡಿತು, ಇದು ಸಾಕಷ್ಟು ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿತು.

ಕೋವಿಡ್–19 ಸವಾಲುಗಳು

ಕೋವಿಡ್–19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕವು ನಮ್ಮ ಆಲೋಚನೆಗಳು, ನಮ್ಮ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು, ಮನರಂಜನೆಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಕಲಿಕೆಯ ವಿಧಾನಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬದಲಾಯಿಸಿದೆ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಭಾಗವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ವಾಂಸರೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚೆಗಳು ಮತ್ತು ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಮಾತುಕತೆಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ.

ಈ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಶೋಧನೆಯು ಅವಲೋಕನ, ನಿರಂತರ ಅವಲೋಕನದಂತಹ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕವು, ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಜನರ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಬಂಧಿತ ಅವಲೋಕನಗಳನ್ನು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಇಡುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಅಧ್ಯಯನದ ಬಗ್ಗೆ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಒಳನೋಟಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಅಧ್ಯಯನದ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲು ಮತ್ತು ತಾತ್ವಿಕ ಊಹೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಅಧ್ಯಯನ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರು ಮತ್ತು ಕ್ಷೇತ್ರದ ಇತರ ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ನಿರಂತರ ಓದುವಿಕೆ, ಚರ್ಚಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕವು ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ, ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರು ಅಥವಾ ಕ್ಷೇತ್ರ ತಜ್ಞರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಲು ಅನುಮತಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇದು ಅವರ ಅಧ್ಯಯನ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಕೊರತೆಯ ಭಾವನೆ ಅವರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅನಿಸಿತು.

ಮುಂದಿನದು ನಿಜವಾದ ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ; ವಿದ್ವಾಂಸರು ಭೌತಿಕ ವೀಕ್ಷಣೆ, ಸಂದರ್ಶನಗಳು, ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆಗಳು, ಉಲ್ಲೇಖಗಳು, ಭಾಗವಹಿಸುವ ವಿಧಾನಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ, ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಿಧಾನವನ್ನು ಕೈಬಿಡಬೇಕು. ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ಈ ವಿಧಾನಗಳು ಭವಿಷ್ಯದ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ತೀರ್ಮಾನಗಳು ಮತ್ತು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಸೆಳೆಯಲು ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಶೋಧನೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿವೆ.

ಕೋರ್ಸ್ ವರ್ಕ್, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಲಾಕ್‌ಡೌನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಬೋಧನೆ–ಕಲಿಕೆ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಲು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದವು. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು, ಆನ್‌ಲೈನ್ ಬೋಧನೆ, ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಧಾವಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದವು. ಅನೇಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ತಮ್ಮ ಕೋರ್ಸವರ್ಕನ್ನು ಆನ್‌ಲೈನ್‌ನಲ್ಲಿ ಆಯೋಜಿಸಿವೆ.ವಿದ್ವಾನರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಲ್ಲಿ ಗಮನಹರಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರು ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣ ಹೊಂದಿರಬೇಕು ಎಂಬುದು ಇದು ಎಲ್ಲೊ ಒಂದು ಕಡೆ ಮನಸ್ಸು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ, ಆಲೋಚನೆಗಳಿಗೆ ರೆಕ್ಕೆಗಳಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಇತ್ಯಾದಿ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿತು. ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ನಿಯಂತ್ರಣ, ತಾರ್ಕಿಕತೆ, ತಿಳುವಳಿಕೆಯು ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಹವಾಗಿವೆ.

ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಅಥವಾ ಪ್ರಯೋಗದ ಭಾಗವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಬರುವವರೆಗೆ ತಡೆ ಹಿಡಿಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ, ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ, ಕ್ಷಿಪ್ರ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ, ಸಮುದಾಯ ಸಂಘಟನೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ಫ್ಲಾಶ ಮಾಬ್ಸ್‌ಗಳು, SWOT ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಪರಿಕರಗಳು ಮರಿಚಿಕೆಯಾಗಿವೆ. ಅಂತಹ ಅಧ್ಯಯನಗಳು, ತರ್ಕ, ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿತ್ವದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದವು.

ಆದಾಗ್ಯೂ ಮಿತಿಗಳಿವೆ, ಆದರೆ ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಫೋನ್‌ಗಳು, ಉನ್ನತ ಕಾನ್ಫಿಗರ್ ಮಾಡಲಾದ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ಗಳು, ಲ್ಯಾಪ್‌ಟಾಪ್‌ಗಳ ಲಭ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇಂಟರ್ನೆಟ್ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಲಭ್ಯತೆ ಹಾಗೂ

ಕೈಗೆಟುಕುವಿಕೆ, ಡೇಟಾ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ವೆಚ್ಚ, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿನ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು,ವಿದ್ವಾನರಿಗೆ ಬೋಧನೆ–ಕಲಿಕೆಯ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶಗಳ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟಿದೆ,(ಸಿಂಗ್,2010; ಖಾನ್ ಮತ್ತು ಮೊಹಕುದ್, 2020).

ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಶೋಧಕರು ಬಳಸುವ ವಾಸ್ತವ ವೇದಿಕೆಗಳ ಸ್ಪೆಕ್ಟ್ರಮ್: ಕೋವಿಡ್–19 ಈ ಕಾಲದ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗ ಎಂದು ಜಗತ್ತು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದೇಶವೂ ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಹೊಸ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿಕಸನಗೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ. ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿನ ಕೆಲವು ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ.

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ತನ್ನ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸಚಿವಾಲಯ, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಧನಸಹಾಯ ಆಯೋಗ (UGC) ಮೂಲಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಹಲವಾರು ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದೆ. ಅಂತರ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಕೇಂದ್ರಗಳು, ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಂಥಾಲಯ ನೆಟ್‌ವರ್ಕ(Inflibnet), ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂವಹನ ಒಕ್ಕೂಟ (CEC) ವೇದಿಕೆಗಳು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ, ಸಂಶೋಧಕರು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತಿವೆ (ಧೂತ್, 2020).

ಮಾನವನ ನೇರ ಸಂವಹನಕ್ಕಾಗಿ, ಭೌತಿಕ ದೂರದ ರೂಢಿಯನ್ನು ಮೀರಿಸಲು, ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಮತ್ತು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳು ಬೋಧನೆ–ಕಲಿಕೆ ಸಂವಹನಗಳು ಮತ್ತು ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು, Zoom, Googlemeet, Cisco WebEx ನಂತಹ ತಾಂತ್ರಿಕ ಪ್ರಗತಿಗಳ ಸಹಾಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿವೆ, ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಮತ್ತು ವಿದ್ವಾನರು ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಪರವಾಗಿರಬೇಕು. ಅದು ಹೇಗೋ ಈ ಆನ್‌ಲೈನ್ ವೇದಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಬೋಧನೆ, ಚರ್ಚೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅನುಮಾನಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದು ಸಾಕಷ್ಟು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಅಂತಹ ಆನ್‌ಲೈನ್ ವೇದಿಕೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ***ಕೋರ್ಸ್ ವರ್ಕ್*** ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ.

ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು, ಉಪನ್ಯಾಸ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು ಮತ್ತು ಪಿಪಿಟಿಗಳು, ಪಿಡಿಎಫ್‌ಗಳು, ಗೂಗಲ್ ಡ್ರೈವ್‌ಗಳು, ವಾಟ್ಸಾಪ್ ಗುಂಪುಗಳು, ಟೆಲಿಗ್ರಾಮ್ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ, ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳು, ಸಲಹೆಗಳಿಗಾಗಿ ಇ–ಮೇಲ್‌ಗಳು, ಮೈಕ್ರೋಸಾಫ್ಟ್ ವರ್ಡ್ ಡಾಕ್ಯುಮೆಂಟ್ ಫೈಲ್‌ಗಳನ್ನು ಕಾಮೆಂಟ್‌ಗಳಿಗಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಯುಟ್ಯೂಬ್ ವೀಡಿಯೊಗಳು, ಸ್ವಯಂ ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರ್ಮ್, ಇ–ಜ್ಞಾನ ಕೋಶ, ಜ್ಞಾನಧಾರ, ಇ–ಪಾಠಶಾಲಾ, ಸ್ವಯಂಪ್ರಭ, ಇ–ಶೋಧ್–ಸಿಂಧು, ಗೂಗಲ್ ಹ್ಯಾಂಡ್–ಔಟ್‌ಗಳು, ಮಾಡಲ್‌ಗಳನ್ನು ವಿದ್ವಾನರ ಬೋಧನೆ–ಕಲಿಕೆಯ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಲು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ(ತಾರಿ ಮತ್ತು ಅಮೋನ್ಕರ್,2021).

ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವವರು, ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದವರು, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ–ಬುದ್ಧಿವಂತರು, ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಯನ್ನು ತುಂಬಬಹುದು. Google ಫಾರ್ಮ್‌ಗಳು, Jotform, Survey Gizmo, Zoho ಸಮೀಕ್ಷೆ ಅಥವಾ ಆನ್‌ಲೈನ್ ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗಾಗಿ ಇತರ ವೃತ್ತಿಪರ ಸೈಟ್ (www.surveymonkey.com) ಅನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯಲ್ಲಿನ ಈ ಬದಲಾವಣೆಯು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳ ದೃಢೀಕರಣದ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಒಡ್ಡಿದೆ, ಆದರೆ ಇನ್ನೂ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬಳಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದೆ. ಈ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಾಧನಗಳು ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ತಮ್ಮ ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದೆ ಎಂದು ನಾವು ಹೇಳಲೇಬೇಕು.

ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮತ್ತು ಪರಿಷ್ಕರಣೆಗಳಿಗಾಗಿ, ವಿದ್ವಾನರು ಆನ್‌ಲೈನ್ ಬೋಧಕವರ್ಗದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು (FDP), ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಧಾನ ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳು, ಉತ್ತಮ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳಿಗಾಗಿ ವಿದ್ವಾನರನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಲು ಎಸ್‌ಪಿಎಸ್‌ಎಸ್, ಆರ್–ಸಾಫ್ಟವೇರ್, ಅಮೋಸ್ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮನ್ನು ನೋಂದಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಲಾಕ್‌ಡೌನ್‌ಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮನೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ದತ್ತಾಂಶ ನಿರ್ವಹಣೆ, ವಿವಿಧ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್‌ಗಳು ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಪಾವತಿಸಿದ, ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವ ಸಾಫ್ಟವೇರಗಳು, ಮೇಟಾ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಕಾರ್ಯಗಾರಗಳು, ಗುಣಮಟ್ಟದ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದು, ಪ್ರಕಟಣೆ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಕೃತಿಚೌರ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಕೌಶಲ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಬೆಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಅವಕಾಶಗಳಿವೆ ಎಂದು ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ವಾನರು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ವಿಷಯ ಸಂಭವಿಸಿದೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಹೊಸ ಸಹಸ್ರಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರವು ತನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಿದೆ ಎಂಬ ವಾಸ್ತವವನ್ನು ನಾವು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕೋವಿಡ್–19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕವು ಕೇವಲ ವೇಗವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ, ಅದು ಬೃಹತ್ ವೇಗ ಮತ್ತು ಒತ್ತಡದೊಂದಿಗೆ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಕಲಿಯುವ ಮತ್ತು ಮಾಡುವ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವಿಧಾನಗಳು ಮಾರ್ಪಡಿಸುತ್ತಿವೆ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧಕರು ಅದರಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸುಧಾರಿತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಕಡೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಹೊಂದಿಕೊಳುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಹೆಗ್ಗುರುತುಗಳನ್ನು, ಉಲ್ಲೇಖಗಳ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಅಲುಗಾಡಿಸುತ್ತಾ, ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಮತ್ತು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗುವುದು ಶ್ರಮದಾಯಕವಾಗಿದ್ದರೂ, ಇಂದು ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಶೋಧನೆಗಳ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಮಾಡಲಿದೆ ಎಂಬುದು ಸ್ಥಾಪಿತ ಸತ್ಯ.

ಈ ಹೊಸ ಉದಯವು ಅವರ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದೆ ಎಂದು ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ವಾನರು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ನಾವು ಹೊಸ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು, ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- **ಕುಸಿನೊಟ್ಟಾ ಡಿ., ಮತ್ತು ವ್ಯಾನೆಲ್ಲಿ ಎಂ. (2020) :** WHO,COVID-19 ಅನ್ನು ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗವೆಂದು ಘೋಷಿಸುತ್ತದೆ. ಆಕ್ಟಾ ಬಯೋ–ಮೆಡಿಕಾ: ಅಟೆನಿ ಪಾರ್ಮೆನ್ಸಿಸ್, 91(1),157–160.
- **ಮೆಕಾರ್ಥಿ ಎನ್. (2020) :** ಜಾಗತಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೇಲೆ COVID-19 ದಿಗ್ಬ್ರಮೆಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಭಾವ. ವಿಶ್ವ ಆರ್ಥಿಕ ವೇದಿಕೆ ಆಕ್ಷನ್ ಪ್ಲಾಟ್ ಫಾರ್ಮ. ನವೆಂಬರ್,17.2021, https://www.weforum.org/agenda/2020/03/infographic-covid19-coronavirus-impactglobal-education-health-schools/ನಿಂದ ಮರು ಪಡೆಯಲಾಗಿದೆ.
- **ಕ್ರಾಫೋರ್ಡ್, ಜೆ, ಕೆ.ಬಿ. ಹೆಂಡರ್ಸನ್, ಕೆ.ಜೆ, ರುಡಾಲ್ಫ್, ಎಂ. ಮಲ್ಕಾವಿ, ಆರ್. ಗ್ಲೋವಾಟ್ಜ್, ಪಿ.ಎ. ಬರ್ಟನ್, ಎಸ್. ಮ್ಯಾಗ್ಡಿ, ಲ್ಯಾಮ್. (2020) :** ಕೋವಿಡ್–19: 20 ದೇಶಗಳ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅವಧಿಯ ಡಿಜಿಟಲ್

ಪೆಡಾಗೋಗಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳು, ಅಪ್ಲೈಡ್ ಲರ್ನಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಟೀಚಿಂಗ್ ಜರ್ನಲ್ . ಸಂಪುಟ–3(1) ಪುಟಗಳು 1–28.

- **ತಾರಿ ಎಸ್. ಮತ್ತು ಅಮೋನ್ಕರ್, ಜಿ.(2021) :** ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೇಲೆ ಕೋವಿಡ್‌ನ ಪ್ರಭಾವ. ಎಜುಕೇಷನಲ್ ರಿಸರ್ಜೆನ್ಸ್ ಜರ್ನಲ್, ಸಂಪುಟ–2(5), ಪುಟಗಳು 22–27.
- **ಸಿಂಗ್ ಸುಮನ್ಜೀತ್. (2010) :** ಡಿಜಿಟಲ್ ಡಿವೈಡ್ ಇನ್ ಇಂಡಿಯಾ: ಮಾಪನ, ಡಿಟರ್ಮಿನೆಂಟಗಳು ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ಡಿವೈಡ್ ಅನ್ನು ಸೇತುವೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ನೀತಿ. ಇಂಟರ್ನ್ಯಾಷನಲ್ ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಇನ್ಫೋವೇಶನ್ ಇನ್ ದಿ ಡಿಜಿಟಲ್ ಎಕಾನಮಿ. ಸಂಪುಟ–1(2), ಪುಟಗಳು 1–24.
- **ಖಾನ್ ಎಸ್. ಮತ್ತು ಮೊಹಕುದ್ ಎಲ್. ಎಲ್ (2020) :** ಕೋವಿಡ್–19 ಮತ್ತು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಡಿಜಿಟಲ್ ಡಿವೈಡ್: ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸುವುದು COVID-19 ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು(ಇಛ) ಡಾ. ಶಂಕರ್ ಅಡವಾಲ್ ಮತ್ತು ಡಾ. ಭಾಗನನ್ ಬೆಹೆರಾ, ದೆಹಲಿ. ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆ, ಪುಟಗಳು 353–372.
- **ಧೂತ್ ಪ್ರಿಯಾಂಕಾ(2021) :** ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೇಲೆ ಕೋವಿಡ್‌ನ ಪ್ರಭಾವ, ಇಂಟರ್ನ್ಯಾಷನಲ್ ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಕ್ರಿಯೇಟಿವ್ ರಿಸರ್ಚ ಥಾಟ್ಸ್, ಸಂಪುಟ–8(6) ಪುಟಗಳು 1263–1243.
- **ಶಿಕ್ಷಣ ಡೆಸ್ಕ್ (ಜುಲೈ14–2021) :** ಭಾರತದಲ್ಲಿನ 85% ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕೋವಿಡ್ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕಲಿಕೆಯ ನಷ್ಟವನ್ನು ಎದುರಿಸಿದರು. http://indianexpress.com/artitle/educatin/85-per-cen-university-students-in-india-faced-learning-loss-doring-covid-servey-7404048.

■■

– 79ನೇ ಪುಟದಿಂದ ಮುಂದುವರೆದುದು

ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಮಿಷನ್ ಗ್ರಾಮೀಣ ಯೋಜನೆಯ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಘಟಕವೆಂದರೆ ಆರೋಗ್ಯಕರ ಋತುಚಕ್ರ ನಿರ್ವಹಣೆ. ಇದು ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಋತುಚಕ್ರ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯ ಸುಧಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಆರೋಗ್ಯಕರ ಋತುಚಕ್ರ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಮುಖ್ಯ ಅಂಶಗಳೆಂದರೆ, ಸರಿಯಾಗಿ ಒಗೆದು ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಒಣಗಿಸಿದ ಬಟ್ಟೆಗಳ ಬಳಕೆ, ಸ್ಯಾನಿಟರಿ ನ್ಯಾಪ್‌ಕಿನ್ ಗಳ ಬಳಕೆ, ಮುಟ್ಟಿನ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಸರಿಯಾದ ವಿಲೇವಾರಿ ಹಾಗೂ ಋತುಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ತಪ್ಪು ತಿಳುವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ದೂರಗೊಳಿಸುವುದು. ಮುಟ್ಟಿನ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಸರಿಯಾದ ವಿಲೇವಾರಿಗಾಗಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಸ್ಮೀಕರಣ ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ಕೂಡಾ ಈಗ ಅಳವಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ್ ಮಿಷನ್ (ಗ್ರಾಮೀಣ) ಯೋಜನೆಯ ಕುರಿತು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ, ಭಾರತವು ಇಂದು 90% ಬಯಲು ಬಹಿರ್ದೆಸೆ ಮುಕ್ತ ದೇಶವಾಗಿದ್ದು, ಭಾರತದ ಹಳ್ಳಿಗಳ ದೇಶವಾಗಿದ್ದು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಬಯಲು ಬಹಿರ್ದೆಸೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಬಯಲು ಬಹಿರ್ದೆಸೆ ಮುಕ್ತ ರಾಜ್ಯವೆಂದು ಘೋಷಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಈ ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ್ ಮಿಷನ್ (ಗ್ರಾಮೀಣ) ಯೋಜನೆಯು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಶುಚಿತ್ವ, ಕುಟುಂಬದ ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಹಾಗೂ ಸಮುದಾಯ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರ ಜೀವನ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತರವಾದ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತಂದಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ಯೋಜನೆಯು ದೇಶದ ಸ್ವಚ್ಛತೆಗೆ ಬಹಳ ಮಹತ್ವವಾಗಿದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- https://swachhamevajayate.org/sanitations//
- https://english.swachhamevajayate.org/wp-content/uploads/2021/06/Policy-kannada.pdf
- https://english.swachhamevajayate.org/wp-content/uploads/2021/06/Swachha-Sankeerna-Booklet_Kannada.pdf
- https://english.swachhamevajayate.org/wp-content/uploads/2021/06/Swachhata-Hand-Book.pdf
- https://english.swachhamevajayate.org/wp-content/uploads/2021/06/Swachha-Sankeerna-Booklet_English.pdf
- https://english.swachhamevajayate.org/wp-content/uploads/2019/06/ODF_Verification_Guidelines.pdf
- https://english.swachhamevajayate.org/wp-content/uploads/2021/01/Karnataka-State-Rural-Sanitation-Policy_Kan.pdf
- https://english.swachhamevajayate.org/wp-content/uploads/2021/01/Karnataka-State-Rural-Sanitation-Strategy_Kan.pdf
- https://youtu.be/U0Z51eUNqek?list=PLn-oMHMztYUcH195EkPxfpOGb-BOzTPD-
- https://youtu.be/CpJSeFu8RVI?list=PLn-oMHMztYUdO2eUKYv0yg35Yu4uDUPY6
- https://youtu.be/wVmApBbCuI0?list=PLn-oMHMztYUdqIYpNB0lwK-Z1PHvLgWMY

■■

ವಿದ್ಯಾನಿಧಿ ಪ್ರಕಾಶನ®
ಶ್ರೀ ಶಿವಕುಮಾರ ಏಜನ್ಸಿ®
ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪ್ರಕಾಶಕರು ಮತ್ತು ಮಾರಾಟಗಾರರು
ಸ್ಟೇಶನ್ ರೋಡ ಮತ್ತು 'ನನಸು' ಜೆ. ಟಿ. ಮಠ ರೋಡ, ಗದಗ.
ದೂರವಾಣಿ : 08372–200527
e-mail : vidyanidhiprakashana@gmail.com.
www. vidyanidhionline.com

ISSN : 2249-2429 ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞರು RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಮಾಂಟೆಸರಿ (1870–1952)

(MONTESSORI-1870-1952)

✍ ಡಾ. ಪ್ರಕಾಶ ಕೆ. ಬಡಿಗೇರ, ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಶಿಕ್ಷಣ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಮಹಿಳಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ವಿಜಯಪುರ.

ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ಪ್ಲೇಟೋ, ಕ್ವಿಂಟಲಿಯನ್, ಲಾಕ್, ರೂಸೋ, ಪೆಸ್ಟಲಾಝಿ, ಹರ್ಬಾರ್ಟ, ಫ್ರೊಬೆಲ್ ಮೊದಲಾದ ಶಿಕ್ಷಣ ಸುಧಾರಕರ ಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮೇಡಂ ಮೇರಿಯಾ ಮಾಂಟೆಸರಿಯವರೂ ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಇಟಲಿಯಲ್ಲಿ 1870ರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ, ವೈದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಡಾಕ್ಟರರಾದರು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇವರು ದುರ್ಬಲ ಮನಸ್ಸಿನ ಬಾಲಕರ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ ಪೂರೈಸಿ, 1898ರಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಬಾಲಕರ ಶಿಕ್ಷಣದ ಭಾರವನ್ನು ವಹಿಸಿದ ಒಂದು ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಚಾಲಕರಾದರು. ಬೇಗನೆ ಇವರ ಶಿಕ್ಷಣ ತತ್ತ್ವಗಳೂ ಯುರೋಪ ಖಂಡದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಪಸರಿಸಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗರಂಗಕ್ಕಿಳಿದುವು. ಜಗತ್ತಿನ ಮುಂದುವರಿದ ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಂಟೆಸರಿಯ ಪದ್ಧತಿಯು ಮನ್ನಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ; ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪಡೆಯುತ್ತಲಿದೆ.

ರೋಮ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಬಡಜನರ ದುರವಸ್ಥೆಯನ್ನು ದೂರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ''ಗುಡ್‌ಬಿಲ್ಡಿಂಗ'' (Good Building) ಎಂದರೆ ''ಒಳ್ಳೆಯ ಕಟ್ಟಡ'' ಎಂಬ ಸಂಘವು ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿದ್ದಿತು. ಈ ಸಂಘದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಡಜನರ ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣವೂ ಒಂದಾಗಿದ್ದಿತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ದಿ ಹೌಸ ಆಫ್ ಚೈಲ್ಡ್‌ಹುಡ್ (The House of Childhood) ಎಂದರೆ ''ಮಕ್ಕಳ ಮನೆ'' ಎಂಬ ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳ ಶಾಲೆಯೊಂದು ತೆರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇಲ್ಲಿ 3 ವರುಷದಿಂದ 6 ವರುಷದವರೆಗಿನ ಎಲ್ಲ ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಕಲಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಮೇಲೆ ಕಾಣಿಸಿದ ರೋಮನ್ ಸಂಘದ ಚಾಲಕರು ಈ ಶಾಲೆಗೆ ಸೇರಿದ ದುರ್ಬಲ ಮನಸ್ಸಿನ ಬಾಲಕರನ್ನು ತರಬೇತು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಡಾ. ಮಾಂಟೆಸರಿಯವರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದರು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಡಾ. ಮಾಂಟೆಸರಿಯವರು ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿ ಕೆಲವು ಪರಿಣಾಮಕಾರಕವಾದ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದರು. ಮುಂದೆ ಇವೇ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ದುರ್ಬಲ ಮನಸ್ಸಿನವರಲ್ಲದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಬಾಲಕರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಅವರು ಉಪಯೋಗಿಸಿದರು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಬಾಲಕರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಪರಿಣಾಮಕಾರಕಗಳಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದವು. ಅಲ್ಲಿಂದಿತ್ತ ಮಾಂಟೆಸರಿಯವರ ಪದ್ಧತಿಯು ಈ ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ಸುಧಾರಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಮಾಂಟೆಸರಿ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕನ ಸ್ಥಾನ

ಮಾಂಟೆಸರಿ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಸುವಿಕೆಗಿಂತ ಕಲಿಯುವಿಕೆಗೆ ಮಹತ್ವ ಕೊಟ್ಟಿದೆಯೆಂದು ಸಹಜವಾಗಿ ತಿಳಿದುಬರುವಂತಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ಉಪಕರಣಗಳ ಮೂಲಕ ಬಾಲಕರು ತಾವಾಗಿಯೇ ಕಲಿಯುವದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಮಾಂಟೆಸರಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿಯ ಶಿಕ್ಷಕರು ಕಲಿಸುವವರಲ್ಲ: ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು: ಅಂತೆಯೇ ಅವರಿಗೆ ''ಡಾಯರೆಕ್ಟ್ರೆಸಿಸ್'' (Directresses) ಎಂಬ ಹೆಸರು. ಆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು ಮಕ್ಕಳ ಕಲಿಯುವಿಕೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಾವು ಅಡ್ಡಬಾರದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವುಂಟು. ಏಕೆಂದರೆ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಗನುಸಾರವಾಗಿ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಇಲ್ಲವೆ ಬೇಗ ಕಲಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಅವರಿಗೆ ಅನುವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಮೇಲಾಗಿ ಅವರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಯಾವ ತಡೆಯೂ ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳು ತಾವು ಕಲಿಯಬೇಕಾದುದನ್ನು ಆಸ್ಥೆಯಿಂದಲೂ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದಲೂ ಕಲಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ವಾತಾವರಣವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಈ ಮೊದಲೇ ತಿಳಿಸಿದ ಸಂಗತಿಗಳ ಮೇಲಿಂದ ಮಾಂಟೆಸರಿ ಪದ್ಧತಿಯು ವ್ಯಕ್ತಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಯೆಂದು ಸಹಜವಾಗಿ ಹೊಳೆಯದಿರದು. ವರ್ಗ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಅದು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಬಾಲಕರಿಗೆ ಅವರವರ ಚುರುಕುತನದ ಮೇರೆಗೆ ಮುಂದುವರಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು, ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ನಾನಾಮುಖವಾಗಿ ವಿಕಾಸಗೊಳಿಸಿ ಕೊಂಡಾಗಲೇ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಸೇವೆಯೇ ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುರಿಯಾಗಿರಬೇಕೆಂದೂ ಮಾಂಟೆಸರಿಯವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ.

ಮಾಂಟೆಸರಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಕೆಲವು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು

ಇನ್ನು ಮಾಂಟೆಸರಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಒಂದೆರಡು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಈ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಬರಹದಿಂದ ಅಕ್ಷರಾಭ್ಯಾಸವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ; ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವ ತವಕ ಬಲು ಬೇಗ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆಂದೂ, ಬರೆಯುವುದು ಓದುವುದಕ್ಕಿಂತ ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಾಧಿಸುವುದೆಂದೂ ಮಾಂಟೆಸರಿಯವರು ದೃಢವಾಗಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ಓದುವುದಕ್ಕೆ ಮಾನಸಿಕ ಶ್ರಮವು ಅವಶ್ಯಕವಂತೆ. ಬರಹವು ಸುಲಭವಾಗಿರುವುದಲ್ಲದೆ ಬರೆಯುವ ಕ್ರಿಯೆಯು ಆನಂದವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದಂತೆ.

ಬರಹವೂ ವಾಚನವೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಮೂಲಕ ಕಲಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಬರಹವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಮೊದಲು ಬರಹಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರೂಢಿಮಾಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕೃತಿಗಳು ರೂಢಿಗೊಳ್ಳುವಾಗ ಬರಹಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಸ್ನಾಯುಗಳು ತರಬೇತು ಹೊಂದುತ್ತವೆ. ಈ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಕೃತಿಪ್ರೇಮವು ಪ್ರಚೋದನೆಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

ಮಾಂಟೆಸರಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಗುಣದೋಷಗಳು

ತನ್ನ ಗುಣಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾಂಟೆಸರಿಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಯು ಜಗತ್ತಿನ ಆದರವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದೆಯೇನೋ ನಿಜ. ಆದರೆ ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಹಲಕೆಲವು ದೋಷಗಳುಂಟು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೆಳಗೆ ಕಾಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮಾಂಟೆಸರಿಯ ತತ್ವಗಳು ರೂಸೋ, ಪೆಸ್ಟಲಾಝಿ, ಫ್ರೊಬೆಲ್ ಇವರ ತತ್ವಗಳನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿರುತ್ತವೆ, ಆದುದರಿಂದ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸದೆಂಬುದು ಅಲ್ಪವೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಇನ್ನು ಮಾಂಟೆಸರಿಯವರು ಯೋಜಿಸಿರುವ

ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಉಪಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಕೃತ್ರಿಮತೆಯೇ ಬಹಳ. ಅವರ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸಹಜವಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳೂ, ಉದ್ಯಮಗಳೂ ತೀರ ಕಡಿಮೆ. ಬಾಲಕರು ನಿಜವಾದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಅರಿಯಬೇಕು; ಕಲಿಯಬೇಕು–ಕಾಲ್ಪನಿಕವಾದ ಕತೆ, ಹಾಡು ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಗೆ ಅವರ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಆಸ್ಪದ ದೊರೆಯಲಾರದು – ಎಂದು ಡಾ. ಮಾಂಟೆಸರಿಯವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿರುವದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ಕಲ್ಪನಾಶಕ್ತಿಯ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಅವರ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಗಮನವೇ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕಲ್ಪನೆಯು ಬಾಲಕರಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ ಪ್ರಬುದ್ಧರಿಗೂ ಕೂಡ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದುದು. ಅದಕ್ಕೆ ಅನುವುಕೊಡದೇ ಇರುವುದು ಅಪರಾಧವೇ ಸರಿ ಮಾಂಟೆಸರಿಯವರು ಇಷ್ಟೊಂದು ಉಚ್ಚಸ್ಥಾನಕ್ಕೇರಿಸಿದ ಇಂದ್ರಿಯ ಪ್ರಧಾನ ಶಿಕ್ಷಣವು ಅಷ್ಟೇನೂ ಹೊಸದಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅದನ್ನು ಅವರು ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳಾದ ಸೆಗ್ವಿನ್ (Seguin) ಎಂಬವರಿಂದ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮೇಲಾಗಿ ಈ ಇಂದ್ರಿಯ ಶಿಕ್ಷಣವು ಮನಶ್ಶಾಸ್ತ್ರದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಷ್ಟೊಂದು ಸಮರ್ಥನಾರ್ಹವಾದುದಲ್ಲ.

ದೋಷಗಳು ಯಾವ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ? ಹಣವನರಸುವುದು ಜಾಣರ ಲಕ್ಷಣ. ಇಂದ್ರಿಯ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಉಪಕರಣಗಳ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದುದು; ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೃತಿಪ್ರೇಮದ ಮೂಲಕ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಒಲಸಿಕೊಂಡುದು; ಅವರವರ ಗ್ರಹಣಶಕ್ತಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿದುದು; ಬಾಲಕರು ಮುಂದೆ ತಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕೈಕೊಳ್ಳಲಿರುವ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥರಾಗುವಂತೆ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದುದು; ಸ್ವಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿದುದು; ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟುದುದು; ಇವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಮಾಂಟೆಸರಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಗುಣಗಳಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನು ?

ಮಾಂಟೆಸರಿಯ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಿಚಾರಗಳು

ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲೆಲ್ಲ ಬಾಲಕರ ಶಿಕ್ಷಣವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅವರ 6ನೆಯ ಅಥವಾ 7ನೆಯ ವರುಷದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಬಾಲಕರು ಏಳು ವರುಷದವರಾಗುವವರೆಗೆ ಅವರ ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಉಪೇಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಇದು ಪರಿಣಾಮದಲ್ಲಿ ಅನಿಷ್ಟವನ್ನುಂಟು ಮಾಡದಿರದು. ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ನೋಡಿದರೆ ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯ ಈ ಪೂರ್ವಭಾಗದಲ್ಲಿಯೇ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣವು ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ದೊರೆಯಬೇಕು ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಶಿಕ್ಷಣವೇ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮಹತ್ವವಾದ ಶಿಕ್ಷಣ. ಏಕೆಂದರೆ ಇದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಮಾನವನ ಎಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಗಳು ಸ್ಫುಟವಾಗುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ 6ನೆಯ ಅಥವಾ 7ನೆಯ ವರುಷದಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಅವರ ಶಿಕ್ಷಣವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿರಬೇಕು. ಆ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮನೋವಿಕಾಸದ ನಿಯಮಗಳು ಗಮನಿಸಲ್ಪಡಬೇಕು.

ಶಿಕ್ಷಣವು ಒಂದು ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾದ ಪ್ರವಾಹ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಹಾಗೂ ಉಚ್ಚಶಿಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿರುವ ಈಗಿನ ಸಂಬಂಧವು ಸಕೀಲ ಸಂಬಂಧವಾಗಿಲ್ಲ; ಸಜೀವ ಸಂಬಂಧವಾಗಿಲ್ಲ. ಶಿಕ್ಷಣವು ಏಕೀಕರಿಸಲ್ಪಡದೆ ವಿಭಾಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟುದು ಶೋಚನೀಯವಾಗಿದೆ. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಮೂರೂ ಬಗೆಯ ಶಿಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಕೀಲ ಸಂಬಂಧವುಂಟಾಗುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಬೇಕು. ಎಂದರೆ ಮಾತ್ರ ಶಿಕ್ಷಣವು ಮಕ್ಕಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಒಂದು ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾದ ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ದಾರಿಯನ್ನು ಮಾಡುವುದು.

ಡಾ. ಮಾಂಟೆಸರಿಯವರು ಈಗಿನ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಟೀಕಿಸುತ್ತ ಹೇಳಿರುವುದೇನೆಂದರೆ: ಈಗಿನ ಶಿಕ್ಷಣವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸ್ವಂತ ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾರ್ಥ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನವನನ್ನು ಆಸ್ಥೆಯುಳ್ಳವನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅವನು ಸಮಾಜ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದವನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿಯ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳ ಮೂಲಕ ಮಕ್ಕಳು ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳೂ, ಪರಸ್ಪರ ಮತ್ಸರವುಳ್ಳವರೂ ಆಗುತ್ತಾರೆ. ಸಮಾಜ ಸೇವೆಯು ಶಿಕ್ಷಣದ ಧ್ಯೇಯವಾಗಬೇಕು. ವಿಚಾರಿಸಿದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹಿತವು ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸೇವೆಯನ್ನವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಅನುಭವಸಿದ್ಧವಾದ ಮಾತು. ಆದುದರಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನು ಸಮಾಜದ ಪರಸ್ಪರಾವಲಂಬನದ ತತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಪಾಲಿನ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದೇ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕಾರ್ಯ. ಶಿಕ್ಷಣವು ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗಲೇ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲೆಲ್ಲ ಐಕ್ಯಭಾವವು ಉಂಟಾಗುವುದು.

ಬಾಲೋದ್ಯಾನ ಹಾಗೂ ಮಾಂಟೆಸರಿ ಪದ್ಧತಿಗಳ ತುಲನೆ

ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬಾಲೋದ್ಯಾನ (ಕಿಂಡರಗಾರ್ಟನ್) ಮತ್ತು ಮಾಂಟೆಸರಿ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞರ ಚಿತ್ತವನ್ನು ಸೆಳೆದಷ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾವ ಪದ್ಧತಿಗಳೂ ಸೆಳೆದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವುಂಟು. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಈ ಎರಡೂ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಯೋಗ್ಯವಾದ ತತ್ವಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿವೆ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಇವು ವ್ಯವಹಾರಿಕವಾದ ಪದ್ಧತಿಗಳಾಗಿವೆ. ಸುಧಾರಣೆ ಹೊಂದಿದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ರೂಢಿಗೊಂಡಿವೆ. ಮಾಂಟೆಸರಿ ಶಾಲೆ ಕಿಂಡರಗಾರ್ಟನ್ ಶಾಲೆ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಶಾಲೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೂ ಇಂತಹ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯುವ ತವಕವು ಅಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇವೆರಡು ಪದ್ಧತಿಗಳಲ್ಲಿ ತೋರಿಬರಬಹುದಾದ ಸಾಮ್ಯವೈಷಮ್ಯಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸುವುದು ವಿಹಿತವು.

ಸಾಮ್ಯವೈಷಮ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಮೊದಲು ಸ್ಥೂಲ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೀಗೆ ಹೇಳಬಹುದು. ತತ್ವಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇವೆರಡು ಪದ್ಧತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ಯವೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕಾರ್ಯತಃ ಅವು ಪಡೆದ ಸ್ವರೂಪಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ವೈಷಮ್ಯವು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಮೊದಲು ಸಾಮ್ಯದ ವಿಚಾರ. ಫ್ರೋಬೆಲ್‌ನ ಬಾಲೋದ್ಯಾನವು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಮಾಂಟೆಸರಿ ಪದ್ಧತಿಯೂ ತೀರ ಎಳೆವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಜನ್ಮವೆತ್ತಿದೆ. ಬಾಲಕರ ಓದು ಬರಹದ ಅಭ್ಯಾಸವು ಎಂದರೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವು ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅವರ 6ನೆಯ ವರುಷದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದುಂಟು. ಆದರೆ ''6ನೆಯ ವರುಷದ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ 3ನೆಯ, 4ನೆಯ ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ಮಗುವಿಗೆ ಯಾವ ಶಿಕ್ಷಣವೂ ಬೇಡವೆ ?'' – ಎಂಬ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ''ಬೇಕು'' ಎಂದು ಉತ್ತರ ರೂಪವಾಗಿ ಈ ಎರಡೂ ಪದ್ಧತಿಗಳು ತಲೆಯೆತ್ತಿದ್ದವು. ಒಂದು 19ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಪೂರ್ವಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣು ತೆರೆದರೆ, ಇನ್ನೊಂದು 20ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಭರದಿಂದ ಬೆಳೆಯಿತು; ಅಷ್ಟೆ.

ಇನ್ನು ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದೊರೆಯತಕ್ಕದ್ದೆಂಬ ತತ್ವವು ಎರಡೂ ಪದ್ಧತಿಗಳ ತಳಹದಿಯಾಗಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಹಳೆಯ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಬಾಲಕರು ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟದಂತೆ, ತಮ್ಮ ಒಲವು ನಿಲವುಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ತಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾವೇ ಕಲಿಯುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳ ಮನಸ್ಸನ್ನರಿಯದ ಶಿಕ್ಷಕನ ಹುಚ್ಚು ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಅವರು ಸಿಕ್ಕಿ ತೊಳಲಬೇಕಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಬೆಳಗಿನ ಗಾಳಿಯು ಸುಳಿಯಲು ಮೊಗ್ಗು ಅರಳುವಂತೆ ಮಕ್ಕಳ ಮನಸ್ಸು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ, ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಅರಳಬೇಕೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಕಲ್ಪನೆಯು ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿದುದು ಬಾಲೋದ್ಯಾನ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ. ಬಾಲೋದ್ಯಾನವೆಂಬ ಹೆಸರೇ

ISSN : 2249-2429 ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞರು RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಇದಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿದೆ. ಬಾಲಕರೇ ಈ ಬಾಲೋದ್ಯಾನದ ಕುಸುಮಗಳು. ಬಾಲೋದ್ಯಾನದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ತತ್ವವು ಮಾಂಟೆಸರಿ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾರ್ಥಕತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಿತು.

ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಬಾಲಕರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವದೆಂದರೆ ಅವರು ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ತಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾವೇ ಕಲಿಯುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಷ್ಟೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ತತ್ವವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಿ ''ಸ್ವಶಿಕ್ಷಣ'' ತತ್ವವೂ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿತು. ''ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನರಿತರೆ ತನಗೆ ತಾನೇ ಗುರು ಎಂಬ ಮಾತಿನ ಸತ್ಯವು ಸ್ವಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶವಾಗಿದೆ. ಈ ಸ್ವಶಿಕ್ಷಣ ತತ್ವವು ನಾವು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಎರಡೂ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ತತ್ವವು ಅಷ್ಟೊಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒಡಮೂಡಿಲ್ಲ; ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೆ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿಲ್ಲ. ಮಾಂಟೆಸರಿ ಪದ್ಧತಿಯು ಮಾತ್ರ ಸ್ವಶಿಕ್ಷಣ ತತ್ವದ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಂಡ ಪದ್ಧತಿ; ಅದನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ಬಳಸಿಕೊಂಡ ಪದ್ಧತಿ.

ಬಾಲೋದ್ಯಾನ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಕಾರ್ಯೋತ್ಸಾಹಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷಕರಿಂದ ತಡೆಯುಂಟಾಗುವುದೇ ಬಹಳ. ಬಾಲಕರು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರೇ ಗೊತ್ತು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಇದೇನೋ ಒಂದಿಷ್ಟು ಕ್ಷಮ್ಯವಾಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಆ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ರೀತಿಯನ್ನು ಕೂಡ ಶಿಕ್ಷಕರೇ ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು; ಅವರೇ ಬಾಲಕರಿಗೆ ಸಲಕರಣೆ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೊಳಿಸಿ ಕೊಡುವುದು; ಬಾಲಕರು ಸಹಜವಾದ ದಾರಿಯಿಂದ ಸಾಗಿ ಕಲಿಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಶಿಕ್ಷಕರು ಅದನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ತಮಗೆ ಸರಿದೋರಿದ ಹಾದಿಗೆ ಬರುವಂತೆ ಅವರನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು–ಅವರ ಆಟಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಕೈಹಾಕಿ ಅವರ ಉತ್ಸಾಹದ ಕಾವನ್ನು ಕೆಡಿಸುವುದು–ಇವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಬಾಲೋದ್ಯಾನ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಅಕ್ಷಮ್ಯ ಅಪರಾಧಗಳು ಈ ದೋಷಗಳಿಂದ ಮಾಂಟೆಸರಿ ಶಾಲೆಗಳು ಮುಕ್ತವಾಗಿವೆ ಮಾಂಟೆಸರಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಲಕರಿಗೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಮಯವಾದ ವಾತಾವರಣವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

■■

– 74ನೇ ಪುಟದಿಂದ ಮುಂದುವರೆದುದು

- ಮಾತೃಭಾಷೆ/ರಾಜ್ಯ ಭಾಷಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾಧ್ಯಮವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲು ಸಂವಿಧಾನ ತಿದ್ದುಪಡಿಗೆ ಒತ್ತಾಯ.

ಬರಗೂರರ ಸಲಹೆಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಕೂಡ 'ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗುವಿಗೂ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುವ ಹಕ್ಕಿದೆ' ಎಂಬುದನ್ನು ಪುನರುಚ್ಚರಿಸಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಸ್ವೇಚ್ಛಾನುಸಾರ ಪ್ರವೇಶ/ದಾಖಲಾತಿ, ಶುಲ್ಕ ನಿಗದಿ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಖಾಸಗೀ ಶಾಲೆಗಳ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯತ್ವವನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಕಾಯ್ದೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೊಳಗೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಕೆಲವು ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸಿದೆ. ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಈ ತೀರ್ಪು ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ, ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಸಮಾನ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದು ಹೊಸ ಆಶಾಭಾವನೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದೆ. ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ತೀರ್ಪುಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಚಿಂತಕರ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವ ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರಗಳು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಎಂಬುದು ಸರ್ವರಿಗೂ ದೊರಕುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅನಾವಶ್ಯಕ ಪೈಪೋಟಿ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದೊಳಗಿರುವ ಅಸಮಾನತೆಯ ಆಯಾಮವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಬೇಕಾದರೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ತರಬೇಕಿದೆ. ಸಮಾನ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲು ಒಂದು ಆಂದೋಲನವನ್ನೇ ನಡೆಸಬೇಕಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಕರು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ಸಾಹಿತಿಗಳು, ಚಿಂತಕರು, ವಿವಿಧ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಚಳುವಳಿಗಾರರು ಒಂದಾಗಿ, ಈ ಆಂದೋಲನವನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸಬೇಕಿದೆ. ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಜಾತಿ, ಧರ್ಮ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನದ ತಾರತಮ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಸಮಾನ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಪ್ರತೀ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ/ವಾರ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಸುಸಜ್ಜಿತ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ನುರಿತ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ನೇಮಿಸಬೇಕಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಪೂರ್ವ ಪ್ರಾಥಮಿಕದಿಂದ ಪ್ರೌಢ ಶಿಕ್ಷಣದವರೆಗೆ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಬೋಧಿಸಬಲ್ಲ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಪಿ.ಯು.ಸಿ. ನಂತರ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ (ಬಿ.ಎ.,ಬಿ.ಇಡಿ., ಬಿ.ಎಸ್ಸಿ.,ಬಿ.ಇಡಿ.) ಶಿಕ್ಷಕರ ಶಿಕ್ಷಣ ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವತ್ತ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಗಮನಹರಿಸಬೇಕಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲ ಸ್ವತ್ತುಗಳು ಎಲ್ಲ ಮಾನವರಿಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಾದ ನೀರು, ವಿದ್ಯುತ್, ರಸ್ತೆ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಉದ್ಯೋಗ, ಆಹಾರ, ಭದ್ರತೆ, ಆರೋಗ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುರಕ್ಷತೆಗಳು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಸಮಾನವಾಗಿ ದೊರಕಬೇಕು. ಆಗ ಮಾತ್ರ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಎಂಬುದು ಸ್ಥಾಪನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- **ಡಾ.ಮಹಾಬಲೇಶ್ವರ ರಾವ್ :** ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪರಿಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯಗಳು : ಮೈಸೂರು ಶ್ರುತಿಲೋಕ ಪ್ರಕಾಶನ.
- **ಶಿವಕುಮಾರ್.ಎಸ್.ಕೆ :** ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಪಠ್ಯಕ್ರಮ : ಮೈಸೂರು ವಿಸ್ಮಯ ಪ್ರಕಾಶನ.
- **ಡಾ. ಕೆ.ಎಂ.ಸುರೇಶ್ :** ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನ : ಬೆಂಗಳೂರು ಸ್ಪರ್ಧಾವಿಜೇತ ಪ್ರಕಾಶನ.
- **ಹೆಚ್.ಎಸ್.ಮುದ್ದೇಗೌಡ :** ಹೊಸ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ : ಮಂಡ್ಯ ಶ್ರೀನಿಧಿ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್.
- **ಪ್ರಜಾವಾಣಿ, ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭ** : ದಿನಪತ್ರಿಕೆಗಳ ವಿವಿಧ ಲೇಖನಗಳು.
- **Dr. S. Arulsamy :** Philosophical and Sociological Perspectives on Education : New Delhi Neelkamal Publication.
- **Dr. R. N. Sharma :** Philosophy and Sociology of Education : New Delhi Surjeet Publications.
- **B. R. Ramachandraiah :** Knowledge and Curriculum : Mysore Vismaya Prakashana.
- **D. D. Mehta :** Education in Emerging Indian Society : Ludhiana Tandon publication.
- **Biranchi Narayan Dash :** Teacher and Education in the Emerging Indian Society : NewDelhi Neelkamal Publications Pvt. Ltd.,

■■

SHIKSHAN SOUDAH *Kannada Quarterly* Printer, Publisher, Editor and Owned by : **Jayadev Mailarappa Menasagi** Resi. : Okkalageri Oni, GADAG-582101, Tq. Gadag, Dist.: Gadag. Karnataka State Printed at **Maima Akshara Mudrana,** S.P. Gadag Compound, J.T.Math Road, GADAG 582101, Tq. Gadag, Dist.:Gadag. Karnataka State Phone: 08372-200527, email : shikshansoudha@gmail.com.